

KONCEPCJA KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO
przyjęta na kierunku *pedagogika* na specjalnościach:
edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne
edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z nauczaniem
języka angielskiego, edukacja przedszkolna i wychowanie
przedszkolne z opieką nad dzieckiem, edukacja wczesnoszkolna
i wychowanie przedszkolne z psychomotoryką

realizowana w latach 2011-2014

Autorskie opracowanie powstało w ramach projektu: *Poprzez praktykę do profesjonalizmu – nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja.*

Opracował Zespół w składzie:

prof. DSW dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz
dr Urszula Dzikiewicz-Gazda
dr Elżbieta Kalinowska
dr Teresa Neckar-Ilnicka
dr Zofia Sujak-Kałużyńska
mgr Iwona Hęćka
mgr Anna Jaros-Kaleta
mgr Barbara Muszyńska

Aktualizację opracował Zespół w składzie:

prof. DSW dr hab. Joanna Kruk-Lasocka (wersja 3)
dr Katarzyna Gawlicz (wersja 3 i 4)
dr Joanna Minta (wersja 3 i 4)
mgr Elżbieta Zielińska (wersja 3)

Opieka merytoryczna:
dr Teresa Chmiel

Wrocław, wrzesień 2014

KOORDYNATOR MERYTORYCZNY
"Poprzez praktykę do profesjonalizmu - nowa
koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja"

Teresa Chmiel

Spis treści

I. Wprowadzenie do założeń koncepcji kształcenia praktycznego

II. Nowa koncepcja praktyk – założenia ogólne

- 2.1 Struktura profesjonalnej wiedzy nauczyciela
- 2.2 Funkcje profesjonalnej wiedzy nauczyciela
- 2.3 Zasady, na jakich oparte są praktyki w kształceniu nauczycieli

III. Dokumentacja kształcenia na specjalnością objętych projektem

- 3.1 Zaktualizowane plany studiów
- 3.2 Zaktualizowane sylabusy kształcenia praktycznego
- 3.3 Sylabus nowego przedmiotu Zagadnienia refleksyjnej praktyki
- 3.4 Rola i zadania Tutora – opiekuna praktyk z ramienia Uczelni

IV. Dokumentacja praktyk studenckich

4.1 Praktyki na specjalności *edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne*

- 4.3.1. Program praktyk pedagogicznych
- 4.3.2. Regulamin organizacyjny praktyk
- 4.3.3. Instrukcje do praktyk
 - 4.3.3.1. Praktyka obserwacyjna w semestrze II
 - 4.3.3.2. Praktyka obserwacyjna w semestrze III
 - 4.3.3.3. Praktyka obserwacyjno-asystencka w semestrze IV
 - 4.3.3.4. Praktyka obserwacyjno-projektowa w semestrze V
 - 4.3.3.5. Praktyka dyplomowa w semestrze VI

4.4. Praktyki na specjalności *edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z psychomotoryką*

- 4.4.1. Program praktyk pedagogicznych
- 4.4.2. Regulamin organizacyjny praktyk
- 4.4.3. Instrukcje do praktyk
 - 4.4.3.1. Praktyka obserwacyjna w semestrze II
 - 4.4.3.2. Praktyka obserwacyjna w semestrze III
 - 4.4.3.3. Praktyka obserwacyjno-asystencka w semestrze IV
 - 4.4.3.4. Praktyka obserwacyjna w semestrze V
 - 4.4.3.5. Praktyka dyplomowa w semestrze VI

4.5. Praktyki na specjalności *edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z nauczaniem języka angielskiego*

- 4.5.1. Program praktyk pedagogicznych
- 4.5.2. Regulamin organizacyjny praktyk
- 4.5.3. Instrukcje do praktyk
 - 4.5.3.1. Praktyka obserwacyjna w semestrze II
 - 4.5.3.2. Praktyka obserwacyjna w semestrze III
 - 4.5.3.3. Praktyka obserwacyjno-asystencka w semestrze IV
 - 4.5.3.4. Praktyka obserwacyjna w semestrze V
 - 4.5.3.5. Praktyka obserwacyjno-projektowa w semestrze V
 - 4.5.3.6. Praktyka dyplomowa w semestrze VI

- 4.6 Praktyki na specjalności *edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z opieką nad dzieckiem* (Wydział Zamiejscowy DSW w Kłodzku)
 - 4.6.3 Program praktyk pedagogicznych
 - 4.6.4 Regulamin organizacyjny praktyk
 - 4.6.5 Instrukcje do praktyk
 - 4.6.5.1 Praktyka obserwacyjna w semestrze III
 - 4.6.5.2 Praktyka obserwacyjno-asystencka w semestrze IV
 - 4.6.5.3 Praktyka obserwacyjno-projektowa w semestrze V
 - 4.6.5.4 Praktyka dyplomowa w semestrze VI
- 4.7 Arkusze obserwacji dla nauczyciela/nauczycielki
- 4.8 Arkusze samoobserwacji dla praktykanta/praktykantki
- 4.9 Materiał metodyczny dla studentów/studentek
 - 4.9.1 Refleksyjna praktyka w pytaniach i odpowiedziach
 - 4.9.2 Propozycje źródeł metodycznych

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dołnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

■ WPROWADZENIE DO ZAŁOŻEŃ KONCEPCJI KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO

POPRAZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU

*Biuro Projektu Poprzez praktykę do profesjonalizmu
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja*

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

I. Wprowadzenie do założeń, wypracowanej przez Zespół ds. Kształcenia Praktycznego w ramach projektu „Poprzez praktykę do profesjonalizmu – nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja”, koncepcji kształcenia praktycznego

Profesjonalne przygotowanie nauczyciela do pracy we współczesnej szkole nie może odbywać się tylko poprzez zdobywanie wiedzy o tym jak efektywnie nauczać, a więc nabywanie kompetencji technicznych, ale także poprzez zdobywanie kompetencji praktyczno-moralnych, prowokujących namysł nad działaniem, autorefleksję, zmianę. Dzisiaj zawód nauczyciela nie sprowadza się wyłącznie do transmisji kultury, przekazywania wiedzy (nauczyciel nie jest ponadto jedynym źródłem wiedzy dla ucznia), dlatego konieczna jest zmiana w postrzeganiu zawodowej roli nauczyciela: z osoby odpowiedzialnej za transmisję wiedzy na osobę organizującą warunki do uczenia się, rozpoznającą trudności, diagnozującą i wspierającą szeroko rozumiany rozwój dziecka. Potrzebna jest redefinicja tej zawodowej roli, dostosowanie jej do wymagań współczesności. „Od profesjonalistów żąda się, aby nie traktowali swych klientów przedmiotowo, postrzegali ich sytuacje całościowo i uzgadniali z nimi wszystkie decyzje dotyczące sposobu zaspokajania ich potrzeb”¹.

Szkoła współczesna powinna zapewnić warunki do rozwoju każdemu uczniowi, powinna być nastawiona na osobę, uwzględniając kontekst indywidualny, lokalny i globalny procesu nauczania i uczenia się. Nauczyciel natomiast, poza przygotowaniem metodycznym, powinien posiadać umiejętności z zakresu diagnozy i terapii specyficznych potrzeb edukacyjnych, świadomość potrzeby permanentnego profesjonalnego rozwoju, własnych ograniczeń, uprzedzeń, poglądów, prywatnych koncepcji pedagogicznych, preferencji, systemu wartości, powinien być refleksyjny i krytyczny, a także kreatywny, wrażliwy i otwarty na nowe rozwiązania. Takie przygotowanie jest możliwe wówczas, gdy uwzględni się kontekst teoretyczny i praktyczny roli zawodowej nauczyciela.

Na profesjonalną wiedzę nauczyciela, niezbędną dla adekwatnego do potrzeb współczesnej edukacji sposobu pełnienia swej zawodowej roli, składa się wiedza o otaczającym świecie, o relacjach ja – świat oraz wiedza o sobie samym (samowiedza nauczyciela).

Student, przygotowujący się w procesie kształcenia w szkole wyższej do wykonywania zawodu nauczyciela, podczas praktyk pedagogicznych powinien mieć okazję do zdobycia podstawowej wiedzy pedagogicznej, socjologicznej i psychologicznej w postaci wiedzy operacyjnej (która tworzy język myślowy umożliwiający rozumienie rzeczywistości edukacyjnej, jako przestrzeni życia społecznego, uwarunkowanego

¹ B.D. Gołębiak, *zmiany edukacji nauczycieli*, wyd. „Edytor”, Toruń-Poznań 1998, s.126

przez czynniki historyczne, kulturowe, ekonomiczne i polityczne) oraz wiedzy praktycznej (która umożliwia przyswajanie, rewidowanie i modyfikowanie umiejętności umożliwiających skuteczne działanie w zakresie nauczania, wychowania, pracy opiekuńczej, profilaktyki oraz diagnozy i terapii w sytuacjach kryzysowych). „Teoretyczna myśl dydaktyczna wciąż zbyt rzadko jest traktowana jako efekt badawczego namysłu nad tym, co dzieje się w klasie szkolnej, jako wnikliwa, krytyczna interpretacja doświadczanych zdarzeń, a pozostaje instrumentowaniem, zwłaszcza na poziomie tzw. dydaktyk szczegółowych.”² Dlatego nabywana w drodze kształcenia akademickiego wiedza powinna być wykorzystana podczas praktyki do pogłębienia własnej refleksyjności oraz wypracowania indywidualnego stylu nauczania, uwzględniającego ucznia jako indywidualny podmiot w procesie edukacji i wychowania, aktywnie uczestniczącego w zajęciach. Podczas praktyk student/tka powinien nabyć umiejętność trafnej oceny potrzeb i możliwości poszczególnych uczniów (diagnoza) oraz zaproponować adekwatne formy pomocy (terapia, wsparcie).

W ramach przygotowanej koncepcji modyfikacji uległa nie tylko dokumentacja kształcenia praktycznego, ale i treści wybranych przedmiotów teoretycznych z obszaru pedagogiki, psychologii i socjologii tak, aby umożliwić studentom nabywanie wiedzy operacyjnej niezbędnej w procesie stawania się profesjonalnym, refleksyjnym nauczycielem, w tym:

1. Wiedzy pedagogicznej z zakresu:

- komunikacji interpersonalnej (komunikacja werbalna i niewerbalna, uwarunkowania procesu komunikacji, bariery komunikacyjne, komunikacja w procesie nauczania: relacje nauczyciel-uczeń, uczeń-uczeń, nauczyciel-uczniowie, nauczyciel-rodzic, nauczyciel-nauczyciel),
- pomocy dydaktycznych, metod nauczania (metody nauczania alternatywne w stosunku do metod tradycyjnych, np. metoda projektu, metody aktywizujące, metody problemowe),
- organizacyjno-administracyjnych przepisów dotyczących funkcjonowania placówki,
- programów nauczania (ukryty program, ideologie edukacyjne, współczesne koncepcje i systemy nauczania).

2. Wiedzy psychologicznej z zakresu:

- etyki zawodu nauczyciela,
- rozwoju człowieka (fazy rozwoju, ich specyfika, nieprawidłowości i zakłócenia w rozwoju, diagnoza trudności rozwojowych, czynniki zagrażające i sprzyjające rozwojowi, indywidualne predyspozycje a rozwój człowieka),

3. Wiedzy socjologicznej z zakresu:

² D. Klus-Stańska, *Dydaktyka wobec chaosu pojęć i znaczeń*, Warszawa 2010, s.11

- społecznych uwarunkowań procesu uczenia się i nauczania (rola ucznia i nauczyciela, szkoła a rynek pracy, selekcja, etykietowanie, proces socjalizacji).

Niniejsze opracowanie zawiera stworzony przez Zespół ds. Kształcenia Praktycznego zbiór instrumentów realizujących założenia koncepcji na kierunku *pedagogika*, specjalności: *edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne, edukacja wczesnoszkolna z nauczaniem języka angielskiego, edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z nauczaniem języka angielskiego, edukacja przedszkolna i opieka nad dzieckiem* w postaci: zmodyfikowanego planu studiów, sylabusu do przedmiotu *Zagadnienia refleksyjnej praktyki*, regulaminów i programów praktyk, instrukcji do praktyk studenckich, arkuszy obserwacji/samoobserwacji, materiałów pomocniczych dla studentów. Wprowadzony do programu studiów przedmiot ma na celu przygotowanie studentów/studentek do wchodzenia w przestrzeń placówki edukacyjnej, wychowawczej (szkoła, przedszkole) rozumianej bardzo szeroko i wielopłaszczyznowo. Celem nowego przedmiotu *Zagadnienia refleksyjnej praktyki* jest przygotowanie studentów do: analizy i wymiany zdobytych w toku praktyk doświadczeń, prezentacji swoich spostrzeżeń, wniosków, formułowania propozycji zmian w obszarze podejmowanych aktywności, dostrzegania, opisywania i interpretowania dylematów i problemów współczesnej szkoły, autorefleksji związanej z wchodzeniem w rolę zawodową, ustawicznego samokształcenia i rozwoju. Na zajęciach z charakteryzowanego przedmiotu oraz podczas indywidualnych konsultacji student/tka będzie miał/a okazję do dzielenia się swoją wiedzą, przemyśleniami, refleksjami, a także pomysłami z tutorem oraz pozostałymi studentami/kami.

Ponieważ „uruchamiana w praktyce działalność dydaktyczna jest nacechowana inercyjnością, płynącą z nawyku, zwyczaju i rutyny, a jej opisywanie przez praktyków pozostaje wierne (niekoniecznie refleksyjnie, ale za to nierzadko wybiórczo) pewnemu językowi, stylowi tworzenia dokumentacji, sugerowanej organizacji lekcji, ogólnemu klimatowi praktyk wdrożeniowych,³ proponowane w niniejszej koncepcji zmiany w realizacji praktyk studenckich opierają się na doświadczaniu złożoności procesu nauczania i uczenia się, w który zaangażowany jest nie tylko intelekt, ale także emocje, wartości, sądy, przekonania.

Kandydaci do zawodu nauczyciela, poprzez obserwację (patrz: Materiał metodyczny dla studentów, może być pomocny podczas realizacji pierwszej praktyki, zwraca uwagę na to, co może spowodować refleksję i pytania związane z procesem nauczania i uczenia się), stopniowe włączanie się w działania nauczyciela, po samodzielne prowadzenie lekcji, mają okazję do poszerzenia oraz zweryfikowania nabytej

³ D. Klus-Stańska, *Dydaktyka wobec chaosu pojęć i znaczeń*, Warszawa 2010, s.12

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

wiedzy i umiejętności. Poszczególne instrukcje do praktyk oraz programy i regulaminy organizacyjne praktyk określają cel praktyk, czas ich trwania oraz zadania studenta/ki podczas praktyk. Sformułowane wytyczne są propozycją, która umożliwi studentowi/studentce zorientować się w specyfice zadań realizowanych na poszczególnych etapach praktycznego przygotowania do zawodu.

Współczesny nauczyciel powinien uwzględniać w swoim działaniu nie tylko wiedzę techniczną, która pozwala na sprawne i efektywne wypełnianie roli zawodowej, ale także kompetencje praktyczno – moralne (będące wynikiem ciągłego uczenia się, samorozwoju, refleksji), które uwrażliwiają na drugiego człowieka, otwierają na nowe, niestandardowe rozwiązania. Poziom kompetencji praktyczno-moralnych oraz technicznych może być weryfikowany podczas opracowania studium indywidualnego przypadku lub autorskiego projektu edukacyjnego (wykorzystanego np. podczas lekcji prowadzonej przez studenta/tkę). Temu celowi mogą służyć także arkusze obserwacji działań i kompetencji praktykanta/ki adresowane do nauczycieli – opiekunów praktyk studenckich w placówce (podlegające ocenie obszary to: aktywność własna, samodzielne przeprowadzenie zajęć, kompetencje nauczycielskie dotyczące wiedzy, umiejętności, predyspozycji, współpracy z opiekunem praktyk w placówce) oraz arkusze samoobserwacji wypełniane przez studentów/ki po samodzielnym przeprowadzeniu zajęć w ramach obserwacji/hospitacji (samoocena w zakresie merytorycznego, organizacyjnego i metodycznego aspektu przeprowadzonych zajęć, własnych kompetencji, aktywności, które można ocenić wysoko oraz obszarów wymagających modyfikacji).

Prezentowane w koncepcji kształcenia praktycznego materiały są propozycją wsparcia działań studenta/ki podczas realizacji praktyk, pozostawiającą szeroki margines swobody tam, gdzie język instrukcji się nie sprawdza, czyli w refleksji, doświadczeniu różnorodnych sytuacji, interpretacji zdarzeń, weryfikacji własnych poglądów, uprzedzeń, sądów. Programy, regulaminy i instrukcje praktyk są dokumentami regulującymi praktyki studenckie na wymienionych specjalnościach nauczycielskich, które podporządkowane zostały wymogom aktualnie obowiązujących standardów kształcenia nauczycieli, standardów kształcenia na kierunku pedagogika, jak również założeniom „koncepcji refleksyjnej praktyki”. Uwzględniono w nich najnowsze regulacje dotyczące organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej zawarte w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. Zadania, wskazane w instrukcjach praktyk, skorelowano z realizacją w poszczególnych semestrach przedmiotów metodycznych, w toku realizacji których wykorzystywane będą filmy edukacyjne stanowiące przygotowanie do odbycia praktyk.

POPRZEZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

Zaplanowanie tak szerokiej zmiany, dotyczącej przygotowania, organizacji i realizacji zaproponowanej koncepcji wymaga szeregu działań umożliwiających osiągnięcie postawionych celów, w tym podniesienia efektywności praktyk studenckich, zmiany jakościowej w zakresie przygotowania kandydatów do zwodu nauczyciela, podniesienia kompetencji nauczycieli w zakresie pełnienia roli opiekuna praktyk. Dlatego dla analizy wartości niniejszej koncepcji ważna jest wiedza o procesach uzupełniających i wspomagających realizację założeń. Są to elementy innowacyjne takie jak:

- Powołanie tutorów – opiekunów praktyk z ramienia Uczelni.
- Stworzenie materiałów dydaktycznych w postaci filmów edukacyjnych.
- Opracowanie programu podnoszenia kompetencji dla nauczycieli – opiekunów praktyk w placówkach.
- Stworzenie ram organizacyjnych do stałej współpracy Uczelni ze szkołami i przedszkolami.
- Realizacja wieloaspektowej ewaluacji procesu praktyk.
- Zaangażowanie środowiska w kształtowanie ostatecznej wersji proponowanej koncepcji.

Opracowanie: *dr Teresa Chmiel*

[wersja 1]

POPRZEZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dołnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

■ NOWA KONCEPCJA PRAKTYK – ZAŁOŻENIA OGÓLNE

- 2.1 Struktura profesjonalnej wiedzy nauczyciela
- 2.2 Funkcje profesjonalnej wiedzy nauczyciela
- 2.3 Zasady, na jakich oparte są praktyki w kształceniu nauczycieli

 **POPRZEZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU**

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

II. NOWA KONCEPCJA PRAKTYK- ZAŁOŻENIA OGÓLNE

2.1 Struktura profesjonalnej wiedzy nauczyciela

Wyniki badań pedagogicznych, socjologicznych i psychologicznych dotyczące przygotowania do zawodu nauczyciela pokazują dzisiaj asymetryczność profesjonalnych kompetencji zawodowych tej grupy. Jest ona dobrze przygotowana merytorycznie (w zakresie wiedzy z nauczanego przedmiotu) oraz dydaktycznie (w zakresie metodyki i dydaktyk szczegółowych). Niewystarczające jest natomiast pedagogiczno – psychologiczne przygotowanie nauczycieli. Dlatego zdobywanie kompetencji psychologiczno-pedagogicznych uczyniliśmy podstawą nowej koncepcji praktyk studenckich.

Profesjonalna wiedza nauczyciela, niezbędna dla pełnienia zawodowej roli składa się z trzech różnych, uzupełniających się wymiarów wiedzy :

1. O otaczającym świecie
2. O relacjach ja – świat
3. O sobie samym (samowiedza nauczyciela)

Te trzy wymiary wiedzy, wyróżnione ze względu na kryterium treściowe zawierają to wszystko co niezbędne jest współczesnemu nauczycielowi dla tworzenia dojrzałej, satysfakcjonującej i prorozwojowej relacji pedagogicznej.

Na wiedzę o świecie, niezbędną dla tworzenia się profesjonalnej roli nauczyciela składają się między innymi zagadnienia:

- *kulturowe*
- *antropologiczne*
- *filozoficzne*
- *socjologiczne opisy współczesności*
- *miejsce, cele i funkcjonowanie instytucji państwowych, społecznych (w tym przede wszystkim instytucji edukacyjnych)*
- *typy i rola ideologii w życiu społecznym (zwłaszcza rola i znaczenie ideologii edukacyjnych)*
- *opis, charakterystyka, specyfika, ułożenie społeczne, blokady rozwojowe i możliwości różnych grup społecznych*
- *opis zagrożeń*

- obszary oraz wymiary kryzysu w terażniejszości oraz terażniejszości jako czasu kryzysu

Na wiedzę o relacjach ja – świat składają się między innymi zagadnienia dotyczące:

- rozumienia procesów wychowania i edukacji we współczesnym świecie
- roli, funkcji jaką pełni edukacja w życiu społeczeństw i egzystencji jednostek
- opisu typów relacji międzyludzkich oraz procesów rządzących tymi relacjami
- teorii komunikacji społecznej
- teorii wywierania wpływu na ludzi
- współczesnych nurtów oraz teorii wychowania i nauczania, rozwoju i kultury masowej wraz z umiejscowionym w niej stereotypem

Na wiedzę o sobie samym składa się między innymi:

- wiedza i umiejętność rozpoznawania, nazywania, opanowywania własnych emocji, lęków
- zaspakajanie potrzeb
- rozpoznanie motywacji i celów życiowych
- ujawnianie własnych założeń i intencji podczas działania pedagogicznego
- umiejętność dokonywania analizy własnej sytuacji
- znajomość własnych sposobów poszukiwania sensu

W każdym z powyższych obszarów wiedzy mieszczą się jej dwa typy:

1. Wiedza techniczna, instrumentalna, odpowiadająca na pytanie o cel podjętego działania oraz prowadzące do niego metody, formy i środki.
2. Wiedza emancypacyjna, praktyczno – moralna, będąca próbą poszukiwania sensu, uzasadnienia dla własnego działania.

Wiedza techniczna, to doświadczenie ukazujące świat rzeczy, innych ludzi i nas samych jako przedmiot naszych sprawczych oddziaływań. Motywem uruchamiającym tę wiedzę jest pytanie o możliwość realizowanych przez człowieka celów.

Wiedza praktyczno – moralna jest tym rodzajem doświadczenia, z którego człowiek czerpie całościową wizję świata i siebie samego, dzięki niej człowiek potrafi określić reguły, zasady i normy moralne wobec siebie i innych ludzi, jest zdolny do dialogu ze sobą (dzięki temu ta jego wiedza jest stale poddawana analizie oraz krytyce)

2.2 Funkcje profesjonalnej wiedzy nauczyciela

Opisana wyżej wiedza nauczyciela pełni następujące funkcje:

- *Umożliwia nauczycielowi działanie pedagogiczne;*
- *Umożliwia nauczycielowi rozumienie rzeczywistości, w której funkcjonuje, relacji w jakie wchodzi on sam oraz wszyscy uczestnicy praktyki edukacyjnej oraz siebie samego, własnych możliwości, barier i ograniczeń;*
- *Umożliwia nauczycielowi interpretację rzeczywistości relacji ze światem oraz własnego doświadczenia, interpretację przejawiającą się w zadawaniu pytań o sens i istotę działań własnych oraz działań innych osób, o prawomocność tych działań, o źródła wszelkich uprawnień.*

Profesjonalną wiedzę nauczyciela charakteryzować powinna:

- *Otwartość (wiedza niedomknięta, "w drodze", ciągle w procesie stawania się, zdobywania)*
- *Nieoczywistość, niepewność, problematyczność – jako zaprzeczenie pewności własnej wiedzy, słuszności i ostateczności wszelkich rozstrzygnięć charakteryzujących obecną wiedzę nauczyciela.*
- *Świadoma własnych ograniczeń (np. subiektywizmu)*

Tak rozumiana wiedza nauczyciela powinna prowadzić do następujących umiejętności:

- *Umiejętności dialogowego sposobu bycia w świecie*
- *Umiejętności współdziałania ze światem*
- *Umiejętności organizowania sytuacji dydaktyczno – wychowawczej*
- *Umiejętności komunikacyjnych – porozumiewania się językiem "żywym", mowy ciała*
- *Umiejętności interpretacyjnych*
- *Umiejętności poznawania osobowości*
- *Umiejętności pomagania wychowankom i rozwijania ich zdolności kreatywnych (twórczych)*
- *Umiejętności rozwiązywania problemów i konfliktów*
- *Umiejętności współdziałania z systemem społecznym, środowiskiem dalekim i bliskim (np. współdziałanie z ośrodkami wychowania równoległego).*

2.3 Zasady, na których oparte jest kształcenie nauczycieli

Organizując praktyki, pozwalające studentom na zdobycie kompetencji przygotowujących do zawodu nauczyciela określiliśmy zasady, zgodnie z którymi:

1. *Głównym celem edukacji jest pomoc przyszłemu nauczycielowi w odkrywaniu siebie, własnej niepowtarzalności, indywidualności. Tak rozumiane kształcenie w zawodzie nauczyciela jest szukaniem drogi i odkrywaniem siebie.*
2. *Bycie dobrym nauczycielem wiąże się z używaniem siebie jako instrumentu działania. Oznacza to, iż głównym narzędziem pracy nauczyciela jest on sam, działający spontanicznie w szybko zmieniających się sytuacjach. Proces kształcenia jest więc procesem umożliwiającym stawanie się nauczycielem; uczy jak używać siebie, aby tworzyć warunki stymulujące rozwój ucznia.*
3. *Program kształcenia nie ma na celu wyposażenia nauczyciela w strukturę naukowo opracowanych metod, lecz pomóc mu w wypracowaniu metod czy stylu pracy najbardziej odpowiadających jego strukturze psychicznej.*
4. *Uznanie faktu, iż odkrywanie indywidualnego znaczenia wiedzy dokonuje się w procesie osobistego doświadczenia jej przydatności, pociąga za sobą szczególną rolę, jaką przypisuje on praktyce. Jest ona integralnym składnikiem kształcenia.*

Realizacja powyższych zasad wiąże się z koniecznością wprowadzenia do procesu kształcenia nauczycieli, obok metod tradycyjnych metody nowe – takie jak *trening interpersonalny*. Jego efektem może stać się nabywanie umiejętności interpersonalnych, wrażliwości percepcyjnej w odniesieniu do uczniów i sytuacji wychowawczych oraz sprawności w propagowaniu działań pedagogicznych.

Przygotowany w oparciu o powyższe zasady nauczyciel będzie się charakteryzował uwzględniając najnowsze diagnozy i opis współczesności wiedzą ogólną, szczegółową wiedzą pedagogiczną, psychologiczną, filozoficzną, które umożliwią mu twórcze, innowacyjne realizowanie swej zawodowej roli. Zdolny do pozytywnej autoprezentacji, znający i posługujący się teoriami komunikacji, negocjacji, umiejący stosować strategie rozwiązywania konfliktów stać się może dzięki tak zorganizowanej praktyce konkurencyjny na edukacyjnym rynku pracy.

Opracowanie 2011: *prof. DSW dr hab. M. Nowak-Dziemianowicz*

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOLECZNY

■ DOKUMENTACJA KSZTAŁCENIA NA SPECJALNOŚCIACH OBJĘTYCH PROJEKTEM

- 3.1 Zaktualizowane plany studiów
- 3.2 Zaktualizowane sylabusy kształcenia praktycznego
- 3.3 Sylabus nowego przedmiotu Zagadnienia refleksyjnej praktyki
- 3.4 Rola i zadania Tutora – opiekuna praktyk z ramienia Uczelni

POPRAZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dołnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

3.1 Zaktualizowane plany studiów

 **POPRAZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU**

**Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja**

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Lp.	Przedmiot	Forma zal. po sem.	ECTS		Liczba godz.		Semestr															
			E	Pk zal.	Ogól	Wyk. Ćw.	Ogól	Wyk. Ćw.	I		II		III		IV		V		VI			
									Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

Przedmioty specjalnościowe

22	Pedagogika wczesnoszkolna	1	0	4	2	2	30	15	15	15	15	15												
23	Metodyka kształcenia zintegrowanego	5	0	5	3	2	39	15	24											15	24			
24	Podstawy kształcenia językowego	0	0	2	2	2	15	0	15				15											
25	Metodyka edukacji polonistycznej	4	0	7	4	3	42	0	30					30										
26	Podstawy kształcenia matematycznego	0	0	3	3	3	15	0	15						15									
27	Metodyka edukacji matematycznej	5	0	6	4	2	30	0	15											15				
28	Edukacja środowiskowa z metodyką	3	0	6	1	5	30	15	15				15	15										
29	Edukacja muzyczna z metodyką	0	0	8	3	2	36	0	12					12						12				
30	Edukacja plastyczno-techniczna z metodyką	0	0	6	3	3	36	0	18											18				
31	Kultura fizyczna z metodyką	6	0	4	1	3	24	0	12											12				
32	Pedagogika przedszkolna	4	0	5	3	2	30	15	15										15	15				
33	Metodyka edukacji przedszkolnej	5	0	5	3	2	36	12	24											12	24			
34	Pedagogika zabawy	0	0	2	2	2	12	0	12														12	
35	Metodyka zajęć wyrównawczych	0	0	4	4	4	24	0	24														24	
36	Elementy logopedii	0	0	3	3	3	15	0	15														15	
37	Emisja głosu	0	0	2	2	2	24	0	24											15				24
38	Zagadnienia refleksyjnej praktyki	0	0	2	2	2	15	0	15															15
39	Zajęcia fakultatywne	0	0	2	2	2	12	0	12															12

OGÓLEM:

Suma godzin 66
Suma punktów ECTS 78

Lp.	Przedmiot	Forma zal. po sem.	ECTS		Liczba godz.		Semestr															
			E	Pk zal.	Ogól	Wyk. Ćw.	Ogól	Wyk. Ćw.	I		II		III		IV		V		VI			
									Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

Przedmioty do wyboru

1	Gry i zabawy ruchowe w przedszkolu	0	0	2	2	2	12	0	12														12
2	Praca z uczniem zdolnym	0	0	2	2	2	12	0	12														12
3	Metody zajęć świetlicowych	0	0	2	2	2	12	0	12														12
4	Poradnictwo i pomoc w edukacji	0	0	2	2	2	12	0	12														12
5	Dziecko niepełnosprawne w klasie szkolnej	0	0	2	2	2	12	0	12														12
6	Segregacja pedagogiczna	0	0	2	2	2	12	0	12														12

Lp.	Przedmiot	Forma zal. po sem.	ECTS	Liczba tyg.	Semestr					
					I	II	III	IV	V	VI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Praktyka pedagogiczna	0	2	2			2			
		0	2	2			2			
		0	2	2				2		
OGÓŁEM:				8	0	0	2	2	2	2
Przeliczenie tygodni na godziny: 1 tydzień = 20 godzin				Suma punktów ECTS	0	0	2	2	2	2

Podsumowanie

Suma godzin przedmiotów kształcenia podstawowego i kierunkowego
 Suma godzin przedmiotów specjalnościowych
 Ogółem suma godzin

Suma punktów ECTS przedmiotów kształcenia podstawowego i kierunkowego
 Suma punktów ECTS przedmiotów specjalnościowych
 Suma punktów ECTS praktyk
 Ogółem suma punktów ECTS

Dyrektor Instytutu

Kalinowska

(podpis)

Dziekan WNP

[Signature]

(podpis)

Prorektor ds. kształcenia

[Signature]

(podpis)

RAZEM	Semestr					
	I	II	III	IV	V	VI
628	50	55	93	108	78	57
77	30	7	57	02	20	11
25	30	35	18	29	198	158
94	26	25	12	11	10	10
78	4	5	16	17	18	18
8	0	0	2	2	2	2
180	30	30	30	30	30	30

Lp.	Przedmiot	Forma zaliczenia		ECTS		Liczba godzin						Semestr										
		po sem.						I		II		III		IV		V		VI				
		E	Pk	Ogól.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Przedmioty do wyboru																						
1	Gry i zabawy ruchowe w przedszkolu			0	1		1	15	0	15												
2	Praca z uczniem zdolnym			0	3		3	15	0	15				15								15
3	Metody zajęć świetlicowych			0	1		1	15	0	15												
4	Poradnictwo i pomoc w edukacji			0	1		1	15	0	15												15
5	Dziecko niepełnosprawne w klasie szkolnej			0	1		1	15	0	15				15								
6	Nauczycielska diagnoza i wczesna profilaktyka dysleksji			0	1		1	15	0	15												
7	Praca dydaktyczno-wychowawcza z dziećmi z dysfunkcjami i zaburzeniami rozwoju			0	1		1	15	0	15												15
8	Język angielski w zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej			0	1		1	15	0	15												15
9	Storytelling			0	1		1	15	0	15												15
10	Edukacyjne zastosowania mediów i technologii informacyjnej			0	3		3	15	0	15												15
11	Seminarium monograficzne			0	1		1	15	0	15												15

Praktyki

Lp.	Przedmiot	Forma zaliczenia		ECTS	Liczba tyg.	Semestr							
		po sem.											
		I	II			III	IV	V	VI				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
1	Praktyka pedagogiczna	0	2	2	2			2					
		0	2	2	2				2				
		0	2	2	2					2	2		
		OGÓLEM:		8	8	0	0	2	2	2	2		
				Suma punktów ECTS		0	0	2	2	2	2		

Przeliczenie tygodni na godziny: 1 tydzień = 20 godzin

Podsumowanie

RAZEM	Semestr					
	I	II	III	IV	V	VI
	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.
909	30	22	7	36	8	16
34	31	7	11	10	15	
1367	36	31	3	37	1	2
93	26	25	18	10	6	
79	4	5	10	18	20	
8	0	0	2	2	2	
180	30	30	30	30	30	

Suma godzin przedmiotów kształcenia podstawowego i kierunkowego
Suma godzin przedmiotów specjalnościowych

Ogółem suma godzin

Suma punktów ECTS przedmiotów kształcenia podstawowego i kierunkowego
Suma punktów ECTS przedmiotów specjalnościowych

Suma punktów ECTS praktyk

Ogółem suma punktów ECTS

Dyrektor Instytutu

Kalinowska

(podpis)

Dziekan WNP

[Podpis]

(podpis)

Prorektor ds. kształcenia

Wydział:
Instytut/Katedra:
Kierunek:

Wydział Nauk Pedagogicznych
Instytut Pedagogiki
Pedagogika

Stopień kształcenia:
Forma studiów:
Profil:

studia pierwszego stopnia (licencjackie)
stacjonarne
praktyczny

Dolnośląska Szkoła Wyższa

Czas trwania:
Obowiązujące od roku akademickiego:

6 semestrów
2012/2013

Moduł przedmiotów kształcenia podstawowego

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.						Semestr								
			1		2		3		4		5		6				
			Ogół.	Wyk.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.			
1	S1-50-PROPFIL0Z-1	Propedeutyka filozofii	45	15	30	15	30										
2	S1-50-WKONCSYSFIL-2	Wybrane koncepcje i systemy filozoficzne	45	15	30	15	30										
3	S1-50-WPROPSYCH-1	Wprowadzenie do psychologii	60	30	30	30	30										
4	S1-50-PSROZOSOB-2	Psychologia rozwojowa i osobowości	60	30	30	30	30										
5	S1-50-PSYGHWYCH-3	Psychologia wychowania	30	0	30	30	30										
6	S1-50-PODSTSOCJ-1	Podstawy socjologii	45	15	30	15	30										
7	S1-50-SOCJWYCH-2	Sociologia wychowania	60	30	30	30	30										
8	S1-50-KULKONTE-6	Kulturowe konteksty edukacji	45	15	30	15	30										
9	S1-50-WPROPEDAG-1	Wprowadzenie do pedagogiki	45	15	30	15	30										30
RAZEM:			420	150	270	120	150	30	0	30	0	0	0	0	0	0	30

Moduł przedmiotów kształcenia kierunkowego

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.						Semestr									
			1		2		3		4		5		6					
			Ogół.	Wyk.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.				
1	S1-51-KOMUNINTER-3	Komunikacja interpersonalna - interakcje społeczne	30	0	30													
2	S1-51-WSPKONSYS-4	Współczesne koncepcje i systemy edukacyjne	45	15	30													
3	S1-51-HISTKONTE-1	Historyczne konteksty edukacji	60	30	30	30	30											
4	S1-51-TEORIAWYCH-2	Teoria wychowania	60	30	30	30	30											
5	S1-51-PODSTDYDOG-3	Podstawy dydaktyki ogólnej	60	30	30	30	30											
6	S1-51-PEDSPOL-5-P:PS	Pedagogika społeczna	30	0	30													
7	S1-52-PEDSPEC-6-P	Pedagogika specjalna	45	15	30													
8	S1-51-WARSZKOMUCZ-3	Warsztaty kompetencji całozyciowego uczenia się	30	0	30												30	15
RAZEM:			34	360	120	240	30	30	30	30	90	15	30	0	30	15	30	

Moduł przygotowania pracy dyplomowej

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.	Semestr					
				1	2	3	4	5	6
1	S1-51-METBADPED-5	Metody badań pedagogicznych	Ogół. Wyk. Ćw.	Wyk. Ćw.	Wyk. Ćw.	Wyk. Ćw.	Wyk. Ćw.	Wyk. Ćw.	Wyk. Ćw.
2	S1-51-PROSEM-4	Proseminarium	4 30 0					30	
3	S1-51-SEMDYPL1-5	Seminarium dyplomowe 1	6 30 0					30	
4	S1-51-SEMDYPL2-6	Seminarium dyplomowe 2	8 30 0						30
RAZEM:			24 120 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 30 0	0 60 0	0 30 0

Moduł kształcenia językowego

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.	Semestr					
				1	2	3	4	5	6
1	S1-50-ANG1, S1-50-FRA1, S1-50-NIEM1, S1-50-RUS1, S1-50-HISZ1	Język obcy 1	3 45 0				45		
2	S1-50-ANG2, S1-50-FRA2, S1-50-NIEM2, S1-50-RUS2, S1-50-HISZ2	Język obcy 2	3 45 0				45		
3	S1-50-ANG3, S1-50-FRA3, S1-50-NIEM3, S1-50-RUS3, S1-50-HISZ3	Język obcy 3	3 45 0					45	
RAZEM:			9 135 0	0 0 0	0 0 0	0 45 0	0 45 0	0 45 0	0 0 0

Moduł kształcenia w zakresie kultury fizycznej

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.	Semestr					
				1	2	3	4	5	6
1	00-WF1-3	Wychowanie fizyczne 1	0,5 12 0				12		
2	00-WF2-4	Wychowanie fizyczne 2	0,5 12 0					12	
RAZEM:			1 24 0	0 0 0	0 0 0	0 12 0	0 12 0	0 0 0	0 0 0

Podsumowanie

Godziny

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.	Semestr													
				1	2	3	4	5	6								
1	00-WF1-3	Wychowanie fizyczne 1	0,5 12 0				12										
2	00-WF2-4	Wychowanie fizyczne 2	0,5 12 0					12									
RAZEM:			1 24 0	0 0 0	0 0 0	0 12 0	0 12 0	0 0 0	0 0 0								
Moduł przedmiotów specjalnościowych:			765	270	789	105	150	105	120	30	177	15	117	0	135	15	90
OGÓLEM:			1824	255	225	207	132	135	105	90	132	135	105	90	135	15	90

Punkty ECTS

Lp.	Liczba punktów	Semestr				
		1	2	3	4	6
1	40	19	14	3	4	6
2	34	6	6	11,5	0	4
3	21	0	0	0	4,5	3
4	9	0	0	0	4	3
5	1	0	0	3	3	8
	105	0	0	0,5	0,5	0
RAZEM		25	20	18	12	15
Moduł przedmiotów specjalnościowych:		5	10	12	18	15
OGÓŁEM		30	30	30	30	30
Dopuszczalny deficyt punktowy po semestrze:		5	5	5	5	0

Dyrektor Instytutu

13. 09. 2017 Dyrektor Instytutu Pedagogiki

(data i podpis) *Kochanowicz*
Prof. DSW, dr hab. Jerzy Kochanowicz

Dziękuję K A N
Wydział Nauk Pedagogicznych

13. 09. 2017 (data i podpis)
M. Sturczak
prof. DSW dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz

Wydział:
Instytut/Katedra:
Kierunek:
Specjalność:
Stopień kształcenia:
Forma studiów:
Profil:

Wydział Nauk Pedagogicznych
Instytut Pedagogiki
Pedagogika
Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne
z opieką nad dzieckiem
studia pierwszego stopnia (licencjackie)
stacjonarne
praktyczny

Dolnośląska Szkoła Wyższa

Czas trwania: 6 semestrów
Obowiązuje od roku akademickiego: 2012/2013

Moduł przedmiotów specjalnościowych - Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.			Semestr												
			Ogól.	Wyk.	Ćw.	1		2		3		4		5		6		
						Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	
1	S1-51-PEDPRZ-2	Pedagogika przedszkolna	4	45	15	30												
2	S1-51-METEDUPRZ-3	Metodyka edukacji przedszkolnej	4	45	0	45												
3	S1-51-PEDWCZ-4	Pedagogika wczesnoszkolna	5	45	15	30												
4	S1-51-METEDUWCZE-5	Metodyka edukacji wczesnoszkolnej	4	45	15	30												
5	S1-51-PODKSZJEZ-1	Podstawy kształcenia językowego	3	30	0	30												
6	S1-51-METEDUPOL1-2	Metodyka edukacji polonistycznej 1	3	30	0	30												
7	S1-51-METEDUPOL2-3	Metodyka edukacji polonistycznej 2	3	45	0	45												
8	S1-51-PODKSZMAT-3	Podstawy kształcenia matematycznego	3	30	0	30												
9	S1-51-METEDUMAT1-4	Metodyka edukacji matematycznej 1	3	30	0	30												
10	S1-51-METEDUMAT2-5	Metodyka edukacji matematycznej 2	3	45	0	45												
11	S1-51-EDUSROMET-4	Edukacja środowiskowa z metodyką	3	45	0	45												
12	S1-51-EDUMUZMET1-1	Edukacja muzyczna z metodyką 1	2	30	0	30												
13	S1-51-EDUMUZMET2-2	Edukacja muzyczna z metodyką 2	2	30	0	30												
14	S1-51-EDUPLATECH-4	Edukacja plastyczno-techniczna z metodyką	2	45	0	45												
15	S1-51-METZAJKOM-5	Metodyka zajęć komputerowych	2	30	0	30												
16	S1-51-KULFIZMET-6	Kultura fizyczna z metodyką	3	30	0	30												
17	S1-51-EMIGLO-5	Emisja głosu	1	30	0	30												
RAZEM:			50	630	75	535	0	60	15	30	0	120	15	150	15	135	0	30

Moduł przedmiotów specjalnościowych - Opieka nad dzieckiem

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.			Semestr													
			Ogól.	Wyk.	Ćw.	1		2		3		4		5		6			
						Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.		
1	S1-51-PEDOPIEK-4	Pedagogika opiekuńcza	2	15	0	15													
2	S1-51-METPROPWY-5	Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej	2	30	0	30													
3	S1-51-OPIWYCHDZ-6	Opieka i wychowanie dziecka w wieku poniemowlęcym	2	15	0	15													
4	S1-51-METZAJWYR-6	Metodyka zajęć wyrównawczych	4	45	0	45													
5	S1-51-WARMET-6	Warsztaty metodyczne	3	30	0	30													
RAZEM:			13	135	0	135	0	0	0	0	0	0	0	15	0	30	0	90	
RAZEM moduł przedmiotów specjalnościowych I i II			765	45	720	60	105	165	150	135	0	30	150	150	150	150	0	30	

Moduł praktyk specjalnościowych - Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Semestr							
			1	2	3	4	5	6		
1	S1-51-PRAKTYKA1-2-EW	Praktyka obserwacyjna w przedszkolu								
2	S1-51-PRAKTYKA2-3-EW	Praktyka obserwacyjno-asystencka w klasie II lub III		20						
3	S1-51-PRAKTYKA3-4-EW	Praktyka obserwacyjno-asystencka w przedszkolu			20					
4	S1-51-PRAKTYKA4-5-EW	Praktyka obserwacyjno-asystencka wżeśniowa - Klasa I				40				
5	S1-51-PRAKTYKA5-6-EW	Praktyka dyplomowa - edukacja wczesnoszkolna					40			
RAZEM:			12	20	20	40	40	40	40	40

Podsumowanie

Godziny

Lp.	Moduł	Liczba godz.		Semestr								
		Ogól.	Wyk.	1	2	3	4	5	6			
1	Moduł przedmiotów kształcenia podstawowego	420	150	270	Wyk. 75	Ćw. 120	Wyk. 75	Ćw. 90	Wyk. 0	Ćw. 30	Wyk. 0	Ćw. 30
2	Moduł przedmiotów kształcenia kierunkowego	360	120	240	Wyk. 30	Ćw. 30	Wyk. 30	Ćw. 30	Wyk. 90	Ćw. 15	Wyk. 30	Ćw. 30
3	Moduł przygotowania pracy dyplomowej	120	0	120	Wyk. 0	Ćw. 0	Wyk. 0	Ćw. 0	Wyk. 0	Ćw. 30	Wyk. 0	Ćw. 30
4	Moduł przedmiotów kształcenia językowego	135	0	135	Wyk. 0	Ćw. 0	Wyk. 0	Ćw. 0	Wyk. 45	Ćw. 0	Wyk. 45	Ćw. 0
5	Moduł kształcenia w zakresie kultury fizycznej	24	0	24	Wyk. 0	Ćw. 0	Wyk. 0	Ćw. 0	Wyk. 12	Ćw. 0	Wyk. 12	Ćw. 0
6	Moduł przedmiotów specjalnościowych I	630	45	585	Wyk. 0	Ćw. 60	Wyk. 15	Ćw. 90	Wyk. 0	Ćw. 120	Wyk. 15	Ćw. 150
7	Moduł przedmiotów specjalnościowych II	135	0	135	Wyk. 0	Ćw. 0	Wyk. 0	Ćw. 0	Wyk. 0	Ćw. 15	Wyk. 0	Ćw. 30
OGÓLEM:		1824	315	1509	Wyk. 105	Ćw. 210	Wyk. 120	Ćw. 210	Wyk. 30	Ćw. 257	Wyk. 312	Ćw. 315

Punkty ECTS

Lp.	Moduł	Liczba punktów	Semestr							
			1	2	3	4	5	6		
1	Moduł przedmiotów kształcenia podstawowego	40	10	14	3	4	0	0	0	4
2	Moduł przedmiotów kształcenia kierunkowego	34	6	6	11,5	4,5	3	3	3	3
3	Moduł przygotowania pracy dyplomowej	21	0	0	0	4	4	4	4	8
4	Moduł przedmiotów kształcenia językowego	9	0	0	0	3	3	3	3	0
5	Moduł kształcenia w zakresie kultury fizycznej	1	0	0	0	0,5	0,5	0	0	0
6	Moduł przedmiotów specjalnościowych I	50	5	9	10	13	10	10	10	3
7	Moduł przedmiotów specjalnościowych II	12	0	0	0	2	2	2	2	9
OGÓLEM:		180	30	30	30	30	30	30	30	30

Dyrektor Instytutu
Dyrektor Instytutu Pedagogiki
13.09.2012
(data i podpis) *A. Kowalczyk*
h. Jerzy Kochanowicz

DZ I Dziekan N
Wydziału Nauk Pedagogicznych
13.09.2012
(data i podpis) *M. Kowalczyk*
h. Jerzy Kochanowicz

Moduł przygotowania pracy dyplomowej

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.	Semestr									
				1	2	3	4	5	6				
1	N1-51-MIETBAPPED-5	Metody badań pedagogicznych	4										
2	N1-51-PROSEM-4	Proseminarium	4						18				
3	N1-51-SEMDYP1-5	Seminarium dyplomowe 1	5						18				
4	N1-51-SEMDYP2-6	Seminarium dyplomowe 2	8						18				
			RAZEM: 21	0	0	0	0	0	18	0	36	0	18

Moduł kształcenia w zakresie kultury fizycznej

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.	Semestr									
				1	2	3	4	5	6				
1	N1-50-WF1-3	Wychowanie fizyczne 1	12						12				
2	N1-50-WF2-4	Wychowanie fizyczne 2	12								12		
			RAZEM: 24	0	0	0	0	0	12	0	12	0	0

Podsumowanie Godziny

Lp.	Moduł	Liczba godz.	Semestr										
			1	2	3	4	5	6					
1	Moduł przedmiotów kształcenia podstawowego	Ogól. 228 Wyk. 78 Ćw. 150	Wyk. 49 Ćw. 64	Wyk. 30 Ćw. 54	Wyk. 0 Ćw. 18	Wyk. 0 Ćw. 0	Wyk. 0 Ćw. 0	Wyk. 0 Ćw. 24					
2	Moduł przedmiotów kształcenia kierunkowego	Ogól. 204 Wyk. 54 Ćw. 150	Wyk. 12 Ćw. 18	Wyk. 12 Ćw. 24	Wyk. 12 Ćw. 60	Wyk. 12 Ćw. 18	Wyk. 0 Ćw. 18	Wyk. 6 Ćw. 12					
3	Moduł przygotowania pracy dyplomowej	Ogól. 18 Wyk. 0 Ćw. 18	Wyk. 0 Ćw. 0	Wyk. 0 Ćw. 0	Wyk. 0 Ćw. 0	Wyk. 0 Ćw. 0	Wyk. 0 Ćw. 0	Wyk. 0 Ćw. 18					
4	Moduł kształcenia w zakresie kultury fizycznej	Ogól. 24 Wyk. 0 Ćw. 24	Wyk. 0 Ćw. 0	Wyk. 0 Ćw. 0	Wyk. 12 Ćw. 12	Wyk. 0 Ćw. 0	Wyk. 0 Ćw. 0	Wyk. 0 Ćw. 0					
			RAZEM: 474	132	60	72	42	78	12	30	0	0	0
			OGÓŁEM: 588	132	120	102	42	18	60	54	0	0	0

Punkty ECTS

Lp.	Liczba punktów	Semestr					
		1	2	3	4	5	6
1	40	19	14	3	0	0	4
2	34	6	6	11,5	4,5	3	3
3	21	0	0	0	4	9	8
4	1	0	0	0,5	0,5	0	0
		RAZEM: 96	25	20	15	9	12
		OGÓŁEM: 180	5	10	15	21	18

Dopuszczalny deficyt punktowy po semestrze: 5

Dyrektor Instytutu Pedagogiki
 13.09.2012
 (data i podpis)

DZIAŁ KAN
 Wydział Pedagogiczny
 13.09.2012
 (data i podpis)

Wydział:
Instytut/Katedra:
Kierunek:

Specjalność:

Stopień kształcenia:

Forma studiów:

Profil:

Wydział Nauk Pedagogicznych
Instytut Pedagogiki
Pedagogika
Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne
z opieką nad dziećmi
studia pierwszego stopnia (licencjackie)
niestacjonarne
praktyczny

Dolnośląska Szkoła Wyższa

Czas trwania:

6 semestrów

Obowiązuje od roku akademickiego: 2012/2013

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.						Semestr											
			Ogól.		Wyk.		Ćw.		1		2		3		4		5		6	
			Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.
1	N1-51-PEDPRZ-2	Pedagogika przedszkolna	4	30	12	18														
2	N1-51-METEDUPRZ-3	Metodyka edukacji przedszkolnej	4	30	0	30														
3	N1-51-PEDWCZ-4	Pedagogika wczesnoszkolna	5	30	12	18														
4	N1-51-METEDUWCZE-5	Metodyka edukacji wczesnoszkolnej	4	30	12	18														
5	N1-51-PODKSZJEZ-1	Podstawy kształcenia językowego	3	18	0	18														
6	N1-51-METEDUPOL1-2	Metodyka edukacji polonistycznej 1	3	18	0	18														
7	N1-51-METEDUPOL2-3	Metodyka edukacji polonistycznej 2	3	18	0	18														
8	N1-51-PODKSZMAT-3	Podstawy kształcenia matematycznego	3	18	0	18														
9	N1-51-METEDUMAT1-4	Metodyka edukacji matematycznej 1	3	18	0	18														
10	N1-51-METEDUMAT2-5	Metodyka edukacji matematycznej 2	3	18	0	18														
11	N1-51-EDUSROMET-4	Edukacja środowiskowa z metodyką	3	18	0	18														
12	N1-51-EDUMUZMET1-1	Edukacja muzyczna z metodyką 1	2	12	0	12														
13	N1-51-EDUMUZMET2-2	Edukacja muzyczna z metodyką 2	2	12	0	12														
14	N1-51-EDUPLATECH-4	Edukacja plastyczno-techniczna z metodyką	2	18	0	18														
15	N1-51-METZAJKOM-5	Metodyka zajęć komputerowych	2	12	0	12														
16	N1-51-KULFIZMET-6	Kultura fizyczna z metodyką	3	18	0	18														
17	N1-51-EMIGLO-5	Emisja głosu	1	18	0	18														
RAZEM:			50	336	36	300	0	30	12	48	0	66	12	72	12	66	0	18	0	18

Moduł przedmiotów specjalnościowych - Opieka nad dzieckiem

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.						Semestr												
			Ogól.		Wyk.		Ćw.		1		2		3		4		5		6		
			Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	
1	N1-51-PEDOPIEK-4	Pedagogika opiekuńcza	2	12	0	12															
2	N1-51-METPROPWY-5	Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej	2	12	0	12															
3	N1-51-OPIWYCHDZ-6	Opieka i wychowanie dziecka w wieku poniemowlęcym	2	12	0	12															
4	N1-51-METZAJWYR-6	Metodyka zajęć wyrównawczych	4	24	0	24															
5	N1-51-WARMET-6	Warsztaty metodyczne	3	18	0	18															
RAZEM:			13	78	0	78	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	12	0	54
RAZEM moduł przedmiotów specjalnościowych I i II			414	36	378		30	60	66	84	78	18	54	18							

Moduł praktyk specjalnościowych - Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Semestr							
			1	2	3	4	5	6		
1	N1-51-PRAKTYKA1-2-EW	Praktyka obserwacyjna w przedszkolu	1	20						
2	N1-51-PRAKTYKA2-3-EW	Praktyka obserwacyjno-asystencka w klasie II lub III			20					
3	N1-51-PRAKTYKA3-4-EW	Praktyka obserwacyjno-asystencka w przedszkolu				20				
4	N1-51-PRAKTYKA4-5-EW	Praktyka obserwacyjno-asystencka wżeśniowa - Klasa I					40			
5	N1-51-PRAKTYKA5-6-EW	Praktyka dyplomowa - edukacja wczesnoszkolna						40		
RAZEM:			12	160	0	20	20	40	40	40

Podsumowanie

Godziny

Lp.	Moduł	Liczba godz.	Semestr												
			1		2		3		4		5		6		
			Ogól.	Wyk.	Ogól.	Wyk.	Ogól.	Wyk.	Ogól.	Wyk.	Ogól.	Wyk.	Ogól.	Wyk.	
1	Moduł przedmiotów kształcenia podstawowego	228	78	150	48	54	30	54	0	18	0	0	0	0	24
2	Moduł przedmiotów kształcenia kierunkowego	204	54	150	12	18	12	24	12	60	12	18	0	18	6
3	Moduł przygotowania pracy dyplomowej	72	0	72	0	0	0	0	0	0	0	18	0	36	0
4	Moduł przedmiotów kształcenia językowego	120	0	120	0	0	0	0	0	0	40	0	40	0	0
5	Moduł kształcenia w zakresie kultury fizycznej	24	0	24	0	0	0	0	0	12	0	12	0	0	0
6	Moduł przedmiotów specjalnościowych I	336	36	300	0	30	12	48	0	66	12	72	12	66	0
7	Moduł przedmiotów specjalnościowych II	78	0	78	0	0	0	0	0	0	12	0	12	0	18
OGÓLEM:			1062	168	894	60	102	54	126	12	196	24	172	12	172
			162	160	208	196	196	184	132	126	184	132	126	184	132

Punkty ECTS

Lp.	Liczba punktów	Semestr					
		1	2	3	4	5	6
1	40	19	14	3	0	0	4
2	34	6	6	11,5	4,5	3	3
3	21	0	0	0	4	9	8
4	9	0	0	3	3	3	0
5	1	0	0	0	0,5	0	0
6	50	5	9	10	13	10	3
7	13	0	0	0	2	2	9
8	12	0	1	2	3	3	3
OGÓLEM:		180	30	30	30	30	30

Dyrektor Instytutu
Dyrektor Instytutu Pedagogiki
13.09.2012
Leokadia Kocianowicz
(data i podpis) hab. Jerry Kocianowicz

DZIEKAN
Wydziału Nauk Pedagogicznych
13.09.2012
prof. DSR (data i podpis) prof. Dzierżanowicz

Moduł praktyk specjalnościowych - Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Semestr							
			1	2	3	4	5	6		
1	N1-51-PRAKTYKA1-2-EW	Praktyka obserwacyjna w przedszkolu		20						
2	N1-51-PRAKTYKA2-3-EW	Praktyka obserwacyjno-asystencka w klasie II lub III		20						
3	N1-51-PRAKTYKA3-4-EW	Praktyka obserwacyjno-asystencka w przedszkolu			20			40		
4	N1-51-PRAKTYKA4-5-EW	Praktyka obserwacyjno-asystencka wżesniowa - klasa I						40		
5	N1-51-PRAKTYKA5-6-EW	Praktyka dyplomowa - edukacja wczesnoszkolna							40	
RAZEM:			12	160	0	20	20	40	40	40

Podsumowanie Godziny

Lp.	Moduł	Liczba godz.		Semestr											
		Ogól.	Wyk.	1	2	3	4	5	6						
1	Moduł przedmiotów kształcenia podstawowego	228	78	150	48	64	30	54	0	0	0	0	24		
2	Moduł przedmiotów kształcenia kierunkowego	204	54	150	12	78	12	24	12	60	12	18	0	18	
3	Moduł przygotowania pracy dyplomowej	72	0	72	0	0	0	0	0	0	0	18	0	18	
4	Moduł przedmiotów kształcenia językowego	120	0	120	0	0	0	0	0	40	0	40	0	0	
5	Moduł kształcenia w zakresie kultury fizycznej	24	0	24	0	0	0	0	0	12	0	12	0	0	
6	Moduł przedmiotów specjalnościowych I	336	36	300	0	30	12	48	0	66	12	72	12	66	0
7	Moduł przedmiotów specjalnościowych II	78	0	78	0	0	0	0	0	0	0	12	0	12	0
OGÓLEM:		1092	168	894	60	102	54	126	12	196	24	172	2	172	0
					62	180	200	196	196	184	184	132	126		

Punkty ECTS

Lp.	Liczba punktów	Semestr					
		1	2	3	4	5	6
1	40	19	14	3	0	0	4
2	34	5	6	11,5	4,5	3	3
3	21	0	0	0	4	9	3
4	9	0	0	3	3	3	0
5	1	0	0	0,5	0,5	0	0
6	50	5	9	10	13	10	3
7	13	0	0	0	2	2	9
8	12	0	1	2	3	3	3
OGÓLEM:		180	30	30	30	30	30

Dyrektor Instytutu
Dyrektor Instytutu Pedagogiki
13.09.2012
(data i podpis) *Wojciech Kocianowicz*

Dziękuję A N
Wydziału Nauk Pedagogicznych
13.09.2012
(data i podpis) *prof. DSW dr hab. Mirosława Nowak-Dziomannowicz*

Wydział:
Instytut/Katedra:
Kierunek:
Specjalność:
Stopień kształcenia:
Forma studiów:
Profil:

Wydział Nauk Pedagogicznych
Instytut Pedagogiki
Pedagogika
Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne
z nauczaniem języka angielskiego
studia pierwszego stopnia (licencjackie)
niestacjonarne
praktyczny

Dolnośląska Szkoła Wyższa

Czas trwania: 6 semestrów
Obowiązuje od roku akademickiego: 2012/2013

Moduł przedmiotów specjalnościowych - Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.						Semestr										
			1		2		3		4		5		6						
			Ogół.	Wyk.	Ogół.	Wyk.	Ogół.	Wyk.	Ogół.	Wyk.	Ogół.	Wyk.	Ogół.	Wyk.					
1	N1-51-PEDPRZ-2	Pedagogika przedszkolna	30	12	18														
2	N1-51-METEDUPRZ-3	Metodyka edukacji przedszkolnej	30	0	30														
3	N1-51-PEDWCZ-4	Pedagogika wczesnoszkolna	30	12	18														
4	N1-51-METEDUWCZE-5	Metodyka edukacji wczesnoszkolnej	30	12	18														
5	N1-51-PODKSZJEZ-1	Podstawy kształcenia językowego	18	0	18														
6	N1-51-METEDUPOL1-2	Metodyka edukacji polonistycznej 1	18	0	18														
7	N1-51-METEDUPOL2-3	Metodyka edukacji polonistycznej 2	18	0	18														
8	N1-51-PODKSZMAT-3	Podstawy kształcenia matematycznego	18	0	18														
9	N1-51-METEDUMAT1-4	Metodyka edukacji matematycznej 1	18	0	18														
10	N1-51-METEDUMAT2-5	Metodyka edukacji matematycznej 2	18	0	18														
11	N1-51-EDUSROMET-4	Edukacja środowiskowa z metodyką	18	0	18														
12	N1-51-EDUMUZMET1-5	Edukacja muzyczna z metodyką 1	12	0	12														
13	N1-51-EDUMUZMET2-6	Edukacja muzyczna z metodyką 2	12	0	12														
14	N1-51-EDUPLATECH-4	Edukacja plastyczno-techniczna z metodyką	18	0	18														
15	N1-51-METZAJKOM-6-A	Metodyka zajęć komputerowych	12	0	12														
16	N1-51-KULFIZMET-6	Kultura fizyczna z metodyką	18	0	18														
17	N1-51-EMIGLO-5	Emisja głosu	18	0	18														
RAZEM:			306	36	300	0	18	12	36	0	66	0	66	12	72	12	56	0	42

Moduł przedmiotów specjalnościowych - Nauczanie języka angielskiego

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Lp. przedmiotu	Liczba godz.			Semestr												
				Ogól.	Wyk.	Ćw.	1		2		3		4		5		6		
							Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	
1	N1-51-PRANAUJA1-1	Praktyczna nauka języka angielskiego z metodyką nauczania (gramatyka)	2	24	0	24		24											
2	N1-51-PRANAUJA2-2	Praktyczna nauka języka angielskiego z metodyką nauczania (mówienie)	2	24	0	24		24											
3	N1-51-PRANAUJA3-3	Praktyczna nauka języka angielskiego z metodyką nauczania (fonetyka)	3	24	0	24				24									
4	N1-51-PRANAUJA4-4	Praktyczna nauka języka angielskiego z metodyką nauczania (wymowa)	2	24	0	24						24							
5	N1-51-PRANAUJA5-5	Praktyczna nauka języka angielskiego z metodyką nauczania (pisanie)	2	24	0	24								24					
6	N1-51-METNAUJA1-4	Metodyka nauczania języka angielskiego 1	4	24	0	24							24						
7	N1-51-METNAUJA2-5	Metodyka nauczania języka angielskiego 2	2	18	0	18													
8	N1-51-GRYZABNAUJA-6	Gry i zabawy w nauczaniu języka angielskiego	2	12	0	12													12
9	N1-51-MULNAUJA-6	Multimedia w nauczaniu języka angielskiego	2	12	0	12													12
10	N1-51-WARMETNJA-6	Warsztaty metodyczne nauczania języka angielskiego	1	12	0	12													12
RAZEM			22	198	0	198	24	24	24	24	24	48	42	0	0	36	42	36	42
RAZEM moduł przedmiotów specjalnościowych II II				524	36	498	42	48	66	48	42	0	0	36	42	36	42	36	42

Moduł praktyk specjalnościowych - Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z nauczaniem języka angielskiego

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Liczba godz.					
			1	2	3	4	5	6
1	N1-51-PRAKTYKA1-2	Praktyka obserwacyjna w przedszkolu		20				
2	N1-51-PRAKTYKA2-3	Praktyka obserwacyjno-asystencka w klasie II lub III		20				
3	N1-51-PRAKTYKA3-4	Praktyka obserwacyjno-asystencka w przedszkolu			20			
4	N1-51-PRAKTYKA4-5	Praktyka obserwacyjno-asystencka wczesniowa - klasa I				40		
5	N1-51-PRAKTYKA6-5-JA	Praktyka obserwacyjno-projektowa - język angielski					40	
6	N1-51-PRAKTYKA5-6-EW	Praktyka dyplomowa - edukacja wczesnoszkolna i nauczanie języka angielskiego						40
RAZEM:			0	20	20	40	40	40

Podsumowanie

Godziny

Lp.	Moduł	Liczba godz.		Semestr								
		Ogół.	Wyk.	1	2	3	4	5	6			
1	Moduł przedmiotów kształcenia podstawowego	228	78	48	30	54	0	18	0	0	0	24
2	Moduł przedmiotów kształcenia kierunkowego	204	54	150	12	18	12	24	12	60	18	6
3	Moduł przygotowania pracy dyplomowej	72	0	72	0	0	0	0	0	0	0	72
4	Moduł kształcenia w zakresie kultury fizycznej	24	0	24	0	0	0	0	0	0	0	24
5	Moduł przedmiotów specjalnościowych I	336	36	300	0	12	36	0	60	12	72	0
6	Moduł przedmiotów specjalnościowych II	198	0	198	0	24	0	24	0	72	0	0
OGÓLEM:		1062	168	894	60	144	54	138	12	180	72	162

Punkty ECTS

Lp.	Moduł	Liczba punktów	Semestr						
			1	2	3	4	5	6	
1	Moduł przedmiotów kształcenia podstawowego	40	19	14	3	0	0	0	4
2	Moduł przedmiotów kształcenia kierunkowego	34	0	6	11,5	4,5	3	0	4
3	Moduł przygotowania pracy dyplomowej	21	0	0	0	0	4	9	3
4	Moduł kształcenia w zakresie kultury fizycznej	1	0	0	0,5	0,5	0	0	0
5	Moduł przedmiotów specjalnościowych I	50	3	7	10	13	10	10	7
6	Moduł przedmiotów specjalnościowych II	22	2	2	3	6	4	4	5
7	Moduł praktyk specjalnościowych	12	0	1	2	2	2	4	3
OGÓLEM:		180	30	30	30	30	30	30	30

Dyrektor Instytutu Pedagogiki

13.09.2012 *A. Kocmanowicz*

(data i podpis)

DZIĘKAN I
Wydział Nauk Pedagogicznych

13.09.2012 *M. Kocmanowicz*

(data i podpis)

Wydział:
Instytut/Katedra:
Kierunek:
Specjalność:
Stopień kształcenia:
Forma studiów:
Profil:

Zamiejscowy Dolnośląskiej Szkoły Wyższej w Kłodzku

Pedagogika
Edukacja Wczesnoszkolna i Wychowanie Przedszkolne z Opieką nad Dzieckiem
studia pierwszego stopnia (licencjackie)
niestacjonarne
praktyczny

0 Dolnośląska Szkoła Wyższa

6 semestrów
2012/2013

Czas trwania:
Obowiązuje od roku akademickiego:

Moduły kształcenia specjalnościowego

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia	Liczba godz.		Semestr									
			Ogd.	Wyk.	1	2	3	4	5	6				
1	N1-80-PEDWCZE-1	Pedagogika wczesnoszkolna	30	15	15									
2	N1-80-PEDPRZED-2	Pedagogika przedszkolna	30	15	15									
3	N1-80-METEDUWCZE-3	Metodyka edukacji wczesnoszkolnej	21	0	21									
4	N1-80-METEDUPRZE-3	Metodyka edukacji przedszkolnej	21	0	21									
5	N1-80-EDUMUZMET-6	Edukacja muzyczna z metodyką	21	0	21									
6	N1-80-PODKSZJEZ-4	Podstawy kształcenia językowego	18	0	18									
7	N1-80-METEDUPOL-4	Metodyka edukacji polonistycznej z kulturą języka	18	0	18									
8	N1-80-PODKSZMAT-4	Podstawy kształcenia matematycznego	18	0	18									
9	N1-80-METEDUMAT-5	Metodyka edukacji matematycznej	18	0	18									
10	N1-80-EDUSROD-4	Metodyka edukacji matematycznej	18	0	18									
11	N1-80-EDUPLATECH-5	Edukacja środowiskowa z metodyką	15	0	15									
12	N1-80-METWFEDUZDR-5	Edukacja plastyczna - techniczna z metodyką	15	0	15									
13	N1-80-METZAJKOMP-5	Metodyka wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej	15	0	15									
14	N1-80-PEDZAB-3	Metodyka zajęć komputerowych	15	0	15									
15	N1-80-ELLOGEMGL-6	Pedagogika zabawy	30	0	30									
16	N1-80-WPRPRAK1-3	Elementy logopedii z emisją głosu	18	0	18									
17	N1-80-WPRPRAK1-4	Wprowadzenie do praktyk I	6	0	6									
18	N1-80-WPRPRAK1-5	Wprowadzenie do praktyk II	6	0	6									
19	N1-80-WPRPRAK1-6	Wprowadzenie do praktyk III	6	0	6									
20	N1-80-PEDOPIE-4	Wprowadzenie do praktyk IV	6	0	6									
21	N1-80-METPRAOPWY-3	Pedagogika opiekuńcza	18	0	18									
22	N1-80-OPWYCHDZ-6	Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej	21	0	21									
23	N1-80-METPRUCZSPE-6	Opieka i wychowanie dziecka w wieku poniemowlęcym	21	0	21									
		Metodyka pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	21	0	21									
			30	15	15	5	0	120	0	96	0	89	0	56
			30	15	15	30	120	96	89	56				

Moduły praktyk specjalnościowych

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia	Liczba godz.		Semestr									
			Ogd.	Wyk.	1	2	3	4	5	6				
1	N2-80-PRAKT1-3	Praktyka obserwacyjna w szkole podstawowej	40											
2	N2-80-PRAKT1-4	Praktyka wrześnieowa klasa I lub 3-letni, obserwacyjno-asystencka	40											
3	N2-80-PRAKT1-5	Praktyka w przedszkolu, asystencka	40											
4	N2-80-PRAKT1-6	Praktyka dyplomowa	40											
			160	0	0	0	40	0	40	0	40	0	40	0
			160	0	0	0	40	40	40	40				

Podsumowanie Godziny

Lp.	Moduły	Liczba godz.		Semestr												
		Ogól.	Wyk.	1		2		3		4		5		6		
				Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	
1	Moduły kształcenia podstawowego	207	78	129	45	67	33	51	21	0	0	0	0	0	0	0
2	Moduły kształcenia kierunkowego	210	27	183	15	33	12	21	0	45	0	27	0	18	0	
3	Moduły przygotowania pracy dyplomowej	72	36	36	0	0	0	0	0	0	0	18	18	0	0	
4	Moduły kształcenia językowego	90	0	90	0	0	0	30	0	30	0	0	0	0	0	
5	Moduły kształcenia w zakresie kultury fizycznej	24	0	24	0	0	0	0	0	12	0	12	0	0	0	
6	Moduły kształcenia specjalnościowego	411	30	381	15	15	15	15	0	120	0	96	0	69	0	
OGOLEM:		1074	171	843	75	105	60	117	0	228	0	195	0	132	0	

Punkty ECTS

Lp.	Moduły	Liczba punktów	Semestr					
			1	2	3	4	5	6
1	Moduły kształcenia podstawowego	38	18	16	4	0	0	6
2	Moduły kształcenia kierunkowego	40	8	6	8	0	4	0
3	Moduły przygotowania pracy dyplomowej	21	0	0	0	4	3	8
4	Moduły kształcenia językowego	9	0	3	3	3	0	0
5	Moduły kształcenia w zakresie kultury fizycznej	1	0	0	0,5	0,5	0	0
6	Moduły kształcenia specjalnościowego	60	4	5	17	12	12	10
7	Moduły praktyk specjalnościowych	11	0	0	2	3	3	3
OGOLEM:		180	30	30	34,5	31,5	28	26

Dyrektor Instytutu

[Podpis]
(data i podpis)

DzieniaKAN
Wydział Zamiejscowego
Politechniki Śląskiej w Kopalniku
Prof. DSW (data i podpis) na Wydział

Wydział:
Instytut/Katedra:
Kierunek:

Zamiejscowy Dolnośląskiej Szkoły Wyższej w Kłodzku
Pedagogika

Dolnośląska Szkoła Wyższa

Stopień kształcenia:
Forma studiów:
Profil:

studia pierwszego stopnia (licencjackie)
niestacjonarne
praktyczny

Czas trwania:
Obowiązuje od roku akademickiego:

6 semestrów
2012/2013

Moduły kształcenia podstawowego

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia	Liczba godz.						Semestr							
			Ogól.		Wyk.		Ćw.		3		4		5		6	
			Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.		
1	N1-80-PROFIFIL-1	Propeudeutika filozofii	27	12	15	12	15									
2	N1-80-WKONCSYSFIL-2	Wybrane koncepcje i systemy filozoficzne	27	12	15	12	15									
3	N1-80-WPRPSYCH-1	Wprowadzenie do psychologii	27	12	15	12	15									
4	N1-80-PSYROZOSOB-2	Psychologia rozwojowa i osobowości	27	12	15	12	15									
5	N1-80-PSYCHSPO-3	Psychologia społeczna	33	12	21	12	21									
6	N1-80-PODSTSOCJ-1	Podstawy socjologii	21	0	21											
7	N1-80-SOCJEDU-2	Socjologia edukacji	21	9	12	9	12									
8	N1-80-WPRPED-1	Wprowadzenie do pedagogiki	24	9	15	9	15									
9			27	12	15	12	15									
			203	87	108	87	108									

Moduły kształcenia kierunkowego

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia	Liczba godz.						Semestr							
			Ogól.		Wyk.		Ćw.		3		4		5		6	
			Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.		
1	N1-80-KOMINTER-1	Komunikacja interpersonalna - interakcje społeczne	18	0	18											
2	N1-80-HISTWYCH-1	Historia wychowania	30	15	15	15	15									
3	N1-80-TEORWYCH-2	Teoria wychowania	33	12	21	12	21									
4	N1-80-PEDSPOL-5	Pedagogika społeczna	27	0	27											
5	N1-80-PODSYDYG-3	Podstawy dydaktyki ogólnej	27	0	27											
6	N1-80-PODSPOR-3	Podstawy poradnictwa	18	0	18											
7	N1-80-WYKMON-4	Wykład monograficzny	18	0	18											
8	N1-80-WSPKONSYS-4	Współczesne koncepcje i systemy edukacyjne	21	0	21											
9	N1-80-PRZYWERYPRA-6	Przygotowanie do wejścia na rynek pracy	18	0	18											
			180	0	180	0	180									

Moduły przygotowania pracy dyplomowej

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia	Liczba godz.						Semestr							
			Ogól.		Wyk.		Ćw.		3		4		5		6	
			Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.		
1	N1-80-METBADPED-5	Metody badań pedagogicznych	18	0	18											
2	N1-80-PROSEM-4	Proseminarium	18	0	18											
3	N1-80-SEMDYP-1-5	Seminarium dyplomowe 1	18	0	18											
4	N1-80-SEMDYP-2-6	Seminarium dyplomowe 2	18	0	18											
			72	0	72	0	72									

Moduły kształcenia językowego

Lp.	Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia	Liczba godz.						Semestr							
			Ogól.		Wyk.		Ćw.		3		4		5		6	
			Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.	Wyk.	Ćw.		
			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Punkty ECTS

Lp.	Liczba punktów	Semestr					
		1	2	3	4	5	6
1	38	18	16	4	0	0	0
2	35	7	6	8	7	4	3
3	21	0	0	0	4	9	8
4	14	0	5	3	3	3	0
5	1	0	0	0	0.5	0	0
Moduł kształcenia specjalnościowego:		5	3	5	16	14	18
Dopuszczalny deficyt punktowy po semestrze:		0	0	0.5	0	0	0

Dyrektor Instytutu

.....
Me dotycaj
 (data i podpis)

Dzjekan

.....

 (data i podpis)
 prof. dr hab. inż. Andrzej...

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa

www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

3.2 Zaktualizowane sylabusy kształcenia praktycznego

 **POPRAZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU**

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU KSZTAŁCENIA

Nazwa przedmiotu (modułu kształcenia)	Kod przedmiotu
Wprowadzenie do pedagogiki	S1-50-WproPedag-1

Jednostka prowadząca

Wydział Nauk Pedagogicznych	Instytut Pedagogiki
-----------------------------	---------------------

Status przedmiotu (modułu)	obligatoryjny	Język wykładowy	polski
----------------------------	---------------	-----------------	--------

Program kształcenia

Kierunek	Pedagogika, Pedagogika specjalna, Praca socjalna	Stopień kształcenia	studia I stopnia
Profil kształcenia	praktyczny	Forma studiów	studia stacjonarne
Specjalność			
Rok	pierwszy	Semestr	pierwszy

Forma zajęć	wykład	konwersatorium			Inne
Liczba godzin w semestrze	15	30			

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest nabycie umiejętności rozumienia podstawowych kategorii pedagogicznych (np. wychowanie, edukacja, socjalizacja), ról (np. matka, ojciec, dziecko, nauczyciel, uczeń) oraz instytucji (np. rodzina, szkoła, państwo), a także umożliwienie zdobycia podstawowej wiedzy z zakresu funkcjonowania edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej.

Wymagania wstępne

--

Efekty kształcenia/uczenia się		Metody nauczania	Sposób sprawdzania	Odniesienia do efektów kształcenia dla kierunku	Odniesienia do obszarowych efektów kształcenia
Student, który zaliczył przedmiot:					
Wiedza	1) objaśnia podstawowe pojęcia pedagogiczne	wykład, analiza literatury, dyskusja	egzamin, praca pisemna, udział w dyskusji, udział w zadaniu grupowym	Ped1P_W01	H1P_W03 S1P_W01
				Ped1P_W02	H1P_W03 S1P_W01
				Ped1P_W06	S1P_W04
				Ped1P_W16	H1P_W07
				StN_W10	
				PedSp1P_W01	H1P_W01 H1P_W03
				PedSp1P_W02	H1P_W03 S1P_W01
				PedSp1P_W09	H1P_W01 H1P_W02
				PSoc1P_W05	S1P_W03 S1P_W09

	2) posiada wiedzę dotyczącą systemu edukacyjnego oraz edukacji realizowanej poza instytucjami	wykład, analiza literatury, dyskusja	egzamin, praca pisemna, udział w dyskusji, udział w zadaniu grupowym	Ped1P_W09 Ped1P_W14 PedSp1P_W14	H1P_W01 H1P_W02 H1P_W05 S1P_W09 S1P_W09 H1P_W08
	3) rozpoznaje różnice między współczesnymi, a tradycyjnymi modelami wychowania i edukacji	wykład, analiza literatury, dyskusja	egzamin, praca pisemna, udział w dyskusji,	Ped1P_W09 StN_W04 Ped1P_W11 PedSp1P_W11	H1P_W01 H1P_W02 H1P_W01 H1P_W02 H1P_W02 H1P_W02
Umiejętności	1) potrafi posłużyć się posiadaną wiedzą przy podstawowym opisie zmian zachodzących w edukacji, wychowaniu i socjalizacji	analiza literatury, dyskusja	praca pisemna, udział w dyskusji	Ped1P_U11 Ped1P_U03 StN_U03 Ped1P_U04 Ped1P_U18 StN_U12 Ped1P_U19 PeSp1P_U01 PSoc1P_U01	H1P_U13 S1P_U09 S1P_U10 H1P_U02 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U06 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U03 S1P_U08 S1P_U05 S1P_U05 S1P_U01 S1P_U08 S1P_U01 S1P_U08
	2) potrafi korzystać z różnych źródeł wiedzy aby zdobyć informacje z zakresu przedmiotu oraz je pisemnie zaprezentować	analiza literatury, dyskusja	praca pisemna, udział w dyskusji	Ped1P_U07 STN_U04 PedSp1P_U06 PSoc1P_U03 PSoc1P_U09	H1P_U01 H1P_U02 H1P_U01 H1P_U02 S1P_U03 S1P_U04 S1P_U07 H1P_U02 H1P_U03, S1P_U04 S1P_U06
Kompetencje społeczne	1) jest zorientowany na współpracę w grupie i aktywizowanie własnego środowiska w oparciu o posiadaną wiedzę	dyskusja	udział w dyskusji	Ped1P_K02	H1P_K02 S1P_K02

				Ped1P_K04	H1P_K04 S1P_K04
				StN_K04	
				Ped1P_K07	H1P_K02 H1P_K04 S1P_K02 S1P_K04
				PdSp1P_K02	H1P_K02 S1P_K02

Opis przedmiotu

Przedmiot służy wykształceniu umiejętności rozpoznawania zmian zachodzących w środowisku wychowawczym i edukacyjnym. W szczególności umożliwia rozumienie zmieniających się ról i zadań wychowawczych, źródeł wiedzy i form edukacji oraz socjalizacji w dzisiejszej rzeczywistości.

Treści kształcenia - wykład

- 1) Pojęcia i język opisu rzeczywistości pedagogicznej.
- 2) Wybrane teorie pedagogiczne umożliwiające interpretację własnych doświadczeń i zjawisk edukacyjno-wychowawczych.
- 3) Czynniki wywierające wpływ na proces rozwoju i zachowania człowieka, w tym czynniki biologiczne, historyczne, kulturowe, społeczne, polityczne.
- 4) Dylematy pedagogiki we współczesności: edukacja i wychowanie w obliczu m.in. procesów globalizacji, marginalizacji, informatyzacji społeczeństwa, konsumpcji, anomii, kryzysu tożsamości i autorytetów.

Treści kształcenia - konwersatorium

- 1) Wiedza potoczna i naukowa.
- 2) Specyfika teraźniejszości jako kontekst dla współczesnego wychowania.
- 3) Pytania o role, zakres i granice wychowania.
- 4) Rodzina: znaczenie wzorców, schematów, stereotypów, ról i postaw w kształtowaniu obrazu siebie i innych.
- 5) Nauczyciel: zmiana roli, kryzys (?) autorytetu, katalog współczesnych kompetencji.
- 6) Kultura popularna jako obszar i przedmiot refleksji pedagogicznej.

Literatura podstawowa

- 1) Bauman Z., Edukacja: wobec, wbrew i na rzecz ponowoczesności [w:] Dudzikowa M., Czerepaniak-Walczak M. (red.), Wychowanie: pojęcia, procesy, konteksty, tom 1, GWP, Gdańsk 2007, s. 139-154.
- 2) Dudzikowa M., Pomyśl siebie... Minieseje dla wychowawców klasy, GWP, Gdańsk 2007, s. 99-114 i 159-181.
- 3) Dziewiecki M., Wychowanie w dobie ponowoczesności, Jedność, Kielce 2002, s. 14-42.
- 4) Gołębiak B.D., Zmiany edukacji nauczycieli, Edytor, Toruń-Poznań 1998, rozdział 1.
- 5) Forward S., Buck C., Toksyczni rodzice, Wyd. Czarna Owca, Warszawa 2009.
- 6) Jakubowski W., Kultura popularna jako obszar refleksji pedagogicznej [w:] Edukacyjne konteksty kultury popularnej, red. W. Jakubowski, E. Zierkiewicz, Impuls, Kraków 2002, s.11-22.
- 7) Kwaśnica R., Ku dialogowi w pedagogice [w:] Ku dialogowi w pedagogice, red. R. Kwaśnica, J. Semków, Wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1995 s.11-27.
- 8) Kwaśnica R., Wprowadzenie do myślenia o nauczycielu [w:] Pedagogika. Podręcznik akademicki T.2, red.Z. Kwieciński, B. Śliwerski, PWN, Warszawa 2004, s. 291-319.
- 9) Kwieciński Z., Śliwerski B., (red.), Pedagogika PWN, Warszawa 2009, tom I: rozdział 1 & tom II, rozdział 4, 5.
- 10) Miller A., Zniewolone dzieciństwo, Media Rodzina, Poznań 1999, s. 28-66.
- 11) Nowak-Dziemianowicz M., Edukacja i wychowanie w dyskursie nauki i codzienności, Impuls, Kraków 2012, s.39-46.
- 12) Prekop J., Mały tyran, Wyd. Czarna Owca, Warszawa 2004, s. 54-70, s. 126-140, s. 155-172.
- 13) Sikorska M., Nowa matka, nowy ojciec, nowe dziecko. O nowym układzie sił w polskich rodzinach, WAIP, Warszawa 2009, s. 129-317.

Literatura uzupełniająca

- 1) Bińczycka J., Smolińska-Theiss B. (red.), Wymiary dzieciństwa, Impuls, Kraków 2005.
- 2) Hołówka T., Myślenie potoczne: heterogeniczność zdrowego rozsądku, PIW, Warszawa 1986.
- 3) Jakubowski W., Kultura popularna jako obszar refleksji pedagogicznej [w:] Edukacyjne konteksty kultury popularnej, (red.) W. Jakubowski, E. Zierkiewicz, Impuls, Kraków 2002, s. 11-22.
- 4) Jakubowski W., Kultura popularna, media i my, czyli refleksje o tożsamości mieszkańca „globalnej wioski” [w:] Kultura popularna: konteksty teoretyczne i społeczno-kulturowe, Kraków 2010, s. 41-53.
- 5) Mead M., Kultura i tożsamość, PWN, Warszawa 2000.
- 6) Symotiuł S., Mitologizacja wychowania. Blaski i nędze, [w:] Dudzikowa M., Czerepaniak - Walczak M. (red.), Wychowanie, tom 1, GWP, Gdańsk 2007.

Zasady i warunki zaliczenia

Wykład: egzamin pisemny, min. 25 pkt., maks. 50 pkt.

Ćwiczenia: min. 26 pkt., maks. 50 pkt., w tym:

- 1) praca pisemna - min. 25 pkt., maks. 40 pkt.,
- 2) aktywność - min. 1 pkt, maks. 10 pkt.

Przedmiot ostatecznie zaliczany będzie przez osobę prowadzącą wykład:

Ocena bdb 91 - 100 pkt

Ocena db+ 81 - 90 pkt

Ocena db 71 - 80 pkt

Ocena dst+ 61 - 70 pkt

Ocena dst 51 - 60 pkt

Kalkulacja nakładu pracy studenta

Formy aktywności studenta	Nakład pracy	Formy aktywności studenta	Nakład pracy
udział w zajęciach dydaktycznych	45	omówienie prac pisemnych	3
czytanie literatury (przygotowanie do ćwiczeń)	30	konsultacje biblioteczne	6
czytanie literatury (przygotowanie do egzaminu)	20	szkolenie biblioteczne	2
przygotowanie pracy pisemnej, w tym kwerenda literatury	15	ćwiczenie technik przygotowywania prac pisemnych i prezentacji	4
egzamin	3		

ECTS

Łączny nakład pracy	128	Liczba ECTS	5
---------------------	-----	-------------	---

Liczba punktów ECTS		
przypisanych do przedmiotu / modułu	uzyskanych w ramach zajęć	
	wymagających bezpośredniego udziału prowadzących	o charakterze praktycznym
5	2,5	

Imię i nazwisko lidera przedmiotowego lub osoby opracowującej kartę przedmiotu

Lider przedmiotu: prof. DSW dr hab. M. Nowak-Dziemianowicz

Opracowanie karty przedmiotu: prof. DSW dr hab. M. Nowak-Dziemianowicz, dr P. Rudnicki, mgr M. Mikołajczak-Woźniak, mgr K. Reinhard

Opracowanie/aktualizacja: 2012

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU KSZTAŁCENIA

Nazwa przedmiotu (modułu kształcenia)	Kod przedmiotu
Psychologia wychowania	S1-50-PsychWych-3

Jednostka prowadząca	
Wydział Nauk Pedagogicznych	Instytut Pedagogiki Specjalnej

Status przedmiotu (modułu)	obligatoryjny	Język wykładowy	polski
----------------------------	---------------	-----------------	--------

Program kształcenia

Kierunek	Pedagogika, Pedagogika Specjalna, Praca Socjalna	Stopień kształcenia	studia I stopnia
Profil kształcenia	praktyczny	Forma studiów	studia stacjonarne
Specjalność			
Rok	drugi	Semestr	trzeci

Forma zajęć	ćwiczenia				Inne
Liczba godzin w semestrze	30				

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest umożliwienie zdobycia wiedzy o specyfice interakcji wychowawczej, funkcjach wychowania na poszczególnych etapach rozwoju oraz psychologicznych mechanizmach wywierania wpływu wychowawczego. Kształtowanie umiejętności analizy relacji wychowawczych w kontekście osobowościowych właściwości jej uczestników. Organizowanie warunków do pogłębienia samowiedzy w zakresie genezy, treści i roli wiedzy potocznej w pełnieniu roli wychowawcy oraz rozwoju umiejętności społecznych. Kształtowanie wrażliwości na przejawy zaburzeń interakcji wychowawczej oraz refleksyjności, czyli świadomości możliwych przyczyn i konsekwencji określonych błędów.

Wymagania wstępne

Zaliczenie zajęć z przedmiotów: Wprowadzenie do psychologii, Psychologia rozwojowa i osobowości.

Efekty kształcenia/uczenia się		Metody nauczania	Sposób sprawdzania	Odniesienia do efektów kształcenia dla kierunku	Odniesienia do obszarowych efektów kształcenia
Wiedza	1) charakteryzuje wychowanie jako rodzaj interakcji,	analiza literatury, dyskusja	udział w dyskusji, sprawdzian pisemny	Ped1P_W06 Ped1P_W08 PedSp1P_W06 PedSp1P_W10 PSoc1P_W05 StN_W02 StN_W05	S1P_W04 S1P_W05 S1P_W04 S1P_W03, S1P_W08 H1P_W05 S1P_W03 S1P_W09 S1P_W05
	2) wymienia i wyjaśnia psychologiczne mechanizmy oddziaływań, warunki ich skuteczności oraz przyczyny, rodzaje i skutki błędów wychowawczych.	analiza literatury	sprawdzian pisemny	Ped1P_W03 StN_W03 Ped1P_W09	H1P_W02 H1P_W02 H1P_W01

				StN_W04 PedSp1P_W03 PedSp1P_W09 PSoc1_PW01	H1P_W02 H1P_W02 H1P_W01 H1P_W02 H1P_W02 H1P_W03
Umiejętności	1) wykorzystuje wiedzę psychologiczną do precyzowania pojęć potocznych dotyczących celów, metod i efektów wychowania.	dyskusja	udział w dyskusji	StN_U02 Ped1P_U03 PedSp1P_U3 PSoc1P_U02	H1P_U02 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U06 S1P_U01 S1P_U08 S1P_U02, S1P_U03, H1P_U06
	2) potrafi zaprojektować i przeprowadzić wywiad z wychowawcą (nauczycielem lub rodzicem) oraz zinterpretować uzyskany materiał zgodnie z założonym celem.	projekt	praca pisemna - raport z realizacji projektu	Ped1P_U06 Ped1P_U09 Ped1P_U10 StN_U09 PedSp1P_U07 PSoc1P_U03	S1P_U03 S1P_U04 S1P_U07 H1P_U05 H1P_U10 S1P_U04 H1P_U03 H1P_U06 H1P_U02
	3) stawia pytania, tworzy hipotezy wyjaśniające oraz projektuje interwencje (ofercie) wychowawczą.	studium przypadku.	opracowanie studium przypadku	Ped1P_U04 Ped1P_U13 StN_U03 Ped1P_U14 PedSp1P_U12 PSoc1P_U13	S1P_U01 S1P_U02 S1P_U03 S1P_U08 H1P_U11 S1P_U07 S1P_U07 H1P_U11 S1P_U07
Kompetencje społeczne	1) jest świadomy swojej wiedzy, umiejętności i osobowościowych uwarunkowań do pełnienia roli wychowawcy	studium przypadku	udział w dyskusji, esej na temat samowiedzy psychologicznej.	Ped1P_K01 StN_K01 Ped1P_K04 StN_K04	H1P_K01 S1P_K01 H1P_K01 S1P_K01 H1P_K04 S1P_K04

				Ped1P_K07	H1P_K02 H1P_K04 S1P_K02 S1P_K04
				PSoc1P_K01	H1P_K01 S1P_K01 H1P_K06

Opis przedmiotu

Przedmiot koncentruje się na psychologicznych mechanizmach wychowania umożliwiając studentowi pogłębienie rozumienia złożoności rzeczywistości wychowawczej. Dostarcza kryteriów opisu i analizy interakcji wychowawczych w relacji rodzice-dzieci i nauczyciele-uczniowie. Rozwija umiejętności rozpoznawania zachowań ryzykownych dla rozwoju, uwrażliwia na ich skutki oraz stwarza warunki do pogłębienia samowiedzy w zakresie kompetencji wychowawczych.

Treści kształcenia - ćwiczenia

- 1) Potoczna a nawykowa wiedza dotycząca wychowania - geneza, treść i funkcje prywatnych koncepcji natury ludzkiej, rozwoju i wychowania. Świat wartości dorosłego a świadome i nieświadome cele wychowania.
- 2) Interakcyjny model wychowania. Socjalizacja i emancypacja a konfliktowość relacji dorosły-dziecko na różnych etapach rozwoju dziecka. Szanse rozwoju a zaspokajanie poczucia bezpieczeństwa w domu i szkole.
- 3) Psychologiczne mechanizmy wywierania wpływu wychowawczego - problem skuteczności oddziaływań a indywidualne cechy dziecka i dorosłego (nauczyciela/wychowawcy).
- 4) Błędy wychowawcze nauczycieli i rodziców - przyczyny, rodzaje i konsekwencje dla rozwoju orientacji podmiotowej.
- 5) Sytuacja rodzinna dziecka a jego funkcjonowanie w szkole. Edukacja jako sytuacja trudna dla uczniów, nauczycieli i rodziców.
- 6) Rola poznawania ucznia - jego zachowań, emocji, autopercepcji, pozycji w grupie rówieśniczej oraz przekonań na temat zadań szkolnych w motywowaniu go do nauki i pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.

Literatura podstawowa

- 1) Bąbel P., Wiśniak M., Bez motywacji nie ma efektów, Psychologia w szkole, Nr 3(19), s.57-67.
- 2) Dembo M.H., Stosowana psychologia wychowawcza, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1997; rozdział I, s.22-39.
- 3) Gurycka A., Błąd w wychowaniu, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1990, rozdział II,III i V.
- 4) Przetacznik-Gierowska M., Włodarski Z., Psychologia wychowawcza, PWN, Warszawa 1998, tom II, rozdział 26 i 30.
- 5) Samson A., Mit szczęśliwego dzieciństwa, Wydawnictwo Książkowe Twój Styl, Warszawa 2000, część I rozdział 9, część II rozdział 3.

Literatura uzupełniająca

- 1) Debesse M., Etapy wychowania, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2003.
- 2) Eichelberger W., Samson A., Dobra miłość - co zrobić, aby nasze dzieci miały udane życie, Dom Wydawniczy EKO, Warszawa 2004.
- 3) Fober A., Mazlish E., Jak mówić, aby dzieci uczyły się w domu i szkole. Media Rodzina, Poznań 2001.
- 4) Fontana D., Psychologia dla nauczycieli, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 1998.
- 5) Gordon T., Wychowanie bez porażek, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 1991.
- 6) Heyne D., Rollings S., Niechęć do szkoły, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2004.
- 7) Hornby G., Hall E., Hall C., Nauczyciel wychowawca, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdansk 2004.

Zasady i warunki zaliczenia

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest obecność na ćwiczeniach i uzyskanie minimum punktowego z każdego z poniższych zadań:

- aktywność na zajęciach: min 10 pkt - max. 15 pkt.
- sprawdzian pisemny z części literatury: min. 11 pkt -max. 25 pkt.
- raport pisemny z badań (wywiad z rodzicem lub nauczycielem na temat doświadczeń wychowawczych): min. 10pkt -max 25 pkt.
- prezentacja studium przypadku (projekt grupowy - analiza wybranego rodzaju sytuacji konfliktowej): min. 10pkt -max 15 pkt.
- esej (autorefleksja na temat efektów uczestniczenia w zajęciach): min. 10 pkt - max 20 pkt

Przedmiot ostatecznie zaliczany będzie (wpis oceny do indeksu) przez osobę prowadzącą ćwiczenia:

Ocena bdb	91-100 pkt
Ocena db+	81-90 pkt
Ocena db	71-80 pkt
Ocena dst+	61-70 pkt
Ocena dst	51-60 pkt

Kalkulacja nakładu pracy studenta

Formy aktywności studenta	Nakład pracy	Formy aktywności studenta	Nakład pracy
Udział w zajęciach	30	przygotowanie eseju na temat samowiedzy	2
Studiowanie literatury	10	omówienie zadań projektowych	6
Przygotowanie do sprawdzianu	10	omówienie sprawdzianów	2
Przygotowanie, przeprowadzenie i napisanie raportu z wywiadu	10		
Współtworzenie projektu	10		

ECTS

Łączny nakład pracy	80	Liczba ECTS	3
---------------------	----	-------------	---

Liczba punktów ECTS		
przypisanych do przedmiotu / modułu	uzyskanych w ramach zajęć	
	wymagających bezpośredniego udziału prowadzących	o charakterze praktycznym
3	1,5	1

Imię i nazwisko lidera przedmiotowego lub osoby opracowującej kartę przedmiotu

Lider przedmiotu: dr Barbara Zimoń-Dubowik
Opracowanie karty przedmiotu: dr Barbara Zimoń-Dubowik, dr Iwona Krosny-Wekselberg

Opracowanie/aktualizacja: 2012.

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU KSZTAŁCENIA

Nazwa przedmiotu (modułu kształcenia)	Kod przedmiotu
Współczesne koncepcje i systemy edukacyjne	S1-51-WspKonSysEd-4

Jednostka prowadząca	
Wydział Nauk Pedagogicznych	Instytut Pedagogiki

Status przedmiotu (modułu)	obligatoryjny	Język wykładowy	polski
----------------------------	---------------	-----------------	--------

Program kształcenia			
Kierunek	Pedagogika, Pedagogika specjalna	Stopień kształcenia	studia I stopnia
Profil kształcenia	praktyczny	Forma studiów	studia stacjonarne
Specjalność			
Rok	drugi	Semestr	czwarty

Forma zajęć	wykład	konwersatorium			Inne
Liczba godzin w semestrze	15	30			

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest umożliwienie zdobycia wiedzy o współczesnych koncepcjach pedagogicznych (konteksty powstawania, role edukacyjne, kluczowe postulaty, twórcy) i systemach edukacyjnych (perspektywa ucznia i nauczyciela oraz państwa i władzy, porównanie wybranych systemów) oraz umiejętność analizowania istniejących podobieństw i różnic.

Wymagania wstępne

zaliczenie przedmiotu: Wprowadzenie do pedagogiki

	Efekty kształcenia/uczenia się Student, który zaliczył przedmiot:	Metody nauczania	Sposób sprawdzania	Odniesienia do efektów kształcenia dla kierunku	Odniesienia do obszarowych efektów kształcenia
Wiedza	1) zna założenia wybranych koncepcji pedagogicznych ich specyficzne metody, cele	wykład, analiza literatury, dyskusja	egzamin, praca pisemna, udział w dyskusji, udział w zadaniu grupowym	Ped1P_W11 Ped1P_W14 StN_W07 PedSp1P_W11	H1P_W02 H1P_W05 S1P_W09 H1P_W05 S1P_W09 H1P_W02
	2) charakteryzuje w jaki sposób zmieniają się kluczowe role wychowawcze i edukacyjne, oraz instytucje oświatowe	wykład, analiza literatury, dyskusja	egzamin, praca pisemna, udział w dyskusji,	Ped1P_W09 Ped1P_W10 StN_W09 PeSp1P_W15	H1P_W01 H1P_W02 S1P_W02 S1P_W03 S1P_W08 H1P_W05 S1P_W04 H1P_W08

Umiejętności	1) interpretuje zmieniające się warunki społeczne, kulturowe i ideologiczne w kontekście wybranych teorii i systemów edukacyjnych.	analiza literatury, dyskusja	praca pisemna, udział w dyskusji	Ped1P_U01 Ped1P_U25	S1P_U01 S1P_U08 H1P_U05 H1P_U09 S1P_U07 S1P_U08
	2) weryfikuje teorię z zakresu koncepcji i systemów edukacyjnych z procesami zachodzącymi w rzeczywistości.	analiza literatury, dyskusja	praca pisemna, udział w dyskusji	PeSp1P_U01	S1P_U01 S1P_U08
				Ped1P_U02	S1P_U01 S1P_U08
				Ped1P_U04	S1P_U01 S1P_U02 S1P_U03 S1P_U08
				Ped1P_U05	S1P_U01 S1P_U02
				PedSp1P_U3	S1P_U01 S1P_U08
Kompetencje społeczne	1) jest zorientowany na aktywizowanie własnego środowiska w oparciu o posiadaną wiedzę	wykład, analiza literatury, dyskusja	udział w dyskusji	Ped1P_K01 StN_K07 PedSp1P_K01	H1P_K01 S1P_K01 H1P_K01 S1P_K01

Opis przedmiotu

Przedmiot obejmuje zapoznanie studentów z problematyką współczesnych koncepcji i systemów edukacyjnych poprzez ukazanie ich kluczowych założeń, opisu ról edukacyjnych i wychowawczych, podejścia do instytucji edukacyjnych, ukazania zaangażowania ich twórców. Wiedza z przedstawionego zakresu jest kluczowa dla rozumienia obecnie zachodzących zmian w kontekście: edukacji, wychowania i socjalizacji.

Treści kształcenia - wykład

- 1) Współczesne kierunki i prądy pedagogiczne np. post-pedagogika, pedagogika antyautorytarna, emancypacyjna, krytyczna, edukacja rozwojowa, globalna, międzykulturowa, wielokulturowa.
- 2) Charakterystyka wybranych systemów i koncepcji edukacyjnych np. pedagogika M. Montessorii, C. Freineta, R. Steinerja, pedagogia P. Freire, J. Kuronia, edukacja domowa, edukacja alternatywna.
- 3) Ideologiczne konteksty edukacji: pojęcie ideologii, omówienie wybranych ideologii, relacje ideologia-edukacja, ukryty program.
- 4) Kulturowo-społeczne, polityczne i historyczne uwarunkowania współczesnych koncepcji edukacyjnych.

Treści kształcenia - konwersatorium

- 1) Wielowymiarowość pedagogiki: wybrane koncepcje, nurty, pedagogiki i pedagogie autorskie.
- 2) Pedagogiki głównego nurtu i pobocznych: od koncepcji tradycyjnych do radykalnych.
- 3) Związki pedagogiki z ideologią (szkoła, nauczyciel, uczeń w różnych doktrynach i ideologiach).
- 4) Pedagogiczne konteksty globalizacji: popkultura, konsumeryzm, pragmatyzm.
- 5) Współczesne dylematy edukacyjne (między globalizmem a lokalizmem, między władzą a wolnością, między interesem jednostkowym a interesem społecznym, między subiektywizmem a obiektywizmem, nierówności społeczne).
- 6) Edukacja alternatywna w Polsce i na świecie: modele, dobre praktyki, kontrowersje, twórcy.

Literatura podstawowa

- 1) Gmerek T., Edukacja i nierówności społeczne, Impuls, Kraków 2005, rozdziały 2, 3.
- 2) Gribble D., Edukacja w wolności, Impuls, Kraków 2005, s. 13-38, 91-117.
- 3) Gutek G.L., Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji, GWP, Gdańsk 2003, rozdziały: 2, 3, 6, 9, 11, 12, 21.
- 4) Karpińska A. (red.), Dialog o edukacji - wobec zmian w globalizującym się świecie, Trans Humana, Białystok 2010, s.88-109, 370-383.
- 5) Kwieciński Z., Między patosem a dekadencją. Studia i szkice socjopedagogiczne, DSW Wrocław 2007, str.30-47.
- 6) Kwieciński Z., Problem pedagogii nurtów głównych i pobocznych, (w:) Teraźniejszość Człowiek Edukacja. Kwartalnik myśli społeczno-pedagogicznej, Nr 3, DSW TWP Wrocław 2004

- 7) Kwieciński Z., Śliwerski B., Pedagogika, tom 1, PWN, Warszawa 2003, część trzecia.
- 8) Melosik Z., Teoria i praktyka edukacji wielokulturowej, Impuls, Kraków 2007, rozdział 1.
- 9) Szkudlarek T., Śliwerski T., Wyzwania pedagogiki krytycznej i antypedagogiki, Impuls, Kraków 2010, część I, II.
- 10) Śliwerski B., Współczesne teorie i nurty wychowania, Impuls, Kraków 2010, s. 115-174, 197-282.

Literatura uzupełniająca

- 1) Berner H., Współczesne kierunki wychowania, [w:] Śliwerski B., Pedagogika, podstawy nauk o wychowaniu, tom 1, GWP, Gdańsk 2006, rozdział 4.
- 2) Bielecka-Prus J., Transmisja kultury w rodzinie i w szkole, PWN, Warszawa 2010, s.89-183.
- 3) Holt J., Zamiast edukacji, Impuls, Kraków 2007, s.27-64.
- 4) Illich I., Odszkolić społeczeństwo, !Bęc zmiana, Warszawa 2010, rozdziały 1, 4, 6.
- 5) Miksza M., Zrozumieć Montessori, Impuls, Kraków 2010.

Zasady i warunki zaliczenia

Wykład: egzamin pisemny, min. 25 pkt., maks. 50 pkt.

Ćwiczenia: min. 26 pkt., maks. 50 pkt., w tym:

1) praca pisemna - maks. 40 pkt., min. 25 pkt.;

2) aktywność - maks. 10 pkt., min. 1 pkt.

Przedmiot ostatecznie zaliczany będzie (wpis oceny do indeksu) przez osobę prowadzącą wykład:

Ocena bdb 91 - 100 pkt

Ocena db+ 81 - 90 pkt

Ocena db 71 - 80 pkt

Ocena dst+ 61 - 70 pkt

Ocena dst 51 - 60 pkt

Kalkulacja nakładu pracy studenta

Formy aktywności studenta	Nakład pracy	Formy aktywności studenta	Nakład pracy
udział w zajęciach dydaktycznych	45	konsultacje biblioteczne	5
czytanie literatury (przygotowanie do ćwiczeń)	30	omówienie prac pisemnych	2
czytanie literatury (przygotowanie do egzaminu)	25	laboratorium filmowe - ćwiczenie interpretacji w formie DKF	10
przygotowanie pracy pisemnej w tym kwerenda	10		
egzamin	3		

ECTS

Łączny nakład pracy	130	Liczba ECTS	5
---------------------	-----	-------------	---

Liczba punktów ECTS		
przypisanych do przedmiotu / modułu	uzyskanych w ramach zajęć	
	wymagających bezpośredniego udziału prowadzących	o charakterze praktycznym
5	2,5	

Imię i nazwisko lidera przedmiotowego lub osoby opracowującej kartę przedmiotu

Lider przedmiotu: prof. DSW dr hab. M. Nowak-Dziemianowicz

Opracowanie karty przedmiotu: prof. DSW dr hab. M. Nowak-Dziemianowicz, dr P. Rudnicki, mgr B. Bochnia, mgr G. Wyszynska,

Opracowanie/aktualizacja: 2012

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU KSZTAŁCENIA

Nazwa przedmiotu (modułu kształcenia)	Kod przedmiotu
Wprowadzenie do psychologii	S1-50-WproPsych-1

Jednostka prowadząca	
Wydział Nauk Pedagogicznych	Instytut Pedagogiki

Status przedmiotu (modułu)	obligatoryjny	Język wykładowy	polski
----------------------------	---------------	-----------------	--------

Program kształcenia

Kierunek	Pedagogika, Pedagogika specjalna, Praca socjalna	Stopień kształcenia	studia I stopnia
Profil kształcenia	praktyczny	Forma studiów	studia stacjonarne
Specjalność			
Rok	pierwszy	Semestr	pierwszy

Forma zajęć	wykład	ćwiczenia			Inne
Liczba godzin w semestrze	30	30			

Cele kształcenia

Umożliwienie zdobycia wiedzy na temat podstawowych pojęć i nurtów w psychologii oraz psychologicznych koncepcji człowieka; zapoznanie z celami i funkcjami psychologii naukowej; kształtowanie umiejętności twórczego i krytycznego myślenia o psychologii; umożliwienie zdobycia wiedzy na temat głównych subdyscyplin w obrębie psychologii.

Wymagania wstępne

	Efekty kształcenia/uczenia się Student, który zaliczył przedmiot:	Metody nauczania	Sposób sprawdzania	Odniesienia do efektów kształcenia dla kierunku	Odniesienia do obszarowych efektów kształcenia
Wiedza	1) charakteryzuje podstawowe procesy psychiczne człowieka (poznawcze, motywacyjne, emocjonalne itp.) z użyciem podstawowych pojęć psychologii	wykład, analiza literatury	egzamin pisemny, sprawdzian pisemny podczas ćwiczeń	Ped1P_W02 Ped1P_W04 PedSp1P_W04 PSoc1P_W03	H1P_W03 S1P_W01 S1P_W05 S1P_W05
	2) charakteryzuje podstawowe nurty psychologii i psychologiczne koncepcje człowieka	wykład, analiza literatury	egzamin pisemny, sprawdzian pisemny podczas ćwiczeń	Ped1P_W04 Ped1P_W09 PedSp1P_W04 PedSp1P_W09 PSoc1P_W03 StN_W04	S1P_W05 H1P_W01 H1P_W02 S1P_W05 H1P_W01 H1P_W02 S1P_W05

	3) definiuje wybrane konstrukty psychologiczne: osobowość, temperament, inteligencję, emocje i motywację	wykład, analiza literatury	egzamin pisemny, sprawdzian pisemny podczas ćwiczeń	Ped1P_W08 StN_W02 Ped1P_W09 PedSp1P_W09 StN_W04	S1P_W05 H1P_W01 H1P_W02 H1P_W01 H1P_W02
Umiejętności	1) interpretuje zachowania człowieka z perspektywy wybranych koncepcji psychologicznych	analiza literatury, dyskusja	udział w dyskusji	Ped1P_U03 Ped1P_U04 PedSp1P_U04 StN_U02	H1P_U02 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U06 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U03 S1P_U08 H1P_U02 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U06
	2) interpretuje sposoby oddziaływania na ludzi bazując na wiedzy o elementarnych zjawiskach i procesach psychologicznych: poznawczych, emocjonalnych, motywacyjnych	analiza literatury, dyskusja	udział w dyskusji	Ped1P_U06 PedSp1P_U05 PSoc1P_U04 Ped1P_U13 Ped1P_U21 StN_U13	S1P_U03 S1P_U04 S1P_U07 S1P_U03 S1P_U04 S1P_U07 S1P_U03 S1P_U08 H1P_U11 S1P_U06
Kompetencje społeczne	1) jest świadom konieczności uwzględniania w działaniach pedagogicznych wobec jednostek różnic indywidualnych w zakresie cech psychologicznych	wykład, analiza literatury, dyskusja	udział w dyskusji	Ped1P_K04 PedSp1P_K04 PSoc1P_K04 StN_K04 StN_K03 Ped1P_K07	H1P_K04 S1P_K04 H1P_K04 S1P_K04 S1P_K06 H1P_K03 H1P_K02 H1P_K04 S1P_K02 S1P_K04

Opis przedmiotu

Przedmiot koncentruje się na głównych psychologicznych koncepcjach człowieka, a także wyjaśnia podstawowe pojęcia z zakresu psychologii. Zapoznaje z problematyką procesów poznawczych, uczenia się, zdolności, pamięci, inteligencji, temperamentu, emocji i motywacji. Wyposaża w podstawową wiedzę psychologiczną niezbędną w pracy pedagogicznej.

Treści kształcenia - wykład

- 1) Geneza i etymologia nazwy psychologia, podstawowe działy psychologii, cele i zastosowania psychologii, elementy historii psychologii.
- 2) Założenia głównych nurtów psychologii: psychologii klasycznej, psychologii postaci, behawioryzmu, psychoanalizy, psychologii poznawczej i psychologii humanistycznej. Osiągnięcia i błędy poszczególnych koncepcji człowieka i nurtów w psychologii.
- 3) Procesy poznawcze: percepcja, zasady organizacji spostrzegania, przetwarzanie informacji, złudzenia percepcyjne, uwaga, pamięć.
- 4) Uczenie się człowieka. Warunkowanie klasyczne i warunkowanie instrumentalne. Poznawcze i społeczne aspekty uczenia się ludzi - modelowanie i naśladowanie.

Treści kształcenia - ćwiczenia

- 1) Wprowadzenie do problematyki psychologii emocji. Emocje podstawowe i pochodne. Składniki procesu emocjonalnego. Znaczenie pobudzenia fizjologicznego i interpretacji pobudzenia. Behawioralny komponent procesu emocjonalnego. Wyrażanie emocji. Mechanizmy psychologiczne leżące u podstaw motywacji.
- 2) Wprowadzenie do psychologii osobowości i temperamentu. Uwarunkowania cech osobowości. Osobowość a temperament. Możliwości i ograniczenia oddziaływania na osobowość i temperament.
- 3) Inteligencja człowieka. Geny i wychowanie jako czynniki kształtujące inteligencję. Różnorodność inteligencji. Rodzaje inteligencji. Iloraz inteligencji. Zdolności specjalne. Rozwijanie inteligencji.

Literatura podstawowa

- 1) Falkowski A., Maruszewski T., Nęcka E., Procesy poznawcze, w: J. Strelau, D. Doliński (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki, tom 1, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2008.
- 2) Maruszewski T., Doliński D., Łukaszewski W., Marszał-Wiśniewska A., Emocje i motywacja, w: J. Strelau, D. Doliński (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki, tom 1, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2008.
- 3) Strelau J., Zawadzki B., Psychologia różnic indywidualnych, w: J. Strelau, D. Doliński (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki, tom 1, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2008.
- 4) Tavis C., Wade C., Psychologia. Podejścia oraz koncepcje, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2008, s.179-255, 259-290, 290-321.
- 5) Kozielecki J., Koncepcje psychologiczne człowieka, Wydawnictwo Akademickie "Żak", Warszawa 2000, s. 19-67, 91-147, 167-221, 237-249.
- 6) Kosslyn S.M., Rosenberg R.S., Psychologia. Mózg. Człowiek. Świat, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2006, s.34-55, s.392-409..
- 7) Mietzel G., Psychologia dla nauczycieli, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2009, s. 57-101.

Literatura uzupełniająca

- 1) Berryman J., Psychologia moje hobby, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2005.
- 2) Eysenck H. M., Podpatrywanie umysłu. Dlaczego ludzie zachowują się tak, jak się zachowują?, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2006.
- 3) Mietzel G., Wprowadzenie do psychologii, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003.
- 4) Zimbardo P., Ruch F., Psychologia i życie, PWN, Warszawa 2004.

Zasady i warunki zaliczenia

Warunkiem zaliczenia jest obecność na zajęciach i uzyskanie co najmniej minimum punktów z każdego z poniższego zadań:

Egzamin pisemny: min. 21 - max. 40 pkt.

Sprawdzian pisemny podczas ćwiczeń: min. 20 - max. 40 pkt.

Udział w dyskusji: min. 10 - max. 20 pkt.

Oceny:

bdb: 91-100 pkt.

db +: 81-90 pkt.

db: 71-80 pkt.

dst+: 61-70 pkt.

dst: 51-60 pkt.

Ostateczną ocenę z przedmiotu wpisuje osoba prowadząca wykład

Kalkulacja nakładu pracy studenta

Formy aktywności studenta	Nakład pracy	Formy aktywności studenta	Nakład pracy
udział w zajęciach	60		
czytanie literatury	25		
przygotowanie do sprawdzianu	10		
przygotowanie do egzaminu	20		
udział w egzaminie	2		

ECTS

Łączny nakład pracy	117	Liczba ECTS	4
---------------------	-----	-------------	---

Liczba punktów ECTS		
przypisanych do przedmiotu / modułu	uzyskanych w ramach zajęć	
	wymagających bezpośredniego udziału prowadzących	o charakterze praktycznym
4	2	

Imię i nazwisko lidera przedmiotowego lub osoby opracowującej kartę przedmiotu

Lider przedmiotu: dr Barbara Zimoń-Dubowik

Opracowanie karty przedmiotu: dr Barbara Zimoń-Dubowik, mgr Maria Szecówka-Nowak

Opracowanie/aktualizacja: 2012

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU KSZTAŁCENIA

Nazwa przedmiotu (modułu kształcenia)	Kod przedmiotu
Teoria wychowania	S1-51-TeoriaWych-2

Jednostka prowadząca
Wydział Nauk Pedagogicznych Instytut Pedagogiki

Status przedmiotu (modułu)	obligatoryjny	Język wykładowy	polski
----------------------------	---------------	-----------------	--------

Program kształcenia			
Kierunek	Pedagogika, Pedagogika specjalna	Stopień kształcenia	studia I stopnia
Profil kształcenia	praktyczny	Forma studiów	studia stacjonarne
Specjalność			
Rok	pierwszy	Semestr	drugi

Forma zajęć	wykład	ćwiczenia			Inne
Liczba godzin w semestrze	30	30			

Cele kształcenia

Celem kształcenia jest umożliwienie studentom zdobycia wiedzy dotyczącej istoty i przebiegu procesu wychowania oraz jego społeczno-kulturowych uwarunkowań. Kształtowanie umiejętności dokonywania krytycznej analizy różnych koncepcji wychowania i wykorzystywanych w nich metod wychowawczych. Kształtowanie, w oparciu o zdobytą wiedzę teoretyczną, umiejętności interpretowania sytuacji wychowawczych. Organizowanie warunków do kształtowania się u studentów świadomości znaczenia wiedzy i umiejętności wychowawczych w pracy z dziećmi i młodzieżą.

Wymagania wstępne

Zaliczenie przedmiotu: Wprowadzenie do pedagogiki

Efekty kształcenia/uczenia się	Metody nauczania	Sposób sprawdzania	Odniesienia do efektów kształcenia dla kierunku	Odniesienia do obszarowych efektów kształcenia
Student, który zaliczył przedmiot:				
Wiedza	1) charakteryzuje proces wychowania w oparciu o posiadaną wiedzę z zakresu teorii wychowania	wykład, analiza literatury	egzamin	Ped1P_W01 H1P_W01 H1P_W03 Ped1P_W03 H1P_W02 StN_W03 Ped1P_W09 H1P_W01 StN_W04 H1P_W02 Ped1P_W11 H1P_W02 Ped1P_W13 H1P_W03 Ped1P_W14 H1P_W05 StN_W07 S1P_W09 StN_W08 PedSp1P_W01 H1P_W01 H1P_W03 PedSp1P_W03 H1P_W02

	2) opisuje społeczno-kulturowe uwarunkowania procesu wychowania	wykład, analiza literatury, dyskusja okrągłego stołu	egzamin, udział w dyskusji okrągłego stołu	PedSp1P_W09 PedSp1P_W11 PedSp1P_W13 PedSp1P_W14 Ped1P_W03 StN_W03 Ped1P_W09 Ped1P_W10 Ped1P_W15 PedSp1P_W03 PedSp1P_W09 PedSp1P_W10 PedSp1P_W15	H1P_W01 H1P_W02 H1P_W02 H1P_W03 S1P_W09 H1P_W08 H1P_W02 H1P_W01 H1p_W02 S1P_W02 S1P_W03 S1P_W08 H1P_W05 H1P_W08 S1P_W04 H1P_W02 H1P_W01 H1P_W02 S1P_W03 S1P_W08 H1P_W05 S1P_W04 H1P_W08
	3) opisuje psychospołeczne uwarunkowania pracy nauczyciela-wychowawcy	wykład, analiza literatury, dyskusja okrągłego stołu	egzamin, udział w dyskusji okrągłego stołu	Ped1P_W15 PedSp1P_W15	H1P_W08 S1P_W04 S1P_W04 H1P_W08
Umiejętności	1) dokonuje krytycznej analizy wybranych koncepcji wychowania	analiza literatury, opracowanie prezentacji, debata za i przeciw	zaprezentowanie prezentacji, udział w debacie za i przeciw, egzamin	Ped1P_U02 Ped1P_U14 Ped1P_U19 Ped1P_U25 PedSp1P_U02 PedSp1P_U12 Ped1P_U17	S1P_U01 S1P_U08 S1P_U07 S1P_U05 H1P_U05 H1P_U09 S1P_U07 S1P_U08 S1P_U01 S1P_U08 H1P_U06 S1P_U07 S1P_U05
	2) wykorzystuje wiedzę teoretyczną do interpretacji sytuacji wychowawczych	analiza literatury,	udział w dyskusji	Ped1P_U01	S1P_U01 S1P_U08

		film, dyskusja wielokrotna	wielokrotnej, praca pisemna	StN-U02 Ped1P_U03 StN_U03 Ped1P_U04 PedSp1P_U01 PedSP1P_U03 PedSp1P_U04	H1P_U02 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U06 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U03 S1P_U08 S1P_U01 S1P_U08 S1P_U01 S1P_U08 H1P_U02 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U06
	3) w oparciu o wiedzę teoretyczną analizuje skuteczność metod wychowania	analiza literatury, studium przypadku, debata za i przeciw	udział w debacie za i przeciw, egzamin	Ped1P_U14 Ped1P_U15 StN_U07 Ped1P_U20 PedSp1P_U12 PedSp1P_U13	S1P_U07 H1P_U09 S1P_U07 S1P_U07 S1P_U06
Kompetencje społeczne	1) jest świadomy znaczenia wiedzy i umiejętności wychowawczych w pracy z dziećmi i młodzieżą	analiza literatury, film, studium przypadku, dyskusja	praca pisemna, udział w dyskusji	Ped1P_K01 StN_K01 PedSp1P_K01	H1P_K01 S1P_K01 H1P_K01 S1P_K01

Opis przedmiotu

Przedmiot umożliwia studentom zdobycie wiedzy dotyczącej istoty i przebiegu procesu wychowania oraz jego społeczno-kulturowych uwarunkowań. Umożliwia również zdobycie umiejętności dokonywania krytycznej analizy różnych koncepcji wychowania oraz skuteczności wykorzystywanych w nich metod wychowawczych. Zdobyta w ramach przedmiotu wiedza teoretyczna, umożliwi nabywanie umiejętności interpretowania sytuacji wychowawczych. Przedmiot sprzyja kształtowaniu się u studentów świadomości znaczenia wiedzy i umiejętności wychowawczych w pracy z dziećmi i młodzieżą.

Treści kształcenia - wykład

- 1) Społeczno-kulturowe uwarunkowania procesu wychowania
- 2) Podstawowe pojęcia teorii wychowania
- 3) Proces wychowania - jego struktura i dynamika
- 4) Cele wychowania
- 5) Założenia adaptacyjnej i emancypacyjnej teorii wychowania
- 6) Psychospołeczne uwarunkowania pracy nauczyciela-wychowawcy

Treści kształcenia - ćwiczenia

- 1) Wychowanek jako podmiot i przedmiot wychowania
- 2) Przymus i swoboda w wychowaniu - wybrane koncepcje wychowania
- 3) Rodzina jako środowisko wychowawcze - przemiany zachodzące we współczesnej rodzinie, postawy wychowawcze, rodzaje błędów wychowawczych

- 4) Grupa rówieśnicza jako środowisko wychowawcze - zjawiska i procesy grupowe
- 5) Szkoła jako instytucja wychowawcza - style kierowania klasą, współpraca z rodzicami
- 6) Mass media jako środowisko wychowawcze - szanse i zagrożenia
- 7) Metody wychowania - indywidualne i grupowe
- 8) Trudności wychowawcze - granice oddziaływań wychowawczych

Literatura podstawowa

- 1) Brophy J., Motywowanie uczniów do nauki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002, rozdz.3 i 6
- 2) Gurycka A., Błędy w wychowaniu, w: E. Kubiak-Szymborska, D. Zając (red.), O wychowaniu i jego antynomiach, Bydgoszcz 2008, str. 324 – 340
- 3) Łobocki M., Teoria wychowania w zarysie, Impuls, Kraków 2009, rozdz. I- X
- 4) Mendel M., Rodzice i nauczyciele jako sprzymierzeńcy, Harmonia, Gdańsk 2007, rozdz. do wyboru
- 5) Nakamura R. M., Zdrowe kierowanie klasą. Motywacja, komunikacja, dyscyplina, Wyd. ABC, Warszawa 2011, część II i III
- 6) Speck O., Być nauczycielem. Trudności wychowawcze w czasie przemian społeczno-kulturowych, GWP, Gdańsk 2008, rozdz. I-IV.
- 7) Śliwerski B., Istota i przedmiot badań teorii wychowania i Cztery orientacje badawcze w teoriach wychowania, w: Z. Kwieciński, B. Śliwerski (red.), Pedagogika. Podręcznik akademicki, t. 2, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2004, str.14-50
- 8) Witek A., Integracja w grupie rówieśniczej wyzwaniem dla pedagoga w toku podejmowania działań dydaktyczno-wychowawczych, w: T. Sokołowska-Dzioba (red.), Kształtowanie umiejętności wychowawczych, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2002

Literatura uzupełniająca

- 1) Babiuch M., Jak współpracować z rodzicami "trudnych" uczniów, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2002
- 2) Christopher C. J., Nauczyciel - rodzic, GWP, Gdańsk 2004
- 3) Dąbrowska T.E., Wojciechowska-Charlak B., Między praktyką a teorią wychowania, Lublin 1997
- 4) Gajewska G., Doliński D., Szczęsna A., Teoretyczno-metodyczne aspekty. cz. 4, Teoretyczno-metodyczne aspekty wychowania młodzieży : scenariusze zajęć wychowawczych, Gaja, Zielona Góra 2003
- 5) Hart S., Kindle Hodson V., Empatyczna klasa. Relacje, które pomagają w nauce, CMPPP, Warszawa 2007
- 6) Janowski A., Poznawanie uczniów. Zdobywanie informacji w pracy wychowawczej, Wyd. Fraszka, Warszawa 2002
- 7) Łakomski M., Dlaczego integralny program profilaktyczny w szkole, Impuls, Kraków 2004
- 8) Kron F.W., Pedagogika. Kluczowe zagadnienia. Podręcznik akademicki, GWP, Sopot 2011, rozdz. IV

Zasady i warunki zaliczenia

wykład i ćwiczenia:

- egzamin - maks. 40 punktów, min. 21 punktów
- aktywność na zajęciach (w tym udział w debacie, dyskusji) - maks. 20 punktów (w tym 15 za udział w debacie, dyskusji), min. 10 punktów (w tym 5 za udział w debacie, dyskusji)
- przygotowania i zaprezentowanie wybranej koncepcji wychowania - maks.20, min.10
- praca pisemna (analiza sytuacji wychowawczej na przykładzie filmu "Śmierć świerszcza", reż. W. Fiwek, 1978) - maks.20, min.10

Łącznie można uzyskać 100 punktów

bdb 91 - 100pkt

db+ 81 - 90 pkt

db 71 - 80 pkt

dst+ 61 - 70pkt

dst 51 - 60pkt

Ocenę końcową wystawia osoba prowadząca wykład

Kalkulacja nakładu pracy studenta

Formy aktywności studenta	Nakład pracy	Formy aktywności studenta	Nakład pracy
uczestnictwo w zajęciach	60	uczestnictwo w egzaminie	3
przygotowanie się do egzaminu	20	konsultacje dotyczące przygotowania prezentacji i pracy pisemnej	6
przygotowanie do zajęć (w tym czytanie literatury)	40	omówienie prezentacji	1
przygotowanie prezentacji	15	omówienie pracy pisemnej	1
przygotowanie pracy pisemnej	15	repetitorium	5

ECTS

Łączny nakład pracy	151	Liczba ECTS	6
---------------------	-----	-------------	---

Liczba punktów ECTS		
przypisanych do przedmiotu / modułu	uzyskanych w ramach zajęć	
	wymagających bezpośredniego udziału prowadzących	o charakterze praktycznym
6	3	1,5

Imię i nazwisko lidera przedmiotowego lub osoby opracowującej kartę przedmiotu

Lider przedmiotu: dr Maria Sitko

Opracowanie karty przedmiotu: dr Maria Sitko, mgr Grażyna Wszyńska

Opracowanie/aktualizacja: 2012

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU KSZTAŁCENIA

Nazwa przedmiotu (modułu kształcenia)	Kod przedmiotu
Komunikacja interpersonalna - interakcje społeczne	S1-51-KomunInter-3

Jednostka prowadząca

Wydział Nauk Pedagogicznych	Instytut Pedagogiki
-----------------------------	---------------------

Status przedmiotu (modułu)	obligatoryjny	Język wykładowy	polski
----------------------------	---------------	-----------------	--------

Program kształcenia

Kierunek	Pedagogika	Stopień kształcenia	studia I stopnia
Profil kształcenia	praktyczny	Forma studiów	studia stacjonarne
Specjalność			
Rok	drugi	Semestr	trzeci

Forma zajęć	ćwiczenia	warsztat			Inne
Liczba godzin w semestrze	15	15			

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest kształtowanie umiejętności skutecznego porozumiewania się w kontaktach interpersonalnych, prowadzenia dyskusji, jak i umiejętności słuchania, niezbędnych do współpracy w grupie i zespole. Przygotowanie do dokonywania krytycznej analizy nieporozumień komunikacyjnych, umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów komunikacyjnych. Kształtowanie wrażliwości na zróżnicowanie społecznie w zakresie umiejętności komunikacyjnych (pod względem zmiennych tj.: wiek, pochodzenie, społeczne, etniczne, płeć, niepełnosprawność etc.), wpływające na możliwości aktywnego uczestnictwa w kulturze.

Wymagania wstępne

Zaliczenie przedmiotów: Podstawy socjologii, Podstawy psychologii

	Efekty kształcenia/uczenia się	Metody nauczania	Sposób sprawdzania	Odniesienia do efektów kształcenia dla kierunku	Odniesienia do obszarowych efektów kształcenia
	Student, który zaliczył przedmiot:				
Wiedza	1) charakteryzuje formy komunikacji interpersonalnej, wykorzystywane w odmiennych sytuacjach i grupach społecznych oraz w różnych rodzajach ról społecznych odgrywanych przez jednostkę	mini wykład, analiza literatury, dyskusja	sprawdzian pisemny	Ped1P_W06 Ped1P_W08	S1P_W04 S1P_W05
Umiejętności	1) diagnozuje typy barier komunikacyjnych, ich uwarunkowania,	analiza literatury	opracowanie i przedstawienie prezentacji, sprawdzin pisemny	Ped1P_U06	S1P_U03 S1P_U04 S1P_U07
	2) nakreśla sposoby rozwiązywania nieporozumień komunikacyjnych	analiza literatury	opracowanie i przedstawienie prezentacji	Ped1P_U12 StN_U06	H1P_U11
	3) formułuje zasady skutecznego komunikowania podczas interakcji społecznych na poziomie interpersonalnym, jak i zachodzącym w	analiza literatury, dyskusja	opracowanie i przedstawienie prezentacji	Ped1P_U13 Ped1P_U24	H1P_U11 S1P_U01 S1P_U02

	zespołach i grupach społecznych			StN_U09	S1P_U03
Kompetencje społeczne	1) potrafi pracować w zespole dzięki umiejętności skutecznego komunikowania się w kontaktach interpersonalnych, umiejętności słuchania jak i prowadzenia dyskusji	analiza literatury, dyskusja	udział w dyskusji	Ped1P_K07	H1P_K02 H1P_K04 S1P_K02 S1P_K04
	2) wykazuje wrażliwość na zróżnicowane kompetencje komunikacyjne jednostek pochodzących z różnych środowisk społecznych, różniących się pod względem: wieku, płci, narodowości, wykształcenia, zdrowia etc.	analiza literatury, dyskusja	udział w dyskusji	Ped1P_K07	H1P_K02 H1P_K04 S1P_K02 S1P_K04

Opis przedmiotu

W ramach przedmiotu student pozna podstawowe zasady skutecznego komunikowania się w kontaktach interpersonalnych, typy barier komunikacyjnych, sposoby rozwiązywania konfliktów komunikacyjnych. Przedmiot obejmuje zapoznanie się studentów z różnymi formami i stylami porozumiewania się, uzależnionymi od rodzajów relacji społecznych, sytuacji społecznych oraz zmiennych indywidualnych (tj. wiek, płeć, narodowość, klasa społeczna itp.).

Treści kształcenia - ćwiczenia

- 1) Podstawowe pojęcia w komunikacji, tj. rodzaje komunikatów, sytuacje komunikacyjne, nadawcy i odbiorcy, bariery komunikacyjne i inne.
- 2) Wybrane techniki wpływu społecznego. Podtekst i komunikacja niedosłowna (aluzja, ironia, metafora).
- 3) Style komunikowania w różnych środowiskach społeczno-kulturowych.

Treści kształcenia - warsztat

- 1) Komunikacja werbalna a komunikacja niewerbalna.
- 2) Autoprezentacja - wybrane style i taktyki. Funkcje autoprezentacji na poziomie jednostkowym i społecznym.
- 3) Sztuka dyskusowania. Argumenty i chwyt erystyczne. Strategie rozwiązywania konfliktów.

Literatura podstawowa

- 1) Pratkanis A., Aronson E., Wiek propagandy, PWN, Warszawa 2004, s. 9-46, 64-78, 107-130, 285-295.
- 2) Tokarz M., Argumentacja, Perswazja, Manipulacja. Wykłady z teorii komunikacji, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2006, s. 25-51, 57-82, 155-188, 327-355.
- 3) Cialdini R., Wywieranie wpływu na ludzi. Teoria i praktyka, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 1999.
- 4) Leary M., Wywieranie wrażenia na innych. O sztuce autoprezentacji, Gdańsk 2000, s. 14-172.
- 5) Szmajke A., Autoprezentacja, Maski, Pozy, Míny, Ursa Consulting, Poznań 1999, s. 62-81.
- 6) Peace A., B., Mowa ciała, REBIS, Poznań 2007, s. 21-229.
- 7) Boksański Z., Piotrowski A., Ziółkowski M., Socjolingwistyczna teoria Basila Bernsteina, [w:] J. Machaj (red.), Małe struktury społeczne, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1999.

Literatura uzupełniająca

- 1) Winkin Yves, Antropologia komunikacji. Od teorii do badań terenowych, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1999.
- 2) Peace A., B., Mowa ciała, REBIS, Poznań 2007.
- 3) Szmajke A., Autoprezentacja, Maski, Pozy, Míny, Ursa Consulting, Poznań 1999.
- 4) Golka M., Bariery w komunikowaniu i społeczeństwo (dez)informacyjne, PWN, Warszawa 2008.
- 5) Goffman E., Rytuał interakcyjny, PWN, Warszawa 2006.
- 6) Fisher R., Ury W., Dochodząc do TAK. Negocjacje bez poddawania się, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk, 1991.

Zasady i warunki zaliczenia

Warunki zaliczenia:

- 1) obecność na zajęciach;
 - 2) uzyskanie min. 51 punktów w sumie z następujących zadań (przy czym z każdego trzeba uzyskać przynajmniej min. wskazaną liczbę punktów):
sprawdzian pisemny - maks. 60 pkt - min. 31 pkt.
prezentacja - maks. 30 pkt - min. 15 pkt.
aktywność na zajęciach - maks. 10 pkt. - min. 5 pkt.;
 - 3) zaliczenie przedmiotu jest dokonywane przez osobę prowadzącą zajęcia.
- Oceny:

Ocena bdb	91 - 100 pkt
Ocena db+	81 - 90 pkt
Ocena db	71 - 80 pkt
Ocena dst+	61 - 70 pkt
Ocena dst	51 - 60 pkt

Kalkulacja nakładu pracy studenta

Formy aktywności studenta	Nakład pracy	Formy aktywności studenta	Nakład pracy
Udział w zajęciach	30	omówienie zadań studentów w związku z udziałem w warsztatach	5
Czytanie literatury	25		
Przygotowanie prezentacji	10		
Przygotowanie do sprawdzianu	25		
konsultacje biblioteczne	5		

ECTS

Łączny nakład pracy	78	Liczba ECTS	3
---------------------	----	-------------	---

Liczba punktów ECTS		
przypisanych do przedmiotu / modułu	uzyskanych w ramach zajęć	
	wymagających bezpośredniego udziału prowadzących	o charakterze praktycznym
3	1,5	1

Imię i nazwisko lidera przedmiotowego lub osoby opracowującej kartę przedmiotu

Lider przedmiotu: dr Urszula Dzikiewicz-Gazda Opracowanie karty przedmiotu: dr Urszula Dzikiewicz-Gazda, mgr Joanna Mysiakowska
--

Opracowanie/aktualizacja: 2012

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU KSZTAŁCENIA

Nazwa przedmiotu (modułu kształcenia)	Kod przedmiotu
Psychologia rozwojowa i osobowości	S1-50-PsRozOsob-2

Jednostka prowadząca
Wydział Nauk Pedagogicznych Instytut Pedagogiki

Status przedmiotu (modułu)	obligatoryjny	Język wykładowy	polski
----------------------------	---------------	-----------------	--------

Program kształcenia

Kierunek	Pedagogika, Pedagogika specjalna, Praca socjalna	Stopień kształcenia	studia I stopnia
Profil kształcenia	praktyczny	Forma studiów	studia stacjonarne
Specjalność			
Rok	pierwszy	Semestr	drugi

Forma zajęć	wykład	ćwiczenia		Inne
Liczba godzin w semestrze	30	30		

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest umożliwienie zdobycia wiedzy z zakresu problematyki rozwoju człowieka zarysowanej z perspektywy psychologicznej. Ukazanie prawidłowości w przebiegu rozwoju człowieka w obrębie takich sfer jak: poznawcza, społeczno-emocjonalna, moralna, psychoseksualna i motoryczna. Uwrażliwienie na główne zadania rozwojowe człowieka w poszczególnych okresach życia. Stworzenie warunków do zdobycia wiedzy o wybranych teoriach osobowości.

Wymagania wstępne

Zaliczenie przedmiotu Wprowadzenie do psychologii

Efekty kształcenia/uczenia się	Metody nauczania	Sposób sprawdzania	Odniesienia do efektów kształcenia dla kierunku	Odniesienia do obszarowych efektów kształcenia	
Student, który zaliczył przedmiot:					
Wiedza	1) charakteryzuje rozwój człowieka uwzględniając zmiany zachodzące w różnych sferach (poznawczej, społeczno-emocjonalnej, moralnej, psychoseksualnej i motorycznej)	wykład, analiza literatury	egzamin pisemny	Ped1P_W05 PedSp1P_W05 PSoc1P_W04 StN_W01	S1P_W05 S1P_W05 H1P_W04 S1P_W05
	2) charakteryzuje wybrane teorie osobowości	wykład, analiza literatury	egzamin pisemny	Ped1P_W04 PedSp1P_W04 PSoc1P_W03	S1P_W05 S1P_W05 S1P_W05
Umiejętności	1) analizuje rozwój człowieka z perspektywy różnych teorii psychologicznych	studium przypadku, badanie diagnostyczne, dyskusja	opracowanie studium przypadku, realizacja filmowa, udział w dyskusji	Ped1P_U05 PedSp1P_U04	S1P_U01 S1P_U02 H1P_U02 H1P_U01 H1P_U02 H1P_U03

	2) nakreśla główne zadania rozwojowe człowieka dla poszczególnych okresów życia	analiza literatury, projekt grupowy	prezentacja Power Point	PSoc1P_U03 Ped1P_U03 Ped1P_U06 StN_U03 Ped1P_U13	H1P_U02 H1P_U02 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U06 S1P_U03 S1P_U04 S1P_U07 H1P_U11
Kompetencje społeczne	1) wykazuje wrażliwość na etyczne aspekty prowadzenia badań diagnostycznych	badanie diagnostyczne dyskusja	udział w dyskusji, opracowanie studium przypadku	Ped1P_K04 PedSp1P_K04 PSoc1P_K04 StN_K04 Ped1P_K07	H1P_K04 S1P_K04 H1P_K04 S1P_K04 S1P_K06 H1P_K03 H1P_K02 H1P_K04 S1P_K02 S1P_K04

Opis przedmiotu

Przedmiot umożliwi studentom zapoznanie się z sylwetką rozwojową człowieka zarysowaną z perspektywy psychologicznej. Zajęcia stwarzają możliwość zdobycia przez studentów wiedzy o takich aspektach jak: rozwój sfery poznawczej, społeczno-emocjonalnej, moralnej, psychoseksualnej, fizycznej i motorycznej. Student zapoznaje się również z wybranymi teoriami osobowości.

Treści kształcenia - wykład

- 1) Zmiany fizyczne i psychiczne na przestrzeni życia.
- 2) Zadania rozwojowe na poszczególnych etapach życia.
- 3) Krystalizowanie się tożsamości.
- 4) Identyfikacja z nowymi rolami.
- 5) Charakterystyka wybranych teorii osobowości.

Treści kształcenia - ćwiczenia

- 1) Rozwój fizyczny i motoryczny.
- 2) Rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga, pamięć).
- 3) Rozwój psychospołeczny.
- 4) Rozwój moralny.
- 5) Rozwój psychoseksualny.

Literatura podstawowa

- 1) Kosslyn S., Rosenberg R., Psychologia. Mózg, człowiek, świat, Wydawnictwo Znak, Kraków 2006, s. 530-581.
- 2) Kielar-Turska M., Rozwój człowieka w pełnym cyklu życia, w: J. Strelau (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki. Podstawy psychologii, Tom 1, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2000, s. 309-320.
- 3) Vasta R., Haith M., Miller S., Psychologia dziecka, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1995, s. 267-310; 480-486.
- 4) Boyd D., Bee H., Psychologia rozwoju człowieka, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2008, s. 333-346.
- 5) Hall C.S., Lindzey G., Teorie osobowości, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001, s. 204-214.

Literatura uzupełniająca

- 1) Erikson E., Dzieciństwo i społeczeństwo, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 1997.
- 2) Schaffer R., Rozwój społeczny dzieciństwo i młodość, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2006.
- 3) Brzezińska A. (red.), Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa, Gdańskie Wydawnictwo

- Psychologiczne, Gdańsk 2005.
- 4) Wadsworth B. J., Teoria Piageta. Poznawczy i emocjonalny rozwój dziecka, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1998.

Zasady i warunki zaliczenia

Warunkiem zaliczenia jest obecność na zajęciach i uzyskanie co najmniej minimum punktów z każdego poniższego zadania:
Egzamin pisemny (w formie testu): min. 21 - max. 40 pkt.

Projekt grupowy (przygotowanie prezentacji Power Point na temat wybranego okresu rozwojowego, przedstawienie jej na zajęciach): min. 10 - max. 20 pkt.

Udział w dyskusji: min. 5 - max. 10 pkt.

Opracowanie studium przypadku: min. 5 - max. 10 pkt.

Filmowa realizacja przeprowadzonego badania diagnozującego myślenie przedoperacyjne lub myślenie operacyjne: min. 10 - max. 20 pkt.

Oceny:

bdb: 91-100 pkt.

db +: 81-90 pkt.

db: 71-80 pkt.

dst+: 61-70 pkt.

dst: 51-60 pkt.

Ostateczną ocenę z przedmiotu wpisuje osoba prowadząca wykład

Kalkulacja nakładu pracy studenta

Formy aktywności studenta	Nakład pracy	Formy aktywności studenta	Nakład pracy
udział w zajęciach	60	czytanie literatury	20
udział w egzaminie	2	omówienie zadań projektowych	4
przygotowanie do egzaminu	25		
opracowanie projektu	10		
realizacja filmowa	10		

ECTS

Łączny nakład pracy	131	Liczba ECTS	5
---------------------	-----	-------------	---

przypisanych do przedmiotu / modułu	Liczba punktów ECTS	
	uzyskanych w ramach zajęć	
	wymagających bezpośredniego udziału prowadzących	o charakterze praktycznym
5	2,5	3

Imię i nazwisko lidera przedmiotowego lub osoby opracowującej kartę przedmiotu

Lider przedmiotu dr Barbara Zimoń-Dubowik

Opracowanie karty przedmiotu: dr Barbara Zimoń-Dubowik, mgr Maria Szecówka-Nowak

Opracowanie/aktualizacja: 2012

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU KSZTAŁCENIA

Nazwa przedmiotu (modułu kształcenia)	Kod przedmiotu
Podstawy dydaktyki ogólnej	S1-51-PodstDydOg-3

Jednostka prowadząca	
Wydział Nauk Pedagogicznych	Instytut Pedagogiki

Status przedmiotu (modułu)	obligatoryjny	Język wykładowy	polski
----------------------------	---------------	-----------------	--------

Program kształcenia			
Kierunek	Pedagogika	Stopień kształcenia	studia I stopnia
Profil kształcenia	praktyczny	Forma studiów	studia stacjonarne
Specjalność			
Rok	drugi	Semestr	trzeci

Forma zajęć	wykład	ćwiczenia			Inne
Liczba godzin w semestrze	30	30			

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest umożliwienie rozumienia podstawowych pojęć z zakresu dydaktyki ogólnej z elementami dydaktyki specjalnej. Umożliwienie zdobycia wiedzy o modelach współczesnej szkoły, o szkolnictwie alternatywnym i o programach (w tym ukrytym). Umożliwienie nabywania umiejętności analizowania procesu nauczania - uczenia się w kontekście obowiązującego systemu oświaty. Kształtowanie umiejętności planowania działań edukacyjnych, diagnozowania oraz rozumienia potrzeby kontroli i oceny wyników kształcenia. Kształtowanie umiejętności analizy i oceny treści przekazu medialnego. Kształtowanie zawodowej wrażliwości, refleksyjności i potrzeby ciągłego doskonalenia własnej pracy dydaktycznej.

Wymagania wstępne

Zaliczenie przedmiotu: Wprowadzenie do pedagogiki

Efekty kształcenia/uczenia się	Metody nauczania	Sposób sprawdzania	Odniesienia do efektów kształcenia dla kierunku	Odniesienia do obszarowych efektów kształcenia
Student, który zaliczył przedmiot:				
Wiedza	wykład, analiza literatury	sprawdzian pisemny	Ped1P_W01	H1P_W03 S1P_W01
			Ped1P_W03 StN_W03	H1P_W02
			Ped1P_W13	H1P_W03
			Ped1P_W09 StN_W04	H1P_W01 H1P_W02
			Ped1P_W11 StN_W06	H1P_W02
			Ped1P_W14 StN_W07	H1P_W05 S1P_W09
			Ped1P_W16 StN_W10	H1P_W07

	2) objaśnia specjalne potrzeby edukacyjne uczniów	wykład, analiza literatury	sprawdzian pisemny	PedSp1P_W01 PedSp1P_W03 Ped1P_W05 StN_W01 Ped1P_W09 StN_W04 StN_W06 StN_W08 StN_W09 Ped1P_W15 PedSp1P_W05 PedSp1P_W09 PedSp1P_W15	H1P_W01 H1P_W03 H1P_W02 S1P_W05 S1P_W05 H1P_W01 H1P_W02 H1P_W01 H1P_W02 H1P_W08 S1P_W04 S1P_W05 H1P_W01 H1P_W02 S1P_W04 H1P_W08
Umiejętności	1) projektuje własny pomysł na działania dydaktyczne wykorzystując podstawowe elementy procesu kształcenia,	projekt, prezentacja, dyskusja	przygotowanie projektu i przedstawienie prezentacji, udział w dyskusji	StN_U02 Ped1P_U03 StN_U03 Ped1P_U06 Ped1P_U07 StN_U04 Ped1P_U09 StN_U05 StN_U08 Ped1P_U04 Ped1P_U05 PedSp1P_U03	H1P_U02 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U06 S1P_U03 S1P_U04 S1P_U07 H1P_U01 H1P_U02 H1P_U01 H1P_U02 H1P_U05 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U03 S1P_U08 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U01

	2) samodzielnie ocenia wartości pomysłów rozwiązań problemów dydaktycznych	analiza prezentowanego projektu, dyskusja	udział w dyskusji	PedSp1P_U05 PedSp1P_U06 Ped1P_U14 Ped1P_U15 StN_U07 StN_U08 Ped1P_U20 Ped1P_U28 PedSp1P_U10 PedSp1P_U12 PedSp1P_U13 PedSp1P_U20	S1P_U08 S1P_U03 S1P_U04 S1P_U07 H1P_U01 H1P_U02 S1P_U07 H1P_U09 S1P_U07 H1P_U06 H1P_U10 S1P_U04 S1P_U07 H1P_U06 S1P_U06 S1P_U03
Kompetencje społeczne	1) jest świadom znaczenia profesjonalizmu, refleksji na tematy etyczne i przekonania o słuszności projektowanych działań	projekt, prezentacja, dyskusja	udział w dyskusji	Ped1P_K04 Ped1P_K08 StN_K05 StN_K06 PedSp1P_K08 PedSp1P_K04 PedSp1P_K08	H1P_K04 S1P_K04 H1P_K05 S1P_K05 H1P_K05 S1P_K05 S1P_K05 H1P_K04 H1P_K04 S1P_K05 H1P_K05 S1P_K07

Opis przedmiotu

W ramach przedmiotu student pozna podstawowe pojęcia i zadania dydaktyki jako subdyscypliny pedagogicznej oraz zdobędzie umiejętności rozpoznawania i rozumienia prawidłowości procesu kształcenia - nauczania i uczenie się.

Treści kształcenia - wykład

- 1) Dydaktyka jako subdyscyplina pedagogiczna - podstawowe pojęcia, przedmiot i zadania, związek z dydaktykami szczegółowymi
- 2) Modele współczesnej szkoły (tradycyjny, humanistyczny, refleksyjny, emancypacyjny) jako instytucji wspomagającej rozwój jednostki i społeczeństwa; szkolnictwo alternatywne; programy szkolne, w tym ukryty
- 3) Proces nauczania - uczenia (się). System oświaty: organizacja i funkcjonowanie; legislacja; europejskie i polskie rozwiązania oraz konteksty zmian
- 4) Diagnoza, kontrola i ocena wyników kształcenia (ocenianie wewnętrzne i zewnętrzne)

Treści kształcenia - ćwiczenia

- 1) Główne nurty myślenia o edukacji i szkole
- 2) Współczesne koncepcje nauczania (modele)
- 3) Środowisko uczenia (się), w tym szkolne nauczanie: cele, zasady, metody i formy nauczania i uczenia się. Style i techniki pracy z uczniami; środki dydaktyczne; edukacyjne zastosowanie mediów
- 4) Treść kształcenia, zasady konstrukcji i rodzaje programów nauczania: przedmiotowe, międzyprzedmiotowe, blokowe oraz autorskie; ewaluacja programów
- 5) Style i techniki pracy z uczniami i kierowanie klasą jako środowiskiem edukacyjnym; procesy społeczne w klasie - integracja, ład i dyscyplina w klasie i szkole
- 6) Kategorie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (uczeń zdolny, uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się)
- 7) Formy pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych - klasy terapeutyczne, integracyjne i indywidualne nauczanie
- 8) Ocenianie osiągnięć szkolnych uczniów - wewnątrzszkolne systemy oceniania a egzaminy zewnętrzne; efektywność dydaktyczna nauczyciela; jakość pracy szkoły
- 9) Sztuka nauczania, tj. sztuka wykładania, zadawania pytań, zwiększania aktywności uczniów na lekcji - język jako narzędzie pracy nauczyciela; profesjonalizm nauczyciela

Literatura podstawowa

Uwaga: jeden podręcznik do wyboru przez studenta:

- 1) Kwieciński Z., Śliwowski B. (red.), Pedagogika. Podręcznik akademicki., t. 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- 2) Arends R. J., Uczymy się nauczać, WSiP, Warszawa 1998.
- 3) Bereźnicki F., Dydaktyka kształcenia ogólnego, Oficyna Wydawnicza "Impuls" Kraków 2007.
- 4) Okoń W., Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Wydawnictwo "Żak", Warszawa 2003.
- 5) Kruszewski K., (red.), Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.
- 6) Konarzewski K., (red.), Sztuka nauczania. Szkoła, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.
- 7) Niemierko B., Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008.

Literatura uzupełniająca

- 1) Gołębniak B.D. (red.), Uczenie metodą projektu, WSiP, Warszawa 2001.
- 2) Joyce E., Calhoun B., Hopkins D., Przykłady modeli uczenia się i nauczania, WSiP, Warszawa 1999.
- 3) Paris S., Ayres L.R., Stawanie się refleksyjnym uczniem i nauczycielem, WSiP, Warszawa 1997.
- 4) Klus-Stańska Z., Konstruowanie wiedzy w szkole, Wyd. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2002.

Zasady i warunki zaliczenia

wykład

- sprawdzian pisemny zaliczony: od 11 pkt z 20 max;

ćwiczenia

- projekt - od 9 pkt z 18 max;

- udział w dyskusji - od 6 pkt z 12 max.

Zaliczanie przedmiotu na ocenę:

dostateczną: 26-30 pkt;

plus dostateczną: 31-35 pkt;

dobłą: 36-40 pkt.;

plus dobrą: 41-45 pkt;

bardzo dobrą 46-50 pkt.

Ocenę wystawia prowadzący wykład.

Kalkulacja nakładu pracy studenta

Formy aktywności studenta	Nakład pracy	Formy aktywności studenta	Nakład pracy
udział w zajęciach	60	konsultacje biblioteczne	5
studiowanie literatury - analiza tekstów	25	omówienie prac projektowych	5
przygotowanie projektu	20		
przygotowanie się do sprawdzianu pisemnego	30		
konsultacje projektowe	5		

ECTS

Łączny nakład pracy	150	Liczba ECTS	6
---------------------	-----	-------------	---

Liczba punktów ECTS		
przypisanych do przedmiotu / modułu	uzyskanych w ramach zajęć	
	wymagających bezpośredniego udziału prowadzących	o charakterze praktycznym
6	3	1

Imię i nazwisko lidera przedmiotowego lub osoby opracowującej kartę przedmiotu

Lider przedmiotu: dr Teresa Stasińko

Opracowanie karty przedmiotu: dr Teresa Stasińko, dr Wanda Dąbek i dr Jerzy Lipowczyk

Opracowanie/aktualizacja: 2012

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU KSZTAŁCENIA

Nazwa przedmiotu (modułu kształcenia)	Kod przedmiotu
Socjologia wychowania	S1-50-SocjWych-2

Jednostka prowadząca	
Wydział Nauk Pedagogicznych	Instytut Pedagogiki

Status przedmiotu (modułu)	obligatoryjny	Język wykładowy	polski
----------------------------	---------------	-----------------	--------

Program kształcenia

Kierunek	Pedagogika, Pedagogika specjalna, Praca socjalna	Stopień kształcenia	studia I stopnia
Profil kształcenia	praktyczny	Forma studiów	studia stacjonarne
Specjalność			
Rok	pierwszy	Semestr	drugi

Forma zajęć	wykład	ćwiczenia			Inne
Liczba godzin w semestrze	30	30			

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest umożliwienie zdobycia wiedzy na temat społecznych uwarunkowań procesów wychowawczych. Zdobycie umiejętności stosowania wiedzy socjologicznej do analizy procesów wychowawczych (w płaszczyźnie zinstytucjonalizowanej i niezinstytucjonalizowanej) wynikających z dynamiki funkcjonowania zbiorowości i grup społecznych. Nabycie umiejętności współpracy z innymi aktorami społecznej przestrzeni wychowania.

Wymagania wstępne

Zaliczenie przedmiotu: Podstawy socjologii

Efekty kształcenia/uczenia się	Metody nauczania	Sposób sprawdzania	Odniesienia do efektów kształcenia dla kierunku	Odniesienia do obszarowych efektów kształcenia
Student, który zaliczył przedmiot:				
Wiedza	1) charakteryzuje podstawowe elementy środowiska wychowawczego w zróżnicowanych kontekstach społecznych	wykład, analiza literatury, dyskusja	egzamin, esej, udział w dyskusji	Ped1P_W03 Ped1P_W09 Ped1P_W10 Ped1P_W14 StN_W03 StN_W04 StN_W07 PedSp1P_W10 H1P_W02 H1P_W01 H1P_W02 S1P_W02 S1P_W03 S1P_W08 H1P_W05 H1P_W05 S1P_W09 H1P_W02 H1P_W01 H1P_W02 H1P_W05 S1P_W09 S1P_W03 S1P_W08 H1P_W05

	2) opisuje i analizuje dynamikę przemian środowiska wychowawczego w czasie w powiązaniu z szerszymi procesami funkcjonowania społeczeństwa	wykład, analiza literatury, dyskusja	egzamin, esej, udział w dyskusji	PSoc1P_W06 Ped1P_W03 Ped1P_W09 Ped1P_W10 Ped1P_W14 StN_W03 StN_W04 StN_W07 PedSp1P_W10 PSoc1P_W06	S1P_W02 S1P_W03 H1P_W02 H1P_W01 H1P_W02 S1P_W02 S1P_W03 S1P_W08 H1P_W05 H1P_W05 S1P_W09 H1P_W02 H1P_W01 H1P_W02 H1P_W05 S1P_W09 S1P_W03 S1P_W08 H1P_W05 S1P_W02 S1P_W03
	3) charakteryzuje instytucje wychowania, w tym w szczególności edukację szkolną w jej wymiarach makro- i mikrosocjologicznych i w powiązaniu z innymi elementami środowiska wychowawczego	wykład, analiza literatury, dyskusja	egzamin, esej, udział w dyskusji	Ped1P_W03 Ped1P_W09 Ped1P_W10 Ped1P_W14 StN_W03 StN_W04 StN_W07 PedSp1P_W10 PSoc1P_W06	H1P_W02 H1P_W01 H1P_W02 S1P_W02 S1P_W03 S1P_W08 H1P_W05 H1P_W05 S1P_W09 H1P_W02 H1P_W01 H1P_W02 H1P_W05 S1P_W09 S1P_W03 S1P_W08 H1P_W05 S1P_W02 S1P_W03
Umiejętności	1) potrafi dokonać analizy uwarunkowań funkcjonowania środowiska wychowawczego	analiza literatury, dyskusja	esej, udział w dyskusji	Ped1P_U01 StN_U01	S1P_U01 S1P_U08 S1P_U01 S1P_U08

	2) potrafi dokonać analizy funkcjonowania środowiska szkolnego w jego jawnych i ukrytych wmiarach	analiza literatury, dyskusja	esej, udział w dyskusji	Ped1P_U02 Ped1P_U04 PSoc1P_U01 Ped1P_U05 Ped1P_U24 Ped1P_U25 PedSp1P_U3	S1P_U01 S1P_U08 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U03 S1P_U08 S1P_U01 S1P_U08 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U03 H1P_U05 H1P_U09 S1P_U07 S1P_U08 S1P_U01 S1P_U08
	3) potrafi przygotować wypowiedź pisemną i ustną na temat społecznych uwarunkowań procesów wychowawczych	analiza literatury, analiza tekstu dyskusja	esej, udział w dyskusji	Ped1P_U13 Ped1P_U11 PedSp1P_U09 PSoc1P_U09	H1P_U11 H1P_U13 S1P_U09 S1P_U10 H1P_U013 S1P_U09 S1P_U10 H1P_U01 H1P_U09
Kompetencje społeczne	1) umiejętnie działa w środowisku wychowawczym współpracując w innymi aktorami społecznej przestrzeni wychowania	analiza literatury, dyskusja	udział w dyskusji, esej	Ped1P_K07 StN_K07 PedSp1P_K07 PSoc1P_K07	H1P_K02 H1P_K04 S1P_K02 S1P_K04 S1P_K02 S1P_K03 S1P_K04 H1P_K02 H1P_K04 S1P_K03 S1P_K04 S1P_K05 H1P_K05

Opis przedmiotu

Przedmiot ma na celu poznanie przez studentów socjologicznego sposobu postrzegania i analizowania procesów wychowawczych - w jaki sposób czynniki społeczne warunkują procesy wychowania. W efekcie studenci zostaną wyposażeni w kompetencje do refleksyjnego analizowania problemów wychowawczych w środowiskach ich przyszłej pracy oraz poszukiwania zgodnych z tą wiedzą rozwiązań. „Zrozumienie” i „wyjaśnienie” jest pierwszym krokiem do dobrej praktyki działania.

Treści kształcenia - wykład

- 1) Specyfika socjologicznej analizy procesów wychowania.
- 2) Podstawowe środowiska i instytucje wychowawcze - rodzina, grupa sąsiedzka, rówieśnicy, nauczanie indywidualne, nauczanie szkolne, pośrednie instytucje wychowania, np. media.
- 3) Funkcjonowanie podstawowych środowisk wychowawczych ze szczególnym uwzględnieniem przemian niezinstytucjonalizowanego środowiska wychowawczego.
- 4) Teorie socjologiczne tłumaczące reprodukcję społeczno-kulturową - koncepcje P. Bourdieu, B. Bernsteina, F. Parkina: zasady strukturalizmu kulturowego, habitus, pole, kapitały: kulturowy, społeczny, symboliczny; reprodukcja społeczno-kulturowa, koncepcja kodów językowych, zamykanie społeczne jako efekt rywalizacji członków poszczególnych warstw społecznych o zdobycie statusu społecznego.
- 5) Szkoła jako instytucja wychowująca i jej uwikłania społeczne - program jawny a program ukryty, funkcje jawne a funkcje ukryte, przestrzeń, treści, rytuały szkolne.
- 6) Szkoła jako instytucja wychowująca i jej uwikłania społeczne - społeczny świat szkoły: czym jest szkoła, selekcje i segregacje społeczne a szkolne trajektorie, homogenizacja grup rówieśniczych w szkole, kultura oporu i kultura konformizmu, model współpracy i model walki.

Treści kształcenia - ćwiczenia

- 1) Socjologia wychowania na tle nauk pedagogicznych - przedmiot badań i metoda.
- 2) Socjologiczne uwarunkowania wychowania. Socjalizacja jako społeczne tworzenie rzeczywistości - czy świat jest rzeczywistością obiektywną czy subiektywną. Dialektyczny model kreowania intersubiektywnej rzeczywistości społecznej - internalizacja, eksternalizacja, obiektywizacja. Socjalizacja jako proces internalizacji rzeczywistości - socjalizacja pierwotna i wtórna, rola znaczących innych, rola języka.
- 3) Ewolucja podstawowych składowych środowiska wychowawczego w czasie - mechanizmy warunkujące zmiany instytucji i struktur wychowania.
- 4) Teorie reprodukcji społeczno-kulturowej - koncepcje P. Bourdieu, B. Bernsteina, F. Parkina.
- 5) Szkoła jako instytucja wychowująca i jej uwikłania społeczne - modele pracy szkoły, szkoła o modelu zamkniętym i otwartym, kultura dominująca i przemoc symboliczna.
- 6) Społeczny świat szkoły - diagnozowanie i ewaluowanie rzeczywistości szkolnej w wymiarze codzienności. Rytuały szkolne, ukryty program szkoły, kultura uczniowska.
- 7) Kultura masowa i mechanizmy wychowania - rola pośrednich instytucji wychowania.

Literatura podstawowa

- 1) Szacka B., Wprowadzenie do socjologii, Oficyna Naukowa, Warszawa 2003, rozdz. XVI, XVIII. albo Giddens A., Socjologia, PWN, Warszawa 2004, rozdz. XVI.
- 2) Berger P., T. Luckmann, Społeczne tworzenie rzeczywistości, PWN, Warszawa 2010; s. 189-236.
- 3) Karkowska M., Socjologia wychowania, Wyd. WSzH-E, Łódź 2007, s. 11-40
- 4) Kłoskowska A., Teoria socjologiczna Pierre'a Bourdieu, w: P. Bourdieu, J.C. Passeron, Reprodukacja, PWN, Warszawa 2006, s. 11-52.
- 5) Bourdieu P., Zmysł praktyczny, Wyd. UJ, Kraków 2008, s. 72-90.
- 6) Bourdieu P., Przemoc symboliczna, w: P. Sztompka, M. Kucia (red.), Socjologia. Lektury, Znak, Kraków 2006, s. 503-508.
- 7) Szkudlarek T., Edukacja i konstruowanie społecznych nierówności, w: J. Klebaniuk (red.), Fenomen nierówności społecznych, Eneteia, Wrocław 2007, s. 31-52
- 8) Pankowska D., Wychowanie a role płciowe, GWP, Gdańsk 2005, rozdz. III.
- 9) Meighan R., Socjologia edukacji, Wyd. UMK, Toruń 1993, rozdz. VI, VII, IX, XXVI.
- 10) Znaniecki F., Socjologia wychowania, PWN, Warszawa 2001, rozdz. III, IV, V, VI, VIII.

Literatura uzupełniająca

- 1) Jasińska-Kania A., Nijakowski L.M., Szacki J., Ziółkowski M. (red.), Współczesne teorie socjologiczne, Scholar, t. 1 i 2.
- 2) Mikiewicz P., Społeczne światy szkół średnich - od trajektorii marginesu do trajektorii elit, Wyd. Naukowe DSWE TWP, Wrocław 2005.
- 3) Kwieciński, Z., Socjopatologia edukacji, IRWiR Państwowej Akademi Nauk, Warszawa 1992.
- 4) Kwieciński, Z., Wykluczanie, Wyd. UMK, Toruń 2002.
- 5) Nowak-Dziemianowicz M., Doświadczenia rodzinne w narracjach. Interpretacje sensów i znaczeń, Wyd. Naukowe DSWE TWP, Wrocław 2002.
- 6) Mendel M., Ometkowane serce szkoły, w: M. Mendel (red.), Pedagogika miejsca, Wyd. Naukowe DSWE TWP, Wrocław 2006, s. 273-281.
- 7) Rutkowiak J., Czy istnieje edukacyjny program ekonomii korporacyjnej?, Teraźniejszość - Człowiek - Edukacja, nr 3, 2005, s. 7-22.
- 8) Kopciwicz L., Mikropolityki rodzaju w społecznej przestrzeni gimnazjum. Szkolne warunki wytwarzania kapitału rodzajowego i 'niewrażliwości' na rodzaj, Teraźniejszość-Człowiek-Edukacja, nr 3, 2006, s. 51-76.

Zasady i warunki zaliczenia

Wykład: egzamin pisemny, min. 25 pkt., maks. 50 pkt.

Ćwiczenia: min. 26 pkt., maks. 50 pkt., w tym:

1) praca pisemna (esej) - min. 25 pkt., maks. 40 pkt.

2) aktywność - min. 1 pkt, maks. 10 pkt.

Przedmiot ostatecznie zaliczany będzie (wpis oceny do indeksu) przez osobę prowadzącą wykład:

Ocena bdb 91 - 100 pkt

Ocena db+ 81 - 90 pkt

Ocena db 71 - 80 pkt

Ocena dst+ 61 - 70 pkt

Ocena dst 51 - 60 pkt

Kalkulacja nakładu pracy studenta

Formy aktywności studenta	Nakład pracy	Formy aktywności studenta	Nakład pracy
udział w zajęciach dydaktycznych	60	konsultacje biblioteczne	4
czytanie literatury (przygotowanie do ćwiczeń)	25		
czytanie literatury (przygotowanie do egzaminu)	25		
napisanie pracy pisemnej - eseju (w tym kwerenda)	20		
egzamin pisemny	2		

ECTS

Łączny nakład pracy	136	Liczba ECTS	5
---------------------	-----	-------------	---

Liczba punktów ECTS		
przypisanych do przedmiotu / modułu	uzyskanych w ramach zajęć	
	wymagających bezpośredniego udziału prowadzących	o charakterze praktycznym
5	2,5	1

Imię i nazwisko lidera przedmiotowego lub osoby opracowującej kartę przedmiotu

Lider przedmiotu: dr Piotr Mikiewicz
Opracowanie karty przedmiotu: dr Piotr Mikiewicz, mgr Agnieszka Zembrzuska, mgr Joanna Mysiakowska, mgr Michał Mielczarek, mgr Marcin Starnawski

Opracowanie/aktualizacja: 2012

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dołnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOLECZNY

3.3 Sylabus nowego przedmiotu Zagadnienia refleksyjnej praktyki

 **POPRAZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU**

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wydział:	Wydział Nauk Pedagogicznych, Wydział Zamiejscowy DSW w Kłodzku
Instytut:	Pedagogiki
Kierunek:	Pedagogika
Specjalność/profil:	Przedmioty ogólne
Stopień kształcenia:	studia I stopnia
Tryb studiów:	studia stacjonarne

Nr	Nazwa przedmiotu	Semestr
21	<i>Zagadnienia refleksyjnej praktyki</i>	4

Przedmioty wprowadzające

Wprowadzenie do pedagogiki, Wprowadzenie do psychologii, Psychologia wychowania, Teoria wychowania, Socjologia wychowania, Współczesne koncepcje i systemy edukacyjne, Podstawy dydaktyki ogólnej

Forma zaliczenia zajęć

Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Seminarium
Liczba godzin w semestrze		15	
Forma zaliczenia		ocena	
Punkty ECTS		1	

Cele i efekty kształcenia

Celem zajęć jest przygotowanie studentów do analizy i wymiany doświadczeń, zdobytych w toku praktyk. W wyniku realizacji zajęć student jest przygotowany do odbycia praktyki, potrafi zaprezentować swoje spostrzeżenia i doświadczenia, potrafi poddać je pod dyskusję i wyciągać wnioski dla własnej aktywności pedagogicznej. Dostrzega potrzebę ustawicznego samokształcenia i rozwoju, wynikającą ze specyfiki zawodu nauczyciela, dostrzega i poddaje refleksji złożoność sytuacji edukacyjnych, potrafi w sposób krytyczny i twórczy myśleć o rzeczywistości szkolnej, wykorzystuje wiedzę teoretyczną w praktyce na rzecz optymalizacji procesu nauczania oraz własnych umiejętności inter- i intrapersonalnych, potrafi samodzielnie dostrzegać, opisywać, interpretować dylematy i problemy współczesnej szkoły.

Potrafi planować własny rozwój zawodowy, analizować oddziaływanie na ucznia w procesie edukacji, poddaje pod refleksję własną wiedzę, umiejętności, kompetencje, potrafi dokonać analizy własnej sytuacji (motywacja, cele życiowe, potrzeby), posiada umiejętność rozpoznawania, nazywania, opanowywania własnych lęków, emocji, dostrzega możliwości doskonalenia swego nauczycielskiego warsztatu, jest otwarty na interpretację uwzględniającą różne punkty widzenia, jest samoświadomy i wrażliwy na innych, zdolny do wyważonej samooceny, rozpoznawania

moralnych aspektów decyzji i działania, ponadto posiada wiedzę z zakresu *tutoringu*, profesjonalizmu nauczyciela oraz specyfiki pracy nauczyciela w przedszkolu oraz na pierwszym etapie edukacji.

Metody dydaktyczne

dyskusja, analiza doświadczeń, analiza filmów edukacyjnych, miniwykład, prezentacje, esej

Treści kształcenia – ćwiczenia

1. Analiza wiedzy potocznej i naukowej dotyczącej wychowania/edukacji, osobistych przekonań, sądów, założeń, uprzedzeń, preferencji, wartości, a także prywatnych koncepcji pedagogicznych oraz osobistego rozumienia sytuacji edukacyjnych (ich podstawy, genezy, struktury, praktyczności itp.) - dyskusja grupowa, praca indywidualna.
2. Analiza indywidualnych doświadczeń związanych z obszarem edukacji.
3. Rozwijanie kompetencji związanej z samooceną w zakresie wiedzy, umiejętności, predyspozycji, poszukiwanie możliwości kompensacji indywidualnych braków w toku samorozwoju, świadomość mocnych i słabych stron.
4. Krytyczne badanie przekonań i założeń leżących u podłoża demonstrowanego działania (frustracje, ograniczenia, wszelkiego rodzaju "przymusy", zwyczaje, rutyny, nawyki, tradycje, ideologie, dogmaty, uprzedzenia, pewniki, stereotypy związane z płcią, precedensy, które przynosi się z sobą do praktyki, interpretacje i osądy powiązane z działaniem i wywierające na nie wpływ).
5. Sięganie do indywidualnego sposobu myślenia o edukacji i rozumienia procesu nauczania oraz branie pod uwagę możliwych zewnętrznych i wewnętrznych źródeł jego modyfikacji
6. Merytoryczne przygotowanie warsztatu pracy przyszłego nauczyciela (m.in. refleksja nad działaniem i refleksja w działaniu): omówienie i analiza obserwacji studenckich przeprowadzonych w toku praktyk, -analiza opracowanych przez studentów scenariuszy zajęć.
7. "Refleksja nad refleksją" wyniesioną z doświadczeń z najbardziej problematycznymi i złożonymi sytuacjami w edukacji.
8. Zasady działania pedagogicznego oraz wybrane egzemplifikacje kształcenia nauczycieli wynikające z teorii konstruktywizmu.
9. Formułowanie wniosków dla własnej praktyki.

Warunki zaliczenia

obecność na zajęciach, aktywność w toku zajęć, esej (1500-2000 znaków)

Literatura podstawowa

1. Czekierda, P., Budzyński, M., Traczyński, J., Zalewski, Z., Zembrzuska, A. (red.). (2009). *Tutoring w szkole. Między teorią a praktyką zmiany edukacyjnej*. Wrocław: Towarzystwo Wiedzy Otwartej.
2. Czerepaniak-Walczak, M. (1997). *Aspekty i źródła profesjonalnej refleksji nauczyciela*. Toruń: Wydawnictwo „Edytor”.
3. Gołębiak, B.D. (1998). *Zmiany edukacji nauczycieli. Wiedza – biegłość – refleksyjność*. Toruń–Poznań: Wydawnictwo „Edytor”.
4. Kargulowa, A. (1995). *Dlaczego dzieci nie lubią szkoły*. Warszawa: WSiP.
5. Kwaśnica, R. (1994). *Wprowadzenie do myślenia o wspomaganii nauczycieli w rozwoju*. Wrocław: Wrocławska Oficyna Wydawnicza
6. Kwiatkowska, H. (1997). *Edukacja nauczycieli. Konteksty, kategorie, praktyki*. Warszawa: Wydawnictwo. IBE.
7. Nałaskowski, A. (1999). *Edukacja, która nie chce przeminąć*. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
8. Nowak-Dziemianowicz, M. (red.). (2001). *Oblicza nauczyciela. Oblicza szkoły*. Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.

Literatura uzupełniająca

- 1) Dudzikowa, M. (1996). *Nauczyciel–uczeń. Między przemocą a dialogiem, obszary napięć i typy interakcji*. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- 2) Dudzikowa, M., Kotusiewicz, A. (red.). (1999). *Z teorii i praktyki kształcenia nauczycieli*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- 3) Brzeziński, J., Witkowski, L. (red.). (1994). *Edukacja wobec zmiany społecznej*. Poznań–Toruń: Wydawnictwo „Edytor”.
- 4) Gofron, A., Piasecka, M. (red.). (2008). *Podstawy edukacji. Epistemologia a praktyka edukacyjna*. Częstochowa: Wydawnictwo im. S. Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.
- 5) Janowski, A. (2007). *Pedagogika praktyczna: zarys problematyki, zdrowy rozsądek, wyniki badań*, Warszawa: Wydawnictwo. Fraszka Edukacyjna.
- 6) Bińczycka, J., Smolińska-Theiss, B. (2005). *Wymiary dzieciństwa. Problemy dziecka i dzieciństwa w zmieniającym się społeczeństwie*. Kraków: Oficyna Wydawnicza "Impuls".
- 7) Dąbrowska-Bąk, M. (1995). *Przemoc w szkole. Analiza nauczania opresyjnego*. Poznań: Ośrodek Wydawnictw Naukowych.

Imię, nazwisko i tytuł/stopień prowadzącego

- 1) mgr Barbara Muszyńska, mgr Anna Jaros-Kaleta

Opracowanie/aktualizacja: dr Teresa Chmiel
Rok 2013

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

3.4 Rola i zadania Tutora – opiekuna praktyk z ramienia Uczelni

 **POPRAZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU**

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

3.4 Rola i zadania Tutora – opiekuna praktyk z ramienia Uczelni.

Tutoring, obok mentoringu staje się coraz powszechniej praktykowaną metodą uczenia się. Pojawia się w kontekście akademickim, szkolnym oraz pozarządowym. Celem tutoring jest współpraca tutora z uczniem w zakresie rozwiązywania sytuacji problemowych, trudnych, zmuszających do wyjścia poza schematyczne rozwiązania. Pozwala obu zaangażowanym stronom na pełne wykorzystanie własnej wiedzy, umiejętności i doświadczenia, budowanie dobrej atmosfery poprzez dialog i partnerstwo w relacji. Ponadto proponowana forma współpracy zawiera w sobie elementy refleksji nad działaniem, inspiracji, motywowania, monitorowania i egzekwowania wyznaczonych zadań. „*Tutoring jest metodą pozwalającą poznać mocne i słabe strony ucznia, wspólnie z nim zaplanować jego rozwój, a następnie towarzyszyć w tym rozwoju.*”¹ Poniżej przedstawiamy wybrane zadania, charakterystyczne dla roli tutora – opiekuna praktyk w Dolnośląskiej Szkole Wyższej:

1. Utrzymywanie stałego kontaktu ze studentami, w tym dbałość o terminowość realizacji praktyk oraz kompletność składanej dokumentacji, zbieranie informacji bezpośrednich w zakresie stopnia zadowolenia z realizowanych praktyk (arkusze wywiadu).
2. Aktualizacja w miarę potrzeb nowego modelu kształcenia praktycznego w tym programu nauczania (sylabusie) przedmiotu *Zagadnienia refleksyjnej praktyki*, zgłaszanie konieczności korekt, uzupełnień w regulaminach i instrukcjach praktyk oraz innych dokumentach merytorycznych dotyczących kształcenia praktycznego.
3. Współpraca w zakresie rekrutacji wewnętrznej studentów – planowanie i prowadzenie spotkań informacyjnych ze studentami, przedstawienie założenia nowego modelu praktyk, współpraca w zakresie zbierania dokumentów rekrutacyjnych od studentów.
4. Przygotowanie studentów do odbycia praktyki, w szczególności realizacja zajęć dydaktycznych z przedmiotu *Zagadnienia refleksyjnej praktyki* w wymiarze 15 godzin dydaktycznych w każdej z grup uczestniczących w realizacji Projektu, z wykorzystaniem materiałów dydaktycznych m.in. filmów edukacyjnych.

¹ P. Czekierda, *Co możemy zyskać w perspektywie społecznej wprowadzając tutoring do szkoły?* [w:] P. Czekierda, M. Budzyński, J. Traczyński, Z. Zalewski, A. Zembrzuska (red.), *Tutoring w szkole. Między teorią a praktyką zmiany edukacyjnej*, Towarzystwo Wiedzy Otwartej, Wrocław 2009, s.16

5. Monitorowanie przebiegu praktyk:

- a. Hospitowanie zajęć prowadzonych przez studenta w placówce w ramach praktyk (min. 1 hospitacja na 1 studenta), w tym ustalenie terminu hospitacji z dyrektorem placówki i nauczycielem, prowadzenie pełnej dokumentacji w tym zakresie (m.in. podpisanie umowy z dyrektorem placówki).
- b. Prowadzenie indywidualnych (lub grupowych) konsultacji dla studentów realizujących praktykę w ramach Projektu oraz dla nauczycieli – opiekunów praktyk w placówce zakwalifikowanych do projektu
- c. Utrzymywanie kontaktu z opiekunami praktyk w placówkach objętych Projektem w sprawach związanych z realizacją praktyki (w tym prowadzenie doraźnego monitoringu odbywanych przez studenta praktyk).
- d. Dokonywanie zapisów związanych z oceną przez studentów praktyk (forma notatki z wywiadu).
- e. Prowadzenie monitoringu studentów, którzy nie zaliczyli praktyk w terminie (kontakt ze studentem, opiekunem w placówce, analiza sytuacji, wyznaczenie terminu zaliczenia).
- f. Uczestniczenie w panelach eksperckich, współpraca w zakresie ewaluacji projektu.

6. Zaliczanie praktyki:

- a. Jakościowa ocena praktyki realizowanej przez studenta/studentkę.
- b. W miarę potrzeb omawianie z grupą studencką efektów kształcenia praktycznego.

7. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej przebiegu praktyk studenckich w tym przechowanie dokumentacji dotyczącej odbywania przez studentów praktyk.

8. Zapewnienie realizacji polityki równości szans oraz niestereotypowego postrzegania ról społecznych w podejmowanych przez tutorów działaniach merytorycznych.

Z uwagi na realizację zadań w ramach projektu zakładającego wdrożenie nowego modelu kształcenia praktycznego oraz zmianę organizacyjną w zakresie realizacji kształcenia praktycznego polegającą m.in. na wprowadzeniu w Uczelni nowego etatowego stanowiska pracy – tutora, istnieje możliwość, iż zakres obowiązków na tym stanowisku może ulec modyfikacji, w oparciu o zdefiniowane oczekiwania studentów i opiekunów praktyk w placówkach jak również wyniki ewaluacji projektu. Celem zmian będzie stworzenie optymalnego zakresu czynności na stanowisku tutora - opiekuna praktyk z ramienia DSW.

■ DOKUMENTACJA PRAKTYK STUDENCKICH

Kierunek: *pedagogika*

Specjalność:

edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne

- 4.3.1. Program praktyk pedagogicznych
- 4.3.2. Regulamin organizacyjny praktyk
- 4.3.3. Instrukcje do praktyk
 - 4.3.3.1. Praktyka obserwacyjna w semestrze II
 - 4.3.3.2. Praktyka obserwacyjna w semestrze III
 - 4.3.3.3. Praktyka obserwacyjno-asystencka w semestrze IV
 - 4.3.3.4. Praktyka obserwacyjno-projektowa w semestrze V
 - 4.3.3.5. Praktyka dyplomowa w semestrze VI

POPRZEZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

4.3.1 PROGRAM PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

specjalność:

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA I WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

1. Cele praktyk

- umożliwienie zastosowania w praktyce wiedzy i umiejętności zdobywanych podczas zajęć na uczelni,
- praktyczne przygotowanie studentek/studentów do podjęcia pracy w charakterze nauczycielki/nauczyciela przedszkola oraz edukacji wczesnoszkolnej,
- uwrażliwienie studentek/studentów na dostrzeganie trudności rozwojowych dzieci w wieku przedszkolnym w świetle koncepcji edukacji włączającej.

2. Czas trwania praktyk i miejsce ich odbywania

Studentki/studentenci specjalności *Edukacja przedszkolna i wychowanie przedszkolne* odbywają praktyki w wymiarze 180 godzin lekcyjnych według następującego planu:

I rok

Semestr II 30 godzin – przedszkole

II rok

Semestr III 30 godzin – szkoła, klasa II lub III

Semestr IV 40 godzin – przedszkole

III rok

Semestr V 40 godzin – od 1 września – klasa I

Semestr VI 40 godzin – szkoła, klasa do wyboru, lub 20 godzin – szkoła, klasa do wyboru oraz 20 godzin – oddział przedszkolny w szkole podstawowej lub grupa odbywająca obowiązkowe przygotowanie do szkoły w przedszkolu

3. Zadania studentki/studenta podczas praktyki:

- poznanie charakteru, struktury organizacyjnej, zadań i zasad funkcjonowania placówki, w której praktyka jest odbywana (np. zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem rady rodziców, regulaminem rady pedagogicznej, kodeksem ucznia, wewnątrzszkolnym systemem oceniania itp.);
- zapoznanie się z zakresem czynności wykonywanych przez pracowników zatrudnionych w danej placówce (nauczycieli, personelu pomocniczego, pedagoga, dyrektora itp.), stosowanymi przez nich metodami, formami i narzędziami pracy (np. poprzez obserwowanie prowadzonych przez opiekuna praktyk zajęć, zapoznanie się z programami nauczania/wychowania i podręcznikami, zeszytami ćwiczeń i kartami pracy, pomoc w przygotowaniu pomocy dydaktycznych);
- obserwacja zajęć i aktywny udział w różnego rodzaju działaniach podejmowanych stale bądź okazjonalnie przez nauczycieli (np. obserwacja całego dnia aktywności dzieci, zajęć programowych i opcjonalnych; próby samodzielnego prowadzenia niektórych elementów zajęć z dziećmi, udział w zebraniach z rodzicami oraz w procesie udzielania pomocy i porad, w przygotowywaniu uroczystości);
- obserwacja zachowań dzieci pod kątem poziomu ich rozwoju, ze zwróceniem szczególnej uwagi na dzieci manifestujące trudności rozwojowe, w tym adaptacyjne do grupy rówieśniczej, w celu rozwinięcia umiejętności przeprowadzania wstępnej diagnozy pedagogicznej na podstawie obserwacji;
- samodzielne prowadzenie różnych zajęć według planów lub projektów przygotowanych uprzednio (w uzgodnieniu z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk). Próby podejmowania indywidualnej pracy z dzieckiem zdolnym, przejawiającym trudności wychowawcze, dydaktyczne – w zależności od potrzeb i zainteresowań studentki/studenta;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- zapoznanie się z dokumentacją prowadzoną przez pracowników przedszkola (dziennik lekcyjny, dziennik zajęć, plany nauczania, plany wychowawcze, arkusze obserwacyjne, karty oceny opisowej).

Opracowano: Zespół ds. kształcenia praktycznego w ramach projektu „Poprzez praktykę do profesjonalizmu – nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Data/aktualizacja: 2011/ 2012, 2014

4.3.2 REGULAMIN ORGANIZACYJNY PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

specjalność

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA I WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

1. Harmonogram odbywania praktyki

Harmonogram odbywania praktyki studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce, w której odbywa praktykę. Indywidualny harmonogram jest zależny od godzin pracy placówki, możliwości opiekuna praktyki oraz studentki/studenta.

W czasie praktyk odbywanych w II, III i V semestrze studentki/studentki:

- obserwują działania nauczycielek/nauczycieli (opiekunów praktyk) oraz zachowanie się dzieci w szkole i przedszkolu, m. in. podczas zabaw, zajęć, posiłków, wyjścia do ogrodu przedszkolnego i poza teren przedszkola lub szkoły;
- współuczestniczą w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć przez nauczycielki/nauczycieli.

W czasie praktyk odbywanych w IV i VI semestrze studentki/studentki:

- w pierwszych dniach praktyki:

- obserwują działania nauczycielek/nauczycieli (opiekunów praktyk) oraz zachowanie się dzieci w szkole i w przedszkolu, m. in. podczas zabaw, zajęć, posiłków, wyjścia do ogrodu przedszkolnego i poza teren przedszkola lub szkoły;
- współuczestniczą w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć przez nauczycielki/nauczycieli.

- w kolejnych dniach praktyki:

- prowadzą zajęcia w ramach dnia aktywności edukacyjnej, według samodzielnie przygotowanych planów lub projektów zajęć (uprzednio uzgodnionych i skonsultowanych z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk).

2. Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowuje harmonogram odbywania praktyki,
 - uzyskuje potwierdzenie jej rozpoczęcia i zakończenia (pieczętka placówki i podpis dyrektora oraz opiekuna praktyki w placówce).
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym:
 - opisuje przebieg obserwowanych oraz prowadzonych przez siebie zajęć (dołączając plany zajęć, projekty),
 - zapisuje różnego rodzaju informacje zdobyte podczas odbywania praktyki, a także własne spostrzeżenia i refleksje dotyczące pracy placówki oraz obserwowanych w niej zjawisk.

3. Ocena i zaliczenie praktyk:

- Oceny pracy studentki/studenta podczas odbywania praktyki dokonuje opiekun w placówce, w której praktyka jest odbywana. **Ocena** przyjmuje postać **krótkiej opinii o pracy studentki/studenta** w czasie odbywania praktyki **oraz stopnia** wyrażanego liczbą w skali od 2 do 5. Ocenę i opinię opiekun praktyki wpisuje do *Dziennika praktyk* na stronach 2-3 oraz na stronach końcowych.
- Zaliczenia praktyki dokonuje opiekun praktyki z ramienia uczelni na podstawie przedłożonego przez studentkę/studenta *Dziennika praktyk* oraz *Zeszytu praktyk* w terminach zgodnych z organizacją roku akademickiego.

4. Wybór placówki przyjmującej na praktykę

Studentka/student samodzielnie wybiera placówkę, w której będzie odbywała/odbywał praktykę lub – w razie trudności – korzysta z pomocy uczelnianego opiekuna praktyk.

5. Skierowanie na praktykę

Skierowanie na praktykę studentka/student otrzymuje osobiście od uczelnianego opiekuna praktyk. Skierowanie na praktykę z ramienia uczelni składa się z dwóch części: część A (dla instytucji) oraz część B (dla uczelni). Część A podpisaną przez uczelnianego opiekuna praktyk studentka/student zostawia w placówce, do której została/został przyjęta/przyjęty na praktykę, natomiast część B (potwierdzenie przyjęcia na praktykę) dostarcza uczelnianemu opiekunowi praktyk w terminach zgodnych z organizacją roku akademickiego.

6. Niezbędne dokumenty

Studentka/student posiada dwie kopie programu, regulaminu praktyk pedagogicznych oraz instrukcji do praktyki realizowanej w danym semestrze. Jedną kopię regulaminu (ważnego przez cały okres trwania studiów) oraz programu i instrukcji do praktyki pozostawia do użytku własnego, pozostałe przedstawia dyrekcji placówki, do której zgłasza się na praktykę. Wśród dokumentów przekazanych opiekunowi praktyk przydzielonemu studentce/studentowi przez dyrekcję powinien znaleźć się arkusz obserwacji: kompetencje nauczycielskie praktykantki/praktykanta.

W ostatnim dniu praktyki studentka/student przedkłada opiekunowi praktyk w placówce, w której odbywa praktykę, *Dziennik praktyk*. Opiekun potwierdza liczbę zrealizowanych godzin (tygodni) oraz treści zawarte w *Dzienniku* pieczętą oraz własnoręcznym podpisem.

Uczelniany opiekun praktyk nie jest zobligowany do potwierdzenia oceny wystawionej przez opiekuna praktyk w placówce, w której studentka/student odbywała/odbywał praktykę.

Opracowano: Zespół ds. kształcenia praktycznego w ramach projektu „Poprzez praktykę do profesjonalizmu – nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Data/aktualizacja: 2011/ 2012, 2014

4.3.3 INSTRUKCJE DO PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

4.3.3.1 INSTRUKCJA DO PRAKTYKI OBSERWACYJNEJ W PRZEDSZKOLU – SEMESTR II

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne

Rok studiów I, semestr 2

Czas trwania praktyki: 30 godzin lekcyjnych

Pierwsza praktyka studencka jest okazją do przyjrzenia się codzienności przedszkolnej z perspektywy obserwatora. Warto z tej okazji skorzystać i rejestrować swoje doświadczenia i przeżycia z pierwszych dni pobytu w przedszkolu. Będą cennym materiałem do refleksji pedagogicznej i osobistej w dalszym toku kształcenia. Praktyka obserwacyjna stwarza również możliwość dostrzeżenia problemów, które mogą stać się inspiracją do późniejszego podjęcia badań w celu przygotowania pracy dyplomowej.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 30 godzin lekcyjnych. Wymagane 30 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi na praktykę codziennie na sześć godzin przez 5 kolejnych dni bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Należy starać się przychodzić o różnych porach. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce. Studentka/student realizuje praktykę w jednej, dowolnej grupie.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadania	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	24 godziny	Obserwacja czynności nauczycieli oraz dzieci w ciągu dnia aktywności, obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz spontaniczne włączanie się do niektórych elementów zajęć
2	3 godziny	Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców oraz inną dokumentacją regulującą pracę placówki. Zapoznanie się programem wychowania przedszkolnego oraz inną dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci)
3	3 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

Obserwacja czynności nauczycieli oraz dzieci w ciągu dnia aktywności. **W czasie trwania praktyki należy przynajmniej raz rozpocząć praktykę o godzinie otwarcia placówki (obserwacja schodzenia się dzieci) oraz przynajmniej raz zakończyć praktykę w chwili zamknięcia placówki (obserwacja rozchodzenia się dzieci).** W toku obserwacji należy unikać postawy oceniającej, a starać się poznawać i rozumieć obserwowane zdarzenia. W trakcie obserwacji działań nauczycielki/nauczyciela w centrum zainteresowania studentki/studenta powinna/powinien się znaleźć nauczycielka/nauczyciel i jej/jego działania podczas dnia aktywności. Analizując postępowanie nauczycielki/nauczyciela można skonfrontować wyniki dokonywanych obserwacji z postulatami pedagogicznymi i własnym doświadczeniem w roli przedszkolaka. Można też dokonać myślowego eksperymentu i spróbować wczuć się w rolę dziecka i odnotować swoje przeżycia.

Studentka/student przeprowadza obserwację:

- schodzenia się dzieci do przedszkola,
- wykonywania przez dzieci czynności samoobsługowych: ubieranie się, mycie się, spożywanie posiłków,
- wyjścia dzieci na zewnątrz budynku: ubieranie się dzieci, zabawy na powietrzu,
- zabaw dowolnych dzieci: obserwacja zabaw dziewczynek i chłopców, tematyka zabaw, wykorzystane zabawki, czas trwania zabawy, zabawy samotne i grupowe, dostęp do zabawek,
- zabaw zorganizowanych przez nauczycielkę/nauczyciela,
- zajęć z zakresu kształcenia językowego: np. słuchanie przez dzieci bajki, nauka wiersza na pamięć, wypowiedanie się na określony temat – obserwowanie poziomu rozwoju mowy, okresu skupienia uwagi,
- zajęć plastycznych: obserwowanie tworzenia rysunków i innych prac plastycznych (jaka jest tematyka prac podejmowanych samorzutnie, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci, jakie możliwości wyboru ma dziecko),
- zajęć muzycznych: w miarę możliwości studentka/student uczestniczy w zajęciach muzyczno-ruchowych (rytmika), nauce piosenki, obserwuje poczucie rytmu i melodii u dzieci,
- zajęć ruchowych: obserwowanie różnic indywidualnych w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, zwrócenie uwagi na koordynację ruchów, równowagę,
- odpoczynku dzieci: obserwacja przygotowania do leżakowania, zasypiania, zachowania po przebudzeniu, zachowania nauczycielki/nauczyciela podczas leżakowania,
- rozchodzenia się dzieci do domów,
- pomieszczeń przedszkolnych: studentka/student wykonuje schematyczny rysunek rozkładu sali, w której przebywają dzieci.

Obserwując przebieg zajęć edukacyjnych studentka/student:

- odnotowuje temat zajęć,
- śledzi przebieg obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytach praktyk*,
- zwraca uwagę na stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela metody, formy pracy i pomoce dydaktyczne,
- zwraca uwagę na sposoby aktywizowania i dyscyplinowania dzieci przez nauczycielkę/nauczyciela, w tym dyscyplinowane dziewczynek i chłopców (jak często, w jaki sposób i z jakiego powodu są dyscyplinowani chłopcy i dziewczynki) oraz zróżnicowanie poziomu aktywności poszczególnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem płci,
- zwraca uwagę na zachowanie i aktywność dzieci podczas zajęć,
- zwraca uwagę na relacje interpersonalne i „klimat” emocjonalny panujący podczas zajęć,
- zwraca uwagę na sposób oceniania dzieci.

Podejmuje samodzielne działania w obecności nauczycielki/nauczyciela, w tym:

- w razie potrzeby pomaga dzieciom w wykonywaniu czynności samoobsługowych, dbając o to, by ich nie wyręczać,
- rozmawia z dziećmi, czyta im bajki lub opowiadania,
- podejmuje rozmowy z dziećmi, włącza się w ich zabawy,
- dba o bezpieczeństwo dzieci.

Zadanie 2

Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców oraz inną dokumentacją regulującą pracę placówki. Zapoznanie się programem wychowania przedszkolnego, przewodnikami metodycznymi oraz inną dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci).

Przedszkole to również instytucja, której działalność regulują przepisy, regulaminy i programy. Analizując dokumenty przedszkola warto zastanowić się nad granicami swobody nauczyciela i dzieci.

Zadanie 3

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Studentka/student:

- w pierwszym dniu praktyki przedstawia opiekunowi program, regulamin i instrukcję do praktyki oraz ustala harmonogram odbywania praktyki;
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram;
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym studentka/student zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja zadania 1

Studentka/student sporządza notatkę z przebiegu dnia aktywności, która powinna zawierać: opis zachowania dzieci w toku obserwowanych sytuacji, zajęć edukacyjnych oraz działań podejmowanych przez nauczycielkę/nauczyciela i dzieci; opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta; szkic pomieszczeń, w których przebywają dzieci; własne refleksje i odczucia związane z pobytem w przedszkolu.

Opis zajęć edukacyjnych powinien zawierać:

- zapis tematu zajęć,
- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, formy pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela: z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela,
- opis sposobu oceniania dzieci,
- opis aktywności dzieci w toku zajęć,
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć.

Dokumentacja zadania 2

Studentka/student zamieszcza notatkę zawierającą informację o programie wychowania przedszkolnego przyjętego do realizacji w placówce i używanych przewodnikach metodycznych, podając nazwiska autorów, tytuły, nazwę wydawnictwa oraz własne uwagi na temat analizowanych materiałów.

Dokumentacja zadania 3

Studentka/student charakteryzuje swoje relacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszycie praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4.3.3.2. Instrukcja do praktyki obserwacyjno-asystenckiej w klasie II lub III

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne

Rok studiów II, semestr 3

Czas trwania praktyki: 30 godzin lekcyjnych

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 30 godzin lekcyjnych. Wymagane 30 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do szkoły codziennie na sześć godzin przez kolejne 5 dni bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczyła/uczestniczył w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadania	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	5 godzin	Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycieli i uczniów w ciągu dnia aktywności. (Studentka/student uczestniczy w całym dniu aktywności.)
2	15 godzin	Obserwowanie zajęć edukacyjnych prowadzonych przez opiekuna praktyk.
3	4 godziny	Uczestniczenie za zgodą nauczycielki/nauczyciela w przygotowaniu i realizacji wybranych elementów zajęć, wycieczek klasowych lub uroczystościach klasowych i szkolnych.
4	2 godziny	Uczestniczenie w roli obserwatora w organizowanym przez nauczycielkę/nauczyciela spotkaniu z rodzicami lub Radzie Pedagogicznej.
5	1 godzina	Zapoznanie się ze statutem szkoły, wewnątrzszkolnym systemem oceniania, programem wychowawczym i programem profilaktyki.
6	1 godzina	Zapoznanie się z programem nauczania w klasach I-III i wykazem podręczników przyjętych do realizacji w klasach I-III.
7	2 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycielki/nauczyciela i uczennic/uczniów w ciągu dnia aktywności.

Podczas dnia aktywności studentka/student:

- obserwuje organizację przestrzeni w klasie (ustawienie mebli, dekoracje) i sporządza schematyczny rysunek rozkładu sali lekcyjnej,
- obserwuje schodzenie się dzieci do klasy i przygotowanie do rozpoczęcia zajęć,
- obserwuje sposób rozpoczynania dnia aktywności – czynności organizacyjno-porządkowe, przywitania,
- obserwuje czynności nauczycielki/nauczyciela i uczennic/uczniów podejmowane w ciągu dnia,

- obserwuje zachowanie uczennic/uczniów podczas zajęć, zwracając szczególną uwagę na:
 - sposób wypowiedzania się uczennic/uczniów,
 - kontrolę uwagi,
 - poziom opanowania umiejętności czytania i pisania,
 - funkcjonowanie dzieci w toku rozwiązywania zadań matematycznych,
 - aktywność artystyczną dzieci – plastyczno-techniczną (obserwuje tworzenie przez dzieci rysunków i innych prac plastycznych, zwracając uwagę na to, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci),
 - aktywność muzyczną (zwraca uwagę na poczucie rytmu i melodii u dzieci, ich zaangażowanie, możliwości głosowe),
 - w toku zajęć ruchowych zwraca uwagę na poziom rozwoju motoryki dzieci: obserwuje różnice indywidualne w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, uwzględniając koordynację ruchów, równowagę,
 - funkcjonowanie w czasie zajęć uczniów z trudnościami w nauce,
- obserwuje zachowanie się dzieci w czasie przerw (zabawy, spożywanie posiłków, rodzaje podejmowanych przez dzieci interakcji),
- zwraca uwagę na stosunki emocjonalne i społeczne w klasie i zachowania społeczne uczennic/uczniów,
- obserwuje zakończenie dnia aktywności i rozchodzenie się dzieci.

Na realizację tego zadania proponuje się przeznaczyć pięć godzin. W tym czasie można zarówno na zapoznawać się z przebiegiem dnia aktywności i sytuacji rutynowych, jak też obserwować uczennice/uczniów w różnych sytuacjach edukacyjnych i społecznych.

Zadanie 2

Obserwowanie zajęć edukacyjnych prowadzonych przez opiekuna praktyk.

Obserwując przebieg zajęć edukacyjnych studentka/student:

- odnotowuje temat zajęć,
- śledzi przebieg obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytach praktyk*,
- zwraca uwagę na stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela metody, formy pracy i pomoce dydaktyczne,
- zwraca uwagę na sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela oraz zróżnicowanie poziomu aktywności poszczególnych uczniów,
- zwraca uwagę na zachowanie i aktywność uczniów podczas zajęć,
- zwraca uwagę na relacje interpersonalne i „klimat” emocjonalny panujący podczas zajęć,
- zwraca uwagę na sposób oceniania uczniów, sposób zadawania i kontrolowania pracy domowej.

Zadanie 3

Uczestniczenie w przygotowaniu i realizacji wybranych elementów zajęć, wycieczek klasowych lub uroczystościach klasowych i szkolnych.

Studentka/student:

- uzgadnia z nauczycielką/nauczycielem czas i formę udziału w zajęciach prowadzonych przez nauczycielkę/nauczyciela,
- podejmuje samodzielne działania w obecności nauczycielki/nauczyciela,
- w czasie przerw podejmuje rozmowy z uczennicami/uczniami i włącza się w ich zabawy.

Zadanie 4

Uczestniczenie w roli obserwatora w organizowanym przez nauczycielkę/nauczyciela spotkaniu z rodzicami lub szkoleniowej Radzie Pedagogicznej.

Studentka/student:

- uzgadnia z nauczycielką/nauczycielem możliwość uczestnictwa w zebraniu rodziców,
- rejestruje przebieg zebrania i problemy poruszane przez rodziców i nauczycielkę/nauczyciela,

Albo:

- uzgadnia z dyrektorem szkoły możliwość uczestnictwa w Radzie Pedagogicznej,
- rejestruje przebieg zebrania i problemy poruszane przez nauczycieli i dyrektora szkoły.

Zadanie 5 i 6

Zapoznanie się ze statutem szkoły, wewnątrzszkolnym systemem oceniania, programem wychowawczym i programem profilaktyki oraz z programem nauczania w klasach I-III, wykazem podręczników przyjętych do realizacji w klasach I-III.

Zadanie 7

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Studentka/student:

- w pierwszym dniu praktyki przedstawia opiekunowi program, regulamin i instrukcję praktyki i ustala harmonogram własnej praktyki,
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram,
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym studentka/student zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja zadania 1

Studentka/student sporządza notatkę z przebiegu dnia aktywności, która powinna zawierać:

- opis zachowania uczennic/uczniów w toku obserwowanych zajęć edukacyjnych i przerw,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z pobytem w szkole.

Dokumentacja zadania 2

Studentka/student zamieszcza opis wszystkich obserwowanych zajęć edukacyjnych. Opis powinien zawierać:

- zapis tematu zajęć,
- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela,
- opis sposobu oceniania uczennic/uczniów,
- zapis treści zadania domowego,
- opis aktywności uczennic/uczniów w toku zajęć,
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć.

Dokumentacja zadania 3

Studentka/student zamieszcza

- notatkę informującą o formie własnego uczestnictwa w zajęciach,
- opis podejmowanych interakcji z uczennicami/uczniami,

- własne refleksje i odczucia związane z podejmowanymi działaniami.

Dokumentacja zadania 4

Studentka/student zamieszcza krótkie sprawozdanie z przebiegu zebrania z rodzicami albo Rady Pedagogicznej, opisuje zdarzenia, które wzbudziły szczególne zainteresowanie oraz własne uwagi i refleksje.

Dokumentacja zadania 5 i 6

Studentka/student zamieszcza notatkę zawierającą: tytuł i nazwisko autora programu nauczania w klasach I-III przyjętego do realizacji w szkole, wykaz używanych podręczników: nazwiska autorów, tytuły, nazwę wydawnictwa oraz własne uwagi dotyczące analizowanych materiałów.

Dokumentacja zadania 7

Studentka/student charakteryzuje swoje relacje z nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wymienionych powyżej sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytach praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

4.3.3.3 Instrukcja do praktyki obserwacyjno-asystenckiej w przedszkolu

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne

Rok studiów II, semestr 4

Czas trwania praktyki: 40 godzin lekcyjnych

Praktyka obserwacyjno-asystencka w przedszkolu jest drugą praktyką realizowaną w przedszkolu. Studentka/student zna już ogólnie specyfikę tej instytucji, więc może zarówno pogłębić tę wiedzę, jak i spróbować swoich sił w samodzielnym nawiązywaniu kontaktów z dziećmi, uczestniczeniu w zabawach, codziennych czynnościach dzieci, organizowaniu i prowadzeniu zajęć edukacyjnych w przedszkolu. Wszystkie obserwacje i doświadczenia zebrane podczas działań podejmowanych z dziećmi warto konfrontować z wiedzą dotyczącą rozwoju dziecka, zaleceniami dotyczącymi postępowania wychowawczego z dzieckiem w wieku przedszkolnym oraz wiedzą metodyczną wyniesioną z zajęć. Mimo że nie ma regulaminowego wymogu realizowania praktyki we wszystkich grupach wiekowych, to studentki/studenci, które/którzy wiążą swoją przyszłość zawodową z pracą w przedszkolu, powinny/powinni zadbać o to, aby zaplanować swój czas (orientacyjnie 15 godzin) tak, aby spędzić po kilka godzin w różnych grupach wiekowych. Zaleca się, w miarę możliwości placówki, przeprowadzenie przynajmniej części zajęć w grupie odbywającej roczne przygotowanie do szkoły.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 40 godzin lekcyjnych. Wymagane 40 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do przedszkola codziennie na pięć godzin przez kolejne 8 dni, bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczył/a w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadań	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	10 godzin	Obserwacja czynności nauczycieli oraz dzieci w ciągu dnia aktywności. Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz spontaniczne włączanie się w prowadzenie niektórych elementów zajęć.
2	2 godziny	Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców, realizowanym programem wychowania przedszkolnego oraz dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci). Zapoznanie się z rozkładem materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela.
3	6 godzin	Podjęcie próby opisu dziecka przejawiającego trudności adaptacyjne do grupy rówieśniczej (we współpracy z nauczycielką/nauczycielem).
4	20 godzin	Samodzielne zajmowanie się grupą dzieci, sprawowanie nad nimi opieki, nadzorowanie i organizowanie zabaw i zajęć. Samodzielne prowadzenie zajęć edukacyjnych według wcześniej przygotowanych i zatwierdzonych przez opiekuna planów lub projektów (10 jednostek zajęciowych).
5	2 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp. Konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta planów lub projektów, omówienie prowadzonych zajęć.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

W toku obserwacji przebiegu dnia aktywności w przedszkolu należy zwrócić uwagę na:

- schodzenie się dzieci do przedszkola (przynajmniej raz studentka/student rozpoczyna praktykę z chwilą otwarcia placówki),
- wykonywanie przez dzieci czynności samoobsługowych: ubieranie się, mycie się, spożywanie posiłków,
- wyjścia dzieci na zewnątrz budynku: ubieranie się dzieci, zabawy na powietrzu,
- zabawy dowolne dzieci: obserwacja zabaw dziewczynek i chłopców (czym się bawią, gdzie, w jaki sposób), tematyka zabaw, wykorzystane zabawki, czas trwania zabawy, zabawy samotne i grupowe,
- interakcje między dziewczynkami i chłopcami: czy podejmują aktywności wspólnie czy osobno, jakie formy przybiera ich wspólna aktywność,
- zabawy zorganizowane przez nauczycielkę/nauczyciela,
- odpoczynek dzieci: obserwacja przygotowania do leżakowania, zasypiania, zachowania po przebudzeniu,
- rozchodzenie się dzieci do domów (przynajmniej raz studentka/student kończy praktykę z chwilą zamknięcia placówki),
- pomieszczenia przedszkolne: studentka/student wykonuje schematyczny rysunek rozkładu sali, w której przebywają dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem kącioków dla dziewczynek i chłopców (jeśli znajdują się w sali) oraz dostępności dla dzieci różnego rodzaju elementów wyposażenia (zabawek, materiałów plastycznych, książek).

W toku obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez opiekuna praktyki należy przeprowadzić obserwację:

- **zajęć z zakresu kształcenia językowego** – np. słuchanie przez dzieci bajki, nauka wiersza na pamięć, wypowiedzianie się na określony temat, przygotowanie do nauki czytania i pisania, obserwowanie poziomu rozwoju mowy, okresu skupienia uwagi,
- **zajęć z zakresu kształcenia matematycznego** – obserwowanie umiejętności przeliczania, porównywania liczebności zbiorów, prób dodawania i odejmowania na konkretach,
- **zajęć plastycznych i ćwiczeń grafomotorycznych** – obserwowanie tworzenia rysunków i innych prac plastycznych (jaka jest tematyka prac podejmowanych samorzutnie, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci),
- **zajęć muzycznych** – w miarę możliwości studentka/student uczestniczy w zajęciach muzyczno-ruchowych (rytmika) lub nauce piosenki, obserwuje poczucie rytmu i melodii u dzieci,
- **zajęć ruchowych** – obserwowanie różnic indywidualnych w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, zwrócenie uwagi na koordynację ruchów, równowagę,
- zajęć zorganizowanych prowadzonych na terenie przedszkola, np. nauki języka angielskiego, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych itp.,
- w toku obserwacji zajęć edukacyjnych należy zwrócić uwagę na aktywność dziewczynek i chłopców oraz kontekst, sposób i częstotliwość zwracania się nauczycielki/nauczyciela do dzieci różnej płci.

Zadanie 2

Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców, realizowanym programem wychowania przedszkolnego oraz dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci); zapoznanie się z rozkładem materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela.

- studentka/student zapoznaje się z wymienionymi dokumentami, zwłaszcza dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela,

- studentka/student analizuje program realizowany w przedszkolu oraz podręczniki i pomoce wykorzystywane przez nauczycielkę/nauczyciela grupy, w której będzie samodzielnie prowadzić zajęcia,
- studentka/student analizuje podręczniki i pomoce (np. karty pracy) pod kątem przedstawienia w nich dziewczynek i chłopców oraz kobiet i mężczyzn (jak wyglądają, czym się zajmują, w jakich kontekstach są przedstawieni), a także osób z niepełnosprawnością.

Zadanie 3

W oparciu o obserwację i rozmowy z opiekunem praktyk, studentka/student wybiera dziecko przejawiające trudności adaptacyjne go grupy i nawiązuje z nim kontakt. Stara się zaobserwować je w różnych momentach przebywania w placówce: gdy jest przyprawiane do przedszkola, w trakcie zajęć, swobodnej zabawy itp. Na podstawie dokonanej obserwacji oraz poznanych tekstów z zakresu pedagogiki i psychologii, studentka/student opisuje zachowanie dziecka, próbując je zinterpretować. Swoje opracowanie przedstawia nauczycielce/nauczycielowi i poddaje je dyskusji. Studentka/student sporządza notatkę zawierającą opis zachowań dziecka, swoją interpretację oraz refleksje z dyskusji z opiekunem praktyk.

Zadanie 4

W toku samodzielnego wypełniania roli nauczycielki/nauczyciela, studentka/student spontanicznie włącza się w tok zajęć i podejmuje czynności nauczycielki/nauczyciela poprzez:

- sprawowanie opieki nad dziećmi w ciągu całego dnia pobytu dzieci w przedszkolu,
- organizację zajęć i zabaw dowolnych dzieci oraz udział w nich,
- inicjowanie zabaw, zajęć manualnych,
- rozmowy z dziećmi,
- czytanie dzieciom,
- pomoc dzieciom w wykonywaniu czynności samoobsługowych, dbając o to, by ich nie wyręczać,
- dbanie o bezpieczeństwo dzieci.

W toku samodzielnego wypełniania roli nauczycielki/nauczyciela, studentka/student:

- **podejmując działania według wskazówek opiekuna praktyk, zgodnie z programem nauczania realizowanym w danej grupie**, prowadzi zajęcia (stosowne do wieku dzieci) w zakresie wszystkich obszarów edukacyjnych, w tym **przynajmniej**:
 - dwukrotnie zajęcia rozwijające funkcje językowe,
 - dwukrotnie zajęcia kształtujące elementarne pojęcia matematyczne,
 - raz zajęcia muzyczne,
 - raz zajęcia plastyczno-techniczne,
 - raz zajęcia ruchowe;
- w toku zajęć z zakresu edukacji językowej należy podejmować zróżnicowane działania edukacyjne obejmujące doskonalenie umiejętności słuchania, mówienia oraz przygotowania do nauki czytania i pisanie,
- w toku zajęć kształtujących elementarne pojęcia należy przeprowadzić ćwiczenia przeliczania, porównywania liczebności zbiorów, próby dodawania i odejmowania na konkretnych,
- w toku zajęć plastycznych należy zaprojektować zastosowanie ciekawej techniki plastycznej bądź wykonanie atrakcyjnego dla dzieci wytworu, wydać dzieciom instrukcje, pomagać w trakcie realizacji pracy oraz dokonać jej oceny i ekspozycji,
- w toku zajęć muzycznych należy przeprowadzić naukę nowej piosenki oraz inne działania uzgodnione z nauczycielką/nauczycielem,
- w toku zajęć ruchowych należy organizować zróżnicowaną aktywność ruchową obejmującą ćwiczenia i zabawy bieżne, rzutne, skoczne, równoważne, zwinnościowe, z elementami współdziałania w zespole,
- podczas zajęć edukacyjnych należy organizować pracę w grupach i stosować metody aktywizujące dzieci.

Zadanie 5

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp. Konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta planów lub projektów oraz omówienie prowadzonych zajęć.

Studentka/student:

- przedstawia opiekunowi praktyk program, regulamin i instrukcję praktyk i ustala harmonogram praktyki;
- przedstawia nauczycielce/nauczycielowi - opiekunowi praktyk opracowane przez siebie plany lub projekty zajęć do konsultacji;
- po samodzielnym przeprowadzaniu zajęć omawia z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk przebieg zajęć;
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram,
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja realizacji zadania 1

Studentka/student zamieszcza:

- krótki opis przebiegu dnia w przedszkolu,
- opis sytuacji i zdarzeń, które szczególnie zainteresowały studentkę/studenta,
- zapis refleksji i odczuć związanych z obserwowanymi sytuacjami,
- opis organizacji sali z uwzględnieniem podziału na kąciki dla dziewczynek i chłopców (jeśli takie występują) oraz sposobu wykorzystania kącików przez dzieci różnej płci,
- zapis tematu zajęć i krótki opis przebiegu zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk z zakresu:
 - kształcenia matematycznego,
 - zajęć plastycznych i ćwiczeń grafomotorycznych,
 - zajęć muzycznych,
 - zajęć zorganizowanych prowadzonych na terenie przedszkola, np. nauki języka angielskiego, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych itp.,
- zapis własnych refleksji i przemyśleń na temat obserwowanych zajęć.

Dokumentacja realizacji zadania 2

Studentka/student zamieszcza:

- informacje na temat programu realizowanego w przedszkolu, podaje tytuł programu, autora, podstawowe założenia programu,
- wynik analizy podręczników i innych wykorzystanych materiałów pod kątem płci i niepełnosprawności,
- zapis uwag i refleksji związanych z analizowanymi materiałami.

Dokumentacja realizacji zadania 3

W oparciu o obserwację studentka/student opracowuje wstępną diagnozę pedagogiczną, zawierającą opis zachowań dziecka i ewentualnych jego źródeł oraz refleksje z dyskusji z opiekunem praktyk na temat zachowania wybranego dziecka i opracowanej diagnozy.

Dokumentacja realizacji zadania 4

Studentka/student zamieszcza:

- opis sytuacji, w jakich samodzielnie zajmowała/zajmował się grupą dzieci, i działań, które podejmowała/podejmował,
- zapis uwag i refleksji związanych z wchodzeniem w rolę nauczycielki/nauczyciela,
- samodzielnie opracowane plany lub projekty wszystkich przeprowadzonych zajęć edukacyjnych,
- opisy przebiegu przeprowadzonych zajęć,
- zapis refleksji na temat przeprowadzonych zajęć z elementami oceny realizacji założonych celów.

Dokumentacja realizacji zadania 5

Studentka/student zamieszcza:

- opis współpracy z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk;
- swoje uwagi i refleksje na temat przebiegu współpracy z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytcie praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4.3.3.4 Instrukcja do praktyki obserwacyjnej wrześniowej - klasa I

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne

Rok studiów III, semestr 5

Czas trwania praktyki: 40 godzin lekcyjnych

Celem praktyki jest umożliwienie studentkom/studentom obserwacji i współuczestniczenia w pierwszych dniach pobytu dzieci w szkole w klasie pierwszej. Praktyka pozwala na zdobycie doświadczeń niezbędnych przy podejmowaniu pierwszej pracy w edukacji wczesnoszkolnej.

Studentka/student zobowiązana/zobowiązany jest do rozpoczęcia praktyki w dniu inauguracji roku szkolnego tak, aby obserwować przebieg pierwszego spotkania nauczycielki/nauczyciela z dziećmi, rodzicami, a także pierwsze dni adaptacji dzieci w szkole. Studentka/student powinna/powinien zgłosić się w szkole, w której będzie odbywać praktykę, w czerwcu (przed ukończeniem roku szkolnego) w celu ustalenia szczegółów dotyczących rozpoczęcia jej realizacji.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 40 godzin lekcyjnych. Wymagane 40 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do szkoły codziennie na pięć godzin przez kolejne 8 dni, bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczyła/uczestniczył w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadania	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	4 godziny	Obserwacja przebiegu pierwszego dnia uczniów klasy I w szkole.
2	14 godzin	Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycieli i uczniów w pierwszych dniach pobytu dzieci w szkole. Obserwację należy prowadzić w pierwszej połowie września. Studentka/student przynajmniej raz uczestniczy w całym dniu aktywności.
3	2 godziny	Obserwacja przebiegu pierwszego zebrania z rodzicami uczniów.
4	14 godzin	Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk.
5	4 godziny	Obserwacja zachowania dzieci w celu dostrzeżenia dziecka przejawiającego trudności adaptacyjne do grupy rówieśniczej. Charakterystyka takich zachowań z próbą wyjaśnienia ich występowania, po wcześniejszej rozmowie z nauczycielką/nauczycielem.
6	2 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, analiza i omówienie z opiekunem przebiegu praktyk.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Pierwszy dzień w szkole to dla dzieci i rodziców ważne doświadczenie, a dla nauczycieli poważne zadanie organizacyjne. W centrum zainteresowań studentki/studenta powinny się znaleźć się obydwa aspekty tego wydarzenia. Kolejne dni w szkole to przede wszystkim proces konfrontacji oczekiwań i wymagań dzieci, rodziców i nauczycieli. W toku wzajemnych interakcji krystalizują się reguły organizujące zespół klasowy, dzieci wchodzą w rolę ucznia, ustala się system norm

określających relacje między nauczycielem i uczniami. Praktyka wrześniowa ma być okazją do prześledzenia procesu tworzenia się społeczności klasowej, wchodzenia dzieci w rolę uczniów, obserwowania działań nauczycielki w roli animatora życia społecznego klasy. Poniższy katalog czynności ma ułatwić studentce/studentowi realizację tych zadań.

Zadanie 1

Obserwacja przebiegu pierwszego spotkania nauczycielki/nauczyciela z dziećmi i rodzicami.

Studentka/student:

- przychodzi do szkoły przed rozpoczęciem zajęć i obserwuje organizację i przebieg pierwszego dnia pobytu uczennic/uczniów pierwszej klasy w szkole,
- zwraca uwagę na zachowanie dzieci i rodziców,
- obserwuje sposób powitania uczennic/uczniów,
- obserwuje spotkanie dzieci z nauczycielką/nauczycielem w klasie.

Zadanie 2

Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycielek/nauczycieli i dzieci w pierwszych dniach ich pobytu w szkole. **Obserwację należy prowadzić w pierwszej połowie września.** Studentka/student przynajmniej raz uczestniczy w całym dniu aktywności.

Podczas dnia aktywności studentka/student:

- obserwuje przychodzenie dzieci do szkoły,
- obserwuje schodzenie się dzieci do klasy i przygotowania do rozpoczęcia zajęć,
- obserwuje sposób rozpoczynania dnia aktywności: czynności organizacyjno-porządkowe, przywitanie,
- obserwuje proces zapoznawania się dzieci między sobą,
- obserwuje proces poznawania dzieci przez nauczycielkę/nauczyciela,
- obserwuje działania nauczycielki/nauczyciela, zwracając uwagę na sposoby wspomagania procesu adaptacji uczennic/uczniów do środowiska szkolnego,
- obserwuje działania nauczycielki/nauczyciela związane z ustalaniem miejsc uczennic/uczniów w klasie,
- obserwuje zachowanie uczennic/uczniów podczas zajęć, szczególnie zwracając uwagę na różnice indywidualne między dziećmi w zakresie:
 - aktywności werbalnej uczennic/uczniów (np. sposób wypowiedzania się),
 - poziomu opanowania umiejętności czytania i pisanie,
 - funkcjonowanie dzieci w toku rozwiązywania zadań matematycznych,
 - aktywności plastyczno-technicznej dzieci (np. tworzenie przez dzieci rysunków i innych prac plastycznych; studentka/student obserwuje, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci),
 - aktywności muzycznej (studentka/student zwraca uwagę np. na poczucie rytmu i melodii u dzieci, ich zaangażowanie, możliwości głosowe),
 - aktywności ruchowej dzieci (np. poziom rozwoju motoryki dzieci; studentka/student obserwuje różnice indywidualne w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, zwraca uwagę na koordynację ruchów, równowagę itp.)
- obserwuje zachowanie się dzieci w czasie przerw (zabawy, spożywanie posiłków, rodzaje podejmowanych przez dzieci interakcji, aktywność dziewczynek i chłopców);
- zwraca uwagę na stosunki interpersonalne w klasie szkolnej i zachowania społeczne uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem kontaktów między dziewczynkami i chłopcami,
- obserwuje zakończenie dnia aktywności i rozchodzenie się dzieci.

Zadanie 3

Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz spontaniczne włączanie się do prowadzenia niektórych elementów zajęć.

Obserwując przebieg zajęć edukacyjnych studentka/student:

- odnotowuje temat zajęć,
- śledzi przebieg obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytach praktyk*,
- obserwuje stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela metody, formy pracy i pomoce dydaktyczne,
- obserwuje sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela, zwracając szczególną uwagę na płeć,
- zwraca uwagę na zachowanie i aktywność uczennic/uczniów podczas zajęć,
- zwraca uwagę na relacje interpersonalne i „klimat” emocjonalny panujący podczas zajęć,
- zwraca uwagę na sposób oceniania uczennic/uczniów oraz sposób zadawania i kontrolowania pracy domowej.

Zadanie 4

Obserwacja przebiegu pierwszego zebrania nauczycielki/nauczyciela z rodzicami uczennic/uczniów. Studentka/student uczestniczy w pierwszym zebraniu nauczycielki/nauczyciela z rodzicami. Obserwując jego przebieg studentka/student opisuje:

- podejmowaną tematykę,
- nawiązywanie przez nauczycielkę/nauczyciela relacji z rodzicami oraz sposób prowadzenia zebrania,
- zaobserwowane relacje interpersonalne i „klimat” całego spotkania.

Zadanie 5

Studentka/student obserwuje dziecko przejawiające trudności w adaptacji do grupy. Nawiązuje z nim kontakt, a następnie opisuje zachowanie dziecka z próbą jego uzasadnienia, sięgając również do literatury. Swoimi uwagami i wnioskami na temat zauważonych zachowań dziecka dzieli się z nauczycielką/nauczycielem. Po rozmowie z nauczycielką/nauczycielem zapisuje swoje obserwacje i refleksje.

Zadanie 6

Studentka/student:

- analizuje program nauczania dla klas I-III przyjęty do realizacji w szkole,
- prowadzi analizę podręczników pod kątem przedstawiania osób różnej płci (tego, jak wyglądają, czym się zajmują, w jakich kontekstach są pokazywane, jak często się pojawiają),
- zapoznaje się z rozkładem materiału oraz podręcznikami innymi materiałami wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela w klasie, w której odbywa praktykę.

Zadanie 7

Studentka/student w toku przynajmniej dwóch wybranych zajęć koncentruje się na aktywności dziewczynek i chłopców oraz interakcjach nauczycielki/nauczyciela z dziećmi różnej płci.

Studentka/student sprawdza i odnotowuje:

- liczbę interakcji nawiązywanych przez nauczycielkę/nauczyciela z dziewczynkami i chłopcami,
- sytuacje i kontekst, w jakim interakcje te są nawiązywane,
- częstotliwość zgłaszania się do odpowiedzi dziewczynek i chłopców,
- częstotliwość udzielania głosu dzieciom różnej płci.

Zadanie 8

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Studentka/student:

- przedstawia opiekunowi praktyk program, regulamin i instrukcję praktyk i ustala harmonogram praktyki;
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram,
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja zadania 1

Studentka/student zamieszcza opis organizacji i przebiegu pierwszego dnia pobytu uczennic/uczniów klasy pierwszej w szkole oraz własne refleksje na temat obserwowanych zdarzeń.

Dokumentacja zadania 2

Studentka/student sporządza notatkę z przebiegu dnia aktywności, która powinna zawierać:

- opis zachowania uczennic/uczniów w toku obserwowanych zajęć i przerw,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z pobytem w szkole.

Dokumentacja zadania 3

Studentka/student zamieszcza opis wszystkich obserwowanych zajęć edukacyjnych. Opis powinien zawierać:

- zapis tematu zajęć,
- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela, włączając w to porównanie aktywizowania i dyscyplinowania dziewczynek i chłopców,
- opis sposobu oceniania uczennic/uczniów,
- zapis treści zadania domowego,
- opis aktywności uczniów w toku zajęć,
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć,
- opis własnego uczestnictwa w zajęciach i podejmowanych próbach interakcji z uczennicami/uczniami,
- własne refleksje i odczucia związane z podejmowanymi samodzielnie działaniami.

Dokumentacja zadania 4

Studentka/student: sporządza notatkę z przebiegu pierwszego zebrania nauczycielki/nauczyciela z rodzicami, zawierającą zarówno jego plan i opis przebiegu, jak i własne refleksje i wnioski studentki/studenta.

Dokumentacja zadania 5

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę zawierającą opis obserwowanego dziecka, swoje uwagi i wnioski oraz refleksje po omówieniu sytuacji dziecka z nauczycielką/nauczycielem.

Dokumentacja zadania 6

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę zawierającą: tytuł i nazwisko autora programu nauczania w klasach I-III przyjętego do realizacji w szkole,

- wykaz podręczników wykorzystywanych w klasie, w której prowadzi samodzielne zajęcia: nazwiska autorów, tytuły, nazwę wydawnictwa oraz własne uwagi,
- opisuje wyniki analizy podręczników pod kątem przedstawienia w nich osób różnej płci.

Dokumentacja zadania 7

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę na temat aktywności dziewczynek i chłopców oraz interakcji nauczycielki/nauczyciela z dziećmi różnej płci.

Dokumentacja zadania 8

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę zawierającą charakterystykę i opinię na temat swoich relacji z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student: może zamieścić w *Zeszytach praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4.3.3.5 Instrukcja do praktyki dyplomowej

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne

Rok studiów III, semestr 6

Czas trwania praktyki: 40 godzin lekcyjnych

Praktyka pedagogiczna realizowana w semestrze 6 to ostatnia praktyka w toku studiów, w czasie której studentka/student doskonali swoje umiejętności nauczycielskie. Praktykę odbywa się w szkole, w klasie I, II albo III według własnego wyboru, z uwzględnieniem możliwości placówki. Praktyka może także przebiegać w następujący sposób: 20 godzin w szkole i 20 godzin w oddziale przedszkolnym realizującym obowiązkowe przygotowanie przedszkolne.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 40 godzin lekcyjnych. Wymagane 40 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do szkoły codziennie na pięć godzin lekcyjnych przez kolejne 8 dni bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczyła/uczestniczył w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadań	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	10 godzin	Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz ewentualne spontaniczne włączanie się do prowadzenia niektórych elementów zajęć.
2	5 godzin	Zapoznanie się z programami nauczania, rozkładami materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela; Ustalanie z opiekunem praktyki planu jej przebiegu, konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta planów zajęć, omawianie samodzielnie prowadzonych zajęć.
3	20 godzin	Samodzielne prowadzenie przez studentkę/studenta zajęć edukacyjnych według wcześniej przygotowanych i zatwierdzonych przez opiekuna planów lub projektów zajęć, w tym przynajmniej dwukrotnie samodzielne prowadzenie zajęcia w całym dniu aktywności.
5	5 godziny	Zapoznanie się z przyjętą w szkole procedurą pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; Obserwacja zajęć w zespole korekcyjno-kompensacyjnym albo zajęć dydaktyczno-wyrównawczych; Rozmowa z osobą prowadzącą zajęcia korekcyjno-kompensacyjne lub dydaktyczno-wyrównawcze na temat obserwowanych zajęć.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz ewentualne spontaniczne włączanie się w prowadzenie niektórych elementów zajęć.

Realizacja tego zadania ma służyć przede wszystkim przygotowaniu się studentki/studenta do samodzielnego prowadzenia zajęć. Poznanie uczennic/uczniów, stylu pracy nauczycielki/nauczyciela, wstępna orientacja w wiedzy i kompetencjach szkolnych poszczególnych dzieci, zdobycie ich zaufania to główne cele tego etapu praktyki. Przed przystąpieniem do obserwacji warto przemyśleć jej przebieg zarówno w odniesieniu do obszarów obserwacji, jak i możliwości współdziałania z nauczycielką/nauczycielem i nawiązywania kontaktów z uczennicami/uczniami. Poniższe zadania mają ułatwić zaprojektowanie własnych działań w pierwszym etapie praktyki.

W toku obserwacji pracy nauczycielki/nauczyciela-opiekuna praktyk studentka/student:

- zapoznaje się z klasą (grupą), w której będzie prowadzić zajęcia edukacyjne,
- obserwuje czynności nauczycielki/nauczyciela i uczennic/uczniów,
- obserwuje sposób funkcjonowania klasy (grupy) oraz zapoznaje się z realizowanymi treściami kształcenia, tak, by móc zaprojektować plany prowadzonych przez siebie zajęć,
- śledzi tok metodyczny obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytach praktyk*,
- obserwuje sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela oraz zróżnicowanie poziomu aktywności poszczególnych dzieci, zwracając szczególną uwagę na zróżnicowanie ze względu na płeć,
- zwraca uwagę na poziom rozwoju mowy i myślenia, okres skupienia uwagi, pamięć,
- obserwuje poziom opanowania umiejętności czytania i pisanie u dzieci,
- obserwuje funkcjonowanie dzieci w toku rozwiązywania zadań matematycznych,
- obserwuje aktywność artystyczną dzieci – plastyczno-techniczną i muzyczną,
- obserwuje funkcjonowanie w czasie zajęć uczniów z trudnościami w nauce,
- pomaga uczennicom/uczniom doświadczającym trudności w nauce w wykonywaniu zadań,
- obserwuje, w toku zajęć ruchowych, poziom rozwoju motoryki dzieci,
- analizuje sposób oceniania uczniów, sposób zadawania i kontrolowania pracy domowej,
- obserwuje zachowanie się dzieci w czasie przerw,
- spontanicznie włącza się w tok zajęć i podejmuje czynności nauczycielki/nauczyciela,
- odnotowuje swoje obserwacje w *Zeszytach praktyk*.

Zadanie 2

Zapoznanie się z programami nauczania, rozkładami materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela.

Ustalenie z opiekunem praktyki planu jej przebiegu, konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta planów zajęć lub projektów, omówienie prowadzonych przez studentkę/studenta zajęć;

- studentka/student ustala z nauczycielką/nauczycielem harmonogram samodzielnie prowadzonych zajęć;
- na podstawie lektury wymienionych w zadaniu dokumentów i rozmów z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk studentka/student opracowuje plany zajęć.

Zadanie 3

Samodzielne prowadzenie przez studentkę/studenta zajęć edukacyjnych według wcześniej przygotowanych i zatwierdzonych przez opiekuna planów lub projektów. **Przynajmniej dwukrotnie studentka/student prowadzi samodzielnie zajęcia w całym dniu aktywności.**

Studentka/student:

- podejmuje działania według wskazówek opiekuna praktyk, zgodnie z programem nauczania realizowanym w danej klasie,
- prowadzi zajęcia w zakresie wszystkich obszarów edukacyjnych, w tym **przynajmniej**:
 - czterokrotnie zajęć z zakresu edukacji polonistycznej,

- trzykrotnie zajęcia z zakresu edukacji matematycznej,
- dwukrotnie zajęcia z zakresu edukacji środowiskowej,
- dwukrotnie zajęcia muzyczne,
- dwukrotnie zajęcia plastyczno-techniczne,
- dwukrotnie zajęcia ruchowe,
- w toku zajęć z zakresu edukacji polonistycznej należy podjąć zróżnicowane działania edukacyjne obejmujące doskonalenie umiejętności słuchania, mówienia, czytania i pisanie,
- w toku zajęć z zakresu edukacji matematycznej przynajmniej raz należy wprowadzić nowy materiał nauczania oraz prowadzić ćwiczenia rachunku pamięciowego i rozwiązywanie zadań z treścią,
- w toku zajęć plastycznych należy zaprojektować zastosowanie ciekawej techniki plastycznej bądź wykonanie atrakcyjnego dla dzieci wytworu, zadbać o zgromadzenie potrzebnych materiałów (np. poinformować wcześniej uczennice/uczniów o potrzebie ich przyniesienia), wydać instrukcje, pomagać w trakcie realizacji pracy oraz dokonać jej oceny,
- w toku zajęć muzycznych należy przeprowadzić naukę nowej piosenki oraz inne działania uzgodnione z nauczycielką/nauczycielem,
- w toku zajęć ruchowych należy organizować zróżnicowaną aktywność ruchową obejmującą ćwiczenia i zabawy bieżne, rzutne, skoczne, równoważne, zwinnościowe, z elementami współdziałania w zespole,
- przynajmniej raz w toku każdego zajęć edukacyjnych studentka/student organizuje pracę w grupach oraz stosuje metody aktywizujące dzieci,
- wykorzystuje materiały, podręczniki i pomoce dydaktyczne dostępne w placówce, a także samodzielnie opracowuje niezbędne przy prowadzeniu zajęć pomoce,
- kontroluje i ocenia pracę uczennic/uczniów,
- zadaje i kontroluje pracę domową,
- studentka/student dwukrotnie nagrywa (w zależności od możliwości audio lub video) prowadzone przez siebie zajęcia, a następnie analizuje swój sposób komunikowania się z dziećmi: cechy języka, jakim się posługuje, komunikaty kierowane do dzieci (zwracając uwagę na sposób zwracania się do dzieci różnej płci) oraz ilość czasu przeznaczanego na interakcje z dziewczynkami i chłopcami.

W toku praktyki studentka/student może także, po uzgodnieniu z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk, prowadzić badania realizowane w ramach przygotowywania swojej pracy licencjackiej.

Zadanie 4

Zapoznanie się z przyjętą w szkole procedurą pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczennicom/uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz obserwacja zajęć w zespole korekcyjno-kompensacyjnym albo zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i ich omówienie.

Studentka/student:

- przeprowadza rozmowę z pedagogiem szkolnym na temat procedur i form pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- na podstawie obserwacji zajęć edukacyjnych i rozmowy z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk rozpoznaje sytuację szkolną uczennic/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczęszczającymi do klasy (grupy), w której prowadzi samodzielnie zajęcia edukacyjne,
- obserwuje przebieg i zachowanie uczennic/uczniów w toku zajęć korekcyjno-kompensacyjnych albo zajęć dydaktyczno-wychowawczych, zwracając szczególną uwagę na:
 - organizację, metody i rodzaje zadań stawianych przed uczennicami/uczniami,
 - charakter interakcji między nauczycielką/nauczycielem i uczennicami/uczniami; reakcje nauczycielki/nauczyciela na błędy uczennic/uczniów,
 - aktywność uczennic/uczniów w toku zajęć,
- omawia przebieg zajęć z nauczycielką/nauczycielem.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram,
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja realizacji zadania 1

Studentka/student zamieszcza:

- opis wszystkich obserwowanych zajęć edukacyjnych; opis powinien zawierać:
 - zapis tematu zajęć,
 - opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych
 - opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela, z uwzględnieniem płci dzieci,
 - opis sposobu oceniania uczennic/uczniów,
 - zapis treści zadania domowego,
 - opis aktywności uczennic/uczniów w toku zajęć,
 - charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
 - opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki//studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć.

Dokumentacja realizacji zadania 2

Studentka/student zamieszcza:

- informacje na temat programu klas I-III przyjętego do realizacji w szkole, w której odbywa praktykę, podaje autora i tytuł programu oraz autora i tytuły podręczników i zeszytów ćwiczeń wykorzystywanych przez nauczycielkę/nauczyciela w klasie, w której odbywa praktykę;
- harmonogram zajęć własnych;
- plany lub projekty wszystkich prowadzonych zajęć edukacyjnych.

Dokumentacja realizacji zadania 3

Studentka/student:

- załącza opis przebiegu prowadzonych zajęć,
- zamieszcza notatkę zawierającą analizę i ocenę przebiegu prowadzonych przez siebie zajęć,
- opisuje refleksje związane z pełnieniem roli nauczyciela,
- przedstawia wyniki analizy nagrań prowadzonych przez siebie zajęć (ze szczególnym naciskiem na komunikowanie się z dziećmi oraz interakcje z dziewczynkami i chłopcami),
- zamieszcza notatkę zawierającą charakterystykę i opinię na temat swoich relacji z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja realizacji zadania 4

Studentka/student zamieszcza:

- notatkę zawierającą opis procedury i form pomocy psychologiczno-pedagogicznej sporządzonej na podstawie przeprowadzonych rozmów i obserwacji;
- pisemną relację z zajęć na podstawie prowadzonej obserwacji:
 - zapis tematu zajęć,

- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela,
- opis aktywności uczennic/uczniów w toku zajęć,
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,

– własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytach praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

■ DOKUMENTACJA PRAKTYK STUDENCKICH

Kierunek: *pedagogika*

Specjalność: ***edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z psychomotoryką***

- 4.4.1. Program praktyk pedagogicznych
- 4.4.2. Regulamin organizacyjny praktyk
- 4.4.3. Instrukcje do praktyk
 - 4.4.3.1. Praktyka obserwacyjna w semestrze II
 - 4.4.3.2. Praktyka obserwacyjna w semestrze III
 - 4.4.3.3. Praktyka obserwacyjno-asystencka w semestrze IV
 - 4.4.3.4. Praktyka obserwacyjno-projektowa w semestrze V
 - 4.4.3.5. Praktyka dyplomowa w semestrze VI

POPRZEZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

4.4.1 PROGRAM PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

specjalność:

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA I WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE Z PSYCHOMOTORYKĄ

1. Cele praktyk

- umożliwienie zastosowania w praktyce wiedzy i umiejętności zdobywanych podczas zajęć na uczelni,
- praktyczne przygotowanie studentek/studentów do podjęcia pracy w charakterze nauczycielki/nauczyciela przedszkola oraz edukacji wczesnoszkolnej,
- uwrażliwienie studentek/studentów na dostrzeganie trudności rozwojowych dzieci w wieku przedszkolnym w świetle koncepcji edukacji włączającej.

2. Czas trwania praktyk i miejsce ich odbywania

Studentki/studenti specjalności *Edukacja przedszkolna i wychowanie przedszkolne z psychomotoryką* odbywają praktyki w wymiarze 180 godzin lekcyjnych według następującego planu:

I rok

Semestr II 30 godzin – przedszkole

II rok

Semestr III 30 godzin – szkoła, klasa II lub III

Semestr IV 40 godzin – przedszkole

III rok

Semestr V 40 godzin – od 1 września – klasa I

Semestr VI 40 godzin – szkoła, klasa do wyboru, lub 20 godzin – szkoła, klasa do wyboru oraz 20 godzin – oddział przedszkolny w szkole podstawowej lub grupa odbywająca obowiązkowe przygotowanie do szkoły w przedszkolu

3. Zadania studentki/studenta podczas praktyki:

- poznanie charakteru, struktury organizacyjnej, zadań i zasad funkcjonowania placówki, w której praktyka jest odbywana (np. zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem rady rodziców, regulaminem rady pedagogicznej, kodeksem ucznia, wewnątrzszkolnym systemem oceniania itp.);
- zapoznanie się z zakresem czynności wykonywanych przez pracowników zatrudnionych w danej placówce (nauczycieli, personelu pomocniczego, pedagoga, dyrektora itp.), stosowanymi przez nich metodami, formami i narzędziami pracy (np. poprzez obserwowanie prowadzonych przez opiekuna praktyk zajęć, zapoznanie się z programami nauczania/wychowania i podręcznikami, zeszytami ćwiczeń i kartami pracy, pomoc w przygotowaniu pomocy dydaktycznych);
- obserwacja zajęć i aktywny udział w różnego rodzaju działaniach podejmowanych stale bądź okazjonalnie przez nauczycieli (np. obserwacja całego dnia aktywności dzieci, zajęć programowych i opcjonalnych; próby samodzielnego prowadzenia niektórych elementów zajęć z dziećmi, udział w zebraniach z rodzicami oraz w procesie udzielania pomocy i porad, w przygotowywaniu uroczystości);
- obserwacja zachowań dzieci pod kątem poziomu ich rozwoju, ze zwróceniem szczególnej uwagi na dzieci manifestujące trudności rozwojowe, w tym adaptacyjne do grupy rówieśniczej, w celu rozwinięcia umiejętności przeprowadzania wstępnej diagnozy pedagogicznej na podstawie obserwacji;

- samodzielne prowadzenie różnych zajęć według planów lub projektów przygotowanych uprzednio (w uzgodnieniu z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk). Próby podejmowania indywidualnej pracy z dzieckiem zdolnym, przejawiającym trudności wychowawcze, dydaktyczne – w zależności od potrzeb i zainteresowań studentki/studenta;
- zapoznanie się z dokumentacją prowadzoną przez pracowników przedszkola (dziennik lekcyjny, dziennik zajęć, plany nauczania, plany wychowawcze, arkusze obserwacyjne, karty oceny opisowej, teczki diagnostyczne).

Opracowano: Zespół ds. kształcenia praktycznego w ramach projektu „Poprzez praktykę do profesjonalizmu – nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Data/aktualizacja: 2011/ 2012, 2014

4.4.2 REGULAMIN ORGANIZACYJNY PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

specjalność

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA I WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE Z PSYCHOMOTORYKĄ

1. Harmonogram odbywania praktyki

Harmonogram odbywania praktyki studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce, w której odbywa praktykę. Indywidualny harmonogram jest zależny od godzin pracy placówki, możliwości opiekuna praktyki oraz studentki/studenta.

W czasie praktyk odbywanych w II, III i V semestrze studentki/studentki:

- obserwują działania nauczycielek/nauczycieli (opiekunów praktyk) oraz zachowanie się dzieci w szkole i przedszkolu, m. in. podczas zabaw, zajęć, posiłków, wyjścia do ogrodu przedszkolnego i poza teren przedszkola lub szkoły;
- współuczestniczą w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć przez nauczycielki/nauczycieli.

W czasie praktyk odbywanych w IV i VI semestrze studentki/studentki:

- w pierwszych dniach praktyki:

- obserwują działania nauczycielek/nauczycieli (opiekunów praktyk) oraz zachowanie się dzieci w szkole i w przedszkolu, m. in. podczas zabaw, zajęć, posiłków, wyjścia do ogrodu przedszkolnego i poza teren przedszkola lub szkoły;
- współuczestniczą w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć przez nauczycielki/nauczycieli.

- w kolejnych dniach praktyki:

- prowadzą zajęcia w ramach dnia aktywności edukacyjnej, według samodzielnie przygotowanych planów lub projektów zajęć (uprzednio uzgodnionych i skonsultowanych z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyki).

2. Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowuje harmonogram odbywania praktyki,
 - uzyskuje potwierdzenie jej rozpoczęcia i zakończenia (pieczętka placówki i podpis dyrektora oraz opiekuna praktyki w placówce).
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym:
 - opisuje przebieg obserwowanych oraz prowadzonych przez siebie zajęć (dołączając plany zajęć, projekty),
 - zapisuje różnego rodzaju informacje zdobyte podczas odbywania praktyki, a także własne spostrzeżenia i refleksje dotyczące pracy placówki oraz obserwowanych w niej zjawisk.

3. Ocena i zaliczenie praktyk:

- Oceny pracy studentki/studenta podczas odbywania praktyki dokonuje opiekun w placówce, w której praktyka jest odbywana. **Ocena** przyjmuje postać **krótkiej opinii o pracy studentki/studenta** w czasie odbywania praktyki **oraz stopnia** wyrażanego liczbą w skali od 2 do 5. Ocenę i opinię opiekun praktyki wpisuje do *Dziennika praktyk* na stronach 2-3 oraz na stronach końcowych.
- Zaliczenia praktyki dokonuje opiekun praktyki z ramienia uczelni na podstawie przedłożonego przez studentkę/studenta *Dziennika praktyk* oraz *Zeszytu praktyk* w terminach zgodnych z organizacją roku akademickiego.

4. Wybór placówki przyjmującej na praktykę

Studentka/student samodzielnie wybiera placówkę, w której będzie odbywała/odbywał praktykę lub – w razie trudności – korzysta z pomocy uczelnianego opiekuna praktyk.

5. Skierowanie na praktykę

Skierowanie na praktykę studentka/student otrzymuje osobiście od uczelnianego opiekuna praktyk. Skierowanie na praktykę z ramienia uczelni składa się z dwóch części: część A (dla instytucji) oraz część B (dla uczelni). Część A podpisaną przez uczelnianego opiekuna praktyk studentka/student zostawia w placówce, do której została/został przyjęta/przyjęty na praktykę, natomiast część B (potwierdzenie przyjęcia na praktykę) dostarcza uczelnianemu opiekunowi praktyk w terminach zgodnych z organizacją roku akademickiego.

6. Niezbędne dokumenty

Studentka/student posiada dwie kopie programu, regulaminu praktyk pedagogicznych oraz instrukcji do praktyki realizowanej w danym semestrze. Jedną kopię regulaminu (ważnego przez cały okres trwania studiów) oraz programu i instrukcji do praktyki pozostawia do użytku własnego, pozostałe przedstawia dyrekcji placówki, do której zgłasza się na praktykę. Wśród dokumentów przekazanych opiekunowi praktyk przydzielonemu studentce/studentowi przez dyrekcję powinien znaleźć się arkusz obserwacji: kompetencje nauczycielskie praktykantki/praktykanta.

W ostatnim dniu praktyki studentka/student przedkłada opiekunowi praktyk w placówce, w której odbywa praktykę, *Dziennik praktyk*. Opiekun potwierdza liczbę zrealizowanych godzin (tygodni) oraz treści zawarte w *Dzienniku* pieczętą oraz własnoręcznym podpisem.

Uczelniany opiekun praktyk nie jest zobligowany do potwierdzenia oceny wystawionej przez opiekuna praktyk w placówce, w której studentka/student odbywała/odbywał praktykę.

Opracowano: Zespół ds. kształcenia praktycznego w ramach projektu „Poprzez praktykę do profesjonalizmu – nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Data/aktualizacja: 2011/ 2012, 2014

4.4.3 INSTRUKCJE DO PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

4.4.3.1. INSTRUKCJA DO PRAKTYKI OBSERWACYJNEJ W PRZEDSZKOLU – SEMESTR II

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z psychomotoryką

Rok studiów I, semestr 2

Czas trwania praktyki: 30 godzin lekcyjnych

Pierwsza praktyka studencka jest okazją do przyjrzenia się codzienności przedszkolnej z perspektywy obserwatora. Warto z tej okazji skorzystać i rejestrować swoje doświadczenia i przeżycia z pierwszych dni pobytu w przedszkolu. Będą cennym materiałem do refleksji pedagogicznej i osobistej w dalszym toku kształcenia. Praktyka obserwacyjna stwarza również możliwość dostrzeżenia problemów, które mogą stać się inspiracją do późniejszego podjęcia badań w celu przygotowania pracy dyplomowej.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 30 godzin lekcyjnych. Wymagane 30 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi na praktykę codziennie na cztery godziny przez 5 kolejnych dni bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Należy starać się przychodzić o różnych porach. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce. Studentka/student realizuje praktykę w jednej, dowolnej grupie.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadania	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	24 godziny	Obserwacja czynności nauczycieli oraz dzieci w ciągu dnia aktywności, obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz spontaniczne włączanie się do niektórych elementów zajęć
2	3 godziny	Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców oraz inną dokumentacją regulującą pracę placówki. Zapoznanie się programem wychowania przedszkolnego oraz inną dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci)
3	3 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

Obserwacja czynności nauczycieli oraz dzieci w ciągu dnia aktywności. **W czasie trwania praktyki należy przynajmniej raz rozpocząć praktykę o godzinie otwarcia placówki (obserwacja schodzenia się dzieci) oraz przynajmniej raz zakończyć praktykę w chwili zamknięcia placówki (obserwacja rozchodzenia się dzieci).** W toku obserwacji należy unikać postawy oceniającej, a starać się poznawać i rozumieć obserwowane zdarzenia. W trakcie obserwacji działań nauczycielki/nauczyciela w centrum zainteresowania studentki/studenta powinna/powinien się znaleźć nauczycielka/nauczyciel i jej/jego działania podczas dnia aktywności. Analizując postępowanie nauczycielki/nauczyciela można skonfrontować wyniki dokonywanych obserwacji z

postulatami pedagogicznymi i własnym doświadczeniem w roli przedszkolaka. Można też dokonać myślowego eksperymentu i spróbować wczuć się w rolę dziecka i odnotować swoje przeżycia.

Studentka/student przeprowadza obserwację:

- schodzenia się dzieci do przedszkola,
- wykonywania przez dzieci czynności samoobsługowych: ubieranie się, mycie się, spożywanie posiłków,
- wyjścia dzieci na zewnątrz budynku: ubieranie się dzieci, zabawy na powietrzu,
- zabaw dowolnych dzieci: obserwacja zabaw dziewczynek i chłopców, tematyka zabaw, wykorzystane zabawki, czas trwania zabawy, zabawy samotne i grupowe, dostęp do zabawek,
- zabaw zorganizowanych przez nauczycielkę/nauczyciela,
- zajęć z zakresu kształcenia językowego: np. słuchanie przez dzieci bajki, nauka wiersza na pamięć, wypowiedzianie się na określony temat – obserwowanie poziomu rozwoju mowy, okresu skupienia uwagi,
- zajęć plastycznych: obserwowanie tworzenia rysunków i innych prac plastycznych (jaka jest tematyka prac podejmowanych samorzutnie, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci, jakie możliwości wyboru ma dziecko),
- zajęć muzycznych: w miarę możliwości studentka/student uczestniczy w zajęciach muzyczno-ruchowych (rytmika), nauce piosenki, obserwuje poczucie rytmu i melodii u dzieci,
- zajęć ruchowych: obserwowanie różnic indywidualnych w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, zwrócenie uwagi na koordynację ruchów, równowagę,
- odpoczynku dzieci: obserwacja przygotowania do leżakowania, zasypiania, zachowania po przebudzeniu, zachowania nauczycielki/nauczyciela podczas leżakowania,
- rozchodzenia się dzieci do domów,
- pomieszczeń przedszkolnych: studentka/student wykonuje schematyczny rysunek rozkładu sali, w której przebywają dzieci.

Obserwując przebieg zajęć edukacyjnych studentka/student:

- odnotowuje temat zajęć,
- śledzi przebieg obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytach praktyk*,
- zwraca uwagę na stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela metody, formy pracy i pomoce dydaktyczne,
- zwraca uwagę na sposoby aktywizowania i dyscyplinowania dzieci przez nauczycielkę/nauczyciela, w tym dyscyplinowanie dziewczynek i chłopców (jak często, w jaki sposób i z jakiego powodu są dyscyplinowani chłopcy i dziewczynki) oraz zróżnicowanie poziomu aktywności poszczególnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem płci,
- zwraca uwagę na zachowanie i aktywność dzieci podczas zajęć,
- zwraca uwagę na relacje interpersonalne i „klimat” emocjonalny panujący podczas zajęć,
- zwraca uwagę na sposób oceniania dzieci.

Podejmuje samodzielne działania w obecności nauczycielki/nauczyciela, w tym:

- w razie potrzeby pomaga dzieciom w wykonywaniu czynności samoobsługowych, dbając o to, by ich nie wyręczać,
- rozmawia z dziećmi, czyta im bajki lub opowiadania,
- podejmuje rozmowy z dziećmi, włącza się w ich zabawy,
- dba o bezpieczeństwo dzieci.

Zadanie 2

Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców oraz inną dokumentacją regulującą pracę placówki. Zapoznanie się programem wychowania

przedszkolnego, przewodnikami metodycznymi oraz inną dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci).

Przedszkole to również instytucja, której działalność regulują przepisy, regulaminy i programy. Analizując dokumenty przedszkola warto zastanowić się nad granicami swobody nauczyciela i dzieci.

Zadanie 3

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Studentka/student:

- w pierwszym dniu praktyki przedstawia opiekunowi program, regulamin i instrukcję do praktyki oraz ustala harmonogram odbywania praktyki;
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram;
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym studentka/student zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja zadania 1

Studentka/student sporządza notatkę z przebiegu dnia aktywności, która powinna zawierać: opis zachowania dzieci w toku obserwowanych sytuacji, zajęć edukacyjnych oraz działań podejmowanych przez nauczycielkę/nauczyciela i dzieci; opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta; szkic pomieszczeń, w których przebywają dzieci; własne refleksje i odczucia związane z pobytem w przedszkolu.

Opis zajęć edukacyjnych powinien zawierać:

- zapis tematu zajęć,
- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, formy pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela: z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela,
- opis sposobu oceniania dzieci,
- opis aktywności dzieci w toku zajęć,
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć.

Dokumentacja zadania 2

Studentka/student zamieszcza notatkę zawierającą informację o programie wychowania przedszkolnego przyjętego do realizacji w placówce i używanych przewodnikach metodycznych, podając nazwiska autorów, tytuły, nazwę wydawnictwa oraz własne uwagi na temat analizowanych materiałów.

Dokumentacja zadania 3

Studentka/student charakteryzuje swoje relacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytach praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4.4.3.2. Instrukcja do praktyki obserwacyjno-asystenckiej w klasie II lub III

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z psychomotoryką

Rok studiów II, semestr 3

Czas trwania praktyki: 30 godzin lekcyjnych

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 30 godzin lekcyjnych. Wymagane 30 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do szkoły codziennie na cztery godziny przez kolejne 5 dni bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczyła/uczestniczył w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadania	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	5 godzin	Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycieli i uczniów w ciągu dnia aktywności. (Studentka/student uczestniczy w całym dniu aktywności.)
2	15 godzin	Obserwowanie zajęć edukacyjnych prowadzonych przez opiekuna praktyk.
3	4 godziny	Uczestniczenie za zgodą nauczycielki/nauczyciela w przygotowaniu i realizacji wybranych elementów zajęć, wycieczek klasowych lub uroczystościach klasowych i szkolnych.
4	2 godziny	Uczestniczenie w roli obserwatora w organizowanym przez nauczycielkę/nauczyciela spotkaniu z rodzicami lub Radzie Pedagogicznej.
5	1 godzina	Zapoznanie się ze statutem szkoły, wewnątrzszkolnym systemem oceniania, programem wychowawczym i programem profilaktyki.
6	1 godzina	Zapoznanie się z programem nauczania w klasach I-III i wykazem podręczników przyjętych do realizacji w klasach I-III.
7	2 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycielki/nauczyciela i uczennic/uczniów w ciągu dnia aktywności.

Podczas dnia aktywności studentka/student:

- obserwuje organizację przestrzeni w klasie (ustawienie mebli, dekoracje) i sporządza schematyczny rysunek rozkładu sali lekcyjnej,
- obserwuje schodzenie się dzieci do klasy i przygotowanie do rozpoczęcia zajęć,

- obserwuje sposób rozpoczynania dnia aktywności – czynności organizacyjno-porządkowe, przywitanie,
- obserwuje czynności nauczycielki/nauczyciela i uczennic/uczniów podejmowane w ciągu dnia,
- obserwuje zachowanie uczennic/uczniów podczas zajęć, zwracając szczególną uwagę na:
 - sposób wypowiedzania się uczennic/uczniów,
 - kontrolę uwagi,
 - poziom opanowania umiejętności czytania i pisania,
 - funkcjonowanie dzieci w toku rozwiązywania zadań matematycznych,
 - aktywność artystyczną dzieci – plastyczno-techniczną (obserwuje tworzenie przez dzieci rysunków i innych prac plastycznych, zwracając uwagę na to, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci),
 - aktywność muzyczną (zwraca uwagę na poczucie rytmu i melodii u dzieci, ich zaangażowanie, możliwości głosowe),
 - w toku zajęć ruchowych zwraca uwagę na poziom rozwoju motoryki dzieci: obserwuje różnice indywidualne w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, uwzględniając koordynację ruchów, równowagę,
 - funkcjonowanie w czasie zajęć uczniów z trudnościami w nauce,
- obserwuje zachowanie się dzieci w czasie przerw (zabawy, spożywanie posiłków, rodzaje podejmowanych przez dzieci interakcji),
- zwraca uwagę na stosunki emocjonalne i społeczne w klasie i zachowania społeczne uczennic/uczniów,
- obserwuje zakończenie dnia aktywności i rozchodzenie się dzieci.

Na realizację tego zadania proponuje się przeznaczyć pięć godzin. W tym czasie można zarówno na zapoznawać się z przebiegiem dnia aktywności i sytuacji rutynowych, jak też obserwować uczennice/uczniów w różnych sytuacjach edukacyjnych i społecznych.

Zadanie 2

Obserwowanie zajęć edukacyjnych prowadzonych przez opiekuna praktyk.

Obserwując przebieg zajęć edukacyjnych studentka/student:

- odnotowuje temat zajęć,
- śledzi przebieg obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytach praktyk*,
- zwraca uwagę na stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela metody, formy pracy i pomoce dydaktyczne,
- zwraca uwagę na sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela oraz zróżnicowanie poziomu aktywności poszczególnych uczniów,
- zwraca uwagę na zachowanie i aktywność uczniów podczas zajęć,
- zwraca uwagę na relacje interpersonalne i „klimat” emocjonalny panujący podczas zajęć,
- zwraca uwagę na sposób oceniania uczniów, sposób zadawania i kontrolowania pracy domowej.

Zadanie 3

Uczestniczenie w przygotowaniu i realizacji wybranych elementów zajęć, wycieczek klasowych lub uroczystościach klasowych i szkolnych.

Studentka/student:

- uzgadnia z nauczycielką/nauczycielem czas i formę udziału w zajęciach prowadzonych przez nauczycielkę/nauczyciela,
- podejmuje samodzielne działania w obecności nauczycielki/nauczyciela,
- w czasie przerw podejmuje rozmowy z uczennicami/uczniami i włącza się w ich zabawy.

Zadanie 4

Uczestniczenie w roli obserwatora w organizowanym przez nauczycielkę/nauczyciela spotkaniu z rodzicami lub szkoleniowej Radzie Pedagogicznej.

Studentka/student:

- uzgadnia z nauczycielką/nauczycielem możliwość uczestnictwa w zebraniu rodziców,
- rejestruje przebieg zebrania i problemy poruszane przez rodziców i nauczycielkę/nauczyciela, Albo:
- uzgadnia z dyrektorem szkoły możliwość uczestnictwa w Radzie Pedagogicznej,
- rejestruje przebieg zebrania i problemy poruszane przez nauczycieli i dyrektora szkoły.

Zadanie 5 i 6

Zapoznanie się ze statutem szkoły, wewnątrzszkolnym systemem oceniania, programem wychowawczym i programem profilaktyki oraz z programem nauczania w klasach I-III, wykazem podręczników przyjętych do realizacji w klasach I-III.

Zadanie 7

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Studentka/student:

- w pierwszym dniu praktyki przedstawia opiekunowi program, regulamin i instrukcję praktyki i ustala harmonogram własnej praktyki,
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram,
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym studentka/student zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja zadania 1

Studentka/student sporządza notatkę z przebiegu dnia aktywności, która powinna zawierać:

- opis zachowania uczennic/uczniów w toku obserwowanych zajęć edukacyjnych i przerw,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z pobytem w szkole.

Dokumentacja zadania 2

Studentka/student zamieszcza opis wszystkich obserwowanych zajęć edukacyjnych. Opis powinien zawierać:

- zapis tematu zajęć,
- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela,
- opis sposobu oceniania uczennic/uczniów,
- zapis treści zadania domowego,
- opis aktywności uczennic/uczniów w toku zajęć,
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,

- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć.

Dokumentacja zadania 3

Studentka/student zamieszcza

- notatkę informującą o formie własnego uczestnictwa w zajęciach,
- opis podejmowanych interakcji z uczennicami/uczniami,
- własne refleksje i odczucia związane z podejmowanymi działaniami.

Dokumentacja zadania 4

Studentka/student zamieszcza krótkie sprawozdanie z przebiegu zebrania z rodzicami albo Rady Pedagogicznej, opisuje zdarzenia, które wzbudziły szczególne zainteresowanie oraz własne uwagi i refleksje.

Dokumentacja zadania 5 i 6

Studentka/student zamieszcza notatkę zawierającą: tytuł i nazwisko autora programu nauczania w klasach I-III przyjętego do realizacji w szkole, wykaz używanych podręczników: nazwiska autorów, tytuły, nazwę wydawnictwa oraz własne uwagi dotyczące analizowanych materiałów.

Dokumentacja zadania 7

Studentka/student charakteryzuje swoje relacje z nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wymienionych powyżej sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytcie praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

4.4.3.3. Instrukcja do praktyki obserwacyjno-asystenckiej w przedszkolu

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z psychomotoryką

Rok studiów II, semestr 4

Czas trwania praktyki: 40 godzin lekcyjnych

Praktyka obserwacyjno-asystencka w przedszkolu jest drugą praktyką realizowaną w przedszkolu. Studentka/student zna już ogólnie specyfikę tej instytucji, więc może zarówno pogłębić tę wiedzę, jak i spróbować swoich sił w samodzielnym nawiązywaniu kontaktów z dziećmi, uczestniczeniu w zabawach, codziennych czynnościach dzieci, organizowaniu i prowadzeniu zajęć edukacyjnych w przedszkolu. Wszystkie obserwacje i doświadczenia zebrane podczas działań podejmowanych z dziećmi warto konfrontować z wiedzą dotyczącą rozwoju dziecka, zaleceniami dotyczącymi postępowania wychowawczego z dzieckiem w wieku przedszkolnym oraz wiedzą metodyczną wyniesioną z zajęć. Mimo że nie ma regulaminowego wymogu realizowania praktyki we wszystkich grupach wiekowych, to studentki/studenci, które/którzy wiążą swoją przyszłość zawodową z pracą w przedszkolu, powinny/powinni zadbać o to, aby zaplanować swój czas (orientacyjnie 15 godzin) tak, aby spędzić po kilka godzin w różnych grupach wiekowych. Zaleca się, w miarę możliwości placówki, przeprowadzenie przynajmniej części zajęć w grupie odbywającej roczne przygotowanie do szkoły.

Aby umożliwić studentkom/studentom wykorzystanie zdobytej w trakcie studiów wiedzy diagnostycznej i z zakresu psychomotoryki, zaleca się, aby praktyka rozpoczęła się po odbyciu przez studentki/studentów części zajęć z przedmiotu „Podstawy psychomotoryki”.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 40 godzin lekcyjnych. Wymagane 40 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do przedszkola codziennie na pięć godzin przez kolejne 8 dni, bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczył/a w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadań	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	10 godzin	Obserwacja czynności nauczycieli oraz dzieci w ciągu dnia aktywności. Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz spontaniczne włączanie się w prowadzenie niektórych elementów zajęć.
2	2 godziny	Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców, realizowanym programem wychowania przedszkolnego oraz dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci). Zapoznanie się z rozkładem materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela.
3	6 godzin	Podjęcie próby opisu dziecka przejawiającego trudności adaptacyjne do grupy rówieśniczej (we współpracy z nauczycielką/nauczycielem).
4	20 godzin	Samodzielne zajmowanie się grupą dzieci, sprawowanie nad nimi opieki, nadzorowanie i organizowanie zabaw i zajęć. Samodzielne prowadzenie zajęć edukacyjnych według wcześniej przygotowanych i

		zatwierdzonych przez opiekuna planów lub projektów (10 jednostek zajęciowych).
5	2 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp. Konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta planów lub projektów, omówienie prowadzonych zajęć.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie1

W toku obserwacji przebiegu dnia aktywności w przedszkolu należy zwrócić uwagę na:

- schodzenie się dzieci do przedszkola (przynajmniej raz studentka/student rozpoczyna praktykę z chwilą otwarcia placówki),
- wykonywanie przez dzieci czynności samoobsługowych: ubieranie się, mycie się, spożywanie posiłków,
- wyjścia dzieci na zewnątrz budynku: ubieranie się dzieci, zabawy na powietrzu,
- zabawy dowolne dzieci: obserwacja zabaw dziewczynek i chłopców (czym się bawią, gdzie, w jaki sposób), tematyka zabaw, wykorzystane zabawki, czas trwania zabawy, zabawy samotne i grupowe,
- interakcje między dziewczynkami i chłopcami: czy podejmują aktywności wspólnie czy osobno, jakie formy przybiera ich wspólna aktywność,
- zabawy zorganizowane przez nauczycielkę/nauczyciela,
- odpoczynek dzieci: obserwacja przygotowania do leżakowania, zasypiania, zachowania po przebudzeniu,
- rozchodzenie się dzieci do domów (przynajmniej raz studentka/student kończy praktykę z chwilą zamknięcia placówki),
- pomieszczenia przedszkolne: studentka/student wykonuje schematyczny rysunek rozkładu sali, w której przebywają dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem kącików dla dziewczynek i chłopców (jeśli znajdują się w sali) oraz dostępności dla dzieci różnego rodzaju elementów wyposażenia (zabawek, materiałów plastycznych, książek).

W toku obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez opiekuna praktyki należy przeprowadzić obserwację:

- **zajęć z zakresu kształcenia językowego** – np. słuchanie przez dzieci bajki, nauka wiersza na pamięć, wypowiedanie się na określony temat, przygotowanie do nauki czytania i pisanie, obserwowanie poziomu rozwoju mowy, okresu skupienia uwagi,
- **zajęć z zakresu kształcenia matematycznego** – obserwowanie umiejętności przeliczania, porównywania liczebności zbiorów, prób dodawania i odejmowania na konkretnych przedmiotach,
- **zajęć plastycznych i ćwiczeń grafomotorycznych** – obserwowanie tworzenia rysunków i innych prac plastycznych (jaka jest tematyka prac podejmowanych samorzutnie, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci),
- **zajęć muzycznych** – w miarę możliwości studentka/student uczestniczy w zajęciach muzyczno-ruchowych (rytmika) lub nauce piosenki, obserwuje poczucie rytmu i melodii u dzieci,
- **zajęć ruchowych** – obserwowanie różnic indywidualnych w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, zwrócenie uwagi na koordynację ruchów, równowagę,
- zajęć zorganizowanych prowadzonych na terenie przedszkola, np. nauki języka angielskiego, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych itp.,
- w toku obserwacji zajęć edukacyjnych należy zwrócić uwagę na aktywność dziewczynek i chłopców oraz kontekst, sposób i częstotliwość zwracania się nauczycielki/nauczyciela do dzieci różnej płci.

Zadanie 2

Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców, realizowanym programem wychowania przedszkolnego oraz dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci); zapoznanie się z rozkładem materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela.

- studentka/student zapoznaje się z wymienionymi dokumentami, zwłaszcza dokumentacją prowadzona przez nauczycielkę/nauczyciela,
- studentka/student analizuje program realizowany w przedszkolu oraz podręczniki i pomoce wykorzystywane przez nauczycielkę/nauczyciela grupy, w której będzie samodzielnie prowadzić zajęcia,
- studentka/student analizuje podręczniki i pomoce (np. karty pracy) pod kątem przedstawienia w nich dziewczynek i chłopców oraz kobiet i mężczyzn (jak wyglądają, czym się zajmują, w jakich kontekstach są przedstawieni), a także osób z niepełnosprawnością.

Zadanie 3

W oparciu o obserwację i rozmowy z opiekunem praktyk, studentka/student wybiera dziecko przejawiające trudności adaptacyjne go grupy i nawiązuje z nim kontakt. Stara się zaobserwować je w różnych momentach przebywania w placówce: gdy jest przyprawiane do przedszkola, w trakcie zajęć, swobodnej zabawy itp. Na podstawie dokonanej obserwacji oraz poznanych tekstów z zakresu pedagogiki i psychologii, studentka/student opisuje zachowanie dziecka, próbując je zinterpretować. Swoje opracowanie przedstawia nauczycielce/nauczycielowi i poddaje je dyskusji. Studentka/student sporządza notatkę zawierającą opis zachowań dziecka, swoją interpretację oraz refleksje z dyskusji z opiekunem praktyk.

Zadanie 4

W toku samodzielnego wypełniania roli nauczycielki/nauczyciela, studentka/student spontanicznie włącza się w tok zajęć i podejmuje czynności nauczycielki/nauczyciela poprzez :

- sprawowanie opieki nad dziećmi w ciągu całego dnia pobytu dzieci w przedszkolu,
- organizację zajęć i zabaw dowolnych dzieci oraz udział w nich,
- inicjowanie zabaw, zajęć manualnych,
- rozmowy z dziećmi,
- czytanie dzieciom,
- pomoc dzieciom w wykonywaniu czynności samoobsługowych, dbając o to, by ich nie wyręczać,
- dbanie o bezpieczeństwo dzieci.

W toku samodzielnego wypełniania roli nauczycielki/nauczyciela, studentka/student:

- **podejmując działania według wskazówek opiekuna praktyk, zgodnie z programem nauczania realizowanym w danej grupie**, prowadzi zajęcia (stosowne do wieku dzieci) w zakresie wszystkich obszarów edukacyjnych, w tym **przynajmniej**:
 - dwukrotnie zajęcia rozwijające funkcje językowe,
 - dwukrotnie zajęcia kształtujące elementarne pojęcia matematyczne,
 - raz zajęcia muzyczne,
 - raz zajęcia plastyczno-techniczne,
 - raz zajęcia ruchowe;
- w toku zajęć z zakresu edukacji językowej należy podejmować zróżnicowane działania edukacyjne obejmujące doskonalenie umiejętności słuchania, mówienia oraz przygotowania do nauki czytania i pisanie,
- w toku zajęć kształtujących elementarne pojęcia należy przeprowadzić ćwiczenia przeliczania, porównywania liczebności zbiorów, próby dodawania i odejmowania na konkretnych,

- w toku zajęć plastycznych należy zaprojektować zastosowanie ciekawej techniki plastycznej bądź wykonanie atrakcyjnego dla dzieci wytworu, wydać dzieciom instrukcje, pomagać w trakcie realizacji pracy oraz dokonać jej oceny i ekspozycji,
- w toku zajęć muzycznych należy przeprowadzić naukę nowej piosenki oraz inne działania uzgodnione z nauczycielką/nauczycielem,
- w toku zajęć ruchowych należy organizować zróżnicowaną aktywność ruchową obejmującą ćwiczenia i zabawy bieżne, rzutne, skoczne, równoważne, zwinnościowe, z elementami współdziałania w zespole,
- podczas zajęć edukacyjnych należy organizować pracę w grupach i stosować metody aktywizujące dzieci.

Zadanie 5

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp. Konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta planów lub projektów oraz omówienie prowadzonych zajęć.

Studentka/student:

- przedstawia opiekunowi praktyk program, regulamin i instrukcję praktyk oraz ustala harmonogram praktyki;
- przedstawia nauczycielce/nauczycielowi-opiekunowi praktyk opracowane przez siebie plany lub projekty zajęć do konsultacji;
- po samodzielnym przeprowadzaniu zajęć omawia z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk przebieg zajęć;
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram,
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja realizacji zadania 1

Studentka/student zamieszcza:

- krótki opis przebiegu dnia w przedszkolu,
- opis sytuacji i zdarzeń, które szczególnie zainteresowały studentkę/studenta,
- zapis refleksji i odczuć związanych z obserwowanymi sytuacjami,
- opis organizacji sali z uwzględnieniem podziału na kąciaki dla dziewczynek i chłopców (jeśli takie występują) oraz sposobu wykorzystania kąciaków przez dzieci różnej płci,
- zapis tematu zajęć i krótki opis przebiegu zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk z zakresu:
 - kształcenia matematycznego,
 - zajęć plastycznych i ćwiczeń grafomotorycznych,
 - zajęć muzycznych,
 - zajęć zorganizowanych prowadzonych na terenie przedszkola, np. nauki języka angielskiego, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych itp.,
- zapis własnych refleksji i przemyśleń na temat obserwowanych zajęć.

Dokumentacja realizacji zadania 2

Studentka/student zamieszcza:

- informacje na temat programu realizowanego w przedszkolu, podaje tytuł programu, autora, podstawowe założenia programu,
- wynik analizy podręczników i innych wykorzystanych materiałów pod kątem płci i niepełnosprawności,
- zapis uwag i refleksji związanych z analizowanymi materiałami.

Dokumentacja realizacji zadania 3

W oparciu o obserwację studentka/student opracowuje wstępną diagnozę pedagogiczną, zawierającą opis zachowań dziecka i ewentualnych jego źródeł oraz refleksje z dyskusji z opiekunem praktyk na temat zachowania wybranego dziecka i opracowanej diagnozy.

Dokumentacja realizacji zadania 4

Studentka/student zamieszcza:

- opis sytuacji, w jakich samodzielnie zajmowała/zajmował się grupą dzieci, i działań, które podejmowała/podejmował,
- zapis uwag i refleksji związanych z wchodzeniem w rolę nauczycielki/nauczyciela,
- samodzielnie opracowane plany lub projekty wszystkich przeprowadzonych zajęć edukacyjnych,
- opisy przebiegu przeprowadzonych zajęć,
- zapis refleksji na temat przeprowadzonych zajęć z elementami oceny realizacji założonych celów.

Dokumentacja realizacji zadania 5

Studentka/student zamieszcza:

- opis współpracy z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk;
- swoje uwagi i refleksje na temat przebiegu współpracy z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytcie praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Doiñośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4.4.3.4 Instrukcja do praktyki obserwacyjnej wrześniowej - klasa I

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z psychomotoryką

Rok studiów III, semestr 5

Czas trwania praktyki: 40 godzin lekcyjnych

Celem praktyki jest umożliwienie studentkom/studentom obserwacji i współuczestniczenia w pierwszych dniach pobytu dzieci w szkole w klasie pierwszej. Praktyka pozwala na zdobycie doświadczeń niezbędnych przy podejmowaniu pierwszej pracy w edukacji wczesnoszkolnej.

Studentka/student zobowiązana/zobowiązany jest do rozpoczęcia praktyki w dniu inauguracji roku szkolnego tak, aby obserwować przebieg pierwszego spotkania nauczycielki/nauczyciela z dziećmi, rodzicami, a także pierwsze dni adaptacji dzieci w szkole. Studentka/student powinna/powinien zgłosić się w szkole, w której będzie odbywać praktykę, w czerwcu (przed ukończeniem roku szkolnego) w celu ustalenia szczegółów dotyczących rozpoczęcia jej realizacji.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 40 godzin lekcyjnych. Wymagane 40 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do szkoły codziennie na pięć godzin przez kolejne 8 dni, bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczyła/uczestniczył w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadania	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	4 godziny	Obserwacja przebiegu pierwszego dnia uczniów klasy I w szkole.
2	14 godzin	Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycieli i uczniów w pierwszych dniach pobytu dzieci w szkole. Obserwację należy prowadzić w pierwszej połowie września. Studentka/student przynajmniej raz uczestniczy w całym dniu aktywności.
3	2 godziny	Obserwacja przebiegu pierwszego zebrania z rodzicami uczniów.
4	14 godzin	Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk.
5	4 godziny	Obserwacja zachowania dzieci w celu dostrzeżenia dziecka przejawiającego trudności adaptacyjne do grupy rówieśniczej. Charakterystyka takich zachowań z próbą wyjaśnienia ich występowania, po wcześniejszej rozmowie z nauczycielką/nauczycielem.
6	2 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, analiza i omówienie z opiekunem przebiegu praktyk.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Pierwszy dzień w szkole to dla dzieci i rodziców ważne doświadczenie, a dla nauczycieli poważne zadanie organizacyjne. W centrum zainteresowań studentki/studenta powinny się znaleźć się obydwa aspekty tego wydarzenia. Kolejne dni w szkole to przede wszystkim proces konfrontacji

oczekiwań i wymagań dzieci, rodziców i nauczycieli. W toku wzajemnych interakcji krystalizują się reguły organizujące zespół klasowy, dzieci wchodzą w rolę ucznia, ustala się system norm określających relacje między nauczycielem i uczniami. Praktyka wrześniowa ma być okazją do prześledzenia procesu tworzenia się społeczności klasowej, wchodzenia dzieci w rolę uczniów, obserwowania działań nauczycielki w roli animatora życia społecznego klasy. Poniższy katalog czynności ma ułatwić studentce/studentowi realizację tych zadań.

Zadanie 1

Obserwacja przebiegu pierwszego spotkania nauczycielki/nauczyciela z dziećmi i rodzicami.

Studentka/student:

- przychodzi do szkoły przed rozpoczęciem zajęć i obserwuje organizację i przebieg pierwszego dnia pobytu uczennic/uczniów pierwszej klasy w szkole,
- zwraca uwagę na zachowanie dzieci i rodziców,
- obserwuje sposób powitania uczennic/uczniów,
- obserwuje spotkanie dzieci z nauczycielką/nauczycielem w klasie.

Zadanie 2

Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycielek/nauczycieli i dzieci w pierwszych dniach ich pobytu w szkole. **Obserwację należy prowadzić w pierwszej połowie września.** Studentka/student przynajmniej raz uczestniczy w całym dniu aktywności.

Podczas dnia aktywności studentka/student:

- obserwuje przychodzenie dzieci do szkoły,
- obserwuje schodzenie się dzieci do klasy i przygotowania do rozpoczęcia zajęć,
- obserwuje sposób rozpoczynania dnia aktywności: czynności organizacyjno-porządkowe, przywitanie,
- obserwuje proces zapoznawania się dzieci między sobą,
- obserwuje proces poznawania dzieci przez nauczycielkę/nauczyciela,
- obserwuje działania nauczycielki/nauczyciela, zwracając uwagę na sposoby wspomagania procesu adaptacji uczennic/uczniów do środowiska szkolnego,
- obserwuje działania nauczycielki/nauczyciela związane z ustalaniem miejsc uczennic/uczniów w klasie,
- obserwuje zachowanie uczennic/uczniów podczas zajęć, szczególnie zwracając uwagę na różnice indywidualne między dziećmi w zakresie:
 - aktywności werbalnej uczennic/uczniów (np. sposób wypowiedzania się),
 - poziomu opanowania umiejętności czytania i pisania,
 - funkcjonowania dzieci w toku rozwiązywania zadań matematycznych,
 - aktywności plastyczno-technicznej dzieci (np. tworzenie przez dzieci rysunków i innych prac plastycznych; studentka/student obserwuje, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci),
 - aktywności muzycznej (studentka/student zwraca uwagę np. na poczucie rytmu i melodii u dzieci, ich zaangażowanie, możliwości głosowe),
 - aktywności ruchowej dzieci (np. poziom rozwoju motoryki dzieci; studentka/student obserwuje różnice indywidualne w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, zwraca uwagę na koordynację ruchów, równowagę itp.)
- obserwuje zachowanie się dzieci w czasie przerw (zabawy, spożywanie posiłków, rodzaje podejmowanych przez dzieci interakcji, aktywność dziewczynek i chłopców);
- zwraca uwagę na stosunki interpersonalne w klasie szkolnej i zachowania społeczne uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem kontaktów między dziewczynkami i chłopcami,
- obserwuje zakończenie dnia aktywności i rozchodzenie się dzieci.

Zadanie 3

Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz spontaniczne włączanie się do prowadzenia niektórych elementów zajęć;

Obserwując przebieg zajęć edukacyjnych studentka/student:

- odnotowuje temat zajęć,
- śledzi przebieg obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytach praktyk*,
- obserwuje stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela metody, formy pracy i pomoce dydaktyczne,
- obserwuje sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela, zwracając szczególną uwagę na płęć,
- zwraca uwagę na zachowanie i aktywność uczennic/uczniów podczas zajęć,
- zwraca uwagę na relacje interpersonalne i „klimat” emocjonalny panujący podczas zajęć,
- zwraca uwagę na sposób oceniania uczennic/uczniów oraz sposób zadawania i kontrolowania pracy domowej.

Zadanie 4

Obserwacja przebiegu pierwszego zebrania nauczycielki/nauczyciela z rodzicami uczennic/uczniów. Studentka/student uczestniczy w pierwszym zebraniu nauczycielki/nauczyciela z rodzicami. Obserwując jego przebieg studentka/student opisuje:

- podejmowaną tematykę,
- nawiązywanie przez nauczycielkę/nauczyciela relacji z rodzicami oraz sposób prowadzenia zebrania,
- zaobserwowane relacje interpersonalne i „klimat” całego spotkania.

Zadanie 5

Studentka/student obserwuje dziecko przejawiające trudności w adaptacji do grupy. Nawiązuje z nim kontakt, a następnie opisuje zachowanie dziecka z próbą jego uzasadnienia, sięgając również do literatury. Swoimi uwagami i wnioskami na temat zauważonych zachowań dziecka dzieli się z nauczycielką/nauczycielem. Po rozmowie z nauczycielką/nauczycielem zapisuje swoje obserwacje i refleksje.

Zadanie 6

Studentka/student:

- analizuje program nauczania dla klas I-III przyjęty do realizacji w szkole,
- prowadzi analizę podręczników pod kątem przedstawiania osób różnej płci (tego, jak wyglądają, czym się zajmują, w jakich kontekstach są pokazywane, jak często się pojawiają),
- zapoznaje się z rozkładem materiału oraz podręcznikami innymi materiałami wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela w klasie, w której odbywa praktykę.

Zadanie 7

Studentka/student w toku przynajmniej dwóch wybranych zajęć koncentruje się na aktywności dziewczynek i chłopców oraz interakcjach nauczycielki/nauczyciela z dziećmi różnej płci.

Studentka/student sprawdza i odnotowuje:

- liczbę interakcji nawiązywanych przez nauczycielkę/nauczyciela z dziewczynkami i chłopcami,
- sytuacje i kontekst, w jakim interakcje te są nawiązywane,
- częstotliwość zgłaszania się do odpowiedzi dziewczynek i chłopców,
- częstotliwość udzielania głosu dzieciom różnej płci.

Zadanie 8

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Studentka/student:

- przedstawia opiekunowi praktyk program, regulamin i instrukcję praktyk oraz ustala harmonogram praktyki;
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram,
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja zadania 1

Studentka/student zamieszcza opis organizacji i przebiegu pierwszego dnia pobytu uczennic/uczniów klasy pierwszej w szkole oraz własne refleksje na temat obserwowanych zdarzeń.

Dokumentacja zadania 2

Studentka/student sporządza notatkę z przebiegu dnia aktywności, która powinna zawierać:

- opis zachowania uczennic/uczniów w toku obserwowanych zajęć i przerw,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z pobytem w szkole.

Dokumentacja zadania 3

Studentka/student zamieszcza opis wszystkich obserwowanych zajęć edukacyjnych. Opis powinien zawierać:

- zapis tematu zajęć,
- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela, włączając w to porównanie aktywizowania i dyscyplinowania dziewczynek i chłopców,
- opis sposobu oceniania uczennic/uczniów,
- zapis treści zadania domowego,
- opis aktywności uczniów w toku zajęć,
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć,
- opis własnego uczestnictwa w zajęciach i podejmowanych próbach interakcji z uczennicami/uczniami,
- własne refleksje i odczucia związane z podejmowanymi samodzielnie działaniami.

Dokumentacja zadania 4

Studentka/student: sporządza notatkę z przebiegu pierwszego zebrania nauczycielki/nauczyciela z rodzicami, zawierającą zarówno jego plan i opis przebiegu, jak i własne refleksje i wnioski studentki/studenta.

Dokumentacja zadania 5

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę zawierającą opis obserwowanego dziecka, swoje uwagi i wnioski oraz refleksje po omówieniu sytuacji dziecka z nauczycielką/nauczycielem.

Dokumentacja zadania 6

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę zawierającą: tytuł i nazwisko autora programu nauczania w klasach I-III przyjętego do realizacji w szkole,
- wykaz podręczników wykorzystywanych w klasie, w której prowadzi samodzielne zajęcia: nazwiska autorów, tytuły, nazwę wydawnictwa oraz własne uwagi,
- opisuje wyniki analizy podręczników pod kątem przedstawienia w nich osób różnej płci.

Dokumentacja zadania 7

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę na temat aktywności dziewczynek i chłopców oraz interakcji nauczycielki/nauczyciela z dziećmi różnej płci.

Dokumentacja zadania 8

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę zawierającą charakterystykę i opinię na temat swoich relacji z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student: może zamieścić w *Zeszytcie praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dołnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4.4.3.5 Instrukcja do praktyki dyplomowej

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z psychomotoryką

Rok studiów III, semestr 6

Czas trwania praktyki: 40 godzin lekcyjnych

Praktyka pedagogiczna realizowana w semestrze 6 to ostatnia praktyka w toku studiów, w czasie której studentka/student doskonali swoje umiejętności nauczycielskie. Praktykę odbywa się w szkole, w klasie I, II albo III według własnego wyboru, z uwzględnieniem możliwości placówki. Praktyka może także przebiegać w następujący sposób: 20 godzin w szkole i 20 godzin w oddziale przedszkolnym realizującym obowiązkowe przygotowanie przedszkolne.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 40 godzin lekcyjnych. Wymagane 40 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do szkoły codziennie na pięć godzin lekcyjnych przez kolejne 8 dni bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczyła/uczestniczył w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadań	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	10 godzin	Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz ewentualne spontaniczne włączanie się do prowadzenia niektórych elementów zajęć.
2	5 godzin	Zapoznanie się z programami nauczania, rozkładami materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela; Ustalanie z opiekunem praktyki planu jej przebiegu, konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta planów zajęć, omawianie samodzielnie prowadzonych zajęć.
3	15 godzin	Samodzielne prowadzenie przez studentkę/studenta zajęć edukacyjnych według wcześniej przygotowanych i zatwierdzonych przez opiekuna planów lub projektów zajęć, w tym przynajmniej dwukrotnie samodzielne prowadzenie zajęcia w całym dniu aktywności.
4	6 godzin	Opracowanie (na podstawie obserwacji dzieci w grupie oraz analizy literatury) dla wybranego dziecka, którego zachowanie wzbudza niepokój, fragmentu diagnozy nauczycielskiej, zawierającej propozycję testów pedagogicznych, psychomotorycznych z uzasadnieniem ich wykorzystania do badania obserwowanego dziecka.
5	4 godziny	Zapoznanie się z przyjętą w szkole procedurą pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; Obserwacja zajęć w zespole korekcyjno-kompensacyjnym albo zajęć dydaktyczno-wyrównawczych; Rozmowa z osobą prowadzącą zajęcia korekcyjno-kompensacyjne lub dydaktyczno-wyrównawcze na temat obserwowanych zajęć.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz ewentualne spontaniczne włączanie się w prowadzenie niektórych elementów zajęć.

Realizacja tego zadania ma służyć przede wszystkim przygotowaniu się studentki/studenta do samodzielnego prowadzenia zajęć. Poznanie uczennic/uczniów, stylu pracy nauczycielki/nauczyciela, wstępna orientacja w wiedzy i kompetencjach szkolnych poszczególnych dzieci, zdobycie ich zaufania to główne cele tego etapu praktyki. Przed przystąpieniem do obserwacji warto przemyśleć jej przebieg zarówno w odniesieniu do obszarów obserwacji, jak i możliwości współdziałania z nauczycielką/nauczycielem i nawiązywania kontaktów z uczennicami/uczniami. Poniższe zadania mają ułatwić zaprojektowanie własnych działań w pierwszym etapie praktyki.

W toku obserwacji pracy nauczycielki/nauczyciela-opiekuna praktyk studentka/student:

- zapoznaje się z klasą (grupą), w której będzie prowadzić zajęcia edukacyjne,
- obserwuje czynności nauczycielki/nauczyciela i uczennic/uczniów,
- obserwuje sposób funkcjonowania klasy (grupy) oraz zapoznaje się z realizowanymi treściami kształcenia, tak, by móc zaprojektować plany prowadzonych przez siebie zajęć,
- śledzi tok metodyczny obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytach praktyk*,
- obserwuje sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela oraz zróżnicowanie poziomu aktywności poszczególnych dzieci, zwracając szczególną uwagę na zróżnicowanie ze względu na płeć,
- zwraca uwagę na poziom rozwoju mowy i myślenia, okres skupienia uwagi, pamięć,
- obserwuje poziom opanowania umiejętności czytania i pisanania u dzieci,
- obserwuje funkcjonowanie dzieci w toku rozwiązywania zadań matematycznych,
- obserwuje aktywność artystyczną dzieci – plastyczno-techniczną i muzyczną,
- obserwuje funkcjonowanie w czasie zajęć uczniów z trudnościami w nauce,
- pomaga uczennicom/uczniom doświadczającym trudności w nauce w wykonywaniu zadań,
- obserwuje, w toku zajęć ruchowych, poziom rozwoju motoryki dzieci,
- analizuje sposób oceniania uczniów, sposób zadawania i kontrolowania pracy domowej,
- obserwuje zachowanie się dzieci w czasie przerw,
- spontanicznie włącza się w tok zajęć i podejmuje czynności nauczycielki/nauczyciela,
- odnotowuje swoje obserwacje w *Zeszytach praktyk*.

Zadanie 2

Zapoznanie się z programami nauczania, rozkładami materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela.

Ustalenie z opiekunem praktyki planu jej przebiegu, konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta planów zajęć lub projektów, omówienie prowadzonych przez studentkę/studenta zajęć;

- studentka/student ustala z nauczycielką/nauczycielem harmonogram samodzielnego prowadzenia zajęć;
- na podstawie lektury wymienionych w zadaniu dokumentów i rozmów z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk studentka/student opracowuje plany zajęć.

Zadanie 3

Samodzielne prowadzenie przez studentkę/studenta zajęć edukacyjnych według wcześniej przygotowanych i zatwierdzonych przez opiekuna planów lub projektów. **Przynajmniej dwukrotnie studentka/student prowadzi samodzielnie zajęcia w całym dniu aktywności.**

Studentka/student:

- podejmuje działania według wskazówek opiekuna praktyk, zgodnie z programem nauczania realizowanym w danej klasie,

- prowadzi zajęcia w zakresie wszystkich obszarów edukacyjnych, w tym **przynajmniej**:
 - czterokrotnie zajęć z zakresu edukacji polonistycznej,
 - trzykrotnie zajęcia z zakresu edukacji matematycznej,
 - dwukrotnie zajęcia z zakresu edukacji środowiskowej,
 - dwukrotnie zajęcia muzyczne,
 - dwukrotnie zajęcia plastyczno-techniczne,
 - dwukrotnie zajęcia ruchowe,
- w toku zajęć z zakresu edukacji polonistycznej należy podjąć zróżnicowane działania edukacyjne obejmujące doskonalenie umiejętności słuchania, mówienia, czytania i pisanie,
- w toku zajęć z zakresu edukacji matematycznej przynajmniej raz należy wprowadzić nowy materiał nauczania oraz prowadzić ćwiczenia rachunku pamięciowego i rozwiązywanie zadań z treścią,
- w toku zajęć plastycznych należy zaprojektować zastosowanie ciekawej techniki plastycznej bądź wykonanie atrakcyjnego dla dzieci wytworu, zadbać o zgromadzenie potrzebnych materiałów (np. poinformować wcześniej uczennice/uczniów o potrzebie ich przyniesienia), wydać instrukcje, pomagać w trakcie realizacji pracy oraz dokonać jej oceny,
- w toku zajęć muzycznych należy przeprowadzić naukę nowej piosenki oraz inne działania uzgodnione z nauczycielką/nauczycielem,
- w toku zajęć ruchowych należy organizować zróżnicowaną aktywność ruchową obejmującą ćwiczenia i zabawy bieżne, rzutne, skoczne, równoważne, zwinnościowe, z elementami współdziałania w zespole,
- przynajmniej raz w toku każdego z zajęć edukacyjnych studentka/student organizuje pracę w grupach oraz stosuje metody aktywizujące dzieci,
- wykorzystuje materiały, podręczniki i pomoce dydaktyczne dostępne w placówce, a także samodzielnie opracowuje niezbędne do prowadzenia zajęć pomoce,
- kontroluje i ocenia pracę uczennic/uczniów,
- zadaje i kontroluje pracę domową,
- studentka/student dwukrotnie nagrywa (w zależności od możliwości audio lub video) prowadzone przez siebie zajęcia, a następnie analizuje swój sposób komunikowania się z dziećmi: cechy języka, jakim się posługuje, komunikaty kierowane do dzieci (zwracając uwagę na sposób zwracania się do dzieci różnej płci) oraz ilość czasu przeznaczanego na interakcje z dziewczynkami i chłopcami.

W toku praktyki studentka/student może także, po uzgodnieniu z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk, prowadzić badania realizowane w ramach przygotowywania swojej pracy licencjackiej.

Zadanie 4

Studentka/student w oparciu o obserwację wybiera dziecko, którego zachowanie z określonego powodu wzbudza jej/jego niepokój. Nawiązuje z nim kontakt i obserwuje je. Analizuje sytuację dziecka i odnosząc się do literatury, a także sięgając do testów pedagogicznych i psychomotorycznych, studentka/student przygotowuje propozycję jednego lub kilku wybranych testów pedagogicznych i/lub psychomotorycznych, które można by wykorzystać do badania obserwowanego dziecka. Studentka/student podaje zastosowanie testu, uzasadnienie oraz możliwe (potencjalne) interpretacje wyniku. Opracowanie to przygotowuje w formie studium przypadku, które konsultuje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk. Sporządza notatkę obejmującą zarówno doświadczenie opracowywania studium przypadku, jak i uwagi opiekuna praktyk na temat propozycji zastosowania wybranych testów oraz własne refleksje z odbytych z nim konsultacji.

Zadanie 5

Zapoznanie się z przyjętą w szkole procedurą pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczennicom/uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz obserwacja zajęć w zespole korekcyjno-kompensacyjnym albo zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i ich omówienie.

Studentka/student:

- przeprowadza rozmowę z pedagogiem szkolnym na temat procedur i form pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- na podstawie obserwacji zajęć edukacyjnych i rozmowy z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk rozpoznaje sytuację szkolną uczennic/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczęszczającymi do klasy (grupy), w której prowadzi samodzielnie zajęcia edukacyjne,
- obserwuje przebieg i zachowanie uczennic/uczniów w toku zajęć korekcyjno-kompensacyjnych albo zajęć dydaktyczno-wychowawczych, zwracając szczególną uwagę na:
 - organizację, metody i rodzaje zadań stawianych przed uczennicami/uczniami,
 - charakter interakcji między nauczycielką/nauczycielem i uczennicami/uczniami; reakcje nauczycielki/nauczyciela na błędy uczennic/uczniów,
 - aktywność uczennic/uczniów w toku zajęć,
- omawia przebieg zajęć z nauczycielką/nauczycielem.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram,
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja realizacji zadania 1

Studentka/student zamieszcza:

- opis wszystkich obserwowanych zajęć edukacyjnych; opis powinien zawierać:
 - zapis tematu zajęć,
 - opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
 - opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela, z uwzględnieniem płci dzieci,
 - opis sposobu oceniania uczennic/uczniów,
 - zapis treści zadania domowego,
 - opis aktywności uczennic/uczniów w toku zajęć,
 - charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
 - opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć.

Dokumentacja realizacji zadania 2

Studentka/student zamieszcza:

- informacje na temat programu klas I-III przyjętego do realizacji w szkole, w której odbywa praktykę, podaje autora i tytuł programu oraz autora i tytuły podręczników i zeszytów ćwiczeń wykorzystywanych przez nauczycielkę/nauczyciela w klasie, w której odbywa praktykę;
- harmonogram zajęć własnych;
- plany lub projekty wszystkich prowadzonych zajęć edukacyjnych.

Dokumentacja realizacji zadania 3

Studentka/student:

- załącza opis przebiegu prowadzonych zajęć,
- zamieszcza notatkę zawierającą analizę i ocenę przebiegu prowadzonych przez siebie zajęć,
- opisuje refleksje związane z pełnieniem roli nauczyciela,
- przedstawia wyniki analizy nagrań prowadzonych przez siebie zajęć (ze szczególnym naciskiem na komunikowanie się z dziećmi oraz interakcje z dziewczynkami i chłopcami),
- zamieszcza notatkę zawierającą charakterystykę i opinię na temat swoich relacji z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja realizacji zadania 4

Studentka/student:

- opracowuje studium przypadku, zawierające charakterystykę obserwowanego dziecka oraz propozycję jednego lub kilku wybranych testów pedagogicznych i/lub psychomotorycznych, które można by wykorzystać do badania obserwowanego dziecka,
- przygotowuje notatkę obejmującą zarówno doświadczenie opracowywania studium przypadku, jak i uwagi nauczycielki/nauczyciela-opiekuna praktyk na temat propozycji zastosowania wybranych testów oraz własne refleksje z odbytych z nią/nim konsultacji.

Dokumentacja realizacji zadania 5

Studentka/student zamieszcza:

- notatkę zawierającą opis procedury i form pomocy psychologiczno-pedagogicznej sporządzonej na podstawie przeprowadzonych rozmów i obserwacji;
- pisemną relację z zajęć na podstawie prowadzonej obserwacji:
 - zapis tematu zajęć,
 - opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
 - opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela,
 - opis aktywności uczennic/uczniów w toku zajęć,
 - charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
 - opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytach praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

■ DOKUMENTACJA PRAKTYK STUDENCKICH

Kierunek: *pedagogika*

Specjalność: *edukacja wczesnoszkolna i wychowanie
przedszkolne z nauczaniem języka angielskiego*

- 4.5.1. Program praktyk pedagogicznych
- 4.5.2. Regulamin organizacyjny praktyk
- 4.5.3. Instrukcje do praktyk
 - 4.5.3.1. Praktyka obserwacyjna w semestrze II
 - 4.5.3.2. Praktyka obserwacyjna w semestrze III
 - 4.5.3.3. Praktyka obserwacyjno-asystencka w semestrze IV
 - 4.5.3.4. Praktyka obserwacyjna w semestrze V
 - 4.5.3.5. Praktyka obserwacyjno-projektowa w semestrze V
 - 4.5.3.6. Praktyka dyplomowa w semestrze VI

POPRZEZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

4.5.1 PROGRAM PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

specjalność:

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA I WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE Z NAUCZANIEM JĘZYKA ANGIELSKIEGO

1. Cele praktyk

- umożliwienie zastosowania w praktyce wiedzy i umiejętności zdobywanych podczas zajęć na uczelni,
- praktyczne przygotowanie studentek/studentów do podjęcia pracy w charakterze nauczycielki/nauczyciela przedszkola oraz edukacji wczesnoszkolnej,
- uwrażliwienie studentek/studentów na dostrzeganie trudności rozwojowych dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym w świetle koncepcji edukacji włączającej.

2. Czas trwania praktyk i miejsce ich odbywania

Studentki/studenci specjalności *Edukacja przedszkolna i wychowanie przedszkolne z nauczaniem języka angielskiego* odbywają praktyki w wymiarze 200 godzin lekcyjnych następującego planu:

I rok

Semestr II 20 godzin – przedszkole

II rok

Semestr III 20 godzin – szkoła, klasa II lub III

Semestr IV 40 godzin – przedszkole

III rok

Semestr V 40 godzin – od 1 września – klasa I

40 godzin – szkoła, klasa do wyboru (j. angielski)

Semestr VI 40 godzin – szkoła, klasa do wyboru, lub 20 godzin – szkoła, klasa do wyboru oraz 20 godzin – oddział przedszkolny w szkole podstawowej lub grupa odbywająca obowiązkowe przygotowanie do szkoły w przedszkolu

3. Zadania studentki/studenta podczas praktyki:

- poznanie charakteru, struktury organizacyjnej, zadań i zasad funkcjonowania placówki, w której praktyka jest odbywana (np. zapoznanie się ze statutem przedszkola, szkoły, regulaminem rady rodziców, regulaminem rady pedagogicznej, kodeksem ucznia, wewnątrzszkolnym systemem oceniania itp.);
- zapoznanie się z zakresem czynności wykonywanych przez pracowników zatrudnionych w danej placówce (nauczycieli, personelu pomocniczego, pedagoga, dyrektora itp.), stosowanymi przez nich metodami, formami i narzędziami pracy (np. poprzez obserwowanie prowadzonych przez opiekuna praktyk zajęć, zapoznanie się z programami nauczania/wychowania i podręcznikami, zeszytami ćwiczeń i kartami pracy, pomoc w przygotowaniu pomocy dydaktycznych);
- obserwacja zajęć i aktywny udział w różnego rodzaju działaniach podejmowanych stale bądź okazjonalnie przez nauczycielki/nauczycieli (np. obserwacja całego dnia aktywności dzieci, zajęć programowych i opcjonalnych; próby samodzielnego prowadzenia niektórych elementów zajęć z dziećmi, udział w zebraniach z rodzicami oraz w procesie udzielania pomocy i porad, w przygotowywaniu uroczystości);
- samodzielne prowadzenie różnych zajęć według planów lub projektów przygotowanych uprzednio (w uzgodnieniu z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk). Próby podejmowania samodzielnie indywidualnej pracy z dzieckiem zdolnym, przejawiającym trudności wychowawcze, dydaktyczne, opóźnienia i dysfunkcje rozwojowe – w zależności od potrzeb i zainteresowań studentki/studenta;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dołnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- zapoznanie się z dokumentacją prowadzoną przez pracowników przedszkola lub szkoły (dziennik lekcyjny, dziennik zajęć, plany nauczania, plany wychowawcze, arkusze obserwacyjne, karty oceny opisowej, teczki diagnostyczne).

Opracowano: Zespół ds. kształcenia praktycznego w ramach projektu „Poprzez praktykę do profesjonalizmu – nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Data/aktualizacja: 2011/2012, 2014

4.5.2 REGULAMIN ORGANIZACYJNY PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

specjalność

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA I WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE Z NAUCZANIEM JĘZYKA ANGIELSKIEGO

1. Harmonogram odbywania praktyki

Harmonogram odbywania praktyki studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce, w której odbywa praktykę. Indywidualny harmonogram jest zależny od godzin pracy placówki, możliwości opiekuna praktyki oraz studentki/studenta.

W czasie praktyk odbywanych w II, III i V (kl. I) semestrze studentki/studentki:

- obserwują działania nauczycielek/nauczycieli (opiekunów praktyk) oraz zachowanie się dzieci w szkole i w przedszkolu, m. in. podczas zabaw, zajęć, posiłków, wyjścia do ogrodu przedszkolnego i poza teren przedszkola lub szkoły;
- współuczestniczą w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć przez nauczycielki/nauczycieli w szkole lub przedszkolu.

W czasie praktyk odbywanych w IV, V (j. ang.) i VI semestrze studentki/studentki:

- w pierwszych dniach praktyki:

- obserwują działania nauczycielek/nauczycieli (opiekunów praktyk) oraz zachowanie się dzieci w szkole i w przedszkolu, m. in. podczas zabaw, zajęć, posiłków, wyjścia do ogrodu przedszkolnego i poza teren przedszkola lub szkoły;
- współuczestniczą w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć przez nauczycielki/nauczycieli.

- w kolejnych dniach praktyki:

- prowadzą zajęcia w ramach dnia aktywności edukacyjnej, według samodzielnie przygotowanych planów lub projektów zajęć (uprzednio uzgodnionych i skonsultowanych z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyki).

2. Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowuje harmonogram odbywania praktyki,
 - uzyskuje potwierdzenie jej rozpoczęcia i zakończenia (pieczętka placówki i podpis dyrektora oraz opiekuna praktyki w placówce).
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym:
 - opisuje przebieg obserwowanych oraz prowadzonych przez siebie zajęć (dołączając plany zajęć, projekty),
 - zapisuje różnego rodzaju informacje zdobyte podczas odbywania praktyki, a także własne spostrzeżenia i refleksje dotyczące pracy placówki oraz obserwowanych w niej zjawisk.

3. Ocena i zaliczenie praktyk:

- Oceny pracy studentki/studenta podczas realizowania praktyki dokonuje opiekun w placówce, w której praktyka jest odbywana. **Ocena** przyjmuje postać **krótkiej opinii o pracy studentki/studenta** w czasie odbywania praktyki **oraz stopnia** wyrażanego liczbą w skali od 2 do 5. Ocenę i opinię opiekun praktyki wpisuje do *Dziennika praktyk* na stronach 2-3 oraz na stronach końcowych.
- Zaliczenia praktyki dokonuje opiekun praktyki z ramienia uczelni na podstawie przedłożonego przez studentkę/studenta *Dziennika praktyk* oraz *Zeszytu praktyk* w terminach zgodnych z organizacją roku akademickiego.

4. Wybór placówki przyjmującej na praktykę

Studentka/student samodzielnie wybiera placówkę, w której będzie odbywała/odbywał praktykę lub – w razie trudności – korzysta z pomocy uczelnianego opiekuna praktyk.

5. Skierowanie na praktykę

Skierowanie na praktykę studentka/student otrzymuje osobiście od uczelnianego opiekuna praktyk. Skierowanie na praktykę z ramienia uczelni składa się z dwóch części: część A (dla instytucji) oraz część B (dla uczelni). Część A podpisaną przez uczelnianego opiekuna praktyk studentka/student zostawia w placówce, do której została/został przyjęta/przyjęty na praktykę, natomiast część B (potwierdzenie przyjęcia na praktykę) dostarcza uczelnianemu opiekunowi praktyk w terminach zgodnych z organizacją roku akademickiego.

6. Niezbędne dokumenty

Studentka/student posiada dwie kopie programu, regulaminu praktyk pedagogicznych oraz instrukcji do praktyki realizowanej w danym semestrze. Jedną kopię regulaminu (ważnego przez cały okres trwania studiów) oraz programu i instrukcji do praktyki pozostawia do użytku własnego, pozostałe przedstawia dyrekcji placówki, do której zgłasza się na praktykę. Wśród dokumentów przekazanych opiekunowi praktyk przydzielonemu studentce/studentowi przez dyrekcję powinien znaleźć się arkusz obserwacji: kompetencje nauczycielskie praktykantki/praktykanta.

W ostatnim dniu praktyki studentka/student przedkłada opiekunowi praktyk w placówce, w której odbywa praktykę, *Dziennik praktyk*. Opiekun potwierdza liczbę zrealizowanych godzin (tygodni) oraz treści zawarte w *Dzienniku* pieczętą oraz własnoręcznym podpisem.

Uczelniany opiekun praktyk nie jest zobligowany do potwierdzenia oceny wystawionej przez opiekuna praktyk w placówce, w której studentka/student odbywała/odbywał praktykę.

Opracowano: Zespół ds. kształcenia praktycznego w ramach projektu „Poprzez praktykę do profesjonalizmu – nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Data/aktualizacja: 2011/2012, 2014

4.5.3. INSTRUKCJE DO PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

4.5.3.1. INSTRUKCJA DO PRAKTYKI OBSERWACYJNEJ W PRZEDSZKOLU – SEMESTR II

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z nauczaniem języka angielskiego

Rok studiów I, semestr 2

Czas trwania praktyki: 20 godzin lekcyjnych

Pierwsza praktyka studencka jest okazją do przyjrzenia się codzienności przedszkolnej z perspektywy obserwatora. Warto z tej okazji skorzystać i rejestrować swoje doświadczenia i przeżycia z pierwszych dni pobytu w przedszkolu. Będą one cennym materiałem do refleksji pedagogicznej i osobistej w dalszym toku kształcenia. Praktyka obserwacyjna stwarza również możliwość dostrzeżenia problemów, które mogą stać się inspiracją do późniejszego podjęcia badań w celu przygotowania pracy dyplomowej.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 20 godzin lekcyjnych. Wymagane 20 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi na praktykę codziennie na cztery godziny przez 5 kolejnych dni bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Należy starać się przychodzić o różnych porach. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce. Studentka/student realizuje praktykę w jednej, dowolnej grupie.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadania	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	15 godzin	Obserwacja czynności nauczycieli oraz dzieci w ciągu dnia aktywności, obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz spontaniczne włączanie się do niektórych elementów zajęć
2	3 godziny	Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców oraz inną dokumentacją regulującą pracę placówki. Zapoznanie się programem wychowania przedszkolnego oraz inną dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci).
3	2 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

Obserwacja czynności nauczycieli oraz dzieci w ciągu dnia aktywności. **W czasie trwania praktyki należy przynajmniej raz rozpocząć praktykę o godzinie otwarcia placówki (obserwacja schodzenia się dzieci) oraz przynajmniej raz zakończyć praktykę w chwili zamknięcia placówki (obserwacja rozchodzenia się dzieci).** W toku obserwacji należy unikać postawy oceniającej, a starać się poznawać i rozumieć obserwowane zdarzenia. W trakcie obserwacji działań nauczycielki/nauczyciela w centrum zainteresowania studentki/studenta powinna/powinien się znaleźć nauczycielka/nauczyciel i jej/jego działania podczas dnia aktywności. Analizując postępowanie nauczycielki/nauczyciela można skonfrontować wyniki dokonywanych obserwacji z

postulatami pedagogicznymi i własnym doświadczeniem w roli przedszkolaka. Można też dokonać myślowego eksperymentu i spróbować wczuć się w rolę dziecka i odnotować swoje przeżycia.

Studentka/student przeprowadza obserwację:

- schodzenia się dzieci do przedszkola,
- wykonywania przez dzieci czynności samoobsługowych: ubieranie się, mycie się, spożywanie posiłków,
- wyjścia dzieci na zewnątrz budynku: ubieranie się dzieci, zabawy na powietrzu,
- zabaw dowolnych dzieci: obserwacja zabaw dziewczynek i chłopców, tematyka zabaw, wykorzystane zabawki, czas trwania zabawy, zabawy samotne i grupowe, dostęp do zabawek,
- zabaw zorganizowanych przez nauczycielkę/nauczyciela,
- zajęć z zakresu kształcenia językowego: np. słuchanie przez dzieci bajki, nauka wiersza na pamięć, wypowiedzianie się na określony temat – obserwowanie poziomu rozwoju mowy, okresu skupienia uwagi,
- zajęć plastycznych: obserwowanie tworzenia rysunków i innych prac plastycznych (jaka jest tematyka prac podejmowanych samorzutnie, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci, jakie możliwości wyboru ma dziecko),
- zajęć muzycznych: w miarę możliwości studentka/student uczestniczy w zajęciach muzyczno-ruchowych (rytmika), nauce piosenki, obserwuje poczucie rytmu i melodii u dzieci,
- zajęć ruchowych: obserwowanie różnic indywidualnych w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, zwrócenie uwagi na koordynację ruchów, równowagę,
- odpoczynku dzieci: obserwacja przygotowania do leżakowania, zasypiania, zachowania po przebudzeniu, zachowania nauczycielki/nauczyciela podczas leżakowania,
- rozchodzenia się dzieci do domów,
- pomieszczeń przedszkolnych: studentka/student wykonuje schematyczny rysunek rozkładu sali, w której przebywają dzieci.

Obserwując przebieg zajęć edukacyjnych studentka/student:

- odnotowuje temat zajęć,
- śledzi przebieg obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytach praktyk*,
- zwraca uwagę na stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela metody, formy pracy i pomoce dydaktyczne,
- zwraca uwagę na sposoby aktywizowania i dyscyplinowania dzieci przez nauczycielkę/nauczyciela, w tym dyscyplinowanie dziewczynek i chłopców (jak często, w jaki sposób i z jakiego powodu są dyscyplinowani chłopcy i dziewczynki) oraz zróżnicowanie poziomu aktywności poszczególnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem płci,
- zwraca uwagę na zachowanie i aktywność dzieci podczas zajęć,
- zwraca uwagę na relacje interpersonalne i „klimat” emocjonalny panujący podczas zajęć,
- zwraca uwagę na sposób oceniania dzieci.

Podejmuje samodzielne działania w obecności nauczycielki/nauczyciela, w tym:

- w razie potrzeby pomaga dzieciom w wykonywaniu czynności samoobsługowych, dbając o to, by ich nie wyręczać,
- rozmawia z dziećmi, czyta im bajki lub opowiadania,
- podejmuje rozmowy z dziećmi, włącza się w ich zabawy,
- dba o bezpieczeństwo dzieci.

Zadanie 2

Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców oraz inną dokumentacją regulującą pracę placówki. Zapoznanie się programem wychowania

przedszkolnego, przewodnikami metodycznymi oraz inną dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci).

Przedszkole to również instytucja, której działalność regulują przepisy, regulaminy i programy. Analizując dokumenty przedszkola warto zastanowić się nad granicami swobody nauczyciela i dzieci.

Zadanie 3

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Studentka/student:

- w pierwszym dniu praktyki przedstawia opiekunowi program, regulamin i instrukcję do praktyki oraz ustala harmonogram odbywania praktyki;
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram;
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym studentka/student zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja zadania 1

Studentka/student sporządza notatkę z przebiegu dnia aktywności, która powinna zawierać: opis zachowania dzieci w toku obserwowanych sytuacji, zajęć edukacyjnych oraz działań podejmowanych przez nauczycielkę/nauczyciela i dzieci; opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta; szkic pomieszczeń, w których przebywają dzieci; własne refleksje i odczucia związane z pobytem w przedszkolu.

Opis zajęć edukacyjnych powinien zawierać:

- zapis tematu zajęć,
- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, formy pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela: z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela,
- opis sposobu oceniania dzieci,
- opis aktywności dzieci w toku zajęć,
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć.

Dokumentacja zadania 2

Studentka/student zamieszcza notatkę zawierającą informację o programie wychowania przedszkolnego przyjętego do realizacji w placówce i używanych przewodnikach metodycznych, podając nazwiska autorów, tytuły, nazwę wydawnictwa oraz własne uwagi na temat analizowanych materiałów.

Dokumentacja zadania 3

Studentka/student charakteryzuje swoje relacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytach praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOLECZNY

4.5.3.2. Instrukcja do praktyki obserwacyjno-asystenckiej w klasie II lub III

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z nauczaniem języka angielskiego

Rok studiów II, semestr 3

Czas trwania praktyki: 20 godzin lekcyjnych

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 20 godzin lekcyjnych. Wymagane 20 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do szkoły codziennie na cztery godziny przez kolejne 5 dni bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczyła/uczestniczył w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadania	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	5 godzin	Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycieli i uczniów w ciągu dnia aktywności. (Studentka/student uczestniczy w całym dniu aktywności.)
2	9 godzin	Obserwowanie zajęć edukacyjnych prowadzonych przez opiekuna praktyk.
3	2 godziny	Uczestniczenie za zgodą nauczycielki/nauczyciela w przygotowaniu i realizacji wybranych elementów zajęć, wycieczek klasowych lub uroczystościach klasowych i szkolnych.
4	1 godzina	Uczestniczenie w roli obserwatora w organizowanym przez nauczycielkę/nauczyciela spotkaniu z rodzicami lub Radzie Pedagogicznej.
5	1 godzina	Zapoznanie się ze statutem szkoły, wewnątrzszkolnym systemem oceniania, programem wychowawczym i programem profilaktyki.
6	1 godzina	Zapoznanie się z programem nauczania w klasach I-III i wykazem podręczników przyjętych do realizacji w klasach I-III.
7	1 godzina	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycielki/nauczyciela i uczennic/uczniów w ciągu dnia aktywności.

Podczas dnia aktywności studentka/student:

- obserwuje organizację przestrzeni w klasie (ustawienie mebli, dekoracje) i sporządza schematyczny rysunek rozkładu sali lekcyjnej,
- obserwuje schodzenie się dzieci do klasy i przygotowanie do rozpoczęcia zajęć,
- obserwuje sposób rozpoczynania dnia aktywności – czynności organizacyjno-porządkowe, przywitania,
- obserwuje czynności nauczycielki/nauczyciela i uczennic/uczniów podejmowane w ciągu dnia,

- obserwuje zachowanie uczennic/uczniów podczas zajęć, zwracając szczególną uwagę na:
 - sposób wypowiedzania się uczennic/uczniów,
 - kontrolę uwagi,
 - poziom opanowania umiejętności czytania i pisania,
 - funkcjonowanie dzieci w toku rozwiązywania zadań matematycznych,
 - aktywność artystyczną dzieci – plastyczno-techniczną (obserwuje tworzenie przez dzieci rysunków i innych prac plastycznych, zwracając uwagę na to, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci),
 - aktywność muzyczną (zwraca uwagę na poczucie rytmu i melodii u dzieci, ich zaangażowanie, możliwości głosowe),
 - w toku zajęć ruchowych zwraca uwagę na poziom rozwoju motoryki dzieci: obserwuje różnice indywidualne w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, uwzględniając koordynację ruchów, równowagę,
 - funkcjonowanie w czasie zajęć uczniów z trudnościami w nauce,
- obserwuje zachowanie się dzieci w czasie przerw (zabawy, spożywanie posiłków, rodzaje podejmowanych przez dzieci interakcji),
- zwraca uwagę na stosunki emocjonalne i społeczne w klasie i zachowania społeczne uczennic/uczniów,
- obserwuje zakończenie dnia aktywności i rozchodzenie się dzieci.

Na realizację tego zadania proponuje się przeznaczyć pięć godzin. W tym czasie można zarówno zapoznawać się z przebiegiem dnia aktywności i sytuacji rutynowych, jak też obserwować uczennice/uczniów w różnych sytuacjach edukacyjnych i społecznych.

Zadanie 2

Obserwowanie zajęć edukacyjnych prowadzonych przez opiekuna praktyk.

Obserwując przebieg zajęć edukacyjnych studentka/student:

- odnotowuje temat zajęć,
- śledzi przebieg obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytach praktyk*,
- zwraca uwagę na stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela metody, formy pracy i pomoce dydaktyczne,
- obserwuje sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela oraz zróżnicowanie poziomu aktywności poszczególnych uczniów,
- zwraca uwagę na zachowanie i aktywność uczniów podczas zajęć,
- zwraca uwagę na relacje interpersonalne i „klimat” emocjonalny panujący podczas zajęć,
- zwraca uwagę na sposób oceniania uczniów, sposób zadawania i kontrolowania pracy domowej.

Zadanie 3

Uczestniczenie w przygotowaniu i realizacji wybranych elementów zajęć, wycieczek klasowych lub uroczystościach klasowych i szkolnych.

Studentka/student:

- uzgadnia z nauczycielką/nauczycielem czas i formę udziału w zajęciach prowadzonych przez nauczycielkę/nauczyciela,
- podejmuje samodzielne działania w obecności nauczycielki/nauczyciela,
- w czasie przerw podejmuje rozmowy z uczennicami/uczniami i włącza się w ich zabawy.

Zadanie 4

Uczestniczenie w roli obserwatora w organizowanym przez nauczycielkę/nauczyciela spotkaniu z rodzicami lub szkoleniowej Radzie Pedagogicznej.

Studentka/student:

- uzgadnia z nauczycielką/nauczycielem możliwość uczestnictwa w zebraniu rodziców,
- rejestruje przebieg zebrania i problemy poruszane przez rodziców i nauczycielkę/nauczyciela,

Albo:

- uzgadnia z dyrektorem szkoły możliwość uczestnictwa w Radzie Pedagogicznej,
- rejestruje przebieg zebrania i problemy poruszane przez nauczycieli i dyrektora szkoły.

Zadanie 5 i 6

Zapoznanie się ze statutem szkoły, wewnątrzszkolnym systemem oceniania, programem wychowawczym i programem profilaktyki oraz z programem nauczania w klasach I-III, wykazem podręczników przyjętych do realizacji w klasach I-III.

Zadanie 7

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Studentka/student:

- w pierwszym dniu praktyki przedstawia opiekunowi program, regulamin i instrukcję praktyki i ustala harmonogram własnej praktyki,
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram,
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym studentka/student zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja zadania 1

Studentka/student sporządza notatkę z przebiegu dnia aktywności, która powinna zawierać:

- opis zachowania uczennic/uczniów w toku obserwowanych zajęć edukacyjnych i przerw,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z pobytem w szkole.

Dokumentacja zadania 2

Studentka/student zamieszcza opis wszystkich obserwowanych zajęć edukacyjnych. Opis powinien zawierać:

- zapis tematu zajęć,
- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela,
- opis sposobu oceniania uczennic/uczniów,
- zapis treści zadania domowego,
- opis aktywności uczniów w toku zajęć,
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć.

Dokumentacja zadania 3

Studentka/student zamieszcza

- notatkę informującą o formie własnego uczestnictwa w zajęciach,
- opis podejmowanych interakcji z uczennicami/uczniami,
- własne refleksje i odczucia związane z podejmowanymi działaniami.

Dokumentacja zadania 4

Studentka/student zamieszcza krótkie sprawozdanie z przebiegu zebrania z rodzicami albo Rady Pedagogicznej, opisuje zdarzenia, które wzbudziły szczególne zainteresowanie oraz własne uwagi i refleksje.

Dokumentacja zadania 5 i 6

Studentka/student zamieszcza notatkę zawierającą: tytuł i nazwisko autora programu nauczania w klasach I-III przyjętego do realizacji w szkole, wykaz używanych podręczników: nazwiska autorów, tytuły, nazwę wydawnictwa oraz własne uwagi dotyczące analizowanych materiałów.

Dokumentacja zadania 7

Studentka/student charakteryzuje swoje relacje z nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wymienionych powyżej sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytcie praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

4.5.3.3. Instrukcja do praktyki obserwacyjno-asystenckiej w przedszkolu

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z nauczaniem języka angielskiego

Rok studiów II, semestr 4

Czas trwania praktyki: 40 godzin lekcyjnych

Praktyka obserwacyjno-asystencka w przedszkolu jest drugą praktyką realizowaną w przedszkolu. Studentka/student zna już ogólnie specyfikę tej instytucji, więc może zarówno pogłębić tę wiedzę, jak i spróbować swoich sił w samodzielnym nawiązywaniu kontaktów z dziećmi, uczestniczeniu w zabawach, codziennych czynnościach dzieci, organizowaniu i prowadzeniu zajęć edukacyjnych w przedszkolu. Wszystkie obserwacje i doświadczenia zebrane podczas działań podejmowanych z dziećmi warto konfrontować z wiedzą dotyczącą rozwoju dziecka, zaleceniami dotyczącymi postępowania wychowawczego z dzieckiem w wieku przedszkolnym oraz wiedzą metodyczną wyniesioną z zajęć. Mimo że nie ma regulaminowego wymogu realizowania praktyki we wszystkich grupach wiekowych, to studentki/studenci, które/którzy wiążą swoją przyszłość zawodową z pracą w przedszkolu, powinny/powinni zadbać o to, aby zaplanować swój czas (orientacyjnie 15 godzin) tak, aby spędzić po kilka godzin w różnych grupach wiekowych. Zaleca się, w miarę możliwości placówki, przeprowadzenie przynajmniej części zajęć w grupie odbywającej roczne przygotowanie do szkoły.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 40 godzin lekcyjnych. Wymagane 40 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do przedszkola codziennie na pięć godzin przez kolejne 8 dni, bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczył/a w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadań	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	10 godzin	Obserwacja czynności nauczycieli oraz dzieci w ciągu dnia aktywności. Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz spontaniczne włączanie się w prowadzenie niektórych elementów zajęć.
2	2 godziny	Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców, realizowanym programem wychowania przedszkolnego oraz dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci). Zapoznanie się z rozkładem materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela.
3	6 godzin	Podjęcie próby opisu dziecka przejawiającego trudności adaptacyjne do grupy rówieśniczej (we współpracy z nauczycielką/nauczycielem).
4	20 godzin	Samodzielne zajmowanie się grupą dzieci, sprawowanie nad nimi opieki, nadzorowanie i organizowanie zabaw i zajęć. Samodzielne prowadzenie zajęć edukacyjnych według wcześniej przygotowanych i zatwierdzonych przez opiekuna planów lub projektów (10 jednostek zajęciowych).
5	2 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

		Konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta planów lub projektów, omówienie prowadzonych zajęć.
--	--	---

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

W toku obserwacji przebiegu dnia aktywności w przedszkolu należy zwrócić uwagę na:

- schodzenie się dzieci do przedszkola (przynajmniej raz studentka/student rozpoczyna praktykę z chwilą otwarcia placówki),
- wykonywanie przez dzieci czynności samoobsługowych: ubieranie się, mycie się, spożywanie posiłków,
- wyjścia dzieci na zewnątrz budynku: ubieranie się dzieci, zabawy na powietrzu,
- zabawy dowolne dzieci: obserwacja zabaw dziewczynek i chłopców (czym się bawią, gdzie, w jaki sposób), tematyka zabaw, wykorzystane zabawki, czas trwania zabawy, zabawy samotne i grupowe,
- interakcje między dziewczynkami i chłopcami: czy podejmują aktywności wspólnie czy osobno, jakie formy przybiera ich wspólna aktywność,
- zabawy zorganizowane przez nauczycielkę/nauczyciela,
- odpoczynek dzieci: obserwacja przygotowania do leżakowania, zasypiania, zachowania po przebudzeniu,
- rozchodzenie się dzieci do domów (przynajmniej raz studentka/student kończy praktykę z chwilą zamknięcia placówki),
- pomieszczenia przedszkolne: studentka/student wykonuje schematyczny rysunek rozkładu sali, w której przebywają dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem kącików dla dziewczynek i chłopców (jeśli znajdują się w sali) oraz dostępności dla dzieci różnego rodzaju elementów wyposażenia (zabawek, materiałów plastycznych, książek).

W toku obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez opiekuna praktyki należy przeprowadzić obserwację:

- **zajęć z zakresu kształcenia językowego** – np. słuchanie przez dzieci bajki, nauka wiersza na pamięć, wypowiedanie się na określony temat, przygotowanie do nauki czytania i pisanie, obserwowanie poziomu rozwoju mowy, okresu skupienia uwagi,
- **zajęć z zakresu kształcenia matematycznego** – obserwowanie umiejętności przeliczania, porównywania liczebności zbiorów, prób dodawania i odejmowania na konkretnych przedmiotach,
- **zajęć plastycznych i ćwiczeń grafomotorycznych** – obserwowanie tworzenia rysunków i innych prac plastycznych (jaka jest tematyka prac podejmowanych samorzutnie, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci),
- **zajęć muzycznych** – w miarę możliwości studentka/student uczestniczy w zajęciach muzyczno-ruchowych (rytmika) lub nauce piosenki, obserwuje poczucie rytmu i melodii u dzieci,
- **zajęć ruchowych** – obserwowanie różnic indywidualnych w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, zwrócenie uwagi na koordynację ruchów, równowagę,
- zajęć zorganizowanych prowadzonych na terenie przedszkola, np. nauki języka angielskiego, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych itp.,
- w toku obserwacji zajęć edukacyjnych należy zwrócić uwagę na aktywność dziewczynek i chłopców oraz kontekst, sposób i częstotliwość zwracania się nauczycielki/nauczyciela do dzieci różnej płci.

Zadanie 2

Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców, realizowanym programem wychowania przedszkolnego oraz dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci); zapoznanie się z rozkładem materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela.

- studentka/student zapoznaje się z wymienionymi dokumentami, zwłaszcza dokumentacją prowadzona przez nauczycielkę/nauczyciela,
- studentka/student analizuje program realizowany w przedszkolu oraz podręczniki i pomoce wykorzystywane przez nauczycielkę/nauczyciela grupy, w której będzie samodzielnie prowadzić zajęcia,
- studentka/student analizuje podręczniki i pomoce (np. karty pracy) pod kątem przedstawienia w nich dziewczynek i chłopców oraz kobiet i mężczyzn (jak wyglądają, czym się zajmują, w jakich kontekstach są przedstawieni), a także osób z niepełnosprawnością.

Zadanie 3

W oparciu o obserwację i rozmowy z opiekunem praktyk, studentka/student wybiera dziecko przejawiające trudności adaptacyjne do grupy i nawiązuje z nim kontakt. Stara się zaobserwować je w różnych momentach przebywania w placówce: gdy jest przyprawiane do przedszkola, w trakcie zajęć, swobodnej zabawy itp. Na podstawie dokonanej obserwacji oraz poznanych tekstów z zakresu pedagogiki i psychologii, studentka/student opisuje zachowanie dziecka, próbując je zinterpretować. Swoje opracowanie przedstawia nauczycielce/nauczycielowi i poddaje je dyskusji. Studentka/student sporządza notatkę zawierającą opis zachowań dziecka, swoją interpretację oraz refleksje z dyskusji omawia z opiekunem praktyk.

Zadanie 4

W toku samodzielnego wypełniania roli nauczycielki/nauczyciela, studentka/student spontanicznie włącza się w tok zajęć i podejmuje czynności nauczycielki/nauczyciela poprzez:

- sprawowanie opieki nad dziećmi w ciągu całego dnia pobytu dzieci w przedszkolu,
- organizację zajęć i zabaw dowolnych dzieci oraz udział w nich,
- inicjowanie zabaw, zajęć manualnych,
- rozmowy z dziećmi,
- czytanie dzieciom,
- pomoc dzieciom w wykonywaniu czynności samoobsługowych, dbając o to, by ich nie wyręczać,
- dbanie o bezpieczeństwo dzieci.

W toku samodzielnego wypełniania roli nauczycielki/nauczyciela, studentka/student:

- **podejmując działania według wskazówek opiekuna praktyk, zgodnie z programem nauczania realizowanym w danej grupie**, prowadzi zajęcia (stosowne do wieku dzieci) w zakresie wszystkich obszarów edukacyjnych, w tym **przynajmniej**:
 - dwukrotnie zajęcia rozwijające funkcje językowe,
 - dwukrotnie zajęcia kształtujące elementarne pojęcia matematyczne,
 - raz zajęcia muzyczne,
 - raz zajęcia plastyczno-techniczne,
 - raz zajęcia ruchowe;
- w toku zajęć z zakresu edukacji językowej należy podejmować zróżnicowane działania edukacyjne obejmujące doskonalenie umiejętności słuchania, mówienia oraz przygotowania do nauki czytania i pisania,
- w toku zajęć kształtujących elementarne pojęcia należy przeprowadzić ćwiczenia przeliczania, porównywania liczebności zbiorów, próby dodawania i odejmowania na konkretnych przedmiotach,
- w toku zajęć plastycznych należy zaprojektować zastosowanie ciekawej techniki plastycznej bądź wykonanie atrakcyjnego dla dzieci wytworu, wydać dzieciom instrukcje, pomagać w trakcie realizacji pracy oraz dokonać jej oceny i ekspozycji,
- w toku zajęć muzycznych należy przeprowadzić naukę nowej piosenki oraz inne działania uzgodnione z nauczycielką/nauczycielem,
- w toku zajęć ruchowych należy organizować zróżnicowaną aktywność ruchową obejmującą ćwiczenia i zabawy bieżne, rzutne, skoczne, równoważne, zwinnościowe, z elementami współdziałania w zespole,
- w toku zajęć edukacyjnych należy organizować pracę w grupach i stosować metody aktywizujące dzieci.

Zadanie 5

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp. Konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta planów lub projektów oraz omówienie prowadzonych zajęć.

Studentka/student:

- przedstawia opiekunowi praktyk program, regulamin i instrukcję praktyk i ustala harmonogram praktyki;
- przedstawia nauczycielce/nauczycielowi-opiekunowi praktyk opracowane przez siebie plany lub projekty zajęć do konsultacji;
- po samodzielnym przeprowadzaniu zajęć omawia z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk przebieg zajęć;
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram,
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja realizacji zadania 1

Studentka/student zamieszcza:

- krótki opis przebiegu dnia w przedszkolu,
- opis sytuacji i zdarzeń, które szczególnie zainteresowały studentkę/studenta,
- zapis refleksji i odczuć związanych z obserwowanymi sytuacjami,
- opis organizacji sali z uwzględnieniem podziału na kąciki dla dziewczynek i chłopców (jeśli takie występują) oraz sposobu wykorzystania kącików przez dzieci różnej płci,
- zapis tematu zajęć i krótki opis przebiegu zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk z zakresu:
 - kształcenia matematycznego,
 - zajęć plastycznych i ćwiczeń grafomotorycznych,
 - zajęć muzycznych,
 - zajęć zorganizowanych prowadzonych na terenie przedszkola, np. nauki języka angielskiego, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych itp.,
- zapis własnych refleksji i przemyśleń na temat obserwowanych zajęć.

Dokumentacja realizacji zadania 2

Studentka/student zamieszcza:

- informacje na temat programu realizowanego w przedszkolu, podaje tytuł programu, autora, podstawowe założenia programu,
- wynik analizy podręczników i innych wykorzystanych materiałów pod kątem płci i niepełnosprawności,
- zapis uwag i refleksji związanych z analizowanymi materiałami.

Dokumentacja realizacji zadania 3

W oparciu o obserwację studentka/student opracowuje wstępną diagnozę pedagogiczną, zawierającą opis zachowań dziecka i ewentualnych jego źródeł oraz refleksje z dyskusji z opiekunem praktyk na temat zachowania wybranego dziecka i opracowanej diagnozy.

Dokumentacja realizacji zadania 4

Studentka/student zamieszcza:

- opis sytuacji, w jakich samodzielnie zajmowała/zajmował się grupą dzieci, i działań, które podejmowała/podejmował,
- zapis uwag i refleksji związanych z wchodzeniem w rolę nauczycielki/nauczyciela,
- samodzielnie opracowane plany lub projekty wszystkich przeprowadzonych zajęć edukacyjnych,
- opisy przebiegu przeprowadzonych zajęć,
- zapis refleksji na temat przeprowadzonych zajęć z elementami oceny realizacji założonych celów.

Dokumentacja realizacji zadania 5

Studentka/student zamieszcza:

- opis współpracy z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk;
- swoje uwagi i refleksje na temat przebiegu współpracy z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytcie praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Doiñośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4.5.3.4. Instrukcja do praktyki obserwacyjnej wrześniowej - klasa I

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z nauczaniem języka angielskiego

Rok studiów III, semestr 5

Czas trwania praktyki: 40 godzin lekcyjnych

Celem praktyki jest umożliwienie studentkom/studentom obserwacji i współuczestniczenia w pierwszych dniach pobytu dzieci w szkole w klasie pierwszej. Praktyka pozwala na zdobycie doświadczeń niezbędnych przy podejmowaniu pierwszej pracy w edukacji wczesnoszkolnej.

Studentka/student zobowiązana/zobowiązany jest do rozpoczęcia praktyki w dniu inauguracji roku szkolnego tak, aby obserwować przebieg pierwszego spotkania nauczycielki/nauczyciela z dziećmi, rodzicami, a także pierwsze dni adaptacji dzieci w szkole. Studentka/student powinna/powinien zgłosić się w szkole, w której będzie odbywać praktykę, w czerwcu (przed ukończeniem roku szkolnego) w celu ustalenia szczegółów dotyczących rozpoczęcia jej realizacji.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 40 godzin lekcyjnych. Wymagane 40 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do szkoły codziennie na pięć godzin przez kolejne 8 dni, bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczyła/uczestniczył w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadania	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	4 godziny	Obserwacja przebiegu pierwszego dnia uczniów klasy I w szkole.
2	14 godzin	Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycieli i uczniów w pierwszych dniach pobytu dzieci w szkole. Obserwację należy prowadzić w pierwszej połowie września. Studentka/student przynajmniej raz uczestniczy w całym dniu aktywności.
3	2 godziny	Obserwacja przebiegu pierwszego zebrania z rodzicami uczniów.
4	14 godzin	Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk.
5	4 godziny	Obserwacja zachowania dzieci w celu dostrzeżenia dziecka przejawiającego trudności adaptacyjne do grupy rówieśniczej. Charakterystyka takich zachowań z próbą wyjaśnienia ich występowania, po wcześniejszej rozmowie z nauczycielką/nauczycielem.
6	2 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, analiza i omówienie z opiekunem przebiegu praktyk.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Pierwszy dzień w szkole to dla dzieci i rodziców ważne doświadczenie, a dla nauczycieli poważne zadanie organizacyjne. W centrum zainteresowań studentki/studenta powinny się znaleźć obydwa aspekty tego wydarzenia. Kolejne dni w szkole to przede wszystkim proces konfrontacji oczekiwań i wymagań dzieci, rodziców i nauczycieli. W toku wzajemnych interakcji krystalizują się reguły organizujące zespół klasowy, dzieci wchodzą w rolę ucznia, ustala się system norm określających relacje między nauczycielem i uczniami. Praktyka wrześniowa ma być okazją do prześledzenia procesu tworzenia się społeczności klasowej, wchodzenia dzieci w rolę uczniów, obserwowania działań nauczycielki w roli animatora życia społecznego klasy. Poniższy katalog czynności ma ułatwić studentce/studentowi realizację tych zadań.

Zadanie 1

Obserwacja przebiegu pierwszego spotkania nauczycielki/nauczyciela z dziećmi i rodzicami.

Studentka/student:

- przychodzi do szkoły przed rozpoczęciem zajęć i obserwuje organizację i przebieg pierwszego dnia pobytu uczennic/uczniów pierwszej klasy w szkole,
- zwraca uwagę na zachowanie dzieci i rodziców,
- obserwuje sposób powitania uczennic/uczniów,
- obserwuje spotkanie dzieci z nauczycielką/nauczycielem w klasie.

Zadanie 2

Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycielek/nauczycieli i dzieci w pierwszych dniach ich pobytu w szkole. **Obserwację należy prowadzić w pierwszej połowie września.** Studentka/student przynajmniej raz uczestniczy w całym dniu aktywności.

Podczas dnia aktywności studentka/student:

- obserwuje przychodzenie dzieci do szkoły,
- obserwuje schodzenie się dzieci do klasy i przygotowania do rozpoczęcia zajęć,
- obserwuje sposób rozpoczynania dnia aktywności: czynności organizacyjno-porządkowe, przywitania,
- obserwuje proces zapoznawania się dzieci między sobą,
- obserwuje proces poznawania dzieci przez nauczycielkę/nauczyciela,
- obserwuje działania nauczycielki/nauczyciela, zwracając uwagę na sposoby wspomagania procesu adaptacji uczennic/uczniów do środowiska szkolnego,
- obserwuje działania nauczycielki/nauczyciela związane z ustalaniem miejsc uczennic/uczniów w klasie,
- obserwuje zachowanie uczennic/uczniów podczas zajęć, szczególnie zwracając uwagę na różnice indywidualne między dziećmi w zakresie:
 - aktywności werbalnej uczennic/uczniów (np. sposób wypowiedzania się),
 - poziomu opanowania umiejętności czytania i pisania,
 - funkcjonowanie dzieci w toku rozwiązywania zadań matematycznych,
 - aktywności plastyczno-technicznej dzieci (np. tworzenie przez dzieci rysunków i innych prac plastycznych; studentka/student obserwuje, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci),
 - aktywności muzycznej (studentka/student zwraca uwagę np. na poczucie rytmu i melodii u dzieci, ich zaangażowanie, możliwości głosowe),
 - aktywności ruchowej dzieci (np. poziom rozwoju motoryki dzieci; studentka/student obserwuje różnice indywidualne w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, zwraca uwagę na koordynację ruchów, równowagę itp.)
- obserwuje zachowanie się dzieci w czasie przerw (zabawy, spożywanie posiłków, rodzaje podejmowanych przez dzieci interakcji, aktywność dziewczynek i chłopców);
- zwraca uwagę na stosunki interpersonalne w klasie szkolnej i zachowania społeczne uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem kontaktów między dziewczynkami i chłopcami,

- obserwuje zakończenie dnia aktywności i rozchodzenie się dzieci.

Zadanie 3

Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz spontaniczne włączanie się do prowadzenia niektórych elementów zajęć.

Obserwując przebieg zajęć edukacyjnych studentka/student:

- odnotowuje temat zajęć,
- śledzi przebieg obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytcie praktyk*,
- obserwuje stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela metody, formy pracy i pomoce dydaktyczne,
- obserwuje sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela, zwracając szczególną uwagę na płęć,
- zwraca uwagę na zachowanie i aktywność uczennic/uczniów podczas zajęć,
- zwraca uwagę na relacje interpersonalne i „klimat” emocjonalny panujący podczas zajęć,
- zwraca uwagę na sposób oceniania uczennic/uczniów oraz sposób zadawania i kontrolowania pracy domowej.

Zadanie 4

Obserwacja przebiegu pierwszego zebrania nauczycielki/nauczyciela z rodzicami uczennic/uczniów. Studentka/student uczestniczy w pierwszym zebraniu nauczycielki/nauczyciela z rodzicami.

Obserwując jego przebieg studentka/student opisuje:

- podejmowaną tematykę,
- nawiązywanie przez nauczycielkę/nauczyciela relacji z rodzicami oraz sposób prowadzenia zebrania,
- zaobserwowane relacje interpersonalne i „klimat” całego spotkania.

Zadanie 5

Studentka/student obserwuje dziecko przejawiające trudności w adaptacji do grupy. Nawiązuje z nim kontakt, a następnie opisuje zachowanie dziecka z próbą jego uzasadnienia, sięgając również do literatury. Swoimi uwagami i wnioskami na temat zauważonych zachowań dziecka dzieli się z nauczycielką/nauczycielem. Po rozmowie z nauczycielką/nauczycielem zapisuje swoje obserwacje i refleksje.

Zadanie 6

Studentka/student:

- analizuje program nauczania dla klas I-III przyjęty do realizacji w szkole,
- prowadzi analizę podręczników pod kątem przedstawiania osób różnej płci (tego, jak wyglądają, czym się zajmują, w jakich kontekstach są pokazywane, jak często się pojawiają),
- zapoznaje się z rozkładem materiału oraz podręcznikami i innymi materiałami wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela w klasie, w której odbywa praktykę.

Zadanie 7

Studentka/student w toku przynajmniej dwóch wybranych zajęć koncentruje się na aktywności dziewczynek i chłopców oraz interakcjach nauczycielki/nauczyciela z dziećmi różnej płci.

Studentka/student sprawdza i odnotowuje:

- liczbę interakcji nawiązywanych przez nauczycielkę/nauczyciela z dziewczynkami i chłopcami,
- sytuacje i kontekst, w jakim interakcje te są nawiązywane,
- częstotliwość zgłaszania się do odpowiedzi dziewczynek i chłopców,
- częstotliwość udzielania głosu dzieciom różnej płci.

Zadanie 8

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Studentka/student:

- przedstawia opiekunowi praktyk program, regulamin i instrukcję praktyk i ustala harmonogram praktyki;
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram,
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja zadania 1

Studentka/student zamieszcza opis organizacji i przebiegu pierwszego dnia pobytu uczennic/uczniów klasy pierwszej w szkole oraz własne refleksje na temat obserwowanych zdarzeń.

Dokumentacja zadania 2

Studentka/student sporządza notatkę z przebiegu dnia aktywności, która powinna zawierać:

- opis zachowania uczennic/uczniów w toku obserwowanych zajęć i przerw,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z pobytem w szkole.

Dokumentacja zadania 3

Studentka/student zamieszcza opis wszystkich obserwowanych zajęć edukacyjnych. Opis powinien zawierać:

- zapis tematu zajęć,
- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela, włączając w to porównanie aktywizowania i dyscyplinowania dziewczynek i chłopców,
- opis sposobu oceniania uczennic/uczniów,
- zapis treści zadania domowego,
- opis aktywności uczennic/uczniów w toku zajęć,
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć,
- opis własnego uczestnictwa w zajęciach i podejmowanych próbach interakcji z uczennicami/uczniami,
- własne refleksje i odczucia związane z podejmowanymi samodzielnie działaniami.

Dokumentacja zadania 4

Studentka/student: sporządza notatkę z przebiegu pierwszego zebrania nauczycielki/nauczyciela z rodzicami uczniów, zawierającą zarówno jego plan i opis przebiegu, jak i własne refleksje i wnioski studentki/studenta.

Dokumentacja zadania 5

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę zawierającą opis obserwowanego dziecka, swoje uwagi i wnioski oraz refleksje po omówieniu sytuacji dziecka z nauczycielką/nauczycielem.

Dokumentacja zadania 6

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę zawierającą: tytuł i nazwisko autora programu nauczania w klasach I-III przyjętego do realizacji w szkole,
- wykaz podręczników wykorzystywanych w klasie, w której prowadzi samodzielne zajęcia: nazwiska autorów, tytuły, nazwę wydawnictwa oraz własne uwagi,
- opisuje wyniki analizy podręczników pod kątem przedstawienia w nich osób różnej płci.

Dokumentacja zadania 7

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę na temat aktywności dziewczynek i chłopców oraz interakcji nauczycielki/nauczyciela z dziećmi różnej płci.

Dokumentacja zadania 8

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę zawierającą charakterystykę i opinię na temat swoich relacji z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student: może zamieścić w *Zeszytach praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Doiñośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4.5.3.5. Instrukcja do praktyki obserwacyjno-projektowej – język angielski

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z nauczaniem języka angielskiego

Rok studiów III, semestr 5

Czas trwania praktyki: 40 godzin lekcyjnych

Praktykę pedagogiczną przygotowującą do nauczania języka angielskiego studentka/student odbywa w klasach I-III szkoły podstawowej. Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 40 godzin lekcyjnych. Wymagane 40 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do przedszkola codziennie na pięć godzin przez kolejne 8 dni, bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadań	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	15 godzin	Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz ewentualne spontaniczne włączanie się do prowadzenia niektórych elementów zajęć
2	10 godzin	Przygotowanie się do samodzielnie prowadzonych zajęć. Zapoznanie się z programami nauczania, rozkładami materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela. Ustalanie z opiekunem praktyki planu jej przebiegu, konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta planów zajęć, omówienie prowadzonych zajęć.
3	15 godzin	Samodzielne prowadzenie przez studentkę/studenta zajęć z dziećmi według wcześniej przygotowanych i zatwierdzonych przez opiekuna planów zajęć.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

Obserwując przebieg zajęć edukacyjnych studentka/student:

- odnotowuje temat zajęć w języku angielskim,
- śledzi przebieg obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszycie praktyk*,
- obserwuje stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela metody, formy pracy i pomoce dydaktyczne,
- obserwuje sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela oraz zróżnicowanie poziomu aktywności poszczególnych dzieci,
- zwraca uwagę na zachowanie i aktywność uczniów podczas zajęć,
- zwraca uwagę na relacje interpersonalne i „klimat” emocjonalny panujący podczas zajęć,
- zwraca uwagę na sposób oceniania uczennic/uczniów, zadawania i kontrolowania pracy domowej.

Zadanie 2

Przygotowanie się do samodzielnego prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Studentka/student:

- ustala z opiekunem praktyk harmonogram własnych zajęć,
- analizuje program nauczania dla klas I-III przyjęty do realizacji w szkole, w której odbywa praktykę,
- zapoznaje się z rozkładem materiału oraz podręcznikami innymi materiałami wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela w klasie, w której będzie samodzielnie prowadzić zajęcia edukacyjne,
- zapoznaje się z klasą, w której będzie prowadziła/prowadził zajęcia edukacyjne,
- samodzielnie przygotowuje plany zajęć,
- opracowane plany konsultuje z opiekunem praktyk.

Zadanie 3

Samodzielne prowadzenie przez studentkę/studenta zajęć edukacyjnych według wcześniej przygotowanych i zatwierdzonych przez opiekuna planów.

Studentka/student:

- podejmuje działania według wskazówek opiekuna praktyk, zgodnie z programem nauczania realizowanym w danej klasie,
- prowadzi samodzielnie zajęcia edukacyjne w obecności nauczycielki/nauczyciela-opiekuna praktyk.

W planach prowadzonych samodzielnie zajęć należy uwzględnić następujące działania:

- wprowadzanie nowego słownictwa i zwrotów,
- utrwalanie słownictwa i zwrotów np. z wykorzystaniem gry w *Bingo*, *flash cards*,
- nauka piosenki w języku angielskim,
- element zajęć z wykorzystaniem nagrań audio,
- czytanie bądź opowiadanie odpowiednio zilustrowanego tekstu bajki, historyjki, opowiadania (dobranego stosownie do wieku i umiejętności uczestników zajęć) i ustalenie stopnia zrozumienia treści przez dzieci.

Sugerowane teksty:

- o The three little pigs,
- o The little red hen,
- o The turnip,
- o The three kittens.
- zabawy słowno-ruchowe,
- zabawy ze śpiewem,
- zabawy integracyjne,
- stworzenie „małej książeczki” – stosownie do realizowanej tematyki,
- inne działania - według wskazówek opiekuna praktyk, zgodnie z potrzebami dzieci i planem pracy.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram,
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym studentka/student:
 - prowadzi zapiski dotyczące przebiegu obserwowanych zajęć,
 - odnotowuje własne spostrzeżenia i wyciągnięte wnioski,
 - zamieszcza zatwierdzone przez opiekuna praktyk plany prowadzonych przez siebie zajęć oraz, w miarę możliwości, materiały wykorzystane na zajęciach,
 - zamieszcza wypełnione arkusze „*Post-lesson questionnaire*” do każdej prowadzonej przez siebie lekcji.

Dokumentacja realizacji zadania 1

Studentka/student zamieszcza opis wszystkich obserwowanych zajęć edukacyjnych. Opis powinien zawierać:

- zapis tematu zajęć,
- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem: stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela, z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela,
- opis sposobu oceniania uczennic/uczniów,
- zapis treści zadania domowego,
- opis aktywności uczennic/uczniów w toku zajęć,
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć.

Dokumentacja zadania 2

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę zawierającą tytuł i nazwisko autora programu nauczania w klasach I-III przyjętego do realizacji w szkole,
- wykaz używanych podręczników w klasie, w której prowadzi samodzielne zajęcia: nazwiska autorów, tytuły, nazwę wydawnictwa oraz własne uwagi,
- opracowane przez siebie plany własnych zajęć.

Dokumentacja realizacji zadania 3

Studentka/student:

- załącza opis przebiegu prowadzonych zajęć,
- zamieszcza notatkę zawierającą analizę i ocenę przebiegu prowadzonych przez siebie zajęć,
- opisuje refleksje związane z pełnieniem roli nauczycielki/nauczyciela oraz prowadzeniem zajęć w języku angielskim.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytach praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4.5.3.6. Instrukcja do praktyki dyplomowej

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z nauczaniem języka angielskiego

Rok studiów III, semestr 6

Czas trwania praktyki: 40 godzin lekcyjnych

Praktyka pedagogiczna realizowana w semestrze 6 to ostatnia praktyka w toku studiów, w czasie której studentka/student doskonali swoje umiejętności nauczycielskie. Praktykę odbywa się w szkole, w klasie I, II albo III według własnego wyboru, z uwzględnieniem możliwości placówki. Praktyka może także przebiegać w następujący sposób: 20 godzin w szkole i 20 godzin w oddziale przedszkolnym realizującym obowiązkowe przygotowanie przedszkolne.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 40 godzin lekcyjnych. Wymagane 40 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do szkoły codziennie na pięć godzin lekcyjnych przez kolejne 8 dni bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczyła/uczestniczył w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadań	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	10 godzin	Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz ewentualne spontaniczne włączanie się do prowadzenia niektórych elementów zajęć.
2	5 godzin	Zapoznanie się z programami nauczania, rozkładami materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela; Ustalanie z opiekunem praktyki planu jej przebiegu, konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta planów zajęć, omawianie samodzielnie prowadzonych zajęć.
3	20 godzin	Samodzielne prowadzenie przez studentkę/studenta zajęć edukacyjnych według wcześniej przygotowanych i zatwierdzonych przez opiekuna planów lub projektów zajęć, w tym przynajmniej dwukrotnie samodzielne prowadzenie zajęcia w całym dniu aktywności.
4	5 godzin	Zapoznanie się z przyjętą w szkole procedurą pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczennicom/uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; Obserwacja zajęć w zespole korekcyjno-kompensacyjnym albo zajęć dydaktyczno-wyrównawczych; Rozmowa z osobą prowadzącą zajęcia korekcyjno-kompensacyjne lub dydaktyczno-wyrównawcze na temat obserwowanych zajęć.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz ewentualne spontaniczne włączanie się w prowadzenie niektórych elementów zajęć.

Realizacja tego zadania ma służyć przede wszystkim przygotowaniu się studentki/studenta do samodzielnego prowadzenia zajęć. Poznanie uczennic/uczniów, stylu pracy nauczycielki/nauczyciela, wstępna orientacja w wiedzy i kompetencjach szkolnych poszczególnych dzieci, zdobycie ich zaufania to główne cele tego etapu praktyki. Przed przystąpieniem do obserwacji warto przemyśleć jej przebieg zarówno w odniesieniu do obszarów obserwacji, jak i możliwości współdziałania z nauczycielką/nauczycielem i nawiązywania kontaktów z uczennicami/uczniami. Poniższe zadania mają ułatwić zaprojektowanie własnych działań w pierwszym etapie praktyki.

W toku obserwacji pracy nauczycielki/nauczyciela-opiekuna praktyk studentka/student:

- zapoznaje się z klasą (grupą), w której będzie prowadzić zajęcia edukacyjne,
- obserwuje czynności nauczycielki/nauczyciela i uczennic/uczniów,
- obserwuje sposób funkcjonowania klasy (grupy) oraz zapoznaje się z realizowanymi treściami kształcenia, tak, by móc zaprojektować plany prowadzonych przez siebie zajęć,
- śledzi tok metodyczny obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytach praktyk*,
- obserwuje sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela oraz zróżnicowanie poziomu aktywności poszczególnych dzieci, zwracając szczególną uwagę na zróżnicowanie ze względu na płeć,
- zwraca uwagę na poziom rozwoju mowy i myślenia, okres skupienia uwagi, pamięć,
- obserwuje poziom opanowania umiejętności czytania i pisanie u dzieci,
- obserwuje funkcjonowanie dzieci w toku rozwiązywania zadań matematycznych,
- obserwuje aktywność artystyczną dzieci – plastyczno-techniczną i muzyczną,
- obserwuje funkcjonowanie w czasie zajęć uczniów z trudnościami w nauce,
- pomaga uczennicom/uczniom doświadczającym trudności w nauce w wykonywaniu zadań,
- obserwuje, w toku zajęć ruchowych, poziom rozwoju motoryki dzieci,
- analizuje sposób oceniania uczennic/uczniów, zadawania i kontrolowania pracy domowej,
- obserwuje zachowanie się dzieci w czasie przerw,
- spontanicznie włącza się w tok zajęć i podejmuje czynności nauczycielki/nauczyciela,
- odnotowuje swoje obserwacje w *Zeszytach praktyk*.

Zadanie 2

Zapoznanie się z programami nauczania, rozkładami materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela.

Ustalenie z opiekunem praktyki planu jej przebiegu, konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta planów zajęć lub projektów, omówienie prowadzonych przez studentkę/studenta zajęć;

- studentka/student ustala z nauczycielką/nauczycielem harmonogram samodzielnie prowadzonych zajęć;
- na podstawie lektury wymienionych w zadaniu dokumentów i rozmów z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk studentka/student opracowuje plany zajęć.

Zadanie 3

Samodzielne prowadzenie przez studentkę/studenta zajęć edukacyjnych według wcześniej przygotowanych i zatwierdzonych przez opiekuna planów lub projektów. **Przynajmniej dwukrotnie studentka/student prowadzi samodzielnie zajęcia w całym dniu aktywności.**

Studentka/student:

- podejmuje działania według wskazówek opiekuna praktyk, zgodnie z programem nauczania realizowanym w danej klasie,

- prowadzi zajęcia w zakresie wszystkich obszarów edukacyjnych, w tym **przynajmniej**:
 - czterokrotnie zajęć z zakresu edukacji polonistycznej,
 - trzykrotnie zajęcia z zakresu edukacji matematycznej,
 - dwukrotnie zajęcia z zakresu edukacji środowiskowej,
 - dwukrotnie zajęcia muzyczne,
 - dwukrotnie zajęcia plastyczno-techniczne,
 - dwukrotnie zajęcia ruchowe,
- w toku zajęć z zakresu edukacji polonistycznej należy podjąć zróżnicowane działania edukacyjne obejmujące doskonalenie umiejętności słuchania, mówienia, czytania i pisania,
- w toku zajęć z zakresu edukacji matematycznej przynajmniej raz należy wprowadzić nowy materiał nauczania oraz prowadzić ćwiczenia rachunku pamięciowego i rozwiązywanie zadań z treścią,
- w toku zajęć plastycznych należy zaprojektować zastosowanie ciekawej techniki plastycznej bądź wykonanie atrakcyjnego dla dzieci wytworu, zadbać o zgromadzenie potrzebnych materiałów (np. poinformować wcześniej uczennice/uczniów o potrzebie ich przyniesienia), wydać instrukcje, pomagać w trakcie realizacji pracy oraz dokonać jej oceny,
- w toku zajęć muzycznych należy przeprowadzić naukę nowej piosenki oraz inne działania uzgodnione z nauczycielką/nauczycielem,
- w toku zajęć ruchowych należy organizować zróżnicowaną aktywność ruchową obejmującą ćwiczenia i zabawy bieżne, rzutne, skoczne, równoważne, zwinnościowe, z elementami współdziałania w zespole,
- przynajmniej raz w toku każdego zajęć edukacyjnych studentka/student organizuje pracę w grupach oraz stosuje metody aktywizujące dzieci,
- wykorzystuje materiały, podręczniki i pomoce dydaktyczne dostępne w placówce, a także samodzielnie opracowuje niezbędne do prowadzenia zajęć pomoce,
- kontroluje i ocenia pracę uczennic/uczniów,
- zadaje i kontroluje pracę domową,
- studentka/student dwukrotnie nagrywa (w zależności od możliwości audio lub video) prowadzone przez siebie zajęcia, a następnie analizuje swój sposób komunikowania się z dziećmi: cechy języka, jakim się posługuje, komunikaty kierowane do dzieci (zwracając uwagę na sposób zwracania się do dzieci różnej płci) oraz ilość czasu przeznaczanego na interakcje z dziewczynkami i chłopcami.

W toku praktyki studentka/student może także, po uzgodnieniu z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk, prowadzić badania realizowane w ramach przygotowywania swojej pracy licencjackiej.

Zadanie 4

Zapoznanie się z przyjętą w szkole procedurą pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczennicom/uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz obserwacja zajęć w zespole korekcyjno-kompensacyjnym albo zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i ich omówienie.

Studentka/student:

- przeprowadza rozmowę z pedagogiem szkolnym na temat procedur i form pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- na podstawie obserwacji zajęć edukacyjnych i rozmowy z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk rozpoznaje sytuację szkolną uczennic/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczęszczającymi do klasy (grupy), w której prowadzi samodzielnie zajęcia edukacyjne,
- obserwuje przebieg i zachowanie uczennic/uczniów w toku zajęć korekcyjno-kompensacyjnych albo zajęć dydaktyczno-wychowawczych, zwracając szczególną uwagę na:
 - organizację, metody i rodzaje zadań stawianych przed uczennicami/uczniami,
 - charakter interakcji między nauczycielką/nauczycielem i uczennicami/uczniami; reakcje nauczycielki/nauczyciela na błędy uczennic/uczniów,

- aktywność uczennic/uczniów w toku zajęć,
- omawia przebieg zajęć z nauczycielką/nauczycielem.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz jej harmonogram,
 - opiekun praktyk wystawia ocenę pracy studentki/studenta, wyrażoną stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii;
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja realizacji zadania 1

Studentka/student zamieszcza:

- opis wszystkich obserwowanych zajęć edukacyjnych; opis powinien zawierać:
 - zapis tematu zajęć,
 - opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych
 - opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela, z uwzględnieniem płci dzieci,
 - opis sposobu oceniania uczennic/uczniów,
 - zapis treści zadania domowego,
 - opis aktywności uczniów w toku zajęć,
 - charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
 - opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć.

Dokumentacja realizacji zadania 2

Studentka/student zamieszcza:

- informacje na temat programu klas I-III przyjętego do realizacji w szkole, w której odbywa praktykę, podaje autora i tytuł programu oraz autora i tytuły podręczników i zeszytów ćwiczeń wykorzystywanych przez nauczycielkę/nauczyciela w klasie, w której odbywa praktykę;
- harmonogram zajęć własnych;
- plany lub projekty wszystkich prowadzonych zajęć edukacyjnych.

Dokumentacja realizacji zadania 3

Studentka/student:

- załącza opis przebiegu prowadzonych zajęć,
- zamieszcza notatkę zawierającą analizę i ocenę przebiegu prowadzonych przez siebie zajęć,
- opisuje refleksje związane z pełnieniem roli nauczyciela,
- przedstawia wyniki analizy nagrań prowadzonych przez siebie zajęć (ze szczególnym naciskiem na komunikowanie się z dziećmi oraz interakcje z dziewczynkami i chłopcami),
- zamieszcza notatkę zawierającą charakterystykę i opinię na temat swoich relacji z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja realizacji zadania 4

Studentka/student zamieszcza:

- notatkę zawierającą opis procedury i form pomocy psychologiczno-pedagogicznej sporządzonej na podstawie przeprowadzonych rozmów i obserwacji;
- pisemną relację z zajęć na podstawie prowadzonej obserwacji:
 - zapis tematu zajęć,
 - opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
 - opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela,
 - opis aktywności uczennic/uczniów w toku zajęć,
 - charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
 - opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytcie praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Doiñołłaska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
LUDZKI
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

■ DOKUMENTACJA PRAKTYK STUDENCKICH

Kierunek: *pedagogika*

Specjalność: ***edukacja wczesnoszkolna i wychowanie
przedszkolne z opieką nad dzieckiem***

- 4.6.1. Program praktyk pedagogicznych
- 4.6.2. Regulamin organizacyjny praktyk
- 4.6.3. Instrukcje do praktyk
 - 4.6.3.1. Praktyka obserwacyjna w semestrze II
 - 4.6.3.2. Praktyka obserwacyjna w semestrze III
 - 4.6.3.3. Praktyka obserwacyjno-asystencka w semestrze IV
 - 4.6.3.4. Praktyka obserwacyjno-projektowa w semestrze V
 - 4.6.3.5. Praktyka dyplomowa w semestrze VI

 POPRZEZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.6.1. PROGRAM PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

specjalność:

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA I WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE Z OPIEKĄ NAD DZIECKIEM

1. Cele praktyk

- umożliwienie zastosowania w praktyce wiedzy i umiejętności zdobywanych podczas zajęć na uczelni,
- praktyczne przygotowanie studentek/studentów do podjęcia pracy w charakterze nauczycielki/nauczyciela przedszkola oraz edukacji wczesnoszkolnej,
- uwrażliwienie studentkom/studentom na dostrzeganie trudności rozwojowych dzieci w wieku przedszkolnym w świetle koncepcji edukacji włączającej.

2. Czas trwania praktyk i miejsce ich odbywania

Studentki/studenti specjalności *Edukacja przedszkolna i wychowanie przedszkolne z opieką nad dzieckiem* odbywają praktyki w wymiarze 180 godzin lekcyjnych następującego planu:

I rok

Semestr II 30 godzin – przedszkole

II rok

Semestr III 30 godzin – szkoła, klasa II lub III

Semestr IV 40 godzin – przedszkole

III rok

Semestr V 40 godzin – od 1 września – klasa I

Semestr VI 40 godzin – szkoła, klasa do wyboru, lub 20 godzin – szkoła, klasa do wyboru, 20 godzin – oddział przedszkolny w szkole podstawowej lub grupa odbywająca obowiązkowe przygotowanie do szkoły w przedszkolu

3. Zadania studentki/studenta podczas praktyki:

- poznanie charakteru, struktury organizacyjnej, zadań i zasad funkcjonowania placówki, w której praktyka jest odbywana (np. zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem rady rodziców, regulaminem rady pedagogicznej, kodeksem ucznia, wewnątrzszkolnym systemem oceniania itp.);
- zapoznanie się z zakresem czynności wykonywanych przez pracowników zatrudnionych w danej placówce (nauczycieli, personelu pomocniczego, pedagoga, dyrektora itp.), stosowanymi przez nich metodami, formami i narzędziami pracy (np. poprzez obserwowanie prowadzonych przez opiekuna praktyk zajęć, zapoznanie się z programami nauczania/wychowania i podręcznikami, zeszytami ćwiczeń i kartami pracy, pomoc w przygotowaniu pomocy dydaktycznych);
- obserwacja zajęć i aktywne uczestnictwo w różnego rodzaju działaniach podejmowanych stale bądź okazjonalnie przez nauczycieli (np. obserwacja całego dnia aktywności dzieci, zajęć programowych i opcjonalnych; próby samodzielnego prowadzenia niektórych elementów zajęć z dziećmi, uczestnictwo w zebraniach z rodzicami oraz w procesie udzielania pomocy i porad, w przygotowywaniu uroczystości);
- obserwacja zachowań dzieci pod kątem poziomu ich rozwoju, ze zwróceniem szczególnej uwagi na dzieci manifestujące trudności rozwojowe, w tym adaptacyjne do grupy rówieśniczej, w celu rozwinięcia umiejętności przeprowadzania wstępnej diagnozy pedagogicznej na podstawie obserwacji.

- samodzielne prowadzenie różnych zajęć według scenariuszy lub projektów przygotowanych uprzednio (w uzgodnieniu z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk). Próby podejmowania samodzielnie indywidualnej pracy z dzieckiem zdolnym, przejawiającym trudności wychowawcze, dydaktyczne - w zależności od potrzeb i zainteresowań studentki/studenta;
- zapoznanie się z dokumentacją prowadzoną przez pracowników przedszkola (dziennik lekcyjny, dziennik zajęć, plany nauczania, plany wychowawcze, arkusze obserwacyjne, karty oceny opisowej, teczki diagnostyczne).

Opracowano: Zespół ds. kształcenia praktycznego w ramach projektu „Poprzez praktykę do profesjonalizmu – nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Data/aktualizacja: 2011/2012, 2014 [wersja 3]

4.6.2. REGULAMIN ORGANIZACYJNY PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

specjalność

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA I WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE Z OPIEKĄ NAD DZIECKIEM

1. Harmonogram odbywania praktyki

Harmonogram odbywania praktyki studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce, w której odbywa praktykę. Indywidualny harmonogram jest zależny od godzin pracy placówki, możliwości opiekuna praktyki oraz studentki/studenta.

W czasie praktyk odbywanych w II, III i V semestrze studentki/studenti:

- obserwują działania nauczycielek/nauczycieli (opiekunów praktyk) oraz zachowanie się dzieci podczas zajęć, posiłków, wyjścia do ogrodu przedszkolnego i poza teren przedszkola,
- współuczestniczą w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć przez nauczycielki/nauczycieli.

W czasie odbywanych w IV i VI semestrze studentki/studenti:

- w pierwszych dniach praktyki:

- obserwują działania nauczycielek/nauczycieli (opiekunów praktyk) oraz zachowanie się dzieci podczas zabaw, zajęć, posiłków, wyjścia do ogrodu przedszkolnego i poza teren przedszkola lub szkoły,
- współuczestniczą w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć przez nauczycielki/nauczycieli.

- w kolejnych dniach praktyki:

- prowadzą zajęcia w ramach dnia aktywności edukacyjnej, według samodzielnie przygotowanych scenariuszy lub projektów zajęć (uprzednio uzgodnionych i skonsultowanych z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk).

2. Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowuje harmonogram odbywania praktyki,
 - uzyskuje potwierdzenie jej rozpoczęcia i zakończenia (pieczętka placówki i podpis dyrektora oraz opiekuna praktyki w placówce).
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym:
 - opisuje przebieg obserwowanych oraz prowadzonych przez siebie zajęć (scenariusze, projekty),
 - zapisuje różnego rodzaju informacje zdobyte podczas odbywania praktyki, a także własne spostrzeżenia i refleksje dotyczące pracy placówki oraz obserwowanych w niej zjawisk.

3. Ocena i zaliczenie praktyk:

- Oceny pracy studentki/studenta podczas odbywania praktyki dokonuje opiekun w placówce, w której praktyka jest odbywana. **Ocena** wyrażana jest w postaci **krótkiej opinii o pracy studentki/studenta** w czasie odbywania praktyki **oraz stopnia** wyrażanego liczbą w skali od 2 do 5. Ocenę i opinię opiekun praktyki wpisuje do *Dziennika praktyk* na stronach 2-3 oraz na stronach końcowych.
- Zaliczenia praktyki (wpisu do Indeksu) dokonuje opiekun praktyki w DSW na podstawie przedłożonego przez studentkę/studenta *Dziennika praktyk* oraz *Zeszytu praktyk* w terminach zgodnych z organizacją roku akademickiego.

4. Wybór placówki przyjmującej na praktykę

Studentka/student samodzielnie wybiera placówkę, w której będzie odbywała/odbywał praktykę lub w razie trudności korzysta z pomocy uczelnianego opiekuna praktyk.

5. Skierowanie na praktykę

Skierowanie na praktykę studentka/student otrzymuje osobiście uczelnianego opiekuna praktyk. Skierowanie na praktykę z ramienia Dolnośląskiej Szkoły Wyższej składa się z dwóch części: część A (dla instytucji) oraz część B (dla DSW). Część A podpisaną przez uczelnianego opiekuna praktyk studentka/student zostawia w placówce, do której została/został przyjęta/przyjęty na praktykę, natomiast część B (potwierdzenie przyjęcia na praktykę) dostarcza uczelnianemu opiekunowi praktyk w terminach zgodnych z organizacją roku akademickiego.

6. Niezbędne dokumenty

Studentka powinna /student powinien posiadać dwa egzemplarze programu, regulaminu praktyk pedagogicznych oraz instrukcji do praktyki realizowanej w danym semestrze. Jeden regulamin (ważny przez cały okres trwania studiów) oraz jeden program i jedną instrukcję do praktyki pozostawia do użytku własnego, pozostałe powinien przedstawić dyrekcji placówki, do której zgłasza się na praktykę. Wśród dokumentów przekazanych opiekunowi praktyk przydzielonemu studentce/studentowi przez dyrekcję powinien się znaleźć arkusz obserwacji – kompetencje nauczycielskie praktykantki/praktykanta.

W ostatnim dniu praktyki studentka/student przedkłada opiekunowi praktyk w placówce, w której odbywa praktykę *Dziennik praktyk*. Opiekun potwierdza liczbę zrealizowanych godzin (tygodni) oraz treści zawarte w *Dzienniku* pieczętką oraz własnoręcznym podpisem.

Uczelniany opiekun praktyk nie jest zobligowany do potwierdzenia oceny wystawionej przez opiekuna praktyk w placówce, w której studentka/student odbywała/odbywał praktykę.

Opracowano: *Zespół ds. kształcenia praktycznego w ramach projektu „Poprzez praktykę do profesjonalizmu – nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.*

Data/aktualizacja: 2011/2012, 2014 [wersja 3]

4.6.3 INSTRUKCJE DO PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH

4.6.3.1 INSTRUKCJA DO PRAKTYKI OBSERWACYJNEJ W PRZEDSZKOLU – SEMESTR II

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z opieką nad dzieckiem

Rok studiów I, semestr 2

Czas trwania praktyki: 30 godzin lekcyjnych

Pierwsza praktyka studencka jest okazją do przyjrzenia się codzienności przedszkolnej z perspektywy obserwatora. Warto z tej okazji skorzystać i rejestrować swoje doświadczenia i przeżycia z pierwszych dni pobytu w przedszkolu. Będą cennym materiałem do refleksji pedagogicznej i osobistej w dalszym toku kształcenia. Praktyka obserwacyjna stwarza również możliwość dostrzeżenia problemów, które mogą stać się inspiracją do późniejszego podjęcia badań w celu przygotowania pracy dyplomowej.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 30 godzin lekcyjnych. Wymagane 30 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi na praktykę codziennie na 5 godzin przez 6 kolejnych dni bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. W drugim przypadku należy przychodzić o różnych porach. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce. Studentka/student realizuje praktykę w jednej, dowolnej grupie.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadania	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	24 godzin	Obserwacja czynności nauczycieli oraz dzieci w ciągu dnia aktywności, obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz spontaniczne włączanie się do niektórych elementów zajęć
2	3 godziny	Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców oraz inną dokumentacją regulującą pracę placówki. Zapoznanie się programem wychowania przedszkolnego oraz inną dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci)
3	3 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

Obserwacja czynności nauczycieli oraz dzieci w ciągu dnia aktywności, obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk. **W toku praktyki studentka powinna/student powinien na przynajmniej raz rozpocząć praktykę o godzinie otwarcia placówki (obserwacja schodzenia się dzieci) oraz przynajmniej raz zakończyć praktykę w chwili zamknięcia placówki (obserwacja rozchodzenia się dzieci).** W toku obserwacji należy unikać postawy oceniającej, a starać się poznawać i rozumieć obserwowane zdarzenia. W trakcie

obserwacji działań nauczycielki/nauczyciela w centrum zainteresowania studentki/studenta powinien/na się znaleźć nauczycielka/nauczyciel i jej/jego działania podczas dnia aktywności. Analizując postępowanie nauczycielki/nauczyciela można skonfrontować wyniki dokonywanych obserwacji z postulatami pedagogicznymi i własnym doświadczeniem w roli przedszkolaka. Można też dokonać myślowego eksperymentu i spróbować wczuć się w rolę dziecka i odnotować swoje przeżycia.

Studentka/student przeprowadza obserwację:

- schodzenia się dzieci do przedszkola,
- wykonywania przez dzieci czynności samoobsługowych: ubieranie się, mycie się, spożywanie posiłków,
- wyjścia dzieci na zewnątrz budynku: ubieranie się dzieci, zabawy na powietrzu,
- zabaw dowolnych dzieci: obserwacja zabaw dziewczynek i chłopców, tematyka zabaw, wykorzystane zabawki, czas trwania zabawy, zabawy samotne i grupowe, dostęp do zabawek,
- zabaw zorganizowanych przez nauczycielkę/nauczyciela,
- zajęć z zakresu kształcenia językowego: np. słuchanie przez dzieci bajki, nauka wiersza na pamięć, wypowiedanie się na określony temat – obserwowanie poziomu rozwoju mowy, okresu skupienia uwagi,
- zajęć plastycznych: obserwowanie tworzenia rysunków i innych prac plastycznych (jaka jest tematyka prac podejmowanych samorzutnie, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci, jakie możliwości wyboru ma dziecko),
- zajęć muzycznych: w miarę możliwości studentka/student uczestniczy w zajęciach muzyczno-ruchowych (rytmika), nauce piosenki, obserwuje poczucie rytmu i melodii u dzieci,
- zajęć ruchowych: obserwowanie różnic indywidualnych w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, zwrócenie uwagi na koordynację ruchów, równowagę,
- odpoczynku dzieci: obserwacja przygotowania do leżakowania, zasypiania, zachowania po przebudzeniu, zachowania nauczycielki/nauczyciela podczas leżakowania,
- rozchodzenia się dzieci do domów,
- pomieszczeń przedszkolnych: studentka/student wykonuje schematyczny rysunek rozkładu sali, w której przebywają dzieci.

Obserwując przebieg zajęć edukacyjnych studentka/student:

- odnotowuje temat zajęć,
- śledzi przebieg obserwowanych zajęć i odnotowuje go w Zeszycie praktyk,
- obserwuje stosowane przez nauczycielkę metody, formy pracy i pomoce dydaktyczne,
- obserwuje sposoby aktywizowania i dyscyplinowania dzieci przez nauczycielkę/nauczyciela, w tym dyscyplinowane dziewczynek i chłopców (jak często, w jaki sposób i z jakiego powodu są dyscyplinowani chłopcy i dziewczynki) oraz zróżnicowanie poziomu aktywności poszczególnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem płci,
- zwraca uwagę na zachowanie i aktywność dzieci podczas zajęć,
- zwraca uwagę na relacje interpersonalne i „klimat” emocjonalny panujący podczas zajęć,
- zwraca uwagę na sposób oceniania dzieci.

Podejmuje samodzielne działania w obecności nauczycielki/nauczyciela, w tym:

- pomaga dzieciom w wykonywaniu czynności samoobsługowych, dbając o to, by ich nie wyręczać,
- rozmawia z dziećmi, czyta im bajki lub opowiadania,
- podejmuje rozmowy z dziećmi, włącza się w ich zabawy,
- dba o bezpieczeństwo dzieci.

Zadanie 2

Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców oraz inną dokumentacją regulującą pracę placówki. Zapoznanie się programem wychowania przedszkolnego, przewodnikami metodycznymi oraz inną dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci).

Przedszkole to również instytucja, której działalność regulują przepisy, regulaminy i programy. Analizując dokumenty przedszkola warto zastanowić się nad granicami swobody nauczyciela i dzieci.

Zadanie 5

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Studentka/student:

- w pierwszym dniu praktyki przedstawia opiekunowi program, regulamin i instrukcję do praktyki oraz ustala harmonogram odbywania praktyki;
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz harmonogram jej przebiegu;
 - wystawiona zostaje przez opiekuna ocena pracy studenta wyrażona stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii,
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym studentka/student zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja zadania 1

Studentka/student sporządza notatkę z przebiegu dnia aktywności, która powinna zawierać: opis zachowania dzieci w toku obserwowanych sytuacji, zajęć edukacyjnych oraz działań podejmowanych przez nauczycielkę/nauczyciela i dzieci; opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta; szkic pomieszczeń, w których przebywają dzieci; własne refleksje i odczucia związane z pobytem w przedszkolu.

Opis zajęć edukacyjnych powinien zawierać:

- zapis tematu zajęć,
- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem: stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, formy pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela: z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela,
- opis sposobu oceniania dzieci,
- opis aktywności dzieci w toku zajęć,
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć.

Dokumentacja zadania 2

Studentka/student zamieszcza notatkę zawierającą tytuł i nazwisko autora programu wychowania przedszkolnego przyjętego do realizacji w placówce, w której odbywa praktykę, wykaz używanych przewodników metodycznych: nazwiska autorów, tytuły, nazwę wydawnictwa oraz własne uwagi na temat analizowanych materiałów.

4.6.3.2 Instrukcja do praktyki obserwacyjno-asystenckiej w klasie II lub III

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z opieką nad dzieckiem

Rok studiów II, semestr 3

Czas trwania praktyki: 30 godzin lekcyjnych

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 30 godzin lekcyjnych. Wymagane 30 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do szkoły codziennie na 5 godzin przez kolejne 6 dni bądź kilka razy w tygodniu aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczył/a w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadania	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	5 godzin	Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycieli i uczniów w ciągu dnia aktywności. (Studentka/student uczestniczy w całym dniu aktywności.)
2	15 godzin	Obserwowanie zajęć edukacyjnych prowadzonych przez opiekuna praktyk.
3	4 godziny	Uczestniczenie za zgodą nauczycielki/nauczyciela w przygotowaniu i realizacji wybranych elementów zajęć, wycieczek klasowych lub uroczystościach klasowych i szkolnych.
4	2 godziny	Uczestniczenie w roli obserwatora w organizowanym przez nauczycielkę/nauczyciela spotkaniu z rodzicami lub Radzie Pedagogicznej.
5	1 godzina	Zapoznanie się ze statutem szkoły, wewnątrzszkolnym systemem oceniania, programem wychowawczym i programem profilaktyki.
6	1 godzina	Zapoznanie się z programem nauczania w klasach I-III i wykazem podręczników przyjętych do realizacji w klasach I-III.
7	2 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycielki/nauczyciela i uczniów w ciągu dnia aktywności.

Podczas dnia aktywności studentka/student:

- obserwuje organizację przestrzeni w klasie, jej zagospodarowanie (ustawienie mebli, dekoracje) i sporządza schematyczny rysunek rozkładu sali lekcyjnej,
- obserwuje schodzenie się dzieci do klasy i przygotowania do rozpoczęcia zajęć,

- obserwuje sposób rozpoczynania dnia aktywności – czynności organizacyjno-porządkowe, przywitania,
- obserwuje czynności nauczycielki/nauczyciela i uczniów podejmowane w ciągu dnia,
- obserwuje zachowanie uczniów podczas zajęć, zwracając szczególną uwagę na:
 - sposób wypowiedzania się uczniów,
 - kontrolę uwagi,
 - poziom opanowania umiejętności czytania i pisania,
 - funkcjonowanie dzieci w toku rozwiązywania zadań matematycznych,
 - aktywność artystyczną dzieci – plastyczno-techniczną (obserwuje tworzenie przez dzieci rysunków i innych prac plastycznych, obserwuje, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci)
 - aktywność muzyczną (zwraca uwagę na poczucie rytmu i melodii u dzieci, ich zaangażowanie, możliwości głosowe),
 - w toku zajęć ruchowych zwraca uwagę na poziom rozwoju motoryki dzieci, (obserwuje różnice indywidualne w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, zwraca uwagę na koordynację ruchów, równowagę),
 - funkcjonowanie w czasie zajęć uczniów z trudnościami w nauce,
- obserwuje zachowanie się dzieci w czasie przerw (zabawy, spożywanie posiłków, rodzaje podejmowanych przez dzieci interakcji),
- zwraca uwagę na stosunki emocjonalne i społeczne w klasie i zachowania społeczne uczniów,
- obserwuje zakończenie dnia aktywności i rozchodzenie się dzieci.

Na realizację tego zadania proponuje się przeznaczyć pięć godzin. Czas ten można przeznaczyć zarówno na poznawanie przebiegu dnia aktywności i sytuacji rutynowych, jak też na obserwację uczniów w różnych sytuacjach edukacyjnych i społecznych.

Zadanie 2

Obserwowanie zajęć edukacyjnych prowadzonych przez opiekuna praktyk.

Obserwując przebieg zajęć edukacyjnych studentka/student:

- odnotowuje temat zajęć,
- śledzi przebieg obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytcie praktyk*,
- obserwuje stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela metody, formy pracy i pomoce dydaktyczne,
- obserwuje sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela oraz zróżnicowanie poziomu aktywności poszczególnych uczniów,
- zwraca uwagę na zachowanie i aktywność uczniów podczas zajęć,
- zwraca uwagę na relacje interpersonalne i „klimat” emocjonalny panujący podczas zajęć,
- zwraca uwagę na sposób oceniania uczniów, sposób zadawania i kontrolowania pracy domowej.

Zadanie 3

Uczestniczenie w przygotowaniu i realizacji wybranych elementów zajęć, wycieczek klasowych lub uroczystościach klasowych i szkolnych.

Studentka/student:

- uzgadnia z nauczycielką/nauczycielem czas i formę udziału w zajęciach prowadzonych przez nauczycielkę/nauczyciela,
- podejmuje samodzielne działania w obecności nauczycielki/nauczyciela,
- w czasie przerw podejmuje rozmowy z uczniami, włącza się w zabawy uczniów.

Zadanie 4

Uczestniczenie w roli obserwatora w organizowanym przez nauczycielkę/nauczyciela spotkaniu z rodzicami lub szkoleniowej Radzie Pedagogicznej.

Studentka/student:

- uzgadnia z nauczycielką/nauczycielem możliwość uczestnictwa w zebraniu rodziców,
- rejestruje przebieg zebrania i problemy poruszane przez rodziców i nauczycielkę/nauczyciela;
albo:
- uzgadnia z dyrektorem szkoły możliwość uczestnictwa w Radzie Pedagogicznej,
- rejestruje przebieg zebrania i problemy poruszane przez nauczycieli i dyrektora szkoły.

Zadanie 5 i 6

Zapoznanie się ze statutem szkoły, wewnątrzszkolnym systemem oceniania, programem wychowawczym i programem profilaktyki oraz z programem nauczania w klasach I-III, wykazem podręczników przyjętych do realizacji w klasach I-III.

Zadanie 7

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Studentka/student:

- w pierwszym dniu praktyki przedstawia opiekunowi program, regulamin i instrukcję praktyki i ustala harmonogram własnej praktyki,
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz harmonogram jej przebiegu,
 - wystawiona zostaje przez opiekuna ocena pracy studenta wyrażona stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii,
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w którym studentka/student zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja zadania 1

Studentka/student sporządza notatkę z przebiegu dnia aktywności, która powinna zawierać:

- opis zachowania uczniów w toku obserwowanych zajęć edukacyjnych i przerw;
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta;
- własne refleksje i odczucia związane z pobytem w szkole.

Dokumentacja zadania 2

Studentka/student zamieszcza opis wszystkich obserwowanych zajęć edukacyjnych. Opis powinien zawierać:

- zapis tematu zajęć,
- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela;
- opis sposobu oceniania uczniów,
- zapis treści zadania domowego;
- opis aktywności uczniów w toku zajęć;
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć;
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta;

- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć.

Dokumentacja zadania 3

Studentka/student zamieszcza

- notatkę informującą o formie własnego uczestnictwa w zajęciach,
- opis podejmowanych interakcji z uczniami,
- własne refleksje i odczucia związane z podejmowanymi działaniami.

Dokumentacja zadania 4

Studentka/student zamieszcza krótkie sprawozdanie z przebiegu zebrania z rodzicami albo Rady Pedagogicznej, opisuje zdarzenia, które wzbudziły szczególne zainteresowanie oraz własne uwagi i refleksje.

Dokumentacja zadania 5 i 6

Studentka/student zamieszcza notatkę zawierającą: tytuł i nazwisko autora programu nauczania w klasach I-III przyjętego do realizacji w szkole, w której odbywa praktykę, wykaz używanych podręczników: nazwiska autorów, tytuły, nazwę wydawnictwa oraz własne uwagi.

Dokumentacja zadania 7

Studentka/student charakteryzuje i opiniuje swoje relacje z nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wymienionych powyżej sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytach praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

4.6.3.3 Instrukcja do praktyki obserwacyjno-asystenckiej w przedszkolu

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z opieką nad dzieckiem

Rok studiów II, semestr 4

Czas trwania praktyki: 40 godzin lekcyjnych

Praktyka obserwacyjno-asystencka w przedszkolu jest drugą praktyką realizowaną w przedszkolu. Studentka/student zna już ogólnie specyfikę tej instytucji, może zarówno pogłębić tę wiedzę, jak i spróbować swoich sił w samodzielnym nawiązywaniu kontaktów z dziećmi, uczestniczeniu w zabawach, codziennych czynnościach dzieci, organizowaniu i prowadzeniu zajęć edukacyjnych w przedszkolu. Wszystkie obserwacje i doświadczenia zebrane podczas działań podejmowanych z dziećmi warto konfrontować z wiedzą dotyczącą rozwoju dziecka, postulatami na temat postępowania wychowawczego z dzieckiem w wieku przedszkolnym oraz wiedzą metodyczną wyniesioną z zajęć. Mimo że nie ma regulaminowego wymogu realizowania praktyki we wszystkich grupach wiekowych, to studenci/ki, którzy wiążą swoją przyszłość zawodową z pracą w przedszkolu, powinni zadbać o to, aby zaplanować swój czas (orientacyjnie 15 godzin) tak, aby spędzić po kilka godzin w różnych grupach wiekowych. Zaleca się, w miarę możliwości placówki, przeprowadzenie przynajmniej części zajęć w grupie odbywającej roczne przygotowanie do szkoły.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 40 godzin lekcyjnych. Wymagane 40 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do przedszkola codziennie na pięć godzin przez kolejne 8 dni, bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka/student uczestniczył/a w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadań	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	10 godzin	Obserwacja czynności nauczycieli oraz dzieci w ciągu dnia aktywności. Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz spontaniczne włączanie się w prowadzenie niektórych elementów zajęć.
2	2 godziny	Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców, realizowanym programem wychowania przedszkolnego oraz dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci). Zapoznanie się z rozkładem materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela.
3	6 godzin	Podjęcie próby opisu dziecka manifestującego trudności adaptacyjne do grupy rówieśniczej (we współpracy z nauczycielką/nauczycielem).
4	20 godzin	Samodzielne zajmowanie się grupą dzieci, sprawowanie nad nimi opieki, nadzorowanie i organizowanie zabaw i zajęć. Samodzielne prowadzenie zajęć edukacyjnych według wcześniej przygotowanych i zatwierdzonych przez opiekuna scenariuszy lub projektów (10 jednostek zajęciowych).
5	2 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp. Konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta scenariuszy lub projektów, omówienie prowadzonych zajęć.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

W toku obserwacji przebiegu dnia aktywności w przedszkolu należy zwrócić uwagę na:

- schodzenie się dzieci do przedszkola, (przynajmniej raz studentka/student rozpoczyna praktykę z chwilą otwarcia placówki),
- wykonywanie przez dzieci czynności samoobsługowych – ubieranie, mycie, spożywanie posiłków,
- wyjścia dzieci na zewnątrz budynku – ubieranie się dzieci, zabawy na powietrzu,
- zabawy dowolne dzieci – obserwacja zabaw dziewczynek i chłopców (czym się bawią, gdzie, w jaki sposób), tematyka zabaw, wykorzystane zabawki, czas trwania zabawy, zabawy samotne i grupowe,
- interakcje między dziewczynkami i chłopcami: czy podejmują aktywności wspólnie czy osobno, jakie formy przybiera ich wspólna aktywność,
- zabawy zorganizowane przez nauczycielkę/nauczyciela,
- odpoczynek dzieci – obserwacja przygotowania do leżakowania, zasypiania, zachowania po przebudzeniu,
- rozchodzenie się dzieci do domów (przynajmniej raz studentka/student kończy praktykę z chwilą zamknięcia placówki),
- pomieszczenia przedszkolne – studentka/student wykonuje schematyczny rysunek rozkładu sali, w której przebywają dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem kąciaków dla dziewczynek i chłopców (jeśli znajdują się w sali) oraz dostępności różnego rodzaju elementów wyposażenia (zabawek, materiałów plastycznych, książek) dla dzieci.

W toku obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez opiekuna praktyki należy przeprowadzić obserwację:

- **zajęć z zakresu kształcenia językowego** – np. słuchanie przez dzieci bajki, nauka wiersza na pamięć, wypowiedanie się na określony temat, przygotowanie do nauki czytania i pisanie, obserwowanie poziomu rozwoju mowy, okresu skupienia uwagi,
- **zajęć z zakresu kształcenia matematycznego** – obserwowanie umiejętności przeliczania, porównywania liczebności zbiorów, prób dodawania i odejmowania na konkretach,
- **zajęć plastycznych i ćwiczeń grafomotorycznych** – obserwowanie tworzenia rysunków i innych prac plastycznych (jaka jest tematyka prac podejmowanych samorzutnie, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci),
- **zajęć muzycznych** – w miarę możliwości studentka/student uczestniczy w zajęciach muzyczno-ruchowych – rytmika, nauce piosenki, obserwuje poczucie rytmu i melodii u dzieci,
- **zajęć ruchowych** – obserwowanie różnic indywidualnych w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, zwrócenie uwagi na koordynację ruchów, równowagę,
- zajęć zorganizowanych prowadzonych na terenie przedszkola, np. nauki języka angielskiego, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych itp.,
- w toku obserwacji zajęć edukacyjnych należy zwrócić uwagę na aktywność dziewczynek i chłopców oraz kontekst, sposób i częstotliwość zwracania się nauczycielki/nauczyciela do dzieci różnej płci.

Zadanie 2

Zapoznanie się ze statutem przedszkola, regulaminem Rady Rodziców, realizowanym programem wychowania przedszkolnego oraz dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela-opiekuna praktyk (dziennik zajęć, arkusze obserwacji dzieci); zapoznanie się z rozkładem materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela.

- studentka/student zapoznaje się z wymienionymi dokumentami, zwłaszcza dokumentacją prowadzoną przez nauczycielkę/nauczyciela,

- studentka/student analizuje program realizowany w przedszkolu oraz podręczniki i pomoce wykorzystywane przez nauczycielkę/nauczyciela grupy, w której będzie samodzielnie prowadzić zajęcia,
- studentka/student analizuje podręczniki i pomoce (np. karty pracy) pod kątem przedstawienia w nich dziewczynek i chłopców oraz kobiet i mężczyzn (jak wyglądają, czym się zajmują, w jakich kontekstach są przedstawieni), a także osób z niepełnosprawnością.

Zadanie 3

W oparciu o obserwację studentka/student wybiera dziecko wyróżniające się swym zachowaniem na tle grupy i nawiązuje z nim kontakt. Stara się zaobserwować dziecko w różnych momentach przebywania w placówce, w tym w momencie przyprowadzenia dziecka przedszkola przez opiekuna, w trakcie zajęć, w trakcie swobodnej zabawy itp. Na podstawie dokonanej obserwacji oraz poznanych tekstów z zakresu pedagogiki i psychologii, studentka/student opisuje zachowanie dziecka, próbując je zinterpretować. Swoje opracowanie przedstawia nauczycielce/nauczycielowi i poddaje je dyskusji. Studentka/student sporządza notatkę zawierającą opis zachowań dziecka, swoją interpretację oraz refleksje z dyskusji z opiekunem praktyk.

Zadanie 4

W toku samodzielnego wypełniania roli nauczycielki/nauczyciela, studentka/student spontanicznie włącza się w tok zajęć i podejmować czynności nauczycielki/nauczyciela poprzez:

- sprawowanie opieki nad dziećmi w ciągu całego dnia pobytu dzieci w przedszkolu,
- organizację zajęć i zabaw dowolnych dzieci oraz udział w nich,
- inicjowanie zabaw, zajęć manualnych,
- rozmowy z dziećmi, czytanie,
- pomoc dzieciom w wykonywaniu czynności samoobsługowych, dbając o to, by ich nie wyręczać,
- dbanie o bezpieczeństwo dzieci.

W toku samodzielnego wypełniania roli nauczycielki/nauczyciela, studentka/student samodzielnie przeprowadzi zajęcia edukacyjne:

- **podejmując działania według wskazówek opiekuna praktyk, zgodnie z programem nauczania realizowanym w danej grupie**, prowadzi zajęcia (stosowne do wieku dzieci) w zakresie wszystkich obszarów edukacyjnych, w tym **przynajmniej**:
 - dwukrotnie zajęcia rozwijające funkcje językowe,
 - dwukrotnie zajęcia kształtujące elementarne pojęcia matematyczne,
 - raz zajęcia muzyczne,
 - raz zajęcia plastyczno-techniczne,
 - raz zajęcia ruchowe;
- w toku zajęć z zakresu edukacji językowej studentka powinna/student powinien podjąć zróżnicowane działania edukacyjne obejmujące doskonalenie umiejętności słuchania, mówienia oraz przygotowania do nauki czytania i pisanie,
- w toku zajęć kształtujących elementarne pojęcia matematyczne studentka powinna/student powinien prowadzić ćwiczenia przeliczania, porównywania liczebności zbiorów, próby dodawania i odejmowania na konkretach,
- w toku zajęć plastycznych studentka powinna/student powinien zaprojektować zastosowanie ciekawej techniki plastycznej bądź wykonanie atrakcyjnego dla dzieci wytworu, wydać dzieciom instrukcje, pomagać w trakcie realizacji pracy oraz dokonać jej oceny i ekspozycji,
- w toku zajęć muzycznych studentka powinna/student powinien przeprowadzić naukę nowej piosenki oraz inne działania uzgodnione z nauczycielką/nauczycielem,
- w toku zajęć ruchowych studentka/student organizuje zróżnicowaną aktywność ruchową obejmującą ćwiczenia i zabawy bieżne, rzutne, skoczne, równoważne, zwinnościowe, z elementami współdziałania w zespole,
- w toku każdego zajęcia edukacyjnych organizuje pracę w grupach, stosuje metody aktywizujące dzieci.

Zadanie 5

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp. Konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta scenariuszy lub projektów oraz omówienie prowadzonych zajęć.

Studentka/student:

- przedstawia opiekunowi praktyk program, regulamin i instrukcję praktyk i ustala harmonogram praktyki;
- przedstawia nauczycielce/nauczycielowi-opiekunowi praktyk opracowane przez siebie scenariusze lub projekty zajęć do konsultacji;
- po samodzielnym przeprowadzaniu zajęć omawia z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk przebieg zajęć;
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz harmonogram jej przebiegu,
 - wystawiona zostaje przez opiekuna ocena pracy studenta wyrażona stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii,
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w nim zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja realizacji zadania 1

Studentka/student zamieszcza:

- krótki opis przebiegu dnia w przedszkolu,
- opis sytuacji i zdarzeń, które szczególnie zainteresowały studentkę/studenta,
- zapis refleksji i odczuć związanych z obserwowanymi sytuacjami,
- opis organizacji sali z uwzględnieniem podziału na kąciaki dla dziewczynek i chłopców (jeśli takie występują) oraz sposobu wykorzystania kąciaków przez dzieci różnej płci,
- zapis tematu zajęć i krótki opis przebiegu zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk z zakresu:
 - kształcenia matematycznego,
 - zajęć plastycznych i ćwiczeń grafomotorycznych,
 - zajęć muzycznych,
 - zajęć zorganizowanych prowadzonych na terenie przedszkola, np. nauki języka angielskiego, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych itp.,
- zapis własnych refleksji i przemyśleń na temat obserwowanych zajęć.

Dokumentacja realizacji zadania 2

Studentka/student zamieszcza:

- informacje na temat programu realizowanego w przedszkolu, w którym odbywa praktykę, podaje tytuł programu, autora, myśl przewodnią programu,
- wynik analizy podręczników i innych wykorzystanych materiałów pod kątem płci i niepełnosprawności,
- zapis uwag i refleksji związanych z analizowanymi materiałami.

Dokumentacja realizacji zadania 3

W oparciu o obserwację studentka/student opracowuje wstępną diagnozę pedagogiczną, zawierającą opis zachowań dziecka i ewentualnych jego źródeł oraz refleksje z dyskusji z opiekunem praktyk na temat zachowania wybranego dziecka i opracowanej diagnozy.

Dokumentacja realizacji zadania 4

Studentka/student zamieszcza:

- opis sytuacji, w jakich samodzielnie zajmowała się grupą dzieci, i działań, które podejmowała/podejmował
- zapis uwag i refleksji związanych z wchodzeniem w rolę nauczycielki/nauczyciela,
- samodzielnie opracowane scenariusze lub projekty wszystkich przeprowadzonych zajęć edukacyjnych,
- opisy przebiegu przeprowadzonych zajęć,
- zapis refleksji na temat przeprowadzonych zajęć z elementami oceny realizacji założonych celów.

Dokumentacja realizacji zadania 5

Studentka/student zamieszcza:

- opis współpracy z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk;
- swoje uwagi i refleksje na temat przebiegu współpracy z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytach praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4.6.3.4 Instrukcja do praktyki obserwacyjnej wrześniowej - klasa I

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z opieką nad dzieckiem

Rok studiów III, semestr 5

Czas trwania praktyki: 40 godzin lekcyjnych

Celem praktyki jest umożliwienie studentom/kom obserwacji i współuczestniczenia w pierwszych dniach pobytu dzieci w szkole w klasie pierwszej. Praktyka pozwala na zdobycie doświadczeń niezbędnych przy podejmowaniu pierwszej pracy w edukacji wczesnoszkolnej.

Studentka/student zobowiązana/y jest do rozpoczęcia praktyki w dniu inauguracji roku szkolnego tak, aby obserwować przebieg pierwszego spotkania nauczycielki/nauczyciela z dziećmi, rodzicami, a także pierwsze dni adaptacji dzieci w szkole. Studentka powinna/student powinien zgłosić się w szkole, w której będzie odbywać praktykę, w czerwcu (przed ukończeniem roku szkolnego) w celu ustalenia szczegółów dotyczących rozpoczęcia jej realizacji.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 40 godzin lekcyjnych. Wymagane 40 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do szkoły codziennie na pięć godzin przez kolejne 8 dni, bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka uczestniczyła/ student uczestniczył w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadania	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	4 godziny	Obserwacja przebiegu pierwszego dnia uczniów klasy I w szkole.
2	14 godzin	Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycieli i uczniów w pierwszych dniach pobytu dzieci w szkole. Obserwację należy prowadzić w pierwszej połowie września. Studentka/student przynajmniej raz uczestniczy w całym dniu aktywności.
3	2 godziny	Obserwacja przebiegu pierwszego zebrania z rodzicami uczniów.
4	14 godzin	Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk.
5	4 godziny	Obserwacja zachowania dzieci w celu dostrzeżenia dziecka manifestującego trudności adaptacyjne do grupy rówieśniczej. Charakterystyka takich zachowań z próbą wyjaśnienia ich występowania, po wcześniejszej rozmowie z nauczycielką/nauczycielem.
6	2 godziny	Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk: planowanie przebiegu praktyki, analiza i omówienie z opiekunem przebiegu praktyk.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Pierwszy dzień w szkole to dla dzieci i rodziców ważne doświadczenie, a dla nauczycieli poważne zadanie organizacyjne. W centrum zainteresowań studentki/ta powinny się znaleźć obydwa aspekty tego wydarzenia. Kolejne dni w szkole to przede wszystkim proces konfrontacji oczekiwań i wymagań dzieci, rodziców i nauczycieli. W toku wzajemnych interakcji krystalizują się reguły organizujące zespół klasowy, dzieci wchodzą w rolę ucznia, ustala się system norm określających relacje między nauczycielem i uczniami. Praktyka wrześnieowa ma być okazją do prześledzenia procesu tworzenia się społeczności klasowej, wchodzenia dzieci w rolę uczniów, obserwowania działań nauczycielki w roli animatora życia społecznego klasy. Poniższy katalog czynności (1, 2) ma ułatwić studentce/studentowi realizację tych zadań.

Zadanie 1

Obserwacja przebiegu pierwszego spotkania nauczycielki/nauczyciela z dziećmi i rodzicami.

Studentka/student:

- przychodzi do szkoły przed rozpoczęciem zajęć i obserwuje organizację i przebieg pierwszego dnia pobytu uczniów pierwszej klasy w szkole,
- zwraca uwagę na zachowanie dzieci i rodziców,
- obserwuje sposób powitania uczniów,
- obserwuje spotkanie dzieci z nauczycielką/nauczycielem w klasie.

Zadanie 2

Obserwacja sytuacji społecznych i edukacyjnych oraz działań nauczycieli i uczniów w pierwszych dniach pobytu dzieci w szkole. **Obserwację należy prowadzić w pierwszej połowie września.** Studentka/student przynajmniej raz uczestniczy w całym dniu aktywności.

Podczas dnia aktywności studentka/student:

- obserwuje przychodzenie dzieci do szkoły,
- obserwuje schodzenie się dzieci do klasy i przygotowania do rozpoczęcia zajęć,
- obserwuje sposób rozpoczynania dnia aktywności: czynności organizacyjno-porządkowe, przywitania,
- obserwuje proces zapoznawania się dzieci między sobą,
- obserwuje proces poznawania dzieci przez nauczycielkę/nauczyciela,
- obserwuje działania nauczycielki/nauczyciela, zwracając uwagę na sposoby wspomagania procesu adaptacji uczniów do środowiska szkolnego,
- obserwuje działania nauczycielki/nauczyciela związane z ustalaniem miejsc uczniów w klasie,
- obserwuje zachowanie uczniów podczas zajęć, szczególnie zwracając uwagę na różnice indywidualne między dziećmi w zakresie:
 - aktywności werbalnej uczniów (np. sposób wypowiedzania się uczniów),
 - poziomowi opanowania umiejętności czytania i pisania,
 - funkcjonowanie dzieci w toku rozwiązywania zadań matematycznych,
 - aktywności plastyczno-technicznej dzieci (np. tworzenie przez dzieci rysunków i innych prac plastycznych; studentka/student obserwuje, którą ręką dziecko wykonuje czynności, jak trzyma przybory do rysowania, pędzel, nożyczki, jaki jest poziom sprawności manualnej dzieci),
 - aktywności muzycznej (studentka/student zwraca uwagę np. na poczucie rytmu i melodii u dzieci, ich zaangażowanie, możliwości głosowe),
 - aktywności ruchowej dzieci (np. poziom rozwoju motoryki dzieci; studentka/student obserwuje różnice indywidualne w zakresie rozwoju motoryki dużej dzieci, zwraca uwagę na koordynację ruchów, równowagę itp.)
- obserwuje zachowanie się dzieci w czasie przerw (zabawy, spożywanie posiłków, rodzaje podejmowanych przez dzieci interakcji, aktywność dziewczynek i chłopców);
- zwraca uwagę na stosunki interpersonalne w klasie szkolnej i zachowania społeczne uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem kontaktów między dziewczynkami i chłopcami,

- obserwuje zakończenie dnia aktywności i rozchodzenie się dzieci.

Zadanie 3

Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz spontaniczne włączanie się do prowadzenia niektórych elementów zajęć;

Obserwując przebieg zajęć edukacyjnych studentka/student:

- odnotowuje temat zajęć,
- śledzi przebieg obserwowanych zajęć i odnotowuje go w Zeszycie praktyk,
- obserwuje stosowane przez nauczycielkę/nauczyciela metody, formy pracy i pomoce dydaktyczne,
- obserwuje sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela, zwracając szczególną uwagę na płeć,
- zwraca uwagę na zachowanie i aktywność uczniów podczas zajęć,
- zwraca uwagę na relacje interpersonalne i „klimat” emocjonalny panujący podczas zajęć,
- zwraca uwagę na sposób oceniania uczniów, sposób zadawania i kontrolowania pracy domowej.

Zadanie 4

Obserwacja przebiegu pierwszego zebrania nauczycielki/nauczyciela z rodzicami uczniów.

Studentka/student uczestniczy w pierwszym zebraniu nauczycielki/nauczyciela z rodzicami.

Obserwując jego przebieg studentka/student opisuje:

- podejmowaną tematykę,
- nawiązywanie przez nauczycielkę/nauczyciela relacji z rodzicami oraz sposób prowadzenia zebrania,
- zaobserwowane relacje interpersonalne i „klimat” całego spotkania.

Zadanie 5

Studentka/student obserwuje dziecko manifestujące trudności z adaptacją do grupy. Nawiązuje z nim kontakt, a następnie opisuje zachowanie dziecka z próbą jego uzasadnienia, sięgając również do literatury. Swoimi uwagami i wnioskami na temat zauważonych zachowań dziecka dzieli się z nauczycielką/nauczycielem. Po rozmowie z nauczycielką/nauczycielem zapisuje swoje obserwacje i refleksje.

Zadanie 6

Studentka/student:

- analizuje program nauczania dla klas I-III przyjęty do realizacji w szkole, w której odbywa praktykę,
- prowadzi analizę podręczników pod kątem przedstawiania osób różnej płci (tego, jak wyglądają, czym się zajmują, w jakich kontekstach są pokazywane, jak często się pojawiają),
- zapoznaje się z rozkładem materiału oraz podręcznikami innymi materiałami wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela w klasie, w której odbywa praktykę.

Zadanie 7

Studentka/student w toku przynajmniej dwóch wybranych zajęć koncentruje się na aktywności dziewczynek i chłopców oraz interakcjach nauczycielki/nauczyciela z dziećmi różnej płci.

Studentka/student sprawdza i odnotowuje:

- liczbę interakcji nawiązywanych przez nauczycielkę/nauczyciela z dziewczynkami i chłopcami,
- sytuacje i kontekst, w jakim interakcje te są nawiązywane,
- częstotliwość zgłaszania się do odpowiedzi dziewczynek i chłopców,
- częstotliwość udzielania głosu dzieciom różnej płci.

Zadanie 8

Konsultacje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk – planowanie przebiegu praktyki, omówienie obserwacji itp.

Studentka/student:

- przedstawia opiekunowi praktyk program, regulamin i instrukcję praktyk i ustala harmonogram praktyki;
- wykorzystuje pozostały czas sukcesywnie podczas całej praktyki na rozmowy i konsultacje z nauczycielką/nauczycielem opiekunem praktyk.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz harmonogram jej przebiegu;
 - wystawiona zostaje przez opiekuna ocena pracy studenta wyrażona stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii,
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w nim zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja zadania 1

Studentka/student zamieszcza opis organizacji i przebiegu pierwszego dnia pobytu uczniów klasy pierwszej w szkole oraz własne refleksje na temat obserwowanych zdarzeń.

Dokumentacja zadania 2

Studentka/student sporządza notatkę z przebiegu dnia aktywności, która powinna zawierać:

- opis zachowania uczniów w toku obserwowanych zajęć i przerw,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki//studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z pobytem w szkole.

Dokumentacja zadania 3

Studentka/student zamieszcza opis wszystkich obserwowanych zajęć edukacyjnych. Opis powinien zawierać:

- zapis tematu zajęć,
- opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
- opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela, włączając w to porównanie aktywizowania i dyscyplinowania dziewczynek i chłopców,
- opis sposobu oceniania uczniów,
- zapis treści zadania domowego,
- opis aktywności uczniów w toku zajęć,
- charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
- opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki//studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć,
- opis własnego uczestnictwa w zajęciach i podejmowanych próbach interakcji z uczniami,
- własne refleksje i odczucia związane z podejmowanymi samodzielnie działaniami.

Dokumentacja zadania 4

Studentka/student:

- sporządza notatkę z przebiegu pierwszego zebrania nauczycielki/nauczyciela z rodzicami uczniów, zawierającą zarówno jego plan i opis przebiegu, jak i własne refleksje i wnioski studentki/studenta.

Dokumentacja zadania 5

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę zawierającą opis obserwowanego dziecka, swoje uwagi i wnioski oraz refleksje po omówieniu sytuacji dziecka z nauczycielką/nauczycielem.

Dokumentacja zadania 6

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę zawierającą: tytuł i nazwisko autora programu nauczania w klasach I-III przyjętego do realizacji w szkole, w której odbywa praktykę,
- wykaz używanych podręczników w klasie, w której prowadzi samodzielne zajęcia: nazwiska autorów, tytuły, nazwę wydawnictwa oraz własne uwagi,
- opisuje wyniki analizy podręczników pod kątem przedstawienia w nich osób różnej płci.

Dokumentacja zadania 7

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę na temat aktywności dziewczynek i chłopców oraz interakcji nauczycielki/nauczyciela z dziećmi różnej płci.

Dokumentacja zadania 8

Studentka/student:

- zamieszcza notatkę zawierającą charakterystykę i opinię na temat swoich relacji z nauczycielką/nauczycielem -opiekunem praktyk.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student: może zamieścić w *Zeszytach praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Doiñośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4.6.3.5 Instrukcja do praktyki dyplomowej

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z opieką nad dzieckiem

Rok studiów III, semestr 6

Czas trwania praktyki: 40 godzin lekcyjnych

Praktyka pedagogiczna realizowana w semestrze 6 to ostatnia praktyka w toku studiów, w czasie której studentka/student doskonali swoje umiejętności nauczycielskie. Praktyka odbywana jest w szkole, w klasie I, II albo III według własnego wyboru, z uwzględnieniem możliwości placówki, w której praktyka jest realizowana. Praktyka może także przebiegać w następujący sposób: 20 godzin w szkole i 20 godzin w oddziale przedszkolnym realizującym obowiązkowe przygotowanie przedszkolne.

Studentka/student ma za zadanie zrealizować praktykę w wymiarze 40 godzin lekcyjnych. Wymagane 40 godzin może być realizowane w sposób ciągły, np. studentka/student przychodzi do szkoły codziennie na pięć godzin lekcyjnych przez kolejne 8 dni bądź kilka razy w tygodniu, aż zrealizuje wymaganą liczbę godzin. Wymagane jest, aby przynajmniej raz w ciągu praktyki studentka uczestniczyła /student uczestniczył w całym dniu aktywności. Indywidualny harmonogram studentka/student ustala z opiekunem praktyki w placówce.

Godziny praktyki należy zagospodarować w następujący sposób:

Lp.	Orientacyjny czas realizacji zadań	Zadania do realizacji w toku praktyki
1	10 godzin	Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz ewentualne spontaniczne włączanie się do prowadzenia niektórych elementów zajęć.
2	5 godzin	Zapoznanie się z programami nauczania, rozkładami materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela; Ustalanie z opiekunem praktyki planu jej przebiegu, konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta scenariuszy, omawianie samodzielnie prowadzonych zajęć.
3	20 godzin	Samodzielne prowadzenie przez studentkę/studenta zajęć edukacyjnych według wcześniej przygotowanych i zatwierdzonych przez opiekuna scenariuszy lub projektów zajęć, w tym przynajmniej dwukrotnie studentka/student prowadzi samodzielnie zajęcia w całym dniu aktywności.
5	5 godzin	Zapoznanie się z przyjętą w szkole procedurą pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; Obserwacja zajęć w zespole korekcyjno-kompensacyjnym albo zajęć dydaktyczno-wyrównawczych. Rozmowa z nauczycielką/nauczycielem prowadzącą zajęcia korekcyjno-kompensacyjne lub dydaktyczno-wyrównawcze na temat obserwowanych zajęć.

Wskazówki do realizacji zadań w czasie praktyki

Zadanie 1

Obserwowanie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyk oraz ewentualne spontaniczne włączanie się do prowadzenia niektórych elementów zajęć.

Realizacja tego zadania ma służyć przede wszystkim przygotowaniu się studentki/studenta do samodzielnego prowadzenia zajęć. Poznanie uczniów, stylu pracy nauczycielki/nauczyciela, wstępna orientacja w wiedzy i kompetencjach szkolnych poszczególnych uczniów, zdobycie ich zaufania to główne cele tego etapu praktyki. Przed przystąpieniem do obserwacji warto przemyśleć jej przebieg zarówno w odniesieniu do obszarów obserwacji, jak i możliwości współdziałania z nauczycielką/nauczycielem i nawiązywania kontaktów z uczniami. Poniższe zadania mają ułatwić zaprojektowanie własnych działań w pierwszym etapie praktyki.

W toku obserwacji pracy nauczycielki/nauczyciela-opiekuna praktyk

Studentka/student:

- zapoznaje się z klasą (grupą), w której będzie prowadzić zajęcia edukacyjne,
- obserwuje czynności nauczycielki/nauczyciela i uczniów,
- obserwuje sposób funkcjonowania klasy (grupy), realizowane treści kształcenia, tak, by móc zaprojektować scenariusze prowadzonych przez siebie zajęć,
- śledzi tok metodyczny obserwowanych zajęć i odnotowuje go w *Zeszytach praktyk*,
- obserwuje sposoby aktywizowania i dyscyplinowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela oraz zróżnicowanie poziomu aktywności poszczególnych uczniów, zwracając szczególną uwagę na zróżnicowanie ze względu na płeć,
- zwraca uwagę na poziom rozwoju mowy i myślenia, okres skupienia uwagi, pamięć,
- obserwuje poziom opanowania umiejętności czytania i pisanie u dzieci,
- obserwuje funkcjonowanie dzieci w toku rozwiązywania zadań matematycznych,
- obserwuje aktywność artystyczną dzieci – plastyczno-techniczną i muzyczną,
- obserwuje funkcjonowanie w czasie zajęć uczniów z trudnościami w nauce,
- pomaga uczniom doświadczającym trudności w nauce w wykonywaniu zadań,
- obserwuje, w toku zajęć ruchowych, poziom rozwoju motoryki dzieci,
- analizuje sposób oceniania uczniów, sposób zadawania i kontrolowania pracy domowej,
- obserwuje zachowanie się dzieci w czasie przerw,
- spontanicznie włącza się w tok zajęć i podejmuje czynności nauczycielki/nauczyciela,
- odnotowuje swoje obserwacje w *Zeszytach praktyk*.

Zadanie 2

Zapoznanie się z programami nauczania, rozkładami materiału oraz podręcznikami i pomocami dydaktycznymi wykorzystywanymi przez nauczycielkę/nauczyciela.

Ustalenie z opiekunem praktyki planu jej przebiegu, konsultowanie opracowanych przez studentkę/studenta scenariuszy lub projektów, omówienie prowadzonych przez studentkę/studenta zajęć;

- studentka/student ustala z nauczycielką/nauczycielem harmonogram samodzielnie prowadzonych zajęć;
- na podstawie lektury wymienionych w zadaniu dokumentów i rozmów z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk studentka/student opracowuje scenariusze zajęć.

Zadanie 3

Samodzielne prowadzenie przez studentkę/studenta zajęć edukacyjnych według wcześniej przygotowanych i zatwierdzonych przez opiekuna scenariuszy lub projektów. **Przynajmniej dwukrotnie studentka/student prowadzi samodzielnie zajęcia w całym dniu aktywności.**

Studentka/student:

- podejmuje działania według wskazówek opiekuna praktyk, zgodnie z programem nauczania realizowanym w danej klasie,
- prowadzi zajęcia w zakresie wszystkich obszarów edukacyjnych, w tym **przynajmniej**:
 - czterokrotnie zajęć z zakresu edukacji polonistycznej,
 - trzykrotnie zajęcia z zakresu edukacji matematycznej,
 - dwukrotnie zajęcia z zakresu edukacji środowiskowej,
 - dwukrotnie zajęcia muzyczne,
 - dwukrotnie zajęcia plastyczno-techniczne,
 - dwukrotnie zajęcia ruchowe,
- w toku zajęć z zakresu edukacji polonistycznej powinna/powinien podjąć zróżnicowane działania edukacyjne obejmujące doskonalenie umiejętności słuchania, mówienia, czytania i pisania,
- w toku zajęć z zakresu edukacji matematycznej przynajmniej raz powinna/powinien wprowadzić nowy materiał nauczania, prowadzić ćwiczenia rachunku pamięciowego oraz rozwiązywanie zadań z treścią,
- w toku zajęć plastycznych powinna/powinien zaprojektować zastosowanie ciekawej techniki plastycznej bądź wykonanie atrakcyjnego dla dzieci wytworu, zadbać o zgromadzenie potrzebnych materiałów (np. poinformować wcześniej uczniów o potrzebie ich przyniesienia), wydać uczniom instrukcje, pomagać w trakcie realizacji pracy oraz dokonać jej oceny,
- w toku zajęć muzycznych powinna/powinien przeprowadzić naukę nowej piosenki oraz inne działania uzgodnione z nauczycielką/nauczycielem,
- w toku zajęć ruchowych studentka/student organizuje zróżnicowaną aktywność ruchową obejmującą ćwiczenia i zabawy bieżne, rzutne, skoczne, równoważne, zwinnościowe, z elementami współdziałania w zespole,
- przynajmniej raz w toku każdego zajęć edukacyjnych organizuje pracę w grupach, stosuje metody aktywizujące dzieci,
- wykorzystuje materiały, podręczniki i pomoce dydaktyczne dostępne w placówce, a także samodzielnie opracowuje niezbędne przy prowadzeniu zajęć pomoce,
- kontroluje i ocenia pracę uczniów,
- zadaje i kontroluje pracę domową,
- studentka/student dwukrotnie nagrywa (w zależności od możliwości audio lub video) prowadzone przez siebie zajęcia, a następnie analizuje swój sposób komunikowania się z dziećmi: cechy języka, jakim się posługuje, komunikaty kierowane do dzieci (zwracając uwagę na sposób zwracania się do dzieci różnej płci) oraz ilość czasu przeznaczanego na interakcje z dziewczynkami i chłopcami.

W toku praktyki studentka/student może także, po uzgodnieniu z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk, prowadzić badania realizowane w ramach przygotowywania swojej pracy licencjackiej.

Zadanie 4

Studentka/student w oparciu o obserwację wybiera dziecko wyróżniające się swoim zachowaniem na tle grupy. Nawiązuje z nim kontakt i obserwuje je. Analizuje sytuację dziecka i odnosząc się do literatury, a także sięgając do testów pedagogicznych, studentka/student opracowuje projekt diagnostycznego badania socjometrycznego, jakie można by zastosować wobec obserwowanego dziecka. Opracowanie to przygotowuje w formie studium przypadku, które konsultuje z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk. Sporządza notatkę obejmującą zarówno doświadczenie opracowywania studium przypadku, jak i uwagi opiekuna praktyk na temat propozycji przeprowadzenia badań diagnostycznych oraz własne refleksje z odbytych z nim konsultacji.

Zadanie 5

Zapoznanie się z przyjętą w szkole procedurą pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Obserwacja zajęć w zespole korekcyjno-kompensacyjnym albo zajęć dydaktyczno-wyrównawczych. Rozmowa z nauczycielką/nauczycielem prowadzącą/prowadzącym zajęcia korekcyjno-kompensacyjne lub dydaktyczno-wyrównawcze na temat obserwowanych zajęć.

Studentka/student:

- przeprowadza rozmowę z pedagogiem szkolnym na temat procedur i form pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- na podstawie obserwacji zajęć edukacyjnych i rozmowy z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk rozpoznaje sytuację szkolną uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczęszczającymi do klasy (grupy), w której prowadzi samodzielnie zajęcia edukacyjne;
- obserwuje przebieg i zachowanie uczniów w toku zajęć korekcyjno-kompensacyjnych albo zajęć dydaktyczno-wychowawczych, w toku obserwacji zwracając szczególną uwagę na:
 - organizację, metody i rodzaje zadań stawianych przed uczniami;
 - charakter interakcji między nauczycielką/nauczycielem i uczniami; reakcje nauczycielki/nauczyciela na błędy uczniów;
 - aktywność uczniów w toku zajęć.
- omawia przebieg zajęć z nauczycielką/nauczycielem.

Dokumentacja praktyki

Studentka/student prowadzi dokumentację praktyki, na którą składa się:

- **Dziennik praktyk**, w którym:
 - odnotowany i potwierdzony zostaje fakt odbycia praktyki oraz harmonogram jej przebiegu;
 - wystawiona zostaje przez opiekuna ocena pracy studenta wyrażona stopniem oraz w postaci 2-3 zdaniowej opinii,
- **Zeszyt praktyk (segregator, portfolio)**, w nim zamieszcza sprawozdanie z realizacji zadań oraz własne refleksje na temat poczynionych obserwacji.

Dokumentacja realizacji zadania 1

Studentka/student zamieszcza:

- opis wszystkich obserwowanych zajęć edukacyjnych; opis powinien zawierać:
 - zapis tematu zajęć,
 - opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę/nauczyciela metod, form pracy, pomocy dydaktycznych
 - opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela, z uwzględnieniem płci uczniów,
 - opis sposobu oceniania uczniów,
 - zapis treści zadania domowego,
 - opis aktywności uczniów w toku zajęć,
 - charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
 - opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć.

Dokumentacja realizacji zadania 2

Studentka/student zamieszcza:

- informacje na temat programu klas I-III przyjętego do realizacji w szkole, w której odbywa praktykę, podaje tytuł programu, autora oraz autora i tytuły podręczników i zeszytów ćwiczeń używanych przez nauczycielkę/nauczyciela w klasie, w której odbywa praktykę;
- harmonogram zajęć własnych;
- scenariusze lub projekty wszystkich prowadzonych zajęć edukacyjnych.

Dokumentacja realizacji zadania 3

Studentka/student:

- załącza opis przebiegu prowadzonych zajęć,
- zamieszcza notatkę zawierającą analizę i ocenę przebiegu prowadzonych przez siebie zajęć,
- opisuje refleksje związane z pełnieniem roli nauczyciela,
- przedstawia wyniki analizy nagrań prowadzonych przez siebie zajęć (ze szczególnym naciskiem na komunikowanie się z dziećmi oraz interakcje z dziewczynkami i chłopcami),
- zamieszcza notatkę zawierającą charakterystykę i opinię na temat swoich relacji z nauczycielką/nauczycielem-opiekunem praktyk.

Dokumentacja realizacji zadania 4

Studentka/student:

- opracowuje studium przypadku, zawierające charakterystykę obserwowanego dziecka oraz propozycję badań diagnostycznych, które mogłyby pomóc lepiej rozpoznać sytuację obserwowanego dziecka.
- przygotowuje notatkę obejmującą zarówno doświadczenie opracowywania studium przypadku, jak i uwagi opiekuna praktyk na temat propozycji przeprowadzenia badań diagnostycznych oraz własne refleksje z odbytych z nim konsultacji.

Dokumentacja realizacji zadania 5

Studentka/student zamieszcza:

- notatkę zawierającą opis procedury i form pomocy psychologiczno-pedagogicznej sporządzonej na podstawie przeprowadzonych rozmów i obserwacji;
- pisemną relację z zajęć na podstawie prowadzonej obserwacji:
 - zapis tematu zajęć,
 - opis przebiegu zajęć z uwzględnieniem stosowanych przez nauczycielkę metod, form pracy, pomocy dydaktycznych,
 - opis działań nauczycielki/nauczyciela z uwzględnieniem sposobów aktywizowania uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela,
 - opis aktywności uczniów w toku zajęć,
 - charakterystykę „klimatu” emocjonalnego panującego podczas zajęć,
 - opis sytuacji i zachowań, które wzbudziły szczególne zainteresowanie studentki/studenta,
- własne refleksje i odczucia związane z przebiegiem obserwowanych zajęć.

Oprócz wyżej wymienionych sposobów dokumentacji przebiegu praktyki studentka/student może zamieścić w *Zeszytach praktyk* inne ważne lub szczególnie interesujące materiały i zapiski związane z praktyką.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOLECZNY

■ ARKUSZE OBSERWACJI DLA NAUCZYCIELA/NAUCZYCIELKI

- 4.7.1 Arkusz obserwacji działań i kompetencji praktykantki/praktykanta
praktyka pedagogiczna w przedszkolu
- 4.7.2 Arkusz obserwacji działań i kompetencji praktykantki/praktykanta
praktyka pedagogiczna, dyplomowa w szkole podstawowej - do wyboru w klasie I, II albo III
- 4.7.3 Arkusz obserwacji działań i kompetencji praktykantki/praktykanta
praktyka pedagogiczna w szkole lub przedszkolu

 **POPRAWZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU**

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.7.1 Arkusz obserwacji działań i kompetencji praktykantki/praktykanta

Imię i nazwisko studentki/studenta

Kierunek: Pedagogika

Specjalność:

Rok studiów:

Opis charakteru praktyk: (praktyka pedagogiczna w przedszkolu)

Czas trwania praktyki:

1. Czy studentka obserwowała/student obserwował daną sytuację? Proszę wstawić X w polu TAK albo NIE W zakresie sytuacji przedszkolnych:	TAK	NIE			
a) schodzenie się dzieci do przedszkola					
b) wykonywanie przez dzieci czynności samoobsługowych					
c) wyjście dzieci na zewnątrz budynku					
d) zabawy dowolne dzieci (indywidualne i grupowe)					
e) zabawy zorganizowane przez nauczycielkę/nauczyciela					
f) zajęcia z zakresu kształcenia językowego					
g) zajęcia plastyczne					
h) zajęcia muzyczne					
i) zajęcia ruchowe					
j) odpoczynek dzieci					
k) zajęcia zorganizowane, prowadzone na terenie przedszkola (np. nauka języka obcego, zajęcia logopedyczne, korekcyjne, korekcyjno-kompensacyjne itp.,)					
l) rozchodzenie się dzieci do domów					
m) organizacja pomieszczeń przedszkolnych, zagospodarowanie sali, w której przebywają dzieci (studentka/student sporządza schematyczny rysunek rozkładu sali)					
2. W zakresie aktywności własnej: Proszę wstawić X w polu, które najlepiej opisuje typowe lub najczęściej obserwowane zachowania praktykantki/praktykanta 0 – poważne zastrzeżenia do zachowania praktykantki/praktykanta w tym obszarze 1 – odpowiada oczekiwaniom nauczycielki/nauczyciela 2 – rozwija się satysfakcjonująco 3 – celująco, profesjonalnie, twórczo Pole BEZ OCENY – brak sytuacji umożliwiających ocenę tego obszaru	0	1	2	3	BEZ OCENY
a) pomaga dzieciom w wykonywaniu czynności samoobsługowych					
b) inicjuje zabawy, zajęcia manualne					
c) rozmawia z dziećmi, czyta					
d) dba o bezpieczeństwo dzieci					
e) odnotowuje swoje obserwacje w <i>Zeszytach praktyk</i>					
3. Uwagi zakresie kompetencji nauczycielskich praktykantki/praktykanta, dotyczących:					

a) wiedzy _____

Wnioski dotyczące dalszej pracy ze studentką/studentem:

b) umiejętności _____

Wnioski dotyczące dalszej pracy ze studentką/studentem:

c) predyspozycji _____

Wnioski dotyczące dalszej pracy ze studentką/studentem:

4. Kontakt praktykantki/praktykanta z opiekunką/opiekunem praktyk:

a) planowanie przebiegu praktyki _____

Wnioski dotyczące dalszej pracy ze studentką/studentem: _____

b) omówienie obserwacji i działań studentki/studenta

Wnioski dotyczące dalszej pracy ze studentką/studentem:

data
praktyki

podpis nauczycielki/nauczyciela-opiekuna

4.7.2 Arkusz obserwacji działań i kompetencji praktykantki/praktykanta

Imię i nazwisko
studentki/studenta _____

Kierunek: Pedagogika

Specjalność:

Rok studiów:

Opis charakteru praktyki (praktyka pedagogiczna, dyplomowa w szkole podstawowej - do wyboru w klasie I, II albo III)

Czas trwania praktyki:

1. Czy studentka obserwowała/student obserwował daną sytuację?	TAK	NIE
Proszę wstawić X w polu TAK albo NIE		
W zakresie zajęć prowadzonych przez opiekuna praktyki:		
a) obserwacja uczennic/uczniów w klasie, sposobu funkcjonowania klasy jako grupy		
b) obserwacja czynności nauczycielki/nauczyciela i uczennic/uczniów podczas lekcji		
c) śledzenie toku metodycznego obserwowanych zajęć, realizowanych treści kształcenia		
d) obserwacja sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczennic/uczniów przez nauczycielkę/nauczyciela		
e) obserwacja poziomu rozwoju mowy i myślenia uczennic/uczniów, okresów skupienia uwagi, pamięci		
f) obserwacja poziomu opanowania umiejętności czytania i pisanie u dzieci		
g) obserwacja funkcjonowania dzieci w toku rozwiązywania zadań matematycznych		
h) obserwacja aktywności artystycznej dzieci (plastyczno-technicznej i muzycznej)		
i) obserwacja funkcjonowania w czasie zajęć uczennic/uczniów z trudnościami w nauce		
j) obserwacja w toku zajęć ruchowych poziomu rozwoju motoryki dzieci		
k) obserwacja i analiza sposobu oceniania uczennic/uczniów, zadawania i kontrolowania pracy domowej		
l) obserwacja zachowania się dzieci w czasie przerw		
m) spontaniczne włączanie się podczas obserwacji w tok zajęć i podejmowanie czynności nauczyciela		
2. W zakresie aktywności własnej studentka/student:		
Proszę wstawić X w polu, które najlepiej opisuje typowe lub najczęściej obserwowane zachowania praktykantki/praktykanta		
0 – poważne zastrzeżenia do zachowania praktykantki/praktykanta w tym obszarze	0	1
1 – odpowiada oczekiwaniom nauczycielki/nauczyciela		
2 – rozwija się satysfakcjonująco		
3 – celująco, profesjonalnie, twórczo		
Pole BEZ OCENY – brak sytuacji umożliwiających ocenę tego obszaru		
2.1. Prowadziła/prowadził zajęcia w zakresie wszystkich obszarów edukacyjnych		

a) zajęcia z zakresu edukacji polonistycznej					
b) zajęcia z zakresu edukacji matematycznej					
c) zajęcia plastyczne					
d) zajęcia muzyczne					
e) zajęcia ruchowe					

3. Uwagi w zakresie kompetencji nauczycielskich praktykantki/praktykanta, dotyczących:

a) wiedzy _____

Wnioski do dalszej pracy ze studentką/studentem w tym zakresie:

b) umiejętności _____

Wnioski do dalszej pracy ze studentką/studentem w tym zakresie:

c) predyspozycji _____

Wnioski do dalszej pracy ze studentką/studentem w tym zakresie:

4. Kontakt praktykantki/praktykanta z opiekunką/opiekunem praktyk:

a) planowanie przebiegu praktyki _____

b) omówienie obserwacji i działań studentki/studenta _____

data
praktyki

podpis nauczycielki/nauczyciela-opiekuna

4.7.3 Arkusz obserwacji działań i kompetencji praktykantki/praktykanta

 Imię i nazwisko studentki/studenta

Kierunek:

Specjalność:

Rok studiów:

Opis charakteru praktyki (praktyka pedagogiczna w szkole lub przedszkolu)

Czas trwania praktyki:

1. Czy studentka/student obserwowała/obserwował daną sytuację?						TAK	NIE
Proszę wstawić X w polu TAK albo NIE							
W zakresie obserwacji:							
a) organizacji dnia placówki							
b) sposobu organizacji zajęć z dziećmi							
c) stosowanych metody wychowawczych							
d) przebiegu zajęć dydaktycznych							
e) pracy z dziećmi zdolnymi							
f) pracy z dziećmi sprawiającymi trudności wychowawcze							
g) pracy z dziećmi przejawiającymi dysfunkcje rozwojowe							
2. W zakresie aktywności własnej studentka/student:							
Proszę wstawić X w polu, które najlepiej opisuje typowe lub najczęściej obserwowane zachowania praktykantki/praktykanta							
0 – poważne zastrzeżenia do zachowania praktykantki/praktykanta w tym obszarze						0	1
1 – odpowiada oczekiwaniom nauczycielki/nauczyciela						2	3
2 – rozwija się satysfakcjonująco							BEZ OCENY
3 – celująco, profesjonalnie, twórczo							
Pole BEZ OCENY – brak sytuacji umożliwiających ocenę tego obszaru							
2.1. Spontanicznie włączała się/włączał się w tok zajęć i podejmowała/podejmował czynności nauczycielki/nauczyciela							
a) sprawując opiekę nad dziećmi w ciągu całego czasu pobytu w placówce							
b) pomagając dzieciom w wykonywaniu czynności samoobsługowych							
c) inicjując zabawy, zajęcia manualne							
d) organizując i nadzorując zajęcia i zabawy dowolne dzieci							
e) rozmawiając z dziećmi, czytając im							
f) dbając o bezpieczeństwo dzieci							
g) odnotowując swoje obserwacje w <i>Zeszytcie praktyk</i>							
2.2. Samodzielnie przeprowadzała/przeprowadzał zajęcia zgodnie ze specyfiką placówki							
a) zajęcia edukacyjne							

b) zajęcia artystyczne i rekreacyjne

c) zajęcia ruchowe.

3. Uwagi zakresie kompetencji nauczycielskich praktykantki/praktykanta, dotyczących:

a) wiedzy _____

Wnioski dotyczące dalszej pracy ze studentką/studentem: _____

b) umiejętności _____

Wnioski dotyczące dalszej pracy ze studentką/studentem: _____

c) predyspozycji _____

Wnioski dotyczące dalszej pracy ze studentką/studentem: _____

4. Kontakt praktykantki/praktykanta z opiekunką/opiekunem praktyk:

a) planowanie przebiegu praktyki _____

Wnioski dotyczące dalszej pracy ze studentką/studentem: _____

b) omówienie obserwacji i działań studentki/studenta _____

Wnioski dotyczące dalszej pracy ze studentką/studentem: _____

data

podpis nauczycielki/nauczyciela-opiekuna praktyki

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOLECZNY

■ **ARKUSZ SAMOBSERWACJI**
DLA PRAKTYKANTA/PRAKTYKANTKI
OCENA I PLANOWANIE WŁASNEGO UCZENIA SIĘ

4.8 Arkusz samoobserwacji działań i kompetencji praktykantki/praktykanta Ocena i planowanie własnego uczenia się

Imię i nazwisko studentki/studenta

Kierunek:

Specjalność:

Rok studiów:

Opis charakteru praktyki: (np. praktyka obserwacyjno-asystencka w szkole)

Czas trwania praktyki:

Samoocena kompetencji nauczycielskich praktykantki/praktykanta w zakresie:

a) wiedzy

Co sprawia mi największe trudności?

Z czym sobie samodzielnie radzę najlepiej?

Wnioski. Planowanie własnego rozwoju w tym zakresie:

b) umiejętności

Co sprawia mi największe trudności?

Z czym sobie samodzielnie radzę najlepiej?

Wnioski. Planowanie własnego rozwoju w tym zakresie:

c) predyspozycji

Co sprawia mi największe trudności?

Z czym sobie samodzielnie radzę najlepiej?

Wnioski. Planowanie własnego rozwoju w tym zakresie:

Podsumowanie:

Jaka sytuacja w trakcie odbywania praktyk najbardziej utkwiła mi w pamięci?

Jakie moje kompetencje ujawniły się w trakcie tej sytuacji?

W odniesieniu do tej sytuacji, nad jakimi kompetencjami chcę popracować?

data

podpis praktykantki/praktykanta

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4.9 MATERIAŁ METODYCZNY DLA STUDENTÓW/STUDENTEK Kierunek: *pedagogika*

4.9.1 Refleksyjna praktyka w pytaniach i odpowiedziach

4.9.2 Propozycje źródeł metodycznych

POPRAZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.9.1 Refleksyjna praktyka w pytaniach i odpowiedziach

PRAKTYKA PEDAGOGICZNA NA I ETAPIE EDUKACJI

Kategorie porządkujące obserwację studentki/studenta to umiejętności kluczowe, kształcone (rola nauczyciela) i rozwijanie (w toku aktywności własnej dziecka-ucznia), zatem obserwacja dotyczy:

- umiejętności planowania, organizowania i oceniania własnego uczenia się: kiedy? – w ciągu dnia aktywności/obszary aktywności edukacyjnej uczniów..., oraz – jak? – metody/formy/organizacja (tu: możliwości samooceny/samokontroli ucznia, pomoce dydaktyczne...) – nauczyciel tworzy warunki do kształcenia/rozwijania umiejętności oraz: czy? Kiedy? Jak? – uczniowie rozwijają tę umiejętność. Ważne tu też: ocenianie opisowe – formy/ sposoby oceny bieżącej stosowane przez nauczyciela;
- umiejętności skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach: kiedy? – w ciągu dnia aktywności/obszary aktywności edukacyjnej uczniów... oraz – jak? – metody/formy/organizacja – nauczyciel tworzy warunki do kształcenia/rozwijania umiejętności oraz: czy? Kiedy? Jak? – uczniowie rozwijają tę umiejętność;
- umiejętności efektywnego współdziałania w zespole: kiedy? – w ciągu dnia aktywności/obszary aktywności edukacyjnej uczniów..., oraz – jak? – metody/formy/organizacja (tu: ważne kryterium doboru grupy: celowa/losowa/zadaniowa, itd. ?) – nauczyciel tworzy warunki do kształcenia/rozwijania umiejętności oraz: czy? Kiedy? Jak? – uczniowie rozwijają tę umiejętność;
- umiejętności rozwiązywania problemów w twórczy sposób: kiedy? – w ciągu dnia aktywności/obszary aktywności edukacyjnej uczniów (tu: ważny obszar artystycznej edukacji: muzycznej/plastycznej, ale i językowej matematycznej/aktywności społecznej, itd., oraz – jak? – metody/formy/organizacja – nauczyciel tworzy warunki do kształcenia/ rozwijania umiejętności oraz: czy? Kiedy? I – jak? – uczniowie rozwijają tę umiejętność;
- umiejętności operowania informacjami i efektywnego posługiwania się technologią informacyjną: kiedy? – w ciągu dnia aktywności – oraz – jak? – metody/formy/ organizacja (tu ważne kryterium dostępności/możliwości korzystania ze sprzętu audiowizualnego, komputerów z dostępem do Internetu, szkolnej pracowni komputerowej z odpowiednim do wieku, możliwości i

potrzeb uczniów oprogramowaniem komputerowym, itd.) – nauczyciel tworzy warunki do kształcenia/ rozwijania umiejętności oraz: czy? Kiedy? Jak? – uczniowie rozwijają tę umiejętność.

Zgodnie z założeniami podstawy programowej – klasa I to czas diagnozowania/rozpoznawania/adaptacji dziecka/ucznia do warunków szkolnych. Ale w każdej klasie (podczas realizacji praktyki na I etapie edukacji) ważne jest zwracanie uwagi na zagadnienia:

- (czy/jak?) dostosowano (w danej szkole) organizację pracy świetlicy do potrzeb zgłaszanych przez rodziców;
- (czy/jak?) umożliwiono uczniom pozostawianie przynajmniej części podręczników i pomocy w szkole;
- (czy/jak?) zapewniono uczniom dostęp do biblioteki szkolnej lub korzystania z księgozbioru w Sali lekcyjnej;
- (czy/jak?) nauczyciele dostosowują działania edukacyjno-terapeutyczne do potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz możliwości psychofizycznych każdego ucznia
- (czy/jakie?) spełniono warunki do realizacji wychowania fizycznego (sala gimnastyczna, boisko szkolne, sale gimnastyki korekcyjnej, szkolne place zabaw, basen...) i zajęć komputerowych;
- (czy/jakie?) stworzono warunki/możliwości nauczania języka obcego;
- (czy/jakie?) zapewniono możliwości uczenia (się) udzielania pierwszej pomocy;
- (czy/jakie?) spełniono warunki odkrywania, rozwijania uzdolnień ucznia, prezentowania swych osiągnięć, np. muzycznych, wokalnych, recytatorskich, tanecznych, sportowych, konstrukcyjnych (wystawy prac uczniowskich, imprezy szkolne i międzyszkolne, przeglądy twórczości artystycznej, prezentacje na stronie internetowej, itd.);
- (czy/jakie?) umożliwiono realizację zajęć zwiększających szanse edukacyjne uczniów zdolnych oraz uczniów mających trudności w nauce;
- (czy/jakie?) wyodrębniono obszary edukacyjne w kształceniu zintegrowanym (np. prowadzenie zajęć języka nowożytnego, zajęć komputerowych, wychowania fizycznego...).

Analiza dokumentów to ważny obszar aktywności studentki/studenta w czasie praktyki

Studentka/student w toku praktyk powinna/powinien poznać:

- statut przedszkola, szkoły,
- dokumenty regulujące pracę Rady Pedagogicznej i Rady Rodziców,
- program wychowawczy placówki,

POPRAZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

- szkolny zestaw programów nauczania,
- wewnątrzszkolny system oceniania,
- program nauczania, z którego korzysta nauczycielka/nauczyciel w pracy z grupą przedszkolną, klasą szkolną (analiza dokumentu pod kątem: zapis szczegółowych celów edukacyjnych, treści, dróg osiągnięcia celów oraz założonych osiągnięć uczniów i ich oceny),
 - dziennik zajęć edukacyjnych.

Studentka/student w trakcie praktyki powinna/powinien zwracać uwagę na respektowanie w pracy edukacyjnej w szkole, a w szczególności na:

- zasady autonomii (instytucji/ poszczególnych organów/ kadry, itd.),
- zasady współdziałania i integracji,
- zasady trzyletniej perspektywy (tu ważne kategorie: kształcenie zintegrowane, integracja wokół treści/umiejętności/problemów, dzień aktywności – a nie: godzina lekcyjna/lekcja, obszary aktywności edukacyjnej – a nie: przedmioty nauczania, indywidualizowanie działań edukacyjnych w różnych obszarach aktywności).

Uwaga:

- planując własne działania edukacyjne (np. dzień aktywności, proces badawczy, zajęcia kreatywne, zajęcia w małych grupach wg komunikacyjnego modelu nauczania), można wykorzystać pomysły scenariuszy proponowane w literaturze metodycznej, ale należy je „przepracować”, uwzględniając kontekst sytuacyjny, zaplanować działania zgodnie z etapami uczenia się według teorii konstruktywistycznej. Proszę podkreślić: Co jest Pani/Pana zmianą?
- Proszę zastanowić się i zaplanować, jakie techniki, rodzaje ewaluacji wykorzystać?
- Proszę zwrócić uwagę na możliwości i ograniczenia w planowanej realizacji działań, można przedstawić proponowane cele alternatywne...
- Na końcu prezentacji każdego scenariusza proszę podać autora rozwiązania metodycznego i źródło (pełny zapis bibliograficzny).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Dolnośląska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOLECZNY

4.9.2 Propozycje źródeł metodycznych

dla studentów studiów licencjackich przygotowujących się do pracy z małym dzieckiem
(w przedszkolu i na I etapie edukacji)

- Brudnik, E., Moszyńska, A., Owczarska, B. (2000). *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących*. Kielce: Wydawnictwo. Jedność
- Dylak, S. (red.). (1997). *Przyroda, badania, język. Przyrodnicze rozumowanie i komunikowanie się najmłodszych*. Warszawa: Wydawnictwo. CODN
- Gołębiak, B. D. (2002). *Uczenie metodą projektów*. Warszawa: Wydawnictwo. WSiP
- Gołębiak, B. D., Teusz, G. (1999). *Edukacja poprzez język. O całościowym uczeniu się*. Warszawa: Wydawnictwo. PWN
- Helm, J.H., Katz, L.G. (2003). *Mali badacze (metoda projektu w edukacji elementarnej)*. Warszawa: Wydawnictwo. WSiP
- Joyce, B., Calhoun, E., Hopkins, D. (1999). *Przykłady modeli uczenia się i nauczania*. Warszawa: Wydawnictwo. WSiP
- Królikowski, J. (2000). *Projekt edukacyjny*. Warszawa: Wydawnictwo. CODN
- Krzyżewska, J. (1998-2000). *Aktywizujące metody i techniki w edukacji wczesnoszkolnej*. Suwałki: Wydawnictwo. AU OMEGA
- *Materiały edukacyjne programu KREATOR* (1999). Warszawa: Wydawnictwo. CODN
- Potocka, B., Nowak, L. (2002). *Projekty edukacyjne*, Kielce: Wydawnictwo. Zakład Wydawniczy SFS
- Rau, K., Ziętkiewicz, E. (2000). *Jak aktywizować uczniów – „Burza mózgów” i inne techniki w edukacji*. Poznań: Wydawnictwo. Oficyna Wydawnicza G&P
- Szymański, M.S. (2000) *O metodzie projektów. Z historii, teorii i praktyki pewnej metody kształcenia*, Warszawa: Wydawnictwo. Wydawnictwo Akademickie „ak”
- Taraszkiewicz, M. (2001) *Jak uczyć jeszcze lepiej? Szkoła pełna ludzi*, Poznań: Wydawnictwo Arka
- Taraszkiewicz, M., Malinowski, M. (b.d.). *Planowanie scenariuszy lekcji i materiałów edukacyjnych*. Pobrano (3.06.2012), z: www.dashofer.pl.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Doñoślaska Szkoła Wyższa
www.dsw.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- Węglińska, M. (2002). *Jak się przygotować do zajęć zintegrowanych?*. Kraków: Wydawnictwo. Impuls
- Vale, D., Feunteun, A. (1995). *Teaching children English*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Iluk, J. (2002). *Jak uczyć małe dzieci języków obcych?*. Katowice: Gnome. Wydawnictwo CODN
- Reilly, V., Ward, S. (1997). *Very young learners*. Oxford: Oxford University Press.
- Siek-Paskozub, T. (2001). *Uczyć się, bawiąc*. Warszawa: PWN.
- Lee, W. R. (1995). *Language Teaching Games and Contexts*. Oxford: Oxford University Press.
- Wright, A. (2004). *Creating Stories with Children*. Oxford: Oxford University Press.
- Siek-Paskozub, T. (1997). *Gry i zabawy w nauczaniu języków obcych*. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i P. WSiP
- Pfaiffer, W. (2001). *Nauka języków obcych – od praktyki do praktyki*. Poznań: Wagros.

 POPRZEZ PRAKTYKĘ
DO PROFESJONALIZMU

Biuro Projektu *Poprzez praktykę do profesjonalizmu*
– nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja

ul. Wagonowa 9, pok. 36
53-609 Wrocław
email: praktykinauczycielskie@dsw.edu.pl
tel. 71 358 27 47
fax 71 358 27 57

www.praktykinauczycielskie.dsw.edu.pl

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego